

GRAĐANSKO PRAVO

I.	STVARNO PRAVO.....	3 - 25
II.	OBVEZNO PRAVO.....	26 - 72
III.	OBITELJSKO PRAVO.....	73 - 83
IV.	NASLJEDNO PRAVO.....	84 - 93
V.	RADNO PRAVO.....	94 - 117
VI.	PARNIČNI POSTUPAK.....	118 - 136
VII.	PARNIČNI TROŠKOVI	137 - 143
VIII.	OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA.....	144 -173

I. STVARNO PRAVO

SUDSKA ZAŠTITA POSJEDA

Pružanje sudske zaštite u posjedovnoj parnici

(Čl. 27 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Tužena koja se prije podnošenja tužbe poslužila dopuštenom samopomoći, ima pravo i na pružanje sudske zaštite u posjedovnoj parnici.

„Utvrdene činjenice koje nisu sporne, a odnose se na sadržaj radnji tuženika (bacanje kamenja na gredicu tužiteljice zasađene lukom dana 29.03.07.g. između 10,30 i 11,00 sati) kao i odstranjenje istog dana po tužiteljici toga bačenog kamenja s grede zasađene lukom i vraćanja ga na mjesto gdje je ono prije stajalo (javna površina), upućuje na to da se tužiteljica poslužila dopuštenom samopomoći iz čl. 27 st. 1 ZV-a, zbog toga što je ista od strane tuženika uznemirena u posjedu toga svoga dijela nekretnine, te da je njezin tužbeni zahtjev usmjeren na zaštitu od uznemiravanja posjeda. Pogrešno je međutim stajalište prvostupanjskog suda, a što pravilno ističe žalba tužiteljice da zbog toga se još prije podnošenja tužbe poslužila dopuštenom samopomoći, da ista nema zbog toga pravo na pružanje sudske zaštite u posjedovnoj parnici. Prema čl. 27 st. 1 ZV-a onaj tko ima pravo na zaštitu posjeda smije svoj posjed zaštititi za vrijeme trajanja rokova iz čl. 21 st. 3 ZV-a i silom od onoga tko mu posjed samovoljno oduzme ili ga u posjedovanju uznemirava, ako je to nužno jer bi sudska pomoć stigla prekasno, a opasnost je neposredna, ali samo ako za zaštitu svog posjeda ne primjeni silu veće jakosti nego li je primjerena okolnostima. Prema već istaknutom, utvrđeno je da se tužiteljica poslužila dopuštenom samopomoći u smislu citirane zakonske odredbe. Međutim, da bi samopomoć pravno djelotvorno zaštitila posjednika od uznemiravanja, a u odnosu na onoga tko ga neovlašteno uznemirava, dakle onoga prema kojem je samopomoć usmjerena, ona mora onemogućiti i u daljnjem uznemiravanju posjednika, jer je u takvom slučaju odlučno da se poduzetom radnjom samopomoći i stvarno otkloni daljnje uznemiravanje posjednika. U konkretnom slučaju, tužiteljica se poslužila dopuštenom

samopomoći, ali kojom međutim, po ocjeni ovoga suda, svoj posjed predmetnog dijela vrta nije djelotvorno zaštitila od uznemiravanja od strane tuženika. Naime, time što je ista vratila kamenje koje je pobacao tuženik na njezin dio vrta, na isto mjesto na kojem se kamenje nalazilo (na javnu površinu), time nije i stvarno otklonila mogućnosti daljnjeg uznemiravanja tuženika njezinog posjeda te na taj način svoj posjed zaštitila od uznemiravanja. Zbog toga ovaj sud smatra da je u pravu tužiteljica kada ističe da time što se poslužila samopomoći, naglašavajući da to nije učinila svojom voljom i htjenjem, nego zbog toga što su joj na takav čin upozorili djelatnici policije, koju je ona pozvala nakon što je tuženik bacio kamenje na njezin dio vrta, što nije odlučno, ali je točno i odlučno to da tim činom dopuštene samopomoći ista nije zaštitila svoj daljnji nesmetan posjed toga dijela vrta, što je međutim pogrešno zaključio prvostupanjski sud. Osim toga, pravilno ističe da ni odredba čl. 27 ZV-a ne zabranjuje da onaj tko se posluži samopomoći da nema pravo i na sudsku zaštitu svoga posjeda, jer je to točno.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1199/07-2 od 05.XII.2007.

SUDSKA ZAŠTITA POSJEDA

Tužbeni zahtjev na utvrđenje čina smetanja

(Čl. 22 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Tužba radi smetanja posjeda nije deklaratorna tužba, već ukoliko u okviru kondemnatornog dijela tužbe za smetanje posjeda postoji i dio koji ima deklaratoran sadržaj, taj dio nema karakter samostalnosti već predstavlja sastavni dio kondemnatornog dijela tužbe kojom se nalaže uspostava ranijeg posjedovnog stanja i njemu sastavni dio zabrane jednakih ili sličnih smetanja u budućnosti.

„Doduše, tužiteljica pogrešno smatra da nakon što je sama uspostavila prijašnje stanje (u odnosu na taj dio je i povukla tužbu, te je doneseno i rješenje pod toč. II izreke koje se ne pobija) da ona ima svakako pravo tražiti „utvrđenje čina smetanja“. Naime, tužiteljica nema

pravo samo na traženje „utvrđenja čina smetanja“, jer tužba za zaštitu radi smetanja posjeda po svojoj pravnoj prirodi predstavlja kondemnatornu tužbu kojom se naređuje onome koji je posjed smetao uspostava prijašnjeg posjedovnog stanja, te zabrana takvog ili sličnog smetanja ubuduće, a to utemeljeno na odredbi čl. 22 st. 1 ZV-a. Prema tome tužba radi smetanja nije deklaratorna tužba, već ukoliko u okviru kondemnatornog dijela tužbe za smetanje posjeda postoji i dio koji ima deklaratoran sadržaj, taj dio nema karakter samostalnosti već predstavlja sastavni dio kondemnatornog dijela tužbe kojom se nalaže uspostava ranijeg posjedovnog stanja i njemu sastavni dio zabrane jednakih ili sličnih smetanja u budućnosti. Međutim, kako zahtjev tužiteljice osim da se utvrdi njezin posljednji posjed i čin smetanja tuženika sadrži i zahtjev da se tuženiku „zabrani svako takvo i slično smetanje“ to nedvojbeno da njezin zahtjev sadrži i kondemnatorni dio, a što je nužno da bi se o zahtjevu za smetanje posjeda moglo raspravljati i odlučivati, kao kondemnatornom zahtjevu, što jest njegova pravna priroda i suština.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1199/07-2 od 05.XII.2007.

OGRANIČENJA NA TEMELJU PRAVNOG POSLA

Vremensko ograničenje prava vlasništva

(Čl. 8 Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima- «Narodne novine», br.53/91;

Čl. 388 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima -«Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Ukoliko su tuženi temeljem ugovora o ortakluku uknjiženi kao vlasnici poslovnog prostora uz zabilježbu da je prijenos prava vlasništva ograničen na četrnaest godina plus godine trajanja rata i privredne depresije, tužiteljice su protekom ugovorenog roka temeljem ugovora o ortakluku i zajedničke gradnje sa tuženima, stekle pravnu osnovu za stjecanje prava vlasništva na tom poslovnom prostoru.

„Po ocjeni ovog suda nema nikakve dvojbe da su tuženica i njezin pok. muž na predmetnim nekretninama stekli, temeljem svog ulaganja u predmetne nekretnine na osnovu pisanog ugovora o ortakluku (temeljem

kojeg je izvršena gradnja) temeljem građevinske dozvole od 19. veljače 1991.g. vlasništvo prijepora na određeno vrijeme, što je i upisano u zemljišne knjige. Nema nikakve dvojbe da je temeljem ugovora o ortakluku, koji je ugovor propisan pozitivnim materijalnopравnim propisima (ranije pravnim pravilima OGZ-a, a sada Zakonom o obveznim odnosima) bilo moguće stjecati pravo vlasništva od strane ortaka, cjelokupnih nekretnina na kojima je izvršena gradnja, time da se s prestankom ugovora o ortakluku regulira i pitanje prava vlasništva na imovini stečenoj tijekom trajanja tog ugovora. Pravilan je prvostupanjski zaključak da u tom smislu stvarnopravni propisi i navedeni propisi obveznog prava (koji se odnose na pitanja ugovora o ortakluku) ne ograničavaju slobodu dispozicije stranaka u smislu vremenskog ograničenja prava vlasništva njihovih titulara, kako je to predviđeno ugovorom o ortakluku. Točno je da ZOVO nije propisivao pravo vlasništva ograničenog rokom ili uvjetom, kako to čini ZV, posebno odredbe čl. 34 st. 3 i 4, slijedom čega nije niti moglo doći do odgovarajućeg upisa prava vlasništva tužiteljica po protjeku ugovorenog roka, međutim, upravo se stvarnopravne posljedice u skladu sa ZV mogu ostvariti na tužbom zatraženi način. Prema tome, za realizaciju tužbenog zahtjeva i za slučaj njegove činjenične utemeljenosti ne postoje formalnopravne smetnje u sadržaju materijalnopравnog propisa, koji su relevantni za reguliranje predmetnog pravnog odnosa, a već su naprijed spomenuti. Po ocjeni ovog suda pisane isprave o materijalnopравnom odnosu između stranaka nastalom sklapanjem ugovora o ortakluku i zajedničkom gradnjom temeljem tog ugovora potvrđuju prvostupanjsku ocjenu da je početak tijeka roka trajanja vlasništva prijepora od strane tuženice i njenog pok. muža određen njegovom pisanom izjavom, neovisno o činjenicama da je za uknjižbu ograničenja prava vlasništva rokom, mjerodavan ugovor o ortakluku, koji je datiran sa kasnijim datumom (koji je kasnije sastavljen). Naime, iz sadržaja pisane isprave (ugovora o ortakluku od 17. veljače 1993.g.) nedvojbeno proizlazi da su stranke tim ugovorom potvrdile sadržaj već prije nastalog usmenog ugovora, koji je već prije ostvaren u kojem smislu se stranke pozivaju na predugovor od 22. rujna 1992.g., u kojem se spominje isti 14-godišnji rok, računajući rok useljenja svakog dijela poslovnog prostora. Niti jedan od tih ugovora ne utvrđuje stanje izgradnje u trenutku njihovog zaključenja, ali iz sadržaja tih ugovora proizlazi da se njime potvrđuje da su ugovorni odnosi već prije sastavljanja tih pisanih isprava (dijelom) realizirani. Jasno je da je sporna odredba ugovora o određenju (ne kako se to u žalbi navodi odgode početka tijeka roka u kojem traje pravo vlasništva tuženice i njenog pok. muža, nego eventualno prekida tijeka tog roka, obzirom da je ta odredba o mogućem prolongiranju roka unesena nakon početka tijeka toga roka, pa se njome više početak tijeka

roka ne može mijenjati) prekida roka odnosi na eventualno povećanje prava tuženice i njenog pok. muža u kojem smislu u tumačenju te odredbe treba primijeniti odredbu čl. 100 ZOO-a koji propisuje da se u slučaju kad je ugovor sklopljen prema unaprijed odštampanom sadržaju, ili kad je ugovor na drugi način pripremila i predložila jedna ugovorna strana, tumačit će se u korist druge strane. Nema nikakve dvojbe da je sintagma da su posjed i vlasništvo tuženika ograničeni na 14 godina plus godine trajanja rata i privredne depresije, potpuno neodređena u odnosu na trajanje ugovornog roka, te se niti iz njezinog sadržaja i smisla unošenja u ugovor ne može zaključiti da li ona podrazumijeva formalno trajanje rata ili ratnih djelovanja; ne određuje što to znači privredna depresija i na koga se odnosi djelovanje te „privredne depresije“ (da li na poslovanje ugovornih strana, odnosno eventualnih osoba koje posluju u tom poslovnom prostoru, da li na poslovanje privrednih subjekata u gradu I. i/ili V. županiji i/ili Republici Hrvatskoj.... Iz provedenih dokaza, međutim, proizlazi da je predmetni poslovni prostor bio u neprekidnoj funkciji između ostaloga i na način da su tužiteljice vršile zakup tog poslovnog prostora temeljem sklopljenog ugovora o zakupu s tuženicom, dok je iz izjave pok. muža tuženice vidljivo da je on svojom izjavom potvrdio da je predmetni poslovni prostor u to vrijeme bio osposobljen za vršenje djelatnosti njegove firme..., a to je vrijeme u kojem su na području dijelova Republike Hrvatske bila ratna događanja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 460/07-2 od 22.VIII.2007.

ZAJEDNIČKI DIJELOVI ZGRADE

Prisvajanje zajedničkih dijelova zgrade

(Čl. 373 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Da bi utvrdio da li su tužene samovlasno prisvojile dio zajedničkog dijela zgrade, sud je dužan prije svega utvrditi vrijeme u kojem su tužene prisvojile dio zajedničkog dijela zgrade, imajući u vidu odredbu čl. 373 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima.

„Prema tvrdnji tužitelja tuženice su ogradile dio hodnika na prvom katu navedene zgrade i samovlasno prisvojile, iako se radi o zajedničkom dijelu zgrade koji služi svim suvlasnicima zgrade. Kako se prema sadržaju činjeničnih navoda tužbe i izjašnjenja tužitelja tijekom postupka radi o zadiranju tuženica u hodnik na prvom katu suvlasničke zgrade, koji se mora smatrati zajedničkim dijelom zgrade, prvostupanjski sud je bio dužan raspraviti i utvrditi da li su tuženice izvršile zahvat u zajednički dio zgrade, vrijeme poduzimanja radnji, te da li su prema mjerodavnim materijalnopравnim propisima tuženice bile ovlaštene na poduzimanje takvih radnji, kako bi bio u mogućnosti donijeti pravilnu i zakonitu odluku o tužbenom zahtjevu tužitelja. Naime, vlasništvo posebnog dijela nekretnine sukladno odredbi čl. 67 st. 6 ZV-a ne može postojati na dijelovima nekretnine koji služe kao zajednički ili im se namjena protivi isključivoj uporabi samo u korist određenoga posebnog dijela nekretnine, a u sumnji se uzima da dio služi kao zajednički i da mu se namjena protivi isključivoj uporabi u korist određenog posebnog dijela. Valja također ukazati da se bilo kakav zahvat koji se izvodi na zajedničkom dijelu zgrade mora smatrati poslom izvanredne uprave u smislu odredbe čl. 41 ZV-a za koji je potrebna suglasnost svih suvlasnika. Dakle, o izvođenju bilo kakvih zahvata na zajedničkom dijelu zgrade moraju odlučivati svi suvlasnici zgrade. Valja ukazati i na sadržaj odredbe čl. 373 st. 1 ZV-a prema kojoj odredbi tko je do stupanja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, a na temelju odobrenja koje je nadležna vlast dala u granicama svoje ovlasti na takvo imovinskopravno raspolaganje, o svome trošku proveo prenamjenu zajedničkih prostorija u zgradi u društvenom vlasništvu u dio koji bi služio njegovom posebnom dijelu nekretnine, njegovo se pravo vlasništva posebnog dijela protegnulo i na taj dio kao pripadak tog dijela, osim ako to po odredbama ovog zakona ne može biti pripadak toga posebnog dijela.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.890/07-2 od 17.XII.2007.

VIŠE OVLAŠTENIKA GLEDE ISTOG POSEBNOG DIJELA

Prostorije koje u pravnom prometu ne predstavljaju stan

(Čl. 6 st. 3 Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo – „Narodne novine“, br. 43/92 – pročišćeni tekst;

Čl. 9 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Kada prostorije tužitelja nemaju karakter stana tj. samostalne uporabne cjeline, već prostori koje koriste tužitelj i tuženi predstavljaju jednu funkcionalnu cjelinu, tada je između njih mogao egzistirati samo sustanarski odnos, zbog čega su stan mogli kupiti zajednički u dijelu na kojem imaju stanarsko pravo.

„Iz provedenog dokaznog postupka proizlazi, a posebice iz nalaza i mišljenja građevinskog vještaka, da prostorije tužitelja nemaju karakter stana, tj. samostalne uporabne cjeline, već prostor koji koristi tužitelj i prostor koji koriste tuženi predstavlja jednu funkcionalnu cjelinu. O tome da su prednica tužitelja i prednik tuženih bili sustanari u predmetnom stanu, dakle predmetnoj funkcionalnoj cjelini, govori i činjenica da je Grad V. donio rješenje dana 14. travnja 1995.g. kojim je dozvolio predniku tuženika D.S. proširenje stana na sustanarski dio – jednu prostoriju u površini od 16,65 m² koja je pripadala stanaru E.J., tako da imenovani sada koristi stan ukupne površine od 109 m². U obrazloženju navedenog rješenja se izričito navodi da između stranaka vlada sustanarski odnos, koji se očituje u tome da E.J. koristi zajednički WC, da ista koristi prolaz – hodnik kroz stan D.S. Obzirom na činjenicu da su prednici stranaka koristili predmetni stan u sustanarskom odnosu, tada je prodavatelj Grad V. prilikom prodaje predmetnog stana trebao primijeniti odredbu čl. 6 st. 3 Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo prema kojoj kad stanarsko pravo imaju sustanari, stan kupuju zajednički svaki u dijelu na kojem ima stanarsko pravo, ako se ne sporazumiju drugačije. Iz toga slijedi daljnji zaključak da u konkretnom slučaju niti prostorija koju je koristila tužena, a niti pak prostorije koje su koristili tuženi nemaju samostalno svojstvo stana, već sve te prostorije zajednički predstavljaju stan kao samostalnu uporabnu i u konkretnom slučaju funkcionalnu cjelinu. Stoga je u konkretnom slučaju sud prvog stupnja pravilno u cijelosti odbio postavljeni tužbeni zahtjev, budući da se ne može utvrđivati da nešto pripada stanu tužitelja, što u pravnom

prometu ne može predstavljati stan. U tom dijelu valja primijeniti odredbu čl. 9 st. 1 ZV-a kojom je propisano da pojedinačnu nekretninu čini zemljišna čestica, uključujući i sve što je s njom razmjerno trajno povezano na njezinoj površini ili ispod nje, ali kad je više zemljišnih čestica upisano u zemljišnoj knjizi u isti zemljišnoknjižni uložak, one su pravno sjedinjene u jedno tijelo (zemljišnoknjižno tijelo), koje je kao takvo jedna nekretnina. U smislu čl. 67 st. 1 ZV-a vlasništvo posebnog dijela može biti uspostavljeno glede dijela suvlasničke nekretnine koja čini samostalnu uporabnu cjelinu, prikladnu za samostalno izvršavanje suvlasnikovih ovlasti, kao što je primjerice stan ili druga samostalna prostorija. Obzirom na odredbu čl. 6 st. 3 Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo sustanari su stan za koji su imali sustanarstvo mogli kupiti zajedničko i to svaki u dijelu u kojem je imao stanarsko pravo, pa bi se iz toga moglo zaključiti da bi sustanari nakon otkupa stana postali suvlasnici na jednom posebnom dijelu, koji i u konkretnom slučaju predstavlja funkcionalnu cjelinu. Sama činjenica da je u konkretnom slučaju došlo do upisa u knjigu položenih ugovora ne znači da je time došlo do pretvaranja nevaljanog upisa u valjani. Slijedom navedenog sud prvog stupnja je pravilno odbio u cijelosti postavljeni tužbeni zahtjev, budući da isti u obliku kakav je bio postavljeni nije bilo moguće usvojiti niti u dijelu gdje se tražilo utvrđenje da stanu tužitelja pripada ostava u površini od 6,90 m², a niti pak u dijelu gdje se tražilo da se utvrdi postojanje služnosti prolaza preko stana tuženika do zajedničkog WC-a u dijelu koji koriste tuženici.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1051/07-2 od 23.X.2007.

STJECANJE PRAVA VLASNIŠTVA – GRAĐENJE NA TUĐEM ZEMLJIŠTU

Građenje na tuđem zemljištu od strane davatelja uzdržavanja

(Čl. 153 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima -«Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Kada primatelj i davatelj uzdržavanja sporazumno zajednički grade stambeni i gospodarski objekt, davatelju uzdržavanja uračunava se stvarni udio u gradnji kao osnova stjecanja prava

suvlasništva, obzirom je prijenos vlasništva odgođen do smrti primatelja uzdržavanja.

„Po ocjeni ovog suda u utvrđenju suvlasničkih omjera sudionika zajedničke gradnje u stjecanju predmetnih nekretnina potrebno je uzeti u obzir svaki onaj doprinos koji rezultira povećanjem građevinske (i tržišne) vrijednosti predmetnih nekretnina, odnosno koji se može smatrati izravnim ulaganjem u stjecanju predmetnih nekretnina i to bilo ulaganjem u zemljište ili u izgradnju, pod uvjetom da u tom smislu postoji sporazum stranaka oko zajedničkog stjecanja nekretnine. Točno je da su predmetni objekti stjecani u vrijeme važenja Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima pri čemu je prvostupanjski sud pravilno istakao zakonski kriterij prema kojem vlasništvo zemljišta predodređuje vlasništvo zgrade, prema općem načelu superficies solo cedit, i u tom smislu ukoliko ne bi bilo sporazuma ili barem odobrenja od strane tuženice da tužitelj samostalno ili sudjelovanjem u gradnji stječe pravo vlasništva, odnosno suvlasništva predmetnih nekretnina, tužitelju ne bi pripadala nikakva vlasničkopravna ovlaštenja. Međutim, sadržaj izričitog ili eventualno prešutnog sporazuma o pravu gradnje tužitelja tuženica u žalbi neosnovano reducira samo na situaciju u kojoj bi ona tužitelju dala pravo da samostalno gradi stambeni i gospodarski objekt, u svrhu stjecanja samovlasništva. Naime, u okviru materijalnopravnih odredbi koje prvostupanjski sud navodi u obrazloženju svoje odluke, a odnosi se na pravo poštenog graditelja tužitelja, kao ravnopravnom graditelju (dakle, kada gradi na tuđem zemljištu, zajedno sa vlasnikom zemljišta) u skladu sa sporazumom stranaka, izričitim ili prešutnim, da oni time stječu zajedničko vlasništvo, odnosno suvlasništvo, treba priznati i stvarni udio u gradnji kao osnovu stjecanja prava suvlasništva, pri čemu vrijednosni dio zemljišta može predstavljati samo jedan od osnova (čimbenika) za utvrđenje dijela u cijeloj nekretnini. Obzirom da je predmetna kuća građena za vrijeme trajanja ugovora o doživotnom uzdržavanju i to nekoliko godina prije smrti tuženičinog muža, a nekoliko godina nakon što se tužitelj zaposlio i redovno stjecao vlastite prihode, treba zaključiti da je u svakom slučaju tužitelj predstavljao u okviru tadašnje porodične zajednice, njezinu (tuženičinu) uzdanicu u životu (za njezinu životnu perspektivu) pa i za potrebu potrebne gradnje. Budući da predmetne nekretnine nisu bile u tužiteljevom formalnom vlasništvu niti suvlasništvu, ali da su one trebale postati temeljem naplatnog pravnog posla, realizacija kojeg je bila u tijeku, u tim širim činjeničnim materijalnopravnim okvirima pravilna je i logična ocjena iskaza saslušanih svjedoka od strane prvostupanjskog suda, prema kojima je tužitelj bio ravnopravni sudionik stjecanja predmetnih nekretnina u okviru zajedničke gradnje predmetne kuće i gospodarskih zgrada. Realni udjeli

sudionika stjecanja trebali bi biti predmetom sudske procjene udjela svih čimbenika stjecanja, koji se mogu materijalno izraziti, pri čemu treba uzeti u obzir vrijednost zemljišta, te svih materijalnih doprinosa koji se odnose prvenstveno na troškove materijala, osiguranja radne snage, samostalnog izvršenja radova i sl., što bi trebalo izraziti u određenom suvlasničkom razmjeru koje je rezultat realne i stručne procjene. U tom smislu, jasno je da takav udio treba utvrđivati okvirno, što preciznije, ali koji je, u pravilu, nerealno izražavati u apsolutnim novčanim vrijednostima, dakle, ustaljena sudska praksa te veličine određuje u zaokruženim iznosima, odnosno u veličini jednostavnih razlomaka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 530/07-2 od 04.IX.2007.

TUŽBA ZBOG UZNEMIRAVANJA (actio negatoria)

Sadržaj tužbe zbog zaštite od uznemiravanja

(Čl. 42 Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91)

Kondemnatorni zahtjev tužbe zbog zaštite od uznemiravanja treba imati određen sadržaj radnji koje predstavljaju uznemiravanje prava vlasništva tužitelja i zabranu budućeg uznemiravanja, time da nije dopušteno da takav zahtjev sadrži i zahtjev na utvrđenje.

„Naime, i tužiteljice i sud valja upozoriti da se zaštita vlasništva može tražiti pravom vlasničkom tužbom (čl. 37 Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima; dalje: ZOVO) ili vlasničkom tužbom zbog zaštite od uznemiravanja (čl. 42 ZOVO-a), budući se vlasnikova prava mogu povrijediti oduzimanjem stvari, dakle, radnjom kojom se trajno oduzima vlasniku posjed nekretnine, ili uznemiravanjem vlasnika kada treća osoba bespravno uznemirava vlasnika na drugi način a ne oduzimanjem stvari. U konkretnom slučaju izneseni činjenični opis tužbe upućuje na to da su tužiteljice podnijele tužbu radi uznemiravanja svoga prava vlasništva iz čl. 42 ZOVO-a, a koji tužbeni zahtjev isključivo treba sadržavati samo kondemnatorni zahtjev radi zaštite od uznemiravanja, jer tužbe za zaštitu od uznemiravanja predstavlja kondemnatornu tužbu. Međutim, taj kondemnatorni zahtjev tužbe treba imati određen i jasan sadržaj radnji koje predstavljaju uznemiravanje prava vlasništva tužitelja,

a što u konkretnom slučaju u odnosu na svaku od tužiteljica znači da treba sadržavati jasan zahtjev glede sadržaja radnji uznemiravanja kao i glede nekretnina na kojima tužiteljice smatraju da se to uznemiravanje od strane tuženih zbiva, a isto tako treba sadržavati i zabranu budućeg uznemiravanja. Postavljeni zahtjev tužiteljica za uznemiravanje osim toga nije podoban niti za materijalnopravno presuđenje. Naime, zahtjev za uznemiravanje, kao što je to naprijed istaknuto, predstavlja po svojoj pravnoj prirodi kondemnatorni zahtjev, pa nije dopušteno da takav zahtjev sadrži i zahtjev na utvrđenje koji konkretno sadrži zahtjev tužbe tužitelja, a tako i presude. Isti se može postaviti samo tužbom iz čl. 187 ZPP-a kada se traži utvrđenje postojanja, odnosno nepostojanja kakvog prava ili pravnog odnosa, ili pak istinitosti odnosno neistinitosti kakve isprave. Kako u konkretnom slučaju tužiteljice činjeničnim opisom ističu da traže zaštitu od uznemiravanja svojih vlasničkih ovlasti na predmetnoj nekretnini, koji predstavlja kondemnatorni zahtjev, to zahtjevu za utvrđenje u takvom slučaju u izreci nema mjesta, jer pitanje prava vlasništva kod zahtjeva za uznemiravanje predstavlja prethodno pitanje, a o kojem se ne odlučuje izrekom presude, a radi čega je i takva izreka zahtjeva a tako i presude nerazumljiva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 415/06-2 od 23.X.2007.

STJECANJE ZALOŽNOG PRAVA OD NEVLASNIKA

Savjesnost stjecatelja založnog prava

(Čl. 24 – 26 Zakona o osnovnim vlasničkopravnim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91)

Ukoliko je založno pravo na nekretnini stečeno temeljem izjave o davanju u zalog vlasnika upisanog u zemljišne knjige nakon što su tužitelji stekli pravo (su)vlasništva na nekretninama temeljem građenja, tada nije bitno samo da li su tužitelji bili upisani u zemljišne knjige kao suvlasnici nekretnine, nego i savjesnost onoga koji je stekao založno pravo.

„Prije svega, prvostupanjski sud ne vodi računa o činjenici da je prvotuženik založno pravo na predmetnoj nekretnini stekao ugovorom o dugoročnom kreditu i izjavom drugotuženika L.J. o davanju u zalog

nekretnina, a koji ugovor i izjava su potpisani po strankama 10. listopada 1996.g. kada su potpisi ovjereni po javnom bilježniku, dakle, prije stupanja na snagu Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima. U tom smislu, a primjenom odredbe čl. 388 st. 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, stjecanje, primjena, pravni učinci i prestanak stvarnih prava, do stupanja na snagu tog zakona (ZV-a), prosuđuju se prema pravilima koja su se primjenjivala u trenutku stjecanja promjene i prestanka prava i njihovih pravnih učinaka. Treba navesti da je evidentno da su kuća i gospodarske zgrade na predmetnim nekretninama postojale u trenutku zasnivanja zalogu u korist prvotuženika. Prvostupanjski sud je proveo građevinsko vještačenje radi utvrđenja identiteta i vrijednosti predmetnih nekretnina i građevina prema stanju u kojem su se (navodno) tužitelji uključili u gradnju i prema sadašnjem stanju izgrađenosti, a koje odgovara stanju i izgrađenosti u trenutku zasnivanja založnog prava. U tom smislu treba ukazati na osnovanost isticanja žalbene tvrdnje prema kojoj je u zemljišnoknjižnim podacima površina kuće i zgrada ne predmetnoj nekretnini označena veličinom od 172 m², dok prema nalazu i mišljenju građevinskog vještaka sadašnja izgrađenost stambene građevine i gospodarskih zgrada iznosi neto 275,72 m², odnosno bruto građevinska površina iznosi 350,92 m². Na temelju tih podataka treba zaključiti da stanje upisa predmetne nekretnine u list A zemljišne knjige ne odgovara stvarnim podacima tih nekretnina (stanju izgrađenosti nekretnine). Prvostupanjski sud u pobijanoj presudi iznosi pogrešno materijalnopravno stajalište prema kojem bi tužitelji mogli tražiti proglašenje ovrhe nedopuštenom samo nakon što ishode upis predmetne nekretnine na svoje ime, a što bi trebali ostvariti sklapanjem odgovarajućeg pravnog posla sa zemljišnoknjižnim vlasnikom predmetnih nekretnina (drugotuženikom). Prvostupanjski sud pri iznošenju svojeg materijalnopravnog stajališta očito zanemaruje činjenicu da je izgradnja predmetnih nekretnina od strane tužitelja izvršena osamdesetih godina prošlog stoljeća, vjerojatno uz dozvolu drugotuženika (što im on u ovom postupku priznaje), a u vezi čega oni raspolažu pisanom ispravom iz 1987. g. Tužitelji u dokaz te činjenice (da su gradnju izvršili nakon što im je tuženik dao pisano odobrenje) raspolažu i pisanom dokumentacijom u vezi podizanja kredita (stambenih) računima za kupnju građevinskog materijala i sl.. U to vrijeme bio je na snazi Zakon o osnovnim vlasničkopравnim odnosima koji je regulirao mogućnost stjecanja prava vlasništva na nekretninama, gradnjom u smislu odredbi čl. 24 – 26 tog Zakona, što dakle uključuje mogućnost zakonskog stjecanja prava suvlasništva na predmetnim nekretninama od strane tužitelja, temeljem izvršene gradnje (što je originarni način stjecanja prava vlasništva). Treba istaći da je prema odredbama kako Zakona o vlasničkopравnim odnosima čl. 63 tako i

Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima (čl. 297; založno pravo), ograničeno stvarno pravo na tuđoj stvari, koje se zasniva upravo u svrhu osiguranja namirenja određenih potraživanja i koje daje pravo založnom vjerovniku na namirenje iz vrijednosti te stvari, ma čija ona bila. Prema tome, tužitelji su gradnjom mogli steći pravo vlasništva temeljem zakona, neovisno o postojanju ili nepostojanju odgovarajućeg pravnog posla usmjerenog na stjecanje prava vlasništva; pravni posao kojeg bi oni zaključili nakon zasnivanja založnog prava kojim bi ostvarili prijenos prava vlasništva predmetne nekretnine (ili njegovog suvlasničkog dijela na svoje ime) tužitelji se ne bi mogli, niti dijelom suprotstavljati prisilnom namirenju, jer bi naknadnim prijenosom prava vlasništva ili suvlasništva na predmetnoj nekretnini došli u poziciju da su prisiljeni trpjeti namirenje iz vrijednosti cijele stvari, neovisno da su, eventualno, njeno vlasništvo ili suvlasništvo stekli prije zasnivanja zaloge. Osim toga tužitelji su svoje pravo zaštite vlasništva ovlaštteni temeljiti ne samo na činjenici upisanog prava vlasništva nego i na osnovu pokazivanja na svoje pretpostavljeno vlasništvo (pod određenim pretpostavkama). Prema navedenom od utjecaja na ishod ovog postupka mogu biti činjenice koje se odnose na savjesnost prvotuženika u stjecanju založnog prava (da li je prvotuženik prilikom zasnivanja založnog prava vodio računa o činjenicama koje ukazuju na usklađenost zemljišnoknjižnog stanja sa stvarnim stanjem glede stanja izgrađenosti nekretnina kao i eventualnih suvlasničkih prava drugih osoba na predmetnim nekretninama (supružnice drugotuženika); starosti i veličini građevinskih objekata u odnosu na vrijeme i sadržaj upisa građevinskih objekata, odnosno upis založnog prava prema takvom stanju u listu A i B zemljišne knjige.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 596/07-2 od 22.VIII.2007.

TUŽBA ZALOŽNOG VJEROVNIKA

Prestanak založnog prava zastarom

(Čl. 336 st. 3 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01;

Čl. 373 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 107/95, 7/96, 91/96, 112/99, 88/01)

Da bi založno pravo na nekretnini prestalo, nije dovoljno da je prestala tražbina koja je bila osigurana založnim pravom.

„Naime, u konkretnom slučaju tužitelj, kao založni vjerovnik, je podnio hipotekarnu tužbu protiv tuženika, kao založnog dužnika, u smislu čl. 336 st.3 ZV-a, prema kojoj odredbi založni vjerovnik ima pravo od svagdašnjeg vlasnika založene stvari, a i od svakog trećeg, zahtijevati da trpi namirenje zalogom osigurane tražbine iz vrijednosti založene stvari, ako nije što drugo zakonom određeno. Upravo činjenica da je založno pravo upisano u zemljišnoj knjizi govori u prilog tvrdnjama tužitelja, da u konkretnom slučaju nije zastarjelo pravo tužitelja da hipotekarnom tužbom od hipotekarnog dužnika zahtijeva trpljenje namirenja tražbine osigurane založnim pravom. Sud prvog stupnja se u obrazloženju pobijane presude poziva na odredbu čl. 373 ZOO-a koja u stavku 2 govori o tome da kad zastari pravo iz kojeg proistječu povremena potraživanja, da vjerovnik gubi pravo ne samo da zahtijeva buduća povremena davanja, nego i povremena davanja koja su dospjela prije te zastare. Što se tiče založnog prava na nekretnini, u konkretnom slučaju do stjecanja založnog prava došlo je upisom tog prava u zemljišnoj knjizi, pa je upisom založnog prava u zemljišnoj knjizi hipotekarni vjerovnik stekao pravo da putem suda traži namirenje i svoje zastarjele tražbine. Naime, u odredbi čl. 368 st. 1 ZOO-a je izričito propisano da kad protekne vrijeme zastare, vjerovnik čije je potraživanje osigurano zalogom ili hipotekom može se namiriti samo iz opterećene stvari ako je drži u rukama ili ako je njegovo pravo upisano u javnoj knjizi. Javna knjiga pak u smislu navedene odredbe smatra se i zemljišna knjiga u kojoj je upisana hipoteka u korist tužitelja. Kako je u konkretnom slučaju sud prvog stupnja svoju odluku utemeljio jedino utvrđujući da je u konkretnom slučaju nastupila zastara tražbine, to po mišljenju ovog suda, nisu raspravljena sva pitanja koja je sud prvog stupnja trebao raspraviti, a da bi se eventualno u žalbenom postupku mogla preinačiti odluka. Naime, sud prvog stupnja je dužan, prije svega, predmet spora raspraviti sa stajališta podnijete hipotekarne tužbe, te utvrditi da li je u konkretnom slučaju došlo do upisa hipoteke i stjecanja prava tužitelja na namirenje hipotekom osigurane tražbine, da li je hipotekarni dužnik upisan u zemljišne knjige kao vlasnik hipotekom opterećene nekretnine, te da li su sa stajališta čl. 336 ZV-a ispunjene sve pretpostavke za podnošenje hipotekarne tužbe. Osim toga, sud prvog stupnja je dužan raspraviti i pitanje da li je u konkretnom slučaju došlo do prestanka založnog prava upisanog u zemljišnoj knjizi na jedan od zakonom predviđenih načina za prestanak založnog prava propisan u čl. 343 do 353 ZV-a, budući da tuženik tvrdi da je i založno pravo prestalo zastarom. Kod toga valja posebno upozoriti da u smislu čl. 347 st. 1 ZV-a

da bi založno pravo na nekretnini prestalo nije dovoljno da je prestala tražbina koju je osiguravala, već hipoteka prestaje brisanjem iz zemljišne knjige.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 920/07-2 od 28.IX.2007.

ZAŠTITA POVJERENJA U ZEMLJIŠNE KNJIGE

Odgoda primjene načela povjerenja u zemljišne knjige

(Čl. 226 st. 1 – 3 Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99 i 114/01)

U razdoblju odgode primjene načela povjerenja u zemljišne knjige, sud nije ovlašten temeljiti svoju odluku isključivo na primjeni načela povjerenja u stanje zemljišnih knjiga.

„Nadalje, treba ukazati da se primjena načela povjerenja u zemljišne knjige zakonskom odredbom čl. 226 st. 1 – 3 Zakona o zemljišnim knjigama (NN 91/96) odgađala zbog opće nesređenosti stanja zemljišnih knjiga na području RH. Prema tome neosnovano prvostupanjski sud temelji svoju odluku isključivo na primjeni načela povjerenja u stanje zemljišnih knjiga, pri čemu je dopušteno dokazivati da je stvarno stanje vlasništva drugačije (što je prethodno pitanje za odluku o tužbenom zahtjevu).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 596/07-2 od 22.VIII.2007.

PRIJEDLOG ZA UPIS

Prijedlog za upis prava vlasništva strane pravne osobe

(Čl. 360 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01;

Međunarodni ugovor Republike Hrvatske i Republike Slovenije o uređenju imovinskopravnih odnosa od 08. listopada 1999.g.;

Zakon o pretvorbi društvenih poduzeća – „Narodne novine“, br. 19/91, 83/92, 94/93, 2/94 i 9/95;

Zakon o lastninskom preoblikovanju podjetij – „Uradni list Rs 55/92 7/93, 31/93 i 1/96;

Zakon o zaključku lastninjenja in privatizaciji pravnih oseb vlasti Slovenske razvojne družbe – „Uradni list Rs. 30/98)

Da bi se mogao dozvoliti upis prava vlasništva na nekretninama koje se nalaze u Republici Hrvatskoj, na ime pravne osobe iz Republike Slovenije, nije dovoljno da predlagatelj priloži samo pravomoćno rješenje o eksproprijaciji iz 1981.g., već je predlagatelj dužan dostaviti dokaze o pravnom sljedništvu odnosno dokaze da je u skladu sa propisima Republike Slovenije izvršena pretvorba ranijeg subjekta u novi subjekt, da je nekretnina unijeta u novi pravni subjekt kao i da je ista unijeta u društveni kapital.

„Prije svega valja istaći da se se predlagatelj u žalbi poziva na odredbu čl. 360 ZV-a u kojoj odredbi je propisano da se pravo upravljanja, odnosno korištenja i raspolaganja na stvari u društvenom vlasništvu pretvorbom nositelja tog prava pretvara u prava vlasništva one osobe koja je pretvorbom postala sveopći pravni slijednik dotadašnjeg nositelja prava upravljanja, odnosno korištenja i raspolaganja na toj stvari, ako je stvar sposobna biti premetom prava vlasništva, osim ako posebnim zakonom nije određeno drugačije. U konkretnom slučaju predlagatelj potpuno zaboravlja na sklopljeni ugovor između Republike Hrvatske i Republike Slovenije o uređenju imovinskopravnih odnosa od 08. listopada 1999.g., a u kojem ugovoru je izričito propisano u čl. 5 da se odredbe čl. 6-11 tog Ugovora odnose na pravne osobe s društvenim kapitalom i na pravne osobe koje su imale društveni kapital i koje su dovršile postupak pretvorbe po Zakonu o pretvorbi društvenih poduzeća (NN 19/91, 83/92, 94/93, 2/94 i 9/95) ili Zakonu o lastninskom preoblikovanju podjetij (Uradni list Rs.55/92, 7/93, 31/93 i 1/96) i Zakonu o zaključku lastninjenja in privatizaciji pravnih oseb vlasti Slovenske razvojne družbe (Uradni list Rs. 30/98). Tu treba posebno naglasiti da je

prema čl. 2 st. 1 gore navedenog Ugovora zajamčeno fizičkim i pravnim osobama jedne ugovorne strane, koje su stekle pravo vlasništva i druga stvarna prava na nekretninama i pokretninama na teritoriju druge ugovorne strane, da imaju na teritoriju te ugovorne strane jednaku pravnu zaštitu pred sudovima i drugim državnim tijelima, kakva je zajamčena domaćim pravnim i fizičkim osobama. Predlagatelj svoj prijedlog za upis temelji isključivo na rješenju o eksproprijaciji, koje je postalo pravomoćno 25. siječnja 1982.g., a kojim rješenjem je izvršena eksproprijacija u korist P. „L“ iz L., dok je u konkretnom slučaju prijedlog za upis podnijela P. L. d.d. iz čega se može zaključiti da je u konkretnom slučaju došlo do pretvorbe ranijeg subjekta u novi subjekt. Predlagatelj uz prijedlog za upis nije dostavio isprave iz kojih bi bilo vidljivo da li se radi o istom subjektu i da li je predmetna imovina procijenjena u društveni kapital slijednika, odnosno sada predlagatelja u ovom predmetu, po propisima Republike Slovenije. Tu treba upozoriti i na odredbu čl. 390 i čl. 390a ZV-a u kojim odredbama je izričito propisano da se odredbe čl. 360 do 365 ZV-a ne odnose na stvari koje nisu unesene u društveni kapital pravnih osoba u postupku pretvorbe, odnosno gdje je propisano što je sve potrebno priložiti da bi se mogao izvršiti upis prava vlasništva na nekretninama koje su ranije bile u statusu društvenog vlasništva. Stoga i po mišljenju ovog suda, obzirom na prijedlog predlagatelja i pozivanje samo na pravomoćno rješenje o eksproprijaciji iz 1981.g. isto nije bilo dostatno za dozvolu uknjižbe prava vlasništva u korist predlagatelja, već je predlagatelja bio dužan dostaviti dokaze o pravnom sljedništvu predlagatelja odnosno dokaze da je u skladu sa propisima Republike Slovenije izvršena pretvorba ranijeg subjekta u novi subjekt i da je predmetna nekretnina unijeta u novi subjekt i da je predmetna nekretnina unijeta u društveni kapital.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.215/08-2 od 29.II.2008.

ZABILJEŽBA

Prijedlog za brisanje zabilježbe da nije priložena građevinska dozvola

(Čl. 141 Zakona o gradnji – „Narodne novine“, br. 175/03 i 100/04;
Čl. 331 i 333 Zakona o prostornom uređenju i gradnji – „Narodne novine“, br. 76/07)

Da bi se dozvolilo brisanje zabilježbe da nije priložena građevinska dozvola za objekte, nije dovoljno da predlagateljica dostavi pravomoćnu građevinsku dozvolu koja ne pokriva ukupnu površinu izgrađenih objekata, već je ista dužna priložiti potvrdu da se u svezi spornih građevina ne vodi postupak građevinske inspekcije, odnosno uvjerenje za uporabu kojim se potvrđuje da su građevine izgrađene u skladu s građevinskom dozvolom u pogledu vanjskih gabarita i namjene.

„Naime, priloženi uvjeti uređenja prostora i građevinska dozvola iz 1986.g. i 1979.g. pokrivaju ukupnu površinu gospodarskog i stambenog objekta od 167 m². U z.k.ul. _____ k.o. V.T., na čkbr. ___/1 nalazi se kuća od ukupno 150 m², zgrada I od 36 m² i zgrada II od 18 m², ili ukupno 204 m². Slijedom navedenog sud prvog stupnja, na temelju sada priloženih dokumenata, nije imao mogućnosti brisati zabilježbu određenu rješenjem br. Z. ___/07, već je pravilno utvrđeno činjenično stanje i pravilno primijenjeno materijalno pravo kada je navedeni prijedlog predlagateljice odbijen. Kod toga valja navesti da je u konkretnom slučaju zabilježba, da nije priložena građevinska dozvola za objekte, upisana u zemljišnoj knjizi na temelju čl. 141 Zakona o gradnji (NN br. 175/03 i 100/04), koji upis je prema stanju predmeta pravomoćan (predmet Z. ___/07), budući da na isti nitko nije izjavljivao žalbu. U prijedlogu za brisanje navedene zabilježbe u ovom predmetu predlagateljica se poziva na pravomoćno rješenje o uvjetima uređenja prostora, odnosno pravomoćnu građevinsku dozvolu, koji dokumenti ne pokrivaju ukupnu površinu izgrađenih objekata u površini od 204 m², koliko je upisano u zemljišnoj knjizi z.k. ul. 3222 k.o. V.T. prijavnim listom pod brojem Z. ___/07. Isto tako potrebno je upozoriti predlagateljicu da je novi Zakon o prostornom uređenju i gradnji (dalje: ZPUG; NN br. 76/07) u čl. 331 i 333 regulirao situacije u kojima je do gradnje došlo do 19. lipnja 1991.g., odnosno nakon toga dana pa do dana stupanja na snagu toga zakona. Tako je u čl. 331 st. 1 ZPUG-a propisano da se za izgrađenu građevinu na temelju građevinske dozvole, odnosno drugog

odgovarajućeg akta tijela izdanog do 19. lipnja 1991.g. ne izdaje uporabna dozvola, dok je u st. 2 propisano da se građevina iz st. 1 upisuje u katastarski operat ako je uz zahtjev priložena pravomoćna građevinska dozvola i potvrda da u svezi s tom građevinom nije u tijeku postupak građevinske inspekcije. Prema čl. 333 st. 1 ZPUG za izgrađenu građevinu na temelju građevinske dozvole izdane od 20. lipnja 1991.g. do stupanja na snagu ovog Zakona umjesto uporabne dozvole nadležno upravno tijelo na zahtjev investitora odnosno vlasnika građevine izdaje uvjerenje za uporabu kojim se utvrđuje da je građevina izgrađena u skladu sa građevinskom dozvolom u pogledu vanjskih gabarita i namjene. U st. 2 je određeno da se uvjerenje iz st. 1 ne može izdati za izgrađene građevine u vezi kojih je u tijeku postupak građevinske inspekcije, dok se prema st. 3, st. 1 se ne odnosi na građevine za koje je do stupanja na snagu ovog Zakona građevinsku dozvolu izdalo Ministarstvo. Stoga bi za brisanje sporne zabilježbe predlagateljica trebala priložiti potvrdu da se u svezi spornih građevina ne vodi postupak građevinske inspekcije, odnosno uvjerenje za uporabu kojim se potvrđuje da su građevine izgrađene u skladu s građevinskom dozvolom u pogledu vanjskih gabarita i namjene, sukladno citiranim odredbama ZPUG-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 79/08-2 od 28.I.2008.

ZABILJEŽBA

Prijedlog za brisanje zabilježbe

(Čl. 141 Zakona o gradnji – „Narodne novine“, br. 175/03 i 100/04;
Čl. 330 Zakona o prostornom uređenju i gradnji – „Narodne novine“, br. 76/07)

Za brisanje zabilježbe da za upis objekta nije priložena građevinska dozvola predlagatelji su dužni dostaviti dokumentaciju ovisno o vremenu za koji tvrde da je objekt sagrađen, i to na način: ako je objekt sagrađen prije 15. veljače 1968.g., dužni su priložiti uvjerenje katastra o upisu građevine u katastarski operat, odnosno uvjerenje nadležnog upravnog tijela da je objekt sagrađen prije tog datuma; ukoliko je objekt sagrađen do 19. lipnja 1991.g., dužni su priložiti pravomoćnu građevinsku dozvolu i potvrdu da u vezi s tom

građevinom nije u tijeku postupak građevinske inspekcije, a ako je objekt sagrađen nakon 19. lipnja 1991.g. do stupanja na snagu Zakona o prostornom uređenju i gradnji, tada su dužni priložiti uvjerenje za uporabu izdanog po nadležnom upravnom tijelu, kojim se utvrđuje da je građevina izgrađena u skladu s građevinskom dozvolom u pogledu vanjskih gabarita i namjene.

„Obzirom na činjenicu da je raniji objekt bio upisan u katastar i zemljišnu knjigu s površinom od 29 m², a da je novi objekt, sada na čkbr. ___/1 površine od 77 m², sud prvog stupnja je pravilno primijenio, u vrijeme podnošenja prijedloga dana 25. rujna 2007.g., tada važeći čl. 141 Zakona o gradnji (NN br. 175/03 i 100/04) i odredio upis zabilježbe da za upis objekta na čkbr. ___/1 nisu priložene građevinska, odnosno uporabna dozvola, budući da se očito ne radi o istom objektu, koji je ranije bio upisan u zemljišnoj knjizi i onog koji je upisan na temelju predmetnog prijavnog lista. U žalbi predlagatelji tvrde da klijet na čkbr. ___/1 s priključcima struje i vode postoji mnogo ranije od 1995.g., a kada su predlagatelji kupili predmetnu nekretninu. Kod toga treba navesti da je od 01. listopada 2007.g. na snazi novi Zakon o prostornom uređenju i gradnji (dalje ZPUG – NN br. 76/07) koji u čl. 330, 331 i 333 regulira pitanje kako brisati zabilježbu u konkretnom slučaju. Tako je u čl. 330 ZPUG-a propisano da ukoliko je građevina izgrađena do 15. veljače 1968. g. da se smatra izgrađenom na temelju pravomoćne građevinske dozvole, odnosno drugog odgovarajućeg akta nadležnog upravnog tijela (st. 1). O vremenu evidentiranja građevine iz st. 1 ovog članka uvjerenje izdaju katastarski uredi, odnosno Središnji ured Državne geodetske uprave (DGU) na temelju podataka s kojima raspolažu (katastarski operat, katastarski plan, posjedovni list, Hrvatska osnovna karta, snimke iz zraka) koji se smatraju dokazom da je neka građevina izgrađena do 15. veljače 1968.g. (st. 2). Ako katastarski ured ili DGU ne raspolažu tim podacima, uvjerenje o vremenu građenja građevine iz st. 1 izdaje nadležno upravno tijelo (st. 3). Dakle, ukoliko predlagatelji tvrde da je objekt sagrađen prije 15. veljače 1968.g., tada je za brisanje zabilježbe potrebno priložiti uvjerenje katastra o upisu građevine u katastarski operat, odnosno uvjerenje nadležnog upravnog tijela da je objekt sagrađen prije tog datuma. Čl. 331 i 333 ZPUG-a reguliraju pak situaciju ako je objekt sagrađen do 19. lipnja 1991.g., odnosno nakon tog dana do stupanja na snagu ZPUG-a. Ukoliko je objekt sagrađen do 19. lipnja 1991.g., tada je potrebno priložiti pravomoćnu građevinsku dozvolu i potvrdu da u vezi s tom građevinom nije u tijeku postupak građevinske inspekcije (čl. 331 st. 2 ZPUG-a). Ako je pak objekt sagrađen od 19. lipnja 1991.g. pa do stupanja na snagu ZPUG, tada umjesto uporabne dozvole nadležno upravno tijelo na zahtjev investitora odnosno vlasnika

građevine izdaje uvjerenje za uporabu, kojim se utvrđuje da je građevina izgrađena u skladu s građevinskom dozvolom u pogledu vanjskih gabarita i namjene.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 91/08-2 od 28.I.2008.

ZABILJEŽBA ZABRANE OTUĐENJA ILI OPTEREĆENJA NEKRETNINA

Suglasnost vjerovnika za opterećenje ili otuđenje nekretnine

(Čl. 34 st. 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima - «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Kada je u zemljišnim knjigama na temelju pravnog posla upisana zabilježba zabrane otuđenja ili opterećenja nekretnina bez suglasnosti hipotekarnog vjerovnika, navedena zabrana ne sprječava vlasnika nekretnina da raspolaže istima, niti je suglasnost hipotekarnog vjerovnika nužni prilog za uknjižbu prava vlasništva u korist predlagatelja.

„Odbacivši prijedlog za upis sud prvog stupnja je zaključio da se prijedlogu ne može udovoljiti a to iz razloga što nije priložena suglasnost C. banke d.d. S., koja je nužna za odlučivanje o prijedlogu sukladno odredbi čl. 109 st. 6 ZZK-a. Navedeno stajalište suda prvog stupnja nije pravilno. Prije svega, valja istaći da je u konkretnom slučaju u zemljišnoknjižnom ulošku ___ k.o. V.T., upisana hipoteka u korist C. banke d.d. S., a isto tako upisana je zabilježba zabrane otuđenja ili opterećenja predmetnih nekretnina bez suglasnosti hipotekarnog vjerovnika. Navedeno založno pravo i zabilježbe upisane su na temelju rješenja donesenog u predmetu Z.____/06 istoga suda prvog stupnja, a iz sadržaja upisa vidljivo je da se je radilo o dobrovoljnom zasnivanju založnog prava. Dakle, radi se o slučaju iz čl. 34 st. 2 ZV-a prema kojem, ukoliko vlasnik pravnim poslom odredi zabranu otuđenja i opterećenja svoje stvari, da ga to obvezuje, time da će ta zabrana djelovati i prema trećima, ako je osnovana u korist bračnog druga, djeteta, roditelja, posvojenika, ili posvojitelja a upisana je u zemljišnim knjigama. Međutim, treba napomenuti da se navedenom zabranom otuđenja i opterećenja vlasnik samo obvezao da neće s određenom svojom stvari pravno

raspolagati, te je isti tu svoju dužnost odnosno obvezu, dužan poštivati. To djelovanje je obveznopravno, te ukoliko vlasnik otuđi ili optereti nekretninu na kojoj je upisana takva zabrana na temelju pravnog posla, samo raspolaganje neće zbog toga biti nevaljano, nego vjerovnik ima pravo na naknadu štete zbog povreda obveze. Kako po pravnom shvaćanju ovoga suda u slučaju kada je pravnim poslom ugovorena zabrana daljnjeg opterećenja ili otuđenja nekretnine, navedena zabrana ne sprječava vlasnika nekretnine da dalje raspolaže istom, pa slijedom toga niti za predmetno raspolaganje, odnosno prodaju nekretnine predlagatelju, nije bila potrebna suglasnost hipotekarnog vjerovnika, te navedeno ne predstavlja nužni prilog za uknjižbu prava vlasništva u korist predlagatelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.145/08-2 od 11.II.2008.

ODLUČIVANJE U ZEMLJIŠNOKNJIŽNOM POSTUPKU

Ovlaštenja zemljišnoknjižnog referenta

(Čl. 109 a Zakona o zemljišnim knjigama - „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99 i 114/01)

Zemljišnoknjižni referent nije ovlašten donositi rješenje o ispravku u smislu odredbe čl. 342 Zakona o parničnom postupku.

„Naime, u smislu odredbe čl. 109 a Zakona o zemljišnim knjigama (dalje: ZZK) ovlaštenu zemljišnoknjižni referent je ovlašten donositi rješenje u smislu čl. 109 ZZK, a to znači rješenje kojim se odlučuje o prijedlogu za upis i to na način da se prijedlogu udovolji, da se prijedlog odbije, odnosno da se prijedlog za upis odbaci. ZZK ovlaštenom referentu ne daje druge ovlasti, te ovlaštenu zemljišnoknjižni referent nije ovlašten donositi rješenje o ispravku u smislu čl. 342 ZPP-a, već takvo rješenje može donijeti jedino zemljišnoknjižni sudac.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.279/08-2 od 03.III.2008.

ODLUČIVANJE U ZEMLJIŠNOKNJIŽNOM POSTUPKU

Rješenja u zemljišnoknjižnom postupku

(Čl. 109 st. 4 Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99 i 114/01)

Rješenje u zemljišnoknjižnom postupku kojim se dopušta predloženi zemljišnoknjižni upis ne mora imati obrazloženje.

„Isto tako valja upozoriti sud prvog stupnja da u situaciji kada se dopušta predloženi zemljišnoknjižni upis, da tada nije potrebno pisati obrazloženje, kako je to učinjeno u ovom slučaju, a što proizlazi iz odredbe čl. 109 st. 4 ZZK. Naime, rješenje u zemljišnoknjižnom postupku mora imati obrazloženje u slučaju ako sud prijedlog za upis odbije u cijelosti ili djelomično, odnosno ukoliko je prijedlog odbačen.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.279/08-2 od 03.III.2008.

II. OBVEZNO PRAVO

VALUTA OBVEZE

Tečaj strane valute na dan ispunjenja

(Čl. 395 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Kada glavna tražbina glasi na stranu valutu, a ugovoreno je da će dužnik tražbinu ispuniti u domaćoj valuti, tada se ista ispunjava na način da se preračunava i isplaćuje u protuvrijednosti domaće valute, time da se ta protuvrijednost izračunava prema (bankovnom) prodajnom tečaju strane valute u trenutku ispunjenja obveze.

„Prvostupanjski sud je međutim pogrešno primijenio materijalno pravo kada je odredio isplatu kunske protuvrijednosti dosuđenog glavničnog iznosa prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na dan isplate, a što pravilno u žalbi iznosi tužiteljica ističući da je sukladno odredbi čl. 395 ZOO-a zatražena isplata prema prodajnom tečaju, a ne kako je prvostupanjski sud odlučio prema srednjem tečaju valute glavnice. Naime, u predmetnom slučaju kako je već rečeno ugovorena tražbina tužiteljice ugovorena je Aneksom ugovora na način da je valuta obveze izražena u stranoj valuti (tada u DEM) a njezino ispunjenje u protuvrijednosti domaće valute (kunama) odnosno drugim riječima ugovorena je valutna klauzula u smislu odredbe čl. 395 st. 1 ZOO-a. U slučajevima kada glavna tražbina glasi na stranu valutu, a obveza je istu ispuniti u domaćoj valuti, a kakav je konkretan slučaj, tada se ista ispunjava na način da se preračunava i isplaćuje u protuvrijednosti domaće valute, a ta se protuvrijednost izračunava prema (bankovnom) prodajnom tečaju strane valute u trenutku ispunjenja obveze, a to sukladno odredbi čl. 395 st. 2 ZOO-a. Istom odredbom je propisano da u slučaju iz st. 1 toga članka, postojanja dopuštene odredbe ugovora prema kojoj se vrijednost ugovorene obveze u valuti RH izračunava na temelju cijene zlata ili tečaja valute RH prema prodajnom tečaju ovlaštene banke u mjestu ispunjenja obveze, koji vrijedi tog dana, osim ako stranke nisu ugovorile drugi tečaj. Kako, prema Aneksu ugovora kojim je između stranaka utvrđena visina obveze tuženika prema

tužiteljici (predmetni članci 2 i 3 Aneksa), nije posebno ugovoren neki drugi tečaj, u smislu odredbe čl. 395 st. 2 ZOO-a, to je prvostupanjski sud, u cilju pravilne primjene materijalnog prava trebao vezano na tečaj valute obveze u trenutku njezina ispunjenja odlučiti kako je to tužiteljica zatražila tužbenim zahtjevom, a kako sukladno tome i propisuje odredba čl. 395 st. 2 ZOO-a, dakle, prema prodajnom tečaju ovlaštene banke u mjestu ispunjenja koji vrijedi u trenutku njezina ispunjenja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.744/06-2 od 21.IX.2006.

STOPA ZATEZNIH KAMATA

Zatezna kamata na novčani iznos kada je ugovorena valutna klauzula

(Čl. 395 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Kada je ugovorena valutna klauzula, dužnik je za slučaj zakašnjenja, u obvezi platiti zatezne kamate po stopi koju banka u mjestu ispunjenja plaća na devizne štedne uloge po viđenju u valuti koja je bila valuta Ugovora.

„U žalbi tužiteljica ističe da se u konkretnom slučaju ne radi o deviznom potraživanju, već o novčanom potraživanju izraženom u tzv. deviznu klauzulu kada je dospijećem potraživanja tužiteljice obveza izražena u kunama, pa da je u takvom slučaju bilo potrebno dosuditi zakonsku zateznu kamatu sukladno čl. 277 ZOO-a, odnosno sukladno Zakonu o zateznoj kamati i Uredbi o visini stope zatezne kamate, ističući da uostalom niti jedan propis ne određuje zateznu kamatu u onoj visini i obliku kako je prvostupanjski sud dosudio, a da iz obrazloženja presude nije razvidno temeljem kojeg materijalnog propisa je taj sud dosudio kamatu na devize po viđenju. U predmetnom slučaju ugovorena tražbina tužiteljice ugovorena je Aneksom ugovora na način da je valuta obveze izražena u stranoj valuti (tada u DEM), a njezino ispunjenje u protuvrijednosti domaće valute (kunama) odnosno drugim riječima ugovorena je valutna klauzulu u smislu odredbe čl. 395 st. 1 ZOO-a. Stoga je točna tvrdnja žalbe da potraživanje tužiteljice ne predstavlja devizno potraživanje u smislu da je strana valuta obveze istovjetna i

valuti ispunjenja, jer je u konkretnom slučaju, što ispravno smatra i žalba, ugovorena valutna klauzula, dakle, valuta obveze izražena je u stranoj valuti, DEM odnosno EUR, a koja se ima ispuniti u protuvrijednosti domaće valute (kunama). To međutim nema utjecaja na pravilnost odluke prvostupanjskog suda kojom je određena isplata kamate na stranu valutu po stopi koja se plaća na devizne štedne uloge po viđenju, to iako za takav slučaj nema izričitog propisa o tome kolika je kamatna stopa za zakašnjenje u ispunjenju novčane obveze koja glasi na stranu valutu, ali međutim u sudskoj praksi primjenjuje se stav da je dužnik obavezan u takvom slučaju platiti zatezne kamate po stopi koju banka u mjestu ispunjenja plaća na devizne štedne uloge po viđenju u valuti koja je bila valuta Ugovora. Stoga je prvostupanjski sud odlučujući o zateznoj kamati na taj način pravilno primijenio materijalno pravo, jer zbog toga tužiteljica nema pravo na isplatu zakonske zatezne kamate na kunska potraživanja, a to u skladu sa čl. 277 ZOO-a, odnosno Zakonu o zateznoj kamati i Uredbi o visini stope zatezne kamate te je u odnosu na ovu odluku suda žalba tužiteljice neosnovana.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.744/06-2 od 21.IX.2006.

ZATEZNE KAMATE

Zakonska zatezna kamata na stečeno bez osnove

(Čl. 214 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Kada je tužitelj dobrovoljno isplatio tuženoj određene novčane iznose temeljem odluke suda, tužena se ima smatrati savjesnim stjecateljem, zbog čega tužitelju pripada pravo na zakonsku zateznu kamatu na dosuđeni glavnični iznos od podnošenja tužbe prvostupanjskom sudu.

„Osnovano, međutim, tužena osporava odluku o zakonskoj zateznoj kamati na dosuđeni glavnični iznos. Naime, prvostupanjski sud je obvezao tuženu na plaćanje zakonske zatezne kamate na dosuđeni glavnični iznos od 13. listopada 2003.g., sukladno zahtjevu tužitelja, a temeljem odredbe čl. 214 ZOO-a. Osnovano tužena u žalbi ukazuje na sadržaj odredbe čl. 214 ZOO-a kojom je određeno da kad se vraća ono

što je stečeno bez osnove, moraju se vratiti plodovi i platiti zatezna kamata i to ako je stjecatelj nesavjestan od dana stjecanja, a inače od dana podnošenja zahtjeva. Iz sadržaja spisa proizlazi da je tužitelj dobrovoljno isplatio tuženoj određene novčane iznose nakon donošenja presude Općinskog suda u Z. broj Pn. ___/01 od 07. srpnja 2003.g., koja činjenica niti nije bila sporna, zbog čega se, obzirom na način izvršene isplate tuženoj, tužena mora smatrati savjesnim stjecateljem, pa tužitelju i prema ocjeni ovog suda pripada pravo na zakonsku zateznu kamatu na dosuđeni glavni iznos od podnošenja tužbe prvostupanjskom sudu, odnosno od 10. listopada 2006.g., slijedom čega je u odnosu na odluku o kamati valjalo prihvatiti djelomično osnovanim žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava i preinačiti presudu prvostupanjskog suda temeljem odredbe čl. 373 toč. 3 ZPP-a, na način kako je to navedeno u izreci, sukladno Uredbi o visini stope zatezne kamate (NN 72/02) te odredbi čl. 26 st. 1 – 3 i čl. 29 st. 2 – 6 i st. 8 ZOO-a (NN 35/05), jer je 31. prosinca 2007.g. Hrvatska narodna banka objavila, sukladno odredbi čl. 29 st. 8 ZOO-a, eskontnu stopu u visini od 9% (NN 1/08), pa od 01. siječnja 2008. godine zakonska zatezna kamata iznosi 14%.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.307/08-2 od 12.III.2008.

PRESTANAK OBVEZA - OTKAZ

Prestanak ugovornog odnosa istekom otkaznog roka

(Čl. 358 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko je ugovorni odnos prestao istekom otkaznog roka određenog po tužitelju, a tuženi po proteku otkaznog roka nisu korisnicu usluga iselili iz sobe i prostor i opremu predali tužitelju, niti je tužitelj tražio njeno iseljenje, već je istoj nastavio pružati usluge bez pravne osnove, tada tužitelj nema pravo inzistirati na ispunjenju ugovora.

„Na temelju prednjih utvrđenja, a pozivajući se na odredbu čl. 358 st. 1 Zakona o obveznim odnosima sud prvog stupnja zaključuje da je obveza tuženih na plaćanje troškova smještaja za korisnicu usluge zasnovana sklapanjem Ugovora o pružanju usluga u domu i naknadi za smještaj, prestala otkazom tog ugovora, te da je prekidom smještaja

korisnice usluge prestala obveza tuženih kao obveznika plaćanja troškova smještaja, jer je smještaj korisnika usluge pretpostavka zasnivanja obveze tuženih. Naime, obzirom na između stranaka nesporne činjenice da je tužitelj dana 27. lipnja 2000.g. donio Odluku o prekidu smještaja za E.P., a koja Odluka je postala konačna, da ista Odluka ujedno sadrži i otkaz ugovora o pružanju usluga za korisnicu E.P., jer određuje otkazni rok od mjesec dana od primitka pismenog otkaza, u kojem roku je potrebno isprazniti i predati sobu na korištenje tužitelju, da je navedena Odluka dostavljena kako korisnici usluge E.P., tako i tuženima, pravilan je zaključak suda prvog stupnja da je predmetni ugovor prestao otkazom od strane tužitelja po proteku otkaznog roka od mjesec dana, pa kako tužitelj predmetnu odluku nije opozvao, niti je tuženima ponudio sklapanje novog ugovora o pružanju usluga, korisnica usluga nastavila je usluge tužitelja koristiti bez pravne osnove. I prema stajalištu ovog suda, a suprotno žalbenim navodima tužitelja, Odluka o prekidu smještaja od 03. srpnja 2000.g. sadrži u sebi i otkaz Ugovora o pružanju usluga u domu i naknadi za smještaj, budući se ista, a prema sadržaju uvoda, donosi i temeljem čl. 9 Ugovora, a prema kojemu se ugovor može otkazati u slučaju dvomjesečnog zakašnjenja u plaćanju opskrbnine. Kako je navedena Odluka nesporno dostavljena tuženima, a koji su ugovorna strana obveznog odnosa plaćanja naknade za smještaj, to je očito da je obvezni odnos između tužitelja i tuženih, kao ugovornih strana, prestao istekom otkaznog roka određenog Odlukom tužitelja. Obzirom na takvo stanje stvari, osnovano tužitelj smatra, pozivajući se na čl. 10 predmetnog Ugovora, da su tuženi bili dužni E.P. po proteku otkaznog roka iseliti iz sobe, te prostor i opremu predati tužitelju. Međutim, kako su tuženi to propustili učiniti, jer se je korisnica usluga odbila vratiti u kuću tuženih, a tužitelj nije za života korisnice usluge E.P. zatražio njezino iseljenje, već je uslugu smještaja istoj pružao sve do njezine smrti, te kako se činjenična osnova tužbe tužitelja zasniva na tvrdnji o egzistentnosti Ugovora o pružanju usluga, s koje osnove tužitelj potražuje isplatu ugovorene naknade za smještaj, dakle, inzistira na ispunjenju ugovora, za razdoblje od 16. rujna 2001.g. do 26. studenog 2004.g., pravilno je sud prvog stupnja zaključio da više ne postoji osnov tražbine tužitelja usmjerene na ispunjenje ugovorne obveze, zbog čega je pravilno tužbeni zahtjev u cijelosti odbio. Naime, prema čl. 358 st. 1 ZOO-a ako trajanje obveznog odnosa stranaka nije određeno, svaka ga strana može prekinuti otkazom. Takav otkaz mora se dostaviti drugoj strani, a otkazani obvezni odnos prestaje kada istekne otkazni rok određen ugovorom, a ako takav rok nije određen ugovorom, odnos prestaje nakon isteka roka određenog zakonom ili običajem, odnosno istekom primjerenog roka, time da vjerovnik ima pravo zahtijevati od

dužnika ono što je dospjelo prije nego što je obveza prestala protekom roka ili otkazom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.428/07-2 od 08.V.2007.

OSLOBOĐENJE JAMCA ZBOG NAPUŠTANJA GARANCIJA

Namjenski depozit

(Čl. 1012 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Jamac ima pravo na oslobođenje svoje obveze prema tužitelju za iznos namjenskog depozita, ukoliko je tužitelj isključivo vlastitom dispozicijom oslobodio namjenski depozit (zalog za otplatu odobrenog kredita) i time onemogućio namirenje svoje tražbine prema glavnom dužniku iz ugovora o kreditu za iznos depozita.

„Osporavajući stajalište prvostupanjskog suda u odnosu na odgovornost trećetuženika za ispunjenje obveze prvotužene iz Ugovora o kreditu sklopljenog s tužiteljem, trećetuženik u žalbi smatra da je prvostupanjski sud pogrešno ocijenio ulogu namjenskog depozita u konkretnom slučaju i ovlaštenje tužitelja da njime raspolaže za podmirenje dospjelih dugovanja korisnika kredita s bilo kojeg osnova, pozivajući se na odredbu čl. 3 Odluke tužitelja o odobravanju nenamjenskih gotovinskih kredita na temelju položenog depozita broj ___/2000, iz koje proizlazi da se u slučaju dospelosti kredita zbog neplaćanja rata, kredit naplaćuje iz položenog depozita, na koje se obračunava a vista kamata, ukazujući pritom i na odredbu čl. 2 st. 6 iste odluke, iz koje proizlazi da je depozit zalog za otplatu odobrenog kredita. Trećetuženik također navodi da je i aneksom Ugovoru o kreditu od 20. lipnja 2002.g. u čl. 2 ugovoreno da je korisnik kredita koji ima dospjela dugovanja prema banci s bilo kojeg osnova (kredit ili tekući račun) dužna depozit upotrijebiti za podmirenje dospjelog duga, koji aneks korisnika kredita – prvotuženu J.Š. nije obvezivao, jer je aneks potpisao sam tužitelj, zbog čega smatra da je tužitelj jednostrano i neosnovano

napustio zalog podmirivši iznosom namjenskog depozita dugovanja prvotužene na tekućem računu i da je stoga potraživanje tužitelja trebalo umanjiti za iznos depozita, sukladno odredbi čl. 1012 ZOO-a budući da je do jednostranog oslobađanja depozita i napuštanja zaloga došlo isključivom krivnjom tužitelja. Iz navedenih razloga, trećetuženik smatra pogrešnim stajalište prvostupanjskog suda da jamci po svojim pravima nisu izjednačeni s korisnicom kredita koja je položila depozit, navodeći da jamac može protiv vjerovnikovog zahtjeva isticati sve prigovore koje bi mogao istaknuti i glavni dužnik, uključivo i prigovor prijeboja, dok ne može isticati jedino osobne dužnikove prigovore, uz tvrdnju da se prigovor trećetuženika da se iznos depozita u konkretnom slučaju može i treba koristiti samo za dospelja potraživanja iz Ugovora o kreditu ne može smatrati osobnim prigovorom prvotužene. Dakle, tužitelj je oslobađanjem depozita i prijenosom depozita na tekući račun prvotužene omogućio joj raspolaganje tim novčanim iznosom iako je zbog neispunjavanja ugovornih obveza od strane prvotužene kredit u to vrijeme u cijelosti dospio na naplatu i unatoč tome što je i po Odluci tužitelja o oslobađanju depozita na gotovinske kredite prvotužena kao korisnik kredita bila dužna depozit upotrijebiti za podmirenje dospelog duga. Tužitelj je dakle, vlastitom dispozicijom izgubio mogućnost namirenja svoje tražbine (iz ugovora o kreditu sklopljenog s prvotuženom) iz položenog depozita, jer je jednostranom Odlukom oslobodio depozit i temeljem aneksa ugovora o kreditu kojeg prvotužena nije ni potpisala omogućio joj raspolaganje tim novčanim sredstvima iako je u to vrijeme zbog neurednog ispunjavanja ugovorne obveze vraćanja kredita od strane prvotužene kredit u cijelosti dospio na naplatu, pa i prema ocjeni ovog suda trećetuženik osnovano ističe prigovor u smislu čl. 1012 ZOO-a. Stoga je potpuno pogrešno i neprihvatljivo stajalište prvostupanjskog suda da raspolaganje depozitom tangira samo ugovorne strane iz ugovora o kreditu, a ne i jamce, i da nema nikakvog utjecaja na odgovornost jamaca, obzirom da iz sadržaja dokaza provedenih tijekom postupka upućuje na zaključak da je tužitelj isključivo vlastitom dispozicijom oslobodio depozit i onemogućio namirenje svoje tražbine prema prvotuženoj iz ugovora o kreditu, zbog čega se trećetuženik kao jamac osnovano poziva na oslobođenje svoje obveze prema tužitelju za iznos depozita u smislu odredbe čl. 1012 ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 731/07-2 od 06.VIII.2007.

ODNOS VJEROVNIKA I JAMCA

Sporazum vjerovnika i jamca

(Čl. 1002 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Sporazum zaključen između vjerovnika i jamca, temeljem kojeg je vjerovnik odgovornost jamca ograničio na točno određeni dio dospjele obveze glavnog dužnika, oslobađa jamca na plaćanje preostalog neisplaćenog novčanog iznosa iz ugovora o kreditu.

„Iz sadržaja postupka proizlazi da se drugotuženik kao jamac izjavom od 29. siječnja 2003. godine obvezao isplatiti tužitelju 22 mjesečna obroka u iznosu od 56,86 EUR-a, po pozivu tužitelja, a nakon što je prvotužena kao korisnica kredita prestala ispunjavati svoje ugovorne obveze. Temeljem navedene pisane izjave drugotuženika njegovom poslodavcu je dostavljen nalog za zapljenu 1/3 dijela plaće koji prileži na listu 14 spisa, u kojem je navedena obveza drugotuženika s iznosom od 1.250,92 EUR-a, kao i iznos mjesečnog obroka od 56,86 EUR-a, uz suglasnost drugotuženika da se iznos mjesečnog obroka plijeni od plaće i isplaćuje izravno tužitelju, počevši od 01. veljače 2003.g. do 01. siječnja 2005.g. Točno je da drugotuženik kao jamac platac u smislu odredbe čl. 1004 st. 3 ZOO-a odgovara vjerovniku (tužitelju) za cijelu obvezu, međutim, sadržaj navedenih pisanih isprava i po ocjeni ovog suda upućuje na zaključak da je sporazumom tužitelja i drugotuženika njegova odgovornost ograničena na dio obveze prvotužene iz Ugovora o kreditu sklopljenog s tužiteljem. Izjava drugotuženika od 29. siječnja 2003.g. ne može se smatrati jednostranim očitovanjem volje drugotuženika u odnosu na podmirenje dijela dugovanja prvotužene iz Ugovora o kreditu, kako to pogrešno smatra prvostupanjski sud, budući da je iznos preuzete obveze drugotuženika odredio tužitelj koji je drugotuženika teretio za ispunjenje polovice preostalog iznosa dugovanja prvotužene iz Ugovora o kreditu, dok se za drugu polovicu dugovanja obvezao isplatiti M.L. Prema tome, sam tužitelj je obvezu drugotuženika ograničio na iznos od 1.250,92 EUR-a, koji iznos se drugotuženik prema sporazumu s tužiteljem obvezao isplatiti u mjesečnim obrocima, zbog čega se mora zaključiti da je odgovornost drugotuženika ograničena na točno određeni dio obveze, slijedom čega se drugotuženik u žalbi osnovano poziva na odredbu čl. 1002 st. 2 ZOO-a. Kako je obveza drugotuženika sporazumom sklopljenim s tužiteljem utvrđena u točno određenom iznosu, nebitno je da li je drugi jamac,

odnosno trećetuženik koji je preuzeo jednaku obvezu kao i drugotuženik, svoju obvezu ispunio, jer je obveza drugotuženika točno definirana i ne zavisi od ispunjenja obveze trećetuženika. Pogrešan je i zaključak prvostupanjskog suda da se tužitelj nije odrekao svojeg prava potraživati od drugotuženika isplatu ostatka duga, jer je, prema sadržaju pisanih isprava sam tužitelj odredio visinu obveze drugotuženika, pa je odgovornost drugotuženika ograničena na točno određeni dio neispunjene obveze prvotužene iz ugovora o kreditu, slijedom čega drugotuženik odgovara samo za taj dio obveze. Pritom valja napomenuti da niti tužitelj tijekom postupka nije osporavao da je sporazumno utvrđena obveza drugotuženika na isplatu iznosa od 1.250,92 EUR-a u mjesečnim obrocima od 56,86 EUR-a, pa kako je tijekom postupka utvrđeno da je preuzetu obvezu drugotuženik u cijelosti izvršio, koju činjenicu niti tužitelj tijekom postupka nije osporavao, osnovana je žalbena tvrdnja drugotuženika da je kao jamac svoju obvezu prema tužitelju u cijelosti izvršio, zbog čega i prema ocjeni ovoga suda drugotuženik ne odgovara za ispunjenje tražbine tužitelja iz Ugovora o kreditu sklopljenog s prvotuženom zatražene postavljenim tužbenim zahtjevom tužitelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 731/07-2 od 06.VIII.2007.

PRIZNANICA

Potvrda o primitku novčanih iznosa

(Čl. 148 Kodeksa odvjetničke etike – „Narodne novine“, br. 64/07

Čl. 42 Pravilnika o porezu na dodanu vrijednost – „Narodne novine“ br. 66/96, 113/97, 7/99, 112/99, 119/99, 44/00, 63/00, 80/00, 109/00, 54/01;

Čl. 28 st. 2 Ovršnog zakona – „Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05)

Datirana potvrda izdana po odvjetniku, kojom se samo potvrđuje primitak novčanih iznosa naznačenih u potvrdi, ne predstavlja vjerodostojnu ispravu, budući ne sadrži bitne sastojke koje mora sadržavati račun.

„Očito je između stranaka sporno da li se potvrda o primitku novčanih iznosa, koju je izdao tuženik, 09. svibnja 2003.g. odnosi na

trošak sastava te žalbe, ili na neki drugi trošak koji je tužitelj tuženiku bio dužan namiriti (s naslova zastupanja u predmetu prvostupanjskog suda br. K.__/04 (ranije K.__/00). Evidentno je, što u obrazloženju prvostupanjske presude konstatira i prvostupanjski sud, da navedena potvrda ne predstavlja vjerodostojan dokaz, odnosno da ne predstavlja vjerodostojnu ispravu u odnosu na naplatu bilo kojeg konkretnog troška (nagrade) za zastupanje tužitelja po tuženiku. Treba istaći da se u navedenoj potvrdi navodi da se njome potvrđuje primitak od strane potpisnika (nesporno je da se radi o potpisu tuženika) iznosa od 1.000,00 EUR-a, 100,00 EUR-a, 300,00 kn i 1.000,00 kn, što je sve datirano sa 09. svibnja 2003.g. (i ništa više). Prema navedenom sadržaju, navedena potvrda ni u kom slučaju ne predstavlja valjani račun, koji je tuženik trebao izdati tužitelju u smislu odredbi čl. 148 Kodeksa odvjetničke etike, te čl. 42 Pravilnika o PDV-u (NN 66/96, 113/97, 7/99, 112/99, 119/99, 44/00, 63/00, 80/00, 109/00, 54/01), time da treba konstatirati da tom potvrdom nije određeno na izvršenje koje usluge se potvrda odnosi, niti kolika je vrijednost izvršene usluge, niti o kojem odnosu (između kojih stranaka obveznog odnosa) se radi, niti kada je ta usluga izvršena, a što sve mora sadržavati račun, kao vjerodostojna isprava u smislu odredbe čl. 28 st. 2 Ovršnog zakona (NN 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 194/03, 151/04, 88/05 – dalje: OZ). Dakle, radi se o pismenoj ispravi kojoj nedostaju bitni elementi određenja njenog sadržaja, odnosno da bi ta isprava predstavljala dokaz o ispunjenju određenog obveznopravnog odnosa. Nadalje, izjave stranaka dane tijekom postupka ne predstavljaju nikakve dokaze. Prema tome, navedena potvrda tuženika, na koju se, kao ispravu, u dokaz svojih navoda poziva tužitelj u tužbi, ne predstavlja dostatan dokaz niti za prihvaćanje tužbenih navoda, a još manje za osnovano protivljenje tužbi, odnosno tužbenom zahtjevu. U prvostupanjskoj odluci nedostaju razlozi vezani uz interpretaciju sadržaja provedenih dokaza (njihova ocjena) zbog kojih je prvostupanjski sud odbio tužbeni zahtjev. Pri tome treba navesti da se u odnosu na svrhu primitka naprijed navedenih iznosa, potvrda tuženika ne predstavlja vjerodostojan dokaz (time da takva naplata očito nije usklađena sa Odvjetničkom tarifom koja određuje naplatu u kunama, niti takva potvrda predstavlja valjani račun za izvršenu uslugu ili usluge, uz njene brojne manjkavosti za prihvaćanje njene vjerodostojnosti, koje su najprije navedene), a ni jedan drugi dokaz nije tijekom prvostupanjskog postupka proveden, niti je prvostupanjski sud na valjan procesni način odlučio o daljnjem provođenju dokaza (nije donio rješenje o odbijanju provođenja predloženih dokaza, niti je takav način postupanja obrazložio).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 513/07-2 od 04.IX.2007.

PRIJEBOJ (KOMPENZACIJA)

Koneksna protutužba

(Čl. 189 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03, 194/03)

Bez obzira na činjenicu što su oba istaknuta zahtjeva stranaka kondemnatorni zahtjevi, ukoliko je zahtjev protutužbe u vezi s tužbenim zahtjevom a ne radi se istovremeno i o takvim zahtjevima koji bi se mogli uzajamno prebiti, tada se radi o koneksnoj protutužbi.

„Međutim, prema mišljenju ovog suda, sud prvog stupnja je odlučujući o osnovanosti zahtjeva stranaka krenuo od pogrešnog stajališta da se radi o tzv. kompezabilnoj protutužbi, tj. da se istaknuti kondemnatorni zahtjevi stranaka mogu međusobno prebiti. Naime, točno je da se u slučaju osnovanosti oba zahtjeva o tome odlučuje deklaratornim judikatima, nakon čega se konstitutivnom odlukom vrši prebijanje, a kondemnatornom se odlukom prihvaća tužbeni, odnosno protutužbeni zahtjev u mjeri u kojoj nadilazi zahtjev s kojim je djelomično prebijen. Iako je točno da su oba istaknuta zahtjeva stranaka kondemnatorni zahtjevi, prema stajalištu ovog suda radi se svakako o koneksnoj protutužbi, jer je zahtjev protutužbe u vezi s tužbenim zahtjevom, ali se ne radi istovremeno i o takvim zahtjevima koji bi se mogli uzajamno prebiti, jer se zahtjevi stranaka odnose na ukupno tri međusobno povezana pravna odnosa stranaka koji se isprepliću, a od kojih je zahtjevom tužiteljice obuhvaćen samo jedan, a zahtjevom tužene sva tri pravna odnosa. Naime, tužba tužiteljice odnosi se na pravni odnos stranaka u pogledu trećeg ugovora o zajmu od 06. listopada 1997.g., a protutužba tužene na pravni odnos u pogledu sva tri ugovora o zajmu, zbog čega nije bilo nikakvog osnova za prebijanje duga tužene s osnova glavnice po trećem ugovoru o zajmu od 06. listopada 1997.g., s utvrđenim iznosom kojim je tužena platila više nego je iznosilo njezino dugovanje po sva tri predmetna ugovora o zajmu, a niti ikakvog razloga za provođenje dopunskog financijskog vještačenja od 12. studenog 2004. g., jer je na temelju vještačkog nalaza i mišljenja knjigovodstveno financijskog vještaka J.D., dipl. oec. od 04. lipnja 2004.g. izvršen obračun potraživanja i dugovanja po sva tri ugovora o zajmu, a kojem izračunu, niti u pogledu primijenjene metode, nit u pogledu dobivenog rezultata stranke nisu prigovorile.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 485/07-2 od 16.X.2007.

ZASTARA

Prekid zastare

(Čl. 388 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Prijavljivanjem tražbine u ostavinskom postupku ne prekida se zastara.

„No, ovaj sud smatra potrebnim ukazati na pogrešno stajalište prvostupanjskog suda o značaju prijavljivanja potraživanja u ostavinskom postupku. Naime, već je u obrazloženju rješenja ovog suda broj Gž. ____ od 10. srpnja 2006.g. kojim je ukinuta presuda prvostupanjskog suda P.____/03-21 od 22. ožujka 2005.g. i predmet vraćen na ponovni postupak navedeno kako se u ostavinskom postupku, temeljem odredbe čl. 172 Zakona o nasljeđivanju (dalje: ZN – NN 53/91) utvrđuje: 1. tko su nasljednici ostavitelja, 2) koja imovina sačinjava njegovu ostavinu i 3) koja prava iz ostavine pripadaju nasljednicima, zapisovnicima i drugim osobama što znači da se u ostavinskom postupku ne utvrđuju dugovi ostavitelja. Ali usprkos tome, prvostupanjski sud pogrešno zauzima stajalište kako se prijavljivanjem tražbine u ostavinskom postupku prekida zastara. Kako je odredbom čl. 388 ZOO-a propisano da se zastara prekida podizanjem tužbe i svakom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim tijelom radi utvrđivanja, osiguranja ili ostvarenja potraživanja, to je, slijedom iznesenih odredaba ZN-a i ZOO-a, zastara tražbine vjerovnika prekinuta tek podizanjem tužbe u ovom predmetu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1835/06-2 od 10.VII.2007.

TRAŽBINE NAKNADE ŠTETE UZROKOVANE KAZNENIM DJELOM – ROK ZASTARE

Neodređen imovinskopravni zahtjev

(Čl. 376 Zakona o obveznim odnosima– «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko tužitelj u kaznenom postupku, koji je okončan na način da je optužba protiv tuženika odbijena zbog apsolutne zastare, nije postavio određeni imovinskopravni zahtjev za naknadu štete u roku od tri godine od kada je šteta nastala, tada primjena odredbe čl. 390 ZOO-a ne može dovesti do produženja zastarnog roka.

„U konkretnom slučaju šteta koja je predmet tužbenog zahtjeva tužitelja nije nastala kao posljedica kaznenog djela, budući da je kazneni postupak protiv tuženika radi kaznenog djela nanošenjem teške tjelesne ozljede, počinjenog na štetu tužitelja, okončan donošenjem pravomoćne presude ovog suda br. Kž. ___/01-4 od 04. prosinca 2001.g. kojom je protiv okrivljenog, a ovdje tuženog D.K. odbijena optužba zbog nastupanja apsolutne zastare kaznenog gonjenja, pa se u pogledu dužine zastarnog roka primjenjuje odredba čl. 376 ZOO-a prema kojoj potraživanje naknade uzrokovane štete zastarijeva za tri godine od kad je oštećenik doznao za štetu i za osobu koja je štetu učinila, a u svakom slučaju za pet godina od kada je šteta nastala, pa postavljanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku valja smatrati podnošenjem tužbe, kada nisu ispunjene pretpostavke za primjenu odredbe čl. 377 ZOO-a, kao u konkretnom slučaju, budući da kazneni postupak nije dovršen pravomoćnom osuđujućom presudom, zbog čega nema osnove za primjenu tzv. privilegiranog zastarnog roka iz čl. 377 ZOO-a. Zastarijevanje se prema čl. 388 ZOO-a prekida podizanjem tužbe i svakom drugom vjerovnikovom radnjom poduzetom protiv dužnika pred sudom ili drugim nadležnim organom, radi utvrđenja, osiguranja ili ostvarenja potraživanja. Prema odredbi čl. 390 st. 1 ZOO-a ako je tužba protiv dužnika odbačena zbog nenadležnosti suda ili kojeg drugog uzroka koji se ne tiče biti stvari, pa vjerovnik podigne ponovno tužbu u roku od tri mjeseca od dana pravomoćnosti odluke o odbacivanju tužbe, smatra se da je zastarijevanje prekinuto prvom tužbom, a prema st. 2 isto vrijedi i za pozivanje u zaštitu, i za isticanje prijetoja potraživanja u sporu te u slučaju kad je sud ili drugi organ uputio dužnika

da svoje prijavljeno potraživanje ostvaruje u parničnom postupku. Dakle, kazneni postupak sam po sebi ne dovodi do prekida zastarijevanja potraživanja s osnova naknada štete, već je potrebno da oštećenik u kaznenom postupku postavi imovinskopravni zahtjev i zatim, kad je upućen da taj zahtjev ostvaruje u parnici, da u roku od tri mjeseca od odluke, sukladno čl. 390 st. 2 ZOO-a, podnese tužbu za naknadu štete. Sama prijava tražbine u kaznenom postupku ima učinak prekida zastarnog roka, samo ukoliko je oštećenik u kaznenom postupku upućen da svoj imovinsko pravni zahtjev ostvaruje u parnici i samo ukoliko u roku od tri mjeseca od dostave odluke o upućivanju na parnicu podnese tužbu za naknadu štete. Naime, rok od tri mjeseca za podizanje tužbe počinje teći od pravomoćnosti odluke kojom je oštećenik upućen na parnicu radi ostvarenja svog imovinskopravnog zahtjeva, pa kad takva odluka nije donesena taj rok nije niti počeo teći. Pogrešno je pozivanje tužitelja na primjenu odredbe čl. 390 ZOO-a, jer podnošenjem imovinsko pravnog zahtjeva u kaznenom postupku nije došlo do prekida zastare potraživanja naknade štete, obzirom da kazneni postupak nije dovršen pravomoćnom osuđujućom presudom, a niti je tužitelj upućen da svoj imovinsko pravni zahtjev, postavljen u kaznenom postupku, ostvaruje u parnici. Stoga samo u slučaju da je tužitelj u kaznenom postupku, upućen da svoj zahtjev ostvaruje u parnici, ne bi nastupila zastara potraživanja ukoliko bi tužitelj parnicu pokrenuo u roku od tri mjeseca od pravomoćnosti odluke kojom je upućen da svoj imovinskopravni zahtjev ostvaruje u parnici (tako i VSRH Rev. 1451/93, 1859/95, 1353/99 i sl.). U konkretnom slučaju kazneni postupak je dovršen pravomoćnom presudom ovog suda br. Kž. ___/01-4 od 04. prosinca 2001. g. kojom je protiv okrivljenog, a ovdje tuženog D.K. odbijena optužba zbog nastupanja apsolutne zastare kaznenog gonjenja, a kojom presudom tužitelj kao oštećenik nije upućen da svoj imovinskopravni zahtjev ostvaruje u parnici. Tužitelj je kao oštećenik u kaznenom postupku, na raspravi održanoj dana 05. listopada 1998.g. izjavio da „stavlja zahtjev za naknadu štete i to prema zakonu“, dok je određeni imovinsko pravni zahtjev u tom postupku i to glede nematerijalne štete s osnova pretrpljenih fizičkih bolova, i pretrpljenog straha te daljnji neodređeni zahtjev s osnova „duševnih bolova“, tužitelj kao oštećenik postavio tek podneskom od 09. srpnja 2001.g. Ne može se stoga primijeniti odredba čl. 390 st. 1 i 2 ZOO-a, kako to pogrešno smatra tužitelj, već se na zastaru potraživanja, obzirom na način dovršenja kaznenog postupka protiv tuženika, ima primijeniti odredba čl. 376 st. 1 ZOO-a, pri čemu se, kao što je već navedeno postavljanje imovinskopravnog zahtjeva u kaznenom postupku ima smatrati podnošenjem tužbe, pa kako je imovinskopravni zahtjev u kaznenom postupku postavljen po tužitelju potpuno neodređeno, „stavljanjem zahtjeva za naknadu štete i to prema

zakonu“ dana 05. listopada 1998.g., dok je određeni imovinsko pravni zahtjev s osnova „duševnih bolova“ tužitelj kao oštećenik postavio tek podneskom od 09. srpnja 2001.g., nedvojbeno se može zaključiti da tužitelj u kaznenom postupku do dana 09. srpnja 2001.g. nije postavio imovinskopravni zahtjev za pretrpljene fizičke bolove i strah, jer je zahtjev koji je postavljen dana 05. listopada 1998.g. potpuno neodređen i nerazumljiv, a da uopće tijekom trajanja tog postupka nije postavio imovinskopravni zahtjev za pretrpljene duševne bolove zbog povrede časti i ugleda, te tuđe njege i pomoći.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 372/07-2 od 13.VI.2007.

TRAŽBINE NAKNADE ŠTETE UZROKOVANE KAZNENIM DJELOM – ROK ZASTARE

Ovlaštenja parničnog suda

(Čl. 377 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko su postojale procesne smetnje zbog kojih se protiv počinitelja nije mogao provesti kazneni postupak, parnični sud je iznimno ovlašten ocijeniti da li je šteta počinjenja kaznenim djelom, kako bi mogao ocijeniti da li je nastupila zastara potraživanja naknade štete.

„Osim toga, valja navesti, da se zastarni rok u smislu odredbe čl. 377 st. 1 ZOO-a kao dulji zastarni rok, može primijeniti samo onda kad je kaznenom presudom utvrđeno da šteta potječe od kaznenog djela. Međutim, ukoliko su postojale određene procesne smetnje zbog kojih se nije mogao protiv počinitelja provesti kazneni postupak (smrt, zastara), parnični sud je, iznimno, ovlašten radi ocjene da li je nastupila zastara potraživanja naknade štete koja je predmet tužbenog zahtjeva, sam ispitati i ocijeniti da li je šteta počinjena takvim radnjama koje sadrže biće kaznenog djela, odnosno da li je šteta uzrokovana kaznenim djelom, u kojem slučaju zahtjev za naknadu štete prema odgovornoj osobi zastarijeva kad istekne vrijeme određeno za zastaru kaznenog gonjenja, sukladno odredbi čl. 377 st. 1 ZOO-a, a u konkretnom slučaju apsolutna

zastara kaznenog progona za kazneno djelo stavljeno na teret osiguraniku tuženika nastupa protekom roka od 6 godina računajući od dana kad je kazneno djelo počinjeno.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 934/07-2 od 22.X.2007.

KAPARA – VRAĆANJE I URAČUNAVANJE

Ugovor o prodaji nije sklopljen u pisanom obliku

(Čl. 115 st. 3 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01;

Čl. 79 st. 1 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Kada ugovor o prodaji stana nije sklopljen u pisanom obliku, novčani iznos koji je dao kupac, ne može se smatrati kaparom, zbog čega kupac ima pravo zahtijevati povrat danog novčanog iznosa.

„Iz spisa predmeta proizlazi kako između stranaka nije bilo sporno da nije bio sklopljen ugovor u pisanom obliku a koji pisani oblik je propisan odredbom čl. 115 st. 3 ZV-a kao jedna od pretpostavki valjanosti pravnog posla. Također iz iskaza stranaka proizlazi da nije bilo ispunjenja ugovora u cijelosti ili pretežitom dijelu (plaćanje cijene od strane tužitelja i predaja u posjed od strane tuženice). Stoga prvostupanjski sud pravilno zaključuje kako ugovor između stranaka nije sklopljen, što u cijelosti prihvaća i ovaj sud budući da je odredbom čl. 73 ZOO-a propisano kako se ugovor za čije se sklapanje zahtijeva pisana forma smatra pravovaljanim, iako nije zaključen u toj formi, ako su ugovorne strane izvršile, u cijelosti ili pretežnom dijelu, obveze koje su iz njega proizašle, osim ako iz cilja zbog kojega je forma propisana očito ne proizlazi što drugo. Kako se navodi tuženice, da je kupoprodajna cijena određiva te da iznos od 5.000,00 EUR-a predstavlja kaparu, odnose na činjenice koje nisu relevantne za odlučivanje o osnovanosti tužbenog zahtjeva, obzirom da stranke nisu sklopile ugovor, to isti ne dovode u pitanje pravilnost utvrđenja činjeničnog stanja. Iz istog razloga je i neosnovan navod tuženice kako prvostupanjski sud nije, prilikom ocjene stranačkog iskaza tužitelja, uzeo u obzir i nelogičnosti i kontradiktornosti

vezane uz navode o ugovorenoj cijeni stana (različito navedeno u opomeni, tužbi, iskazu). Prvostupanjski sud je i pravilno primijenio materijalno pravo naloživši tuženici da vrati tužitelju utuženi novčani iznos. Pravilno u razlozima obrazloženja navodi kako naše obvezno pravo poznaje samo konfirmatornu kaparu koja se daje kad je već sklopljen glavni ugovor, a što je i propisano odredbom čl. 79 st. 1 ZOO-a. Budući da je utvrđeno kako glavni ugovor nije sklopljen (ugovor o prodaji stana) to se dani novčani iznos ne može smatrati kaparom to tužitelj ima pravo zahtijevati povrat danog novčanog iznosa. Naime, odredbom čl. 210 ZOO-a propisano je da kad dio imovine jedne osobe na bilo koji način prijeđe u imovinu druge osobe, a taj prijelaz nema osnove u pravnom poslu ili zakonu, stjecatelj je dužan vratiti tu imovinu. Kako je imovina tuženice povećana za dani iznos od 5.000,00 EUR-a, a za što nije bilo pravne osnove budući da se ne radi o kapari, to je prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo određivši da je tuženica dužna platiti tužitelju utuženi novčani iznos.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 382/07-2 od 21.VIII.2007.

NIŠTETNI UGOVORI

Utvrđenje ugovora ništavim

(Čl. 104 st. 1 i 2 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Kad utvrdi ugovor ništavim, sud prvog stupnja može donijeti tri različite odluke, i to: odluku o vraćanju primljenog, o odbijanju zahtjeva nesavjesne strane za vraćanje onog što je drugoj strani dala te odluku da druga strana ono što je primila po osnovi zabranjenog ugovora preda općini na čijem području ona ima sjedište, odnosno prebivalište, time da druge dvije vrste odluka može donijeti samo ukoliko je ugovor ništav zbog toga što je po svojem sadržaju ili cilju protivan Ustavu Republike Hrvatske ili prisilnim propisima.

„Naime, nema sumnje da prema odredbi čl. 109 st. 1 ZOO-a, na ništavost sud pazi po službenoj dužnosti, međutim, navedena odredba

ne daje ovlaštenje sudu da suprotno čl. 2 st. 1 ZPP-a odlučuje o onome što nije u granicama zahtjeva istaknutog u postupku, već samo da po službenoj dužnosti procijeni da li je pravno valjan ili ništav neki sporni pravni posao, ali razmatrajući ga samo kao prethodno pravno pitanje o čijem rješenju ovisi odluka suda o osnovanosti tužbenog zahtjeva, a što nije slučaj u predmetnom sporu u kojemu je pitanje valjanosti pravnog posla, sadržano u zahtjevu tužiteljice. Međutim, kako na navedenu bitnu povredu odredaba parničnog postupka sud prvog stupnja ne pazi po službenoj dužnosti, već samo povodom prigovora zainteresirane stranke, te kako sadržaj žalbe tuženika ne upućuje na iznošenje žalbenog razloga iz čl. 354 st. 2 toč. 12 ZPP-a, to ovaj sud nije ovlašten paziti na prekoračenje tužbenog zahtjeva, zbog čega je valjalo prihvatiti razloge suda prvog stupnja koji se odnose na činjeničnu osnovu na kojoj je utemeljena pobijana presuda. Utvrdivši tako temeljem čl. 103 ZOO-a sporni Ugovor ništavim, sud prvog stupnja je nadalje pravilnom primjenom odredbe čl. 104 st. 1 ZOO-a, a na temelju nesporne činjenice da je tuženik stečeni suvlasnički dio tužiteljice otuđio, zaključio da tužiteljici pripada odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke. Naime, neosnovano tuženik u žalbi smatra da sud prvog stupnja odlučujući o zahtjevu za novčanu naknadu isplatom protuvrijednosti $\frac{1}{2}$ dijela nekretnine, nije primijenio odredbu čl. 104 st. 3 ZOO-a, odnosno da je propustio odlučiti o savjesnosti jedne, odnosno objiju ugovornih strana, čime je i pogrešno primijenio materijalno pravo. Naime, prema odredbi čl. 104 st. 1 ZOO-a, u slučaju ništavosti ugovora svaka ugovorna strana dužna je vratiti drugoj sve ono što je primila po osnovi takvog ugovora, a ako to nije moguće, ili ako se priroda onog što je ispunjeno protivi vraćanju, ima se dati odgovarajuća naknada u novcu, prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, ako zakon što drugo ne određuje. Međutim, prema čl. 104 st. 2 ZOO-a ukoliko je ugovor ništav zbog toga što je po svojem sadržaju ili cilju protivan Ustavu RH i prisilnim propisima, sud može odbiti, u cjelini ili djelomično, zahtjev nesavjesne strane za vraćanje onog što je drugoj strani dala, a može i odlučiti da druga strana ono što je primila po osnovi zabranjenog ugovora preda općini na čijem području ona ima sjedište, odnosno prebivalište, a prema st. 3, pri odlučivanju sud će voditi računa o savjesnosti jedne odnosno objiju ugovornih strana, o značenju društvenih interesa koji se ugrožavaju te o moralnim shvaćanjima društva. Dakle, kad utvrdi ugovor ništavim, sud prvog stupnja može primjenom odredbe čl. 104 st. 1 i 2 ZOO-a donijeti tri različite odluke, i to odluku o vraćanju primljenog, odnosno davanju odgovarajuće naknade u novcu, o odbijanju zahtjeva nesavjesne strane za vraćanje onog što je drugoj strani dala, te isto tako da druga strana ono što je primila po osnovi zabranjenog ugovora preda općini na čijem području ona ima sjedište, odnosno

prebivalište, time da druge dvije vrste odluka može donijeti samo ukoliko je ugovor ništav zbog toga što je po svojem sadržaju ili cilju protivan Ustavu RH ili prisilnim propisima. Vraćanje primljenog po osnovi ništavog ugovora, odnosno davanje odgovarajuće naknade u novcu (uspostava ranijeg stanja), vrši se na temelju pravila o vraćanju stečenog bez osnove (čl. 211 -216 ZOO-a), jer je u pitanju naknadni prestanak osnove temeljem koje je došlo do stjecanja predmeta pravnog posla, te je svaka strana dužna vratiti sve što je primila po osnovi ugovora, odnosno dati odgovarajuću naknadu u novcu prema cijeni u vrijeme donošenja sudske odluke, pri čemu se ne gleda na savjesnost odnosno nesavjesnost stranaka. Odredba čl. 104 st. 3 ZOO-a primjenjuje se jedino u slučaju donošenja odluke o odbijanju zahtijeva nesavjesne strane za vraćanje onoga što je dala drugoj strani i odluke da se primljeno na osnovi zabranjenog ugovora preda općini, ukoliko je ugovor ništav stoga što je po svojem sadržaju ili cilju protivan Ustavu ili prisilnim propisima, pa je jedino u tom slučaju sud dužan imati na umu savjesnost stranaka, značenje ugroženih društvenih interesa i moralna shvaćanja društva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 797/07-2 od 15.I.2008.

UGOVOR O ZAKUPU

Zakupnina

(Čl. 154 i 155 Zakona o obveznim odnosima - „Narodne novine“,br. 35/05)

Cijena zakupnine za određeni predmetni poslovni prostor utvrđena po sudskom vještaku ima prednost pred utvrđenjem visine zakupnine koje za određeno područje daju upravna tijela – porezne uprave.

„Naime, i ovaj sud smatra, da je za razliku od podataka o visini zakupnine koje za određeno područje daju upravni organi – porezne uprave, kojim podacima se, kako je to pravilno zaključio prvostupanjski sud, utvrđuju samo određene smjernice vezano za način izračuna zakupnine za takve i slične prostore, vještačkim nalazom i mišljenjem međutim, predmetna nekretnina sa poslovnim prostorom – auto praonicom u potpunosti individualizirana, time da je određena točnom

površinom (uzet u obzir zatvoreni i otvoreni dio površine kao i parkirališni prostor uz prostor za moguće vanjsko pranje vozila), cjelokupnim stanjem prostora (građevinska uređenost samog prostora) i napokon njezinom lokacijom (uz magistralnu cestu), a o kojim sve elementima kao relevantnim upravo za taj poslovni prostor ovisi i visina zakupnine za taj poslovni prostor kako je to pravilno utvrdio i prvostupanjski sud. Slijedom iznesenog ovaj sud ne prihvaća navode žalbe tužiteljice u odnosu na odbijanje dijela zahtjeva za zakupninu pod toč. II izreke, u kojima osporava pravilnost tako utvrđene odlučne činjenice visine zakupnine, jer je prvostupanjski sud, po prijedlogu tužiteljice, a nakon stavljenog prigovora na visinu u vještačkom nalazu, osnovano odbio pribaviti podatke od porezne uprave u D. S. o cijeni zakupa „sličnog prostora“ uz istu magistralnu cestu. Razlozi odbijanja toga prijedloga tužiteljice, i po ocijeni ovog suda su pravilni, budući je prvostupanjski sud visinu cijene zakupnine za predmetni poslovni prostor – autopraonicu, temeljem vještačkog nalaza vještaka R.K., u potpunosti pravilno utvrdio. To upravo iz razloga što su tim nalazom glede odlučnih elemenata za procjenu visine zakupnine, pravilno utvrđene sve činjenice, a to kako je već ranije istaknuto u potpunosti individualiziran taj prostor glede njegove površine, stanja i lokacije, o čemu svemu ovisi visina vrijednosti zakupnine takvog poslovnog prostora. Naime, kao što je to i u žalbi napomenuto upravni organi daju podatke o cijeni zakupnine po 1m² za „slične prostore“, dok je provedenim vještačenjem cijena 1m² zakupnine utvrđena upravo za taj određeni poslovni prostor, a time je po ocijeni ovog suda, ova odlučna činjenica i nedvojbeno utvrđena.

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 137/07-2 od 09.X.2007.

NAJAM STANA SA ZAŠTIĆENOM NAJAMNINOM

Smrt zaštićenog najmoprimca

(Čl. 38 Zakona o najmu stanova – „Narodne novine“, br. 91/96, 48/98)

Kada je u Ugovoru o najmu stana utvrđeno da će uz najmoprimca kao ugovornu stranu, stan koristiti tuženik, a u roku od 60 dana od smrti zaštićenog najmoprimca isti zatraži sklapanje ugovora o najmu, tada u odnosu na tuženika nema učinak potpisan

Sporazum drugačijeg sadržaja iz razloga što je tuženik u posjed stana stupio temeljem Ugovora o najmu.

„U ovoj pravnoj stvari odlučno je, a što je prvostupanjski sud pravilno zaključio, da su na tuženika u trenutku smrti izvanbračne supruge N.M. dana 17. siječnja 2001.g. prešla sva prava i dužnosti N.M. kao zaštićenog najmoprimca iz Ugovora o najmu stana od 19. veljače 1998.g., te da je tuženik udovoljio zakonskom uvjetu iz čl. 38 st. 3 i 4 Zakona o najmu stanova, te u roku od 60 dana od dana nastale promjene zatražio sklapanje ugovora o najmu. Nadalje, i prema stajalištu ovog suda, Sporazum o korištenju stana od 01. veljače 2001. g. tuženik se nije odrekao svojih prava i obveza iz Ugovora o najmu stana koji je N.M. sklopila s tužiteljem dana 19. veljače 1998.g. i temeljem kojeg on ima pravo koristiti stan, jer prilikom zaključenja tog Sporazuma status tuženika kao zaštićenog najmoprimca nije uopće razmatran, a koju utvrđenu odlučnu činjenicu tužitelj sadržajem žalbe uopće ne dovodi u sumnju. Stoga niti, doista nejasan i neodređen sadržaj toč. V predmetnog Sporazuma, a kojim se tuženik odriče prava na predmetni stan na osnovi njegovog privremenog korištenja, ne može ni u kom slučaju upućivati na odricanje prava tuženika koja mu pripadaju temeljem čl. 38 Zakona o najmu stanova.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 583/07-2 od 16.X.2007.

PRESTANAK UGOVORA O ZAKUPU NA OSNOVI OTKAZA

Otkaz ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta

(Čl. 39 Zakona o poljoprivrednom zemljištu – „Narodne novine“, br. 66/01, 87/02, 48/05 i 90/05)

Neplaćanje zakupnine od strane zakupoprimca temeljem ugovora o zakupu poljoprivrednog zemljišta, razlog je za otkaz ugovora o zakupu.

„U konkretnom slučaju, valja naglasiti da prema odredbi čl. 39 Zakona o poljoprivrednom zemljištu zakupodavac može otkazati ugovor

o zakupu u slučaju ako zakupoprimac ne plati zakupninu. Tuženik u žalbi ističe da je zakupninu platio nakon otkaza ugovora o zakupu i to djelomice, a što proizlazi iz potvrda Općina M.B., V.B. odnosno Grada L. Međutim, navedene potvrde datirane su s datumom od 14. ožujka 2006.g., 21. ožujka 2006.g. i 28. ožujka 2006.g., dakle, nakon što je otkaz ugovora o zakupu dat, pa slijedom toga, navedena plaćanja ne mogu imati nikakvog utjecaja na sam otkaz ugovora o zakupu i prava koja slijedom otkaza ugovora o zakupu pripadaju tužiteljici u smislu traženja predaje u posjed do tada zakupljenih nekretnina, koje su ostale u posjedu tuženika kao zakupnika. U tom dijelu valja ponoviti da je čl. 39 Zakona o poljoprivrednom zemljištu jasno propisano da je neplaćanje zakupnine razlog za otkaz ugovora o zakupu, da nije sporno da je u vrijeme otkaza tuženik bio dužan platiti zakupninu po predmetnim ugovorima o zakupu, što posredno proizlazi primjerice iz potvrde Grada L., iz koje je vidljivo da je u vrijeme otkaza bila neplaćena zakupnina dijelom za 2004.g., odnosno 2005.g., pa sama činjenica da je ispunjen razlog za otkaz ugovora o zakupu, te da odluku o otkazu tuženik ni na koji način nije pobijao, govore u prilog pravilnosti zaključka suda prvog stupnja o osnovanosti zahtjeva tužiteljice prema tuženiku u smislu da tuženik preda tužiteljici u posjed nekretnine koje su bile predmet ranijih, a sada otkazanih, ugovora o zakupu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 541/07-2 od 21.V.2007.

UGOVOR O DOŽIVOTNOM UZDRŽAVANJU

Pravo na raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju

(Čl. 583 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Pravo na raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju ne pripada stranci kod koje krivnja za poremećenost odnosa upućuje na zlouporabu prava, izazivanjem poremećenosti odnosa u namjeri da zajednički život odnosno kontakti postanu nepodnošljivi i da se ugovor raskine.

„Ocjenjujući nepostojanje pretpostavki za raskid Ugovora o doživotnom uzdržavanju u smislu odredbe čl. 583 st. 2 ZOO-a (NN

35/05), odnosno zbog nepodnošljivosti zajedničkog života stranaka, sud prvog stupnja u prvom redu na temelju nespornih činjenica zaključuje da stranke niti prije zaključenja ugovora, niti nakon njegovog zaključenja nisu živjele zajedno, a život u zajedničkom domaćinstvu ugovorile su pod odgodnim uvjetom, tj. kad primatelj uzdržavanja više neće moći sam živjeti, te nastupom na njegovoj strani teže bolesti ili nemoći. Naime, i ovaj sud je mišljenja da pogrešno pravno stajalište suda prvog stupnja da se raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju temeljem odredbe čl. 583 st. 2 ZOO-a može tražiti samo pod pretpostavkom postojanja zajednice života stranaka, jer se prema usvojenoj sudskoj praksi, a na koju se pravilno sadržajem žalbe poziva tužitelj, zbog trajno poremećenih odnosa može tražiti raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju iako nije ugovorena zajednica života, ukoliko se obveza uzdržavanja sastoji u svakodnevnim osobnim kontaktima stranaka, jer se radi o vrsti zajednice u kojoj odnosi moraju biti korektni i humani da bi se mogli održati. Stoga, iako je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da prema Ugovoru o doživotnom uzdržavanju stranke nisu ugovorile zajednicu života, odnosno ugovorile su je pod odgodnim uvjetom, kraj činjenice da je obveza tuženika sastojala u svakodnevnom osobnom kontaktu (njega ili članova njegove obitelji) s tužiteljem, koji je uključivao svakodnevno donošenje toplog obroka, nabavku namirnica, brigu o održavanju higijene kućanstva, kao i brigu o zdravlju tužitelja, te kraj činjenice da su se odnosi stranaka u tolikoj mjeri poremetili da se je tužitelj u strahu od tuženika preselio k drugom sinu J., ne može se u razjašnjavanju poremećenih odnosa stranaka, isključiti i primjena odredbe čl. 583 st. 2 ZOO-a. Međutim, iako raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju može tražiti i ugovorna strana koja je isključivo kriva za poremećaj odnosa, pojam nepodnošljivosti zajedničkog života kao razlog za raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju prosuđuje se ne samo s objektivne, nego i sa subjektivne strane, pa pravo na raskid ugovora o doživotnom uzdržavanju ne pripada stranci kod koje krivnja za poremećenost odnosa upućuje na zlouporabu prava izazivanjem poremećenosti odnosa u namjeri da zajednički život, odnosno kontakti postanu nepodnošljivi i da se ugovor raskine, pa je u tom smislu činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 627/07-2 od 12.IX.2007.

UGOVOR O DJELU

Pravo na naknadu štete u visini plaćenog rada i vrijednosti korištenog materijala

(Čl. 619 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Naručitelj ima pravo na naknadu štetu od izvođača radova u visini plaćenog rada i vrijednosti korištenog materijala, ukoliko rad izvođača ima takav nedostatak da vrijednost korištenog materijala čini neupotrebljivim.

„Kako je u konkretnom slučaju između stranaka nesporno sklopljen ugovor o djelu, a izvedeni radovi imaju nedostatke, na odgovornost za nedostatke djela primjenjuju se odredbe čl. 600-629 Zakona o obveznim odnosima (dalje: ZOO; NN 53/91, 73/91, 111/93, 3/94, 7/96, 91/96, 112/99 i 88/01). Prema tim odredbama tužitelju, kao naručitelju, pripada pravo zahtijevati od izvođača da nedostatke ukloni (čl. 618 ZOO-a), a ako izvođač ne otkloni nedostatak u ostavljenom mu roku naručitelj može, po svom izboru, izvršiti otklanjanje nedostataka na račun izvođača ili sniziti naknadu ili raskinuti ugovor (čl. 620 st. 3 ZOO-a). Navedena prava podrazumijevaju dakako nedostatak koji djelo ne čini neupotrebljivim. U slučaju međutim, kad obavljeni posao ima takav nedostatak koji ga čini neupotrebljivim, naručitelj može – ne tražeći prethodno uklanjanje nedostataka, raskinuti ugovor i zahtijevati naknadu štete (čl. 619 ZOO). Kako je u konkretnom slučaju nedvojbeno utvrđeno da izvedeni posao ima nedostatak koji ga čini neupotrebljivim, što potvrđuju i utvrđenja sa provedenog očevida na licu mjesta i nalaz građevinskog vještaka, pravilno je sud prvog stupnja odgovornost tuženika za naknadu štete tužitelju utemeljio na odredbi čl. 619 ZOO. U pogledu opsega štete – koju tužitelj određuje iznosom tuženiku plaćenog rada (11.338,68 kn) i vrijednošću materijala (16.209,77 kn) – a imajući u vidu žalbene navode tuženika kojima isključivo osporava utvrđenje prvostupanjskog suda prema kojem je tuženik upotrijebio neadekvatan materijal, dok se sadržajno uopće ne osvrće na utvrđenje prvostupanjskog suda prema kojem je šteta nastala zbog radova koje je tuženik poduzeo suprotno pravilima i osnovnim standardima svoje struke – valja naglasiti da je u konkretnom slučaju od odlučnog značaja činjenica da je predmetne radove na hidroizolaciji krova tuženik izveo protivno pravilima struke jer nije pripremio podlogu za nanošenje materijala sukladno uputi dobavljača i nije ispunio veće rupe i pore, niti je

spojnice postojeće hidroizolacije izravnao odnosno zagladio zbog čega su na podlozi ostali oštri bridovi koji su bili uzrokom pucanja sloja premaza. Nedvojbeno jest da je uslijed opisanog i korišteni materijal postao neupotrebljiv (neovisno o njegovoj sposobnosti samostalne upotrebe ili kao jednog od slojeva u sustavu hidroizolacije) obzirom na utvrđenja građevinskog vještaka sa provedenog očevida na kojem je konstatirano da je izvedeni premaz znatno oštećen, da se odvojio od podloge te da je na većem dijelu krova potpuno uništen odnosno potrgan.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1551/06-2 od 10.IX.2007.

ZASTUPANJE

Usmeni ugovor o zastupanju

(Čl. 18 Zakona o odvjetništvu – „Narodne novine“, br. 9/94)

Na temelju usmenog ugovora o zastupanju, odvjetnik ima pravo na nagradu za svoj rad i na naknadu troškova u vezi sa obavljenim radom za određene pravne radnje, sukladno važećoj odvjetničkoj Tarifi, ali nema pravo na naknadu troškova u razmjeru uspjeha u postupku.

„Naime, nema sumnje da su stranke zaključile usmeni ugovor o zastupanju tuženika od strane tužiteljice, kao odvjetnice, za veći broj sudskih postupaka. Naime, odvjetnici za svoj rad, a na temelju čl. 18 Zakona o odvjetništvu, imaju pravo na naknadu troškova u svezi s obavljenim radom sukladno tarifi koju utvrđuje i donosi komora, time da prema čl. 19 st. 1 istog Zakona odvjetnici sa strankama mogu ugovoriti nagradu za rad i u razmjeru sa uspjehom u postupku, ali takav ugovor je prema st. 3 valjan samo ukoliko je zaključen u pismenoj formi. Kako je između stranaka nesporno da nisu zaključile opisani pismeni ugovor, očito je da tužiteljica ima pravo na nagradu za svoj rad, te na naknadu troškova u svezi s obavljenim radom, za određene pravne radnje, sukladno važećoj odvjetničkoj Tarifi, time da se i visina nagrade određuje sukladno toj Tarifi, pa kako broj i vrijednost svake od poduzetih radnji zastupanja između stranaka nije bio sporan, te kako iz računa tužitelja broj ___/___/06 od 08. studenog 2006.g. proizlazi postojanje duga s

osnova odvjetničkih usluga u navedenom parničnom postupku upravo u utuženom iznosu, a koja utvrđenja niti tužena sadržajem žalbe ne dovodi u pitanje, te kako je sud prvog stupnja pravilno zaključio da tužena nije dokazala da je podmirila cijelu ili dio utužene tražbine, valjalo je žalbu tužene protiv dosuđujućeg dijela pobijane presude odbiti kao neosnovanu i temeljem odredbe čl. 368 st. 1 ZPP-a presudu prvog stupnja u tom dijelu potvrditi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 937/07-2 od 11.XII.2007.

UGOVOR O NALOGU

Troškovi zastupanja u parničnom postupku

(Čl. 749 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Kada odvjetničko društvo zastupa odvjetnik iz tog društva, isti nema pravo na naknadu troškova zastupanja.

„Međutim, pazeći povodom žalbe tužene po službenoj dužnosti na pravilnu primjenu materijalnog prava, ovaj sud je našao da je sud prvog stupnja tužitelju koji je Odvjetničko društvo priznao troškove zastupanja, iako se na listu 5 spisa nalazi punomoć kojom to Odvjetničko društvo ovlašćuje na zastupanje odvjetnicu A.V., odvjetnicu tog društva. Naime, prema odredbi čl. 749 ZOO-a, ugovorom o nalogu obvezuje se nalogoprimac prema nalogodavcu da za njegov račun poduzme određene poslove, time da se nalogoprimac ovlašćuje na poduzimanje tih poslova, a nalogodavac ima pravo na naknadu za svoj trud, osim ako je drugačije ugovoreno ili proizlazi iz prirode međusobnog odnosa. Imajući u vidu sadržaj rečene zakonske odredbe, očigledno je da se i kod izdavanja punomoći radi zapravo o dvostranopravnom poslu prema kojem se nalogoprimac prema nalogodavcu ovlašćuje odnosno obvezuje da za njegov račun poduzme određene poslove. Stoga tužitelj sam sa sobom ne može sklopiti rečeni ugovor koji je dvostran, pa kad odvjetničko društvo, odnosno njegov član zastupa samog sebe u postupku, nema pravo na naknadu troškova zastupanja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 937/07-2 od 11.12.2007.

UGOVOR O ORTAŠTVU

Ugovori o ortakluku zaključeni prije 22. siječnja 1994. godine

(Čl. 647a-647f Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Na ugovore o ortakluku zaključene prije 22. siječnja 1994. godine, odnosno prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim odnosima primjenjuju se pravna pravila Općeg građanskog zakonika.

„Pritom valja naglasiti da se sud prvog stupnja poziva na odredbe ZOO-a i to čl. 647a-647f, koji se odnose na ugovor o ortakluku. U tom dijelu je ZOO dopunjen Zakonom o izmjenama i dopunama ZOO-a, koje su stupile na snagu 22. siječnja 1994.g., pri čemu je ugovor o ortakluku propisan čl. 4 tog Zakona. U čl. 4 navedenog Zakona nije određena retroaktivnost u primjeni, a što bi značilo da se odredbe o ortakluku iz ZOO-a mogu primjenjivati na obvezne odnose koji su nastali nakon stupanja na snagu tog Zakona, tj. nakon 22. siječnja 1994. g. S druge pak strane to znači, da se na ugovore o ortakluku, sklopljene prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama Zakona o obveznim odnosima primjenjuju pravna pravila OGZ-a, sukladno odredbama čl. 1 Zakona o načinu primjene pravnih propisa donesenih prije 04. travnja 1941.g. i to pravna pravila paragrafa 1175 do 1216 bivšeg OGZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.537/06-2 od 12.IX.2006.

ŠTETE ZA KOJE OSIGURATELJ NE ODGOVARA

Alkohol u uzročno posljedičnoj vezi sa prometnom nezgodom

(Čl. 929 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Osiguranik koji je odbio stručni pregled analizom krvi i urina, nema pravo dokazivati da alkohol nije u uzročno posljedičnoj vezi sa prometnom nezgodom.

„Nadalje, i prema stajalištu ovog suda za gubitak prava iz osiguranja dovoljno da je kod osiguranika očitana nedozvoljena koncentracija alkohola u organizmu, te nije potrebno dokazivati postojanje uzročne veze tog alkohola i same prometne nezgode, već je uzročno posljedična veza relevantna tek za slučaj da vozač osiguranog vozila, da bi zadržao svoja prava iz osiguranja, pokuša dokazati da alkohol nije u uzročnoj vezi sa samom prometnom nezgodom. Stoga je tuženik odbivši stručni pregled analizom krvi i urina, izgubio mogućnost dokazivanja da alkohol u konkretnom slučaju nije u uzročno posljedičnoj vezi sa samom nezgodom, zbog čega je sud prvog stupnja pravilno zaključio da tuženik nije dokazao da alkohol u konkretnom slučaju nije u uzročno posljedičnoj vezi sa samom nezgodom, zbog čega su u navedenim okolnostima bez odlučnog značaja žalbene tvrdnje tuženika da do njegovog zakašnjenja u reakciji nije došlo uslijed alkoholiziranosti, već uslijed okretanja glave u desnu stranu u vrijeme kada na cesti ispred njega nije bilo nikakve potencijalne opasnosti. S druge strane, provedeni dokazi, a naročito nalazi i mišljenja prometno tehničkih vještaka, a isto tako i medicinskog i toksikološkog vještaka i prema stajalištu ovog suda upućuju upravo na zaključak da je alkoholiziranost tuženika u uzročno posljedičnoj vezi sa prometnom nesrećom, budući da su glavne karakteristike vozača kod kojeg bi bila utvrđena koncentracija alkohola u krvi u visini od 1,55 g/kg prvenstveno dezorijentacija u vremenu i prostoru, gubitak osjećaja opasnosti, realno bitno suženje vidnog puta, te bitno produženje reakcije na iznenadne zapreke, a što su očito i razlozi zbog kojih je došlo do prometne nezgode. Stoga su suprotne tvrdnje tuženika o isključivoj krivnji osiguranika tuženika za nastanak štetnog događaja, bez osnove i uporišta u provedenom dokaznom postupku. Sud prvog stupnja je osim toga odlučujući o postojanju uzročno posljedične veze između alkoholiziranosti tuženika i nastupanja štetnog događaja pravilno ocijenio i neosnovanost navoda tuženika da u Zapisnik o

alkotestiranju netočno navedena količina i vrijeme ispijenog alkohola od strane tuženika, jer takav zaključak temeljen na iskazima policijskih službenika, sukladnima upravo sadržaju predmetnog Zapisnika, a koji je tuženik nesporno potpisao, zbog čega se isti ne može pozivati na neukost kao argument zbog kojeg nije zahtijevao stručni pregled radi uzimanja krvi i urina, odnosno na stanje šoka kao argument za nečitanje sadržaja isprave koju potpisuje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1213/07-2 od 05.II.2008.

ODGOVORNOST U SVEZI S OBAVLJANJEM POSLOVA OD JAVNOG INTERESA

Odgovornost za naknadu štetu uzrokovanu elementarnom nepogodom

(Čl. 62-64 Zakona o vodama – „Narodne novine“, br. 53/90, 9/91, 61/9126/93, 43/93 i 95/94)

Bez obzira na činjenicu što je nevrjeme - zaključkom gradskog vijeća utvrđeno elementarnom nepogodom, isto se ne može smatrati višom silom u odnosu na tuženika koji ima zakonsku obvezu zaštite od štetnog djelovanja vode i održavanja iste, u koju između ostalog spada i zaštita od bujičnih tokova, ukoliko je tužitelju šteta nastupila od posljedica neodržavanja vodotoka.

„Prije svega neosnovana je žalbena tvrdnja sviju tuženika da se oni, temeljem odredbe čl. 177 st. 1 ZOO-a oslobađaju od odgovornosti za predmetnu štetu tužitelju, jer da je nevrjeme od 02.11.1995.g. utvrđeno elementarnom nepogodom. Istina je da je zaključkom gradskog vijeća Grada K. od 13.11.1995.g. nevrjeme uzrokovano olujnim vjetrom i tučom 02.11.1995.g. utvrđeno elementarnom nepogodom. Točno je da je odredbom čl. 177 st. 1 ZOO-a propisano da se imalac oslobađa odgovornosti ako dokaže da šteta potječe od nekog uzroka koji se nalazio izvan stvari, a čije se djelovanje nije moglo predvidjeti, niti izbjeći ili otkloniti. Međutim, po stajalištu ovog suda, događaj od 02.11.1995.g. koji je utvrđen elementarnom nepogodom, ne može se smatrati višom silom. To se prije svega odnosi na II tuženika koji ima zakonsku obvezu

zaštite od štetnog djelovanja vode te održavanja vodotoka, a što je pravilno zaključio prvostupanjski sud. Prije svega valja reći da se prvostupanjski sud odlučujući o odgovornosti II tuženika pozvao na odredbe čl. 93, 94 st. 1, čl. 156 i čl. 158 st. 2 toč. 3 Zakona o vodama (objavljenim u NN 107/95 od 27.12.1995.g), a koji nije bio na snazi, a niti u primjeni u vrijeme štetnog događaja 02.11.1995.g., jer se taj Zakon primjenjuje od 01.01.1996.g. Naime, u trenutku nastanka štete 01.11.1995.g. bio je na snazi i u primjeni Zakon o vodama (NN 53/90, 9/91, 61/91, 26/93, 43/93 i 95/94). Kako je međutim i tim zakonom koji je bio na snazi i u primjeni u vrijeme nastanka štetnog događaja bilo regulirano da tada javno vodoprivredno poduzeće H. v. između ostalih djelatnosti obavlja i djelatnost zaštite od štetnog djelovanja voda, a to na način da uređuje i održava vodotoke (čl. 104 st. 1 toč. 3 toga Zakona), a sve radi zaštite od štetnog djelovanja voda koje su jedan od osnovnih ciljeva toga Zakona (propisano već u čl. 1 st. 1 toga Zakona) u koje između ostalog spada i zaštita od bujičnih tokova (čl. 62 -64 toga Zakona), a što je konkretan slučaj, budući da je tužitelju šteta nastupila upravo između ostalog i od posljedica neodržavanja vodotoka (potoka R.) to je II tuženik postupio protivno svojoj zakonskoj obvezi zaštite od štetnog djelovanja vode. Međutim, kako je već rečeno, s obzirom na to da je i ranijim zakonom regulacija zaštite od štetnog djelovanja vode bila identična, to je prvostupanjski sud unatoč toga što je primijenio novi Zakon o vodama koji još tada nije bio na snazi, a niti u primjeni, zbog toga nije pogrešno primijenio materijalno pravo. Valja napomenuti, a što se tiče pasivne legitimacije II tuženika da je prema prijelaznim i zaključnim odredbama novog Zakona o vodama objavljenog u NN 107/95 bio osnovan II tuženik i to odredbom čl. 200 st. 1 kao pravni slijednik ranijeg javnog vodoprivrednog poduzeća „H. v.“ te je kao takav i započeo, sukladno st. 2 istog propisa toga Zakona sa djelovanjem 01.07.1996.g., pa je dakle, kao pravni slijednik u ovom postupku i pasivno legitimiran bez obzira na to što nije postojao u vrijeme nastanka štete tužitelju. Stoga je i u tom pravcu prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo. Naposljetku, pravilno je prvostupanjski sud odlučio o solidarnoj odgovornosti I (Grada K.) i III tuženika za naknadu štete tužitelju i to utemeljeno na njihovoj odgovornosti kao naručitelja radova i izvoditelja radova temeljem Općeg ugovora od 16.02.1994.g. a kao odgovornih osoba prema tužitelju kao trećoj osobi, temeljem odredbe čl. 207 ZOO-a. Isto tako pravilno je prvostupanjski sud odlučio i o solidarnoj odgovornosti pored I i III tuženih i II tuženika (Poduzeće za c. d.d. S.) jer su svi tuženici tužitelju štetu uzrokovali zajedno pa tužitelju kao oštećeniku odgovaraju solidarno temeljem odredbe čl. 206 st. 1 ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1237/05-2 od 27.III.2007.

ODGOVORNOST DRŽAVE ZA NEZAKONIT ILI NEPRAVILAN RAD SUDACA

Nezakonit i nepravilan rad sudaca ili državnih odvjetnika

(Čl. 83 st. 1 Zakona o državnom odvjetništvu – „Narodne novine“, br. 51/01;

Čl. 67 st. 1 Zakona o sudovima – „Narodne novine“, br. 150/05)

Nezakonit rad sudaca ili državnih odvjetnika očituje se kao postupanje suprotno zakonu, drugom propisu ili općem aktu ili predstavlja propuštanje da se zakon, drugi propis ili opći akt primijeni, pri čemu takvo postupanje mora biti s voljom ili pristankom da se trećemu nanese šteta, dok se nepravilan rad sudaca ili državnih odvjetnika očituje kao činjenje ili nečinjenje suprotno uobičajenom ili propisanom načinu obavljanja djelatnosti, a pri takvom postupanju mora postojati volja ili pristanak da se time oštete prava ili interesi trećega.

„Valja ukazati i na sadržaj i značenje pojmova nezakonitog, odnosno nepravilnog rada državnog odvjetnika, odnosno suca u obnašanju dužnosti, a u smislu postojanja pretpostavki odgovornosti tužene za naknadu štete, sukladno odredbi čl. 83 st. 1 Zakona o državnom odvjetništvu i čl. 67 st. 1 Zakona o sudovima. Nezakonit rad, kako to pravilno navodi i prvostupanjski sud u obrazloženju presude, uvijek se očituje kao postupanje suprotno zakonu, drugom propisu ili općem aktu ili predstavlja propuštanje da se zakon, drugi propis ili opći akt primijeni, pri čemu takvo postupanje mora biti s voljom ili pristankom da se trećemu nanese šteta, dok se nepravilan rad očituje kao činjenje ili nečinjenje suprotno uobičajenom ili propisanom načinu obavljanja djelatnosti, a pri takvom postupanju mora postojati volja ili pristanak da se time oštete prava ili interesi trećega. Kako je prvostupanjski sud na temelju činjenica vezanih uz provođenje konkretnog kaznenog postupka osnovano zaključio da niti Općinski državni odvjetnik a niti sudac Općinskog suda u V. u svom radu nisu postupali niti nezakonito, niti nepravilno, uz činjenicu da tužiteljica tijekom postupka nije niti ukazivala da bi Općinski državni odvjetnik i sudac Općinskog suda u V. postupali nepravilno i nezakonito uz prisustvo volje, odnosno pristanka da time oštete prava i interese tužiteljice, to i ovaj sud prihvaća pravilnim stajalište prvostupanjskog suda da nisu ostvarene pretpostavke

odgovornosti tužene za naknadu štete, pa je, odbivši tužbeni zahtjev tužiteljice, prvostupanjski sud pravilno primijenio materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1248/07-2 od 14.I.2008.

ODGOVORNOST TRGOVAČKIH DRUŠTAVA I DRUGIH PRAVNIH OSOBA PREMA TREĆEMU

Odgovornost odgovornih osoba trgovačkog društva

(Čl. 10 st. 2 i 3 Zakona o trgovačkim društvima – „Narodne novine“, br. 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Tužitelji koji nisu obuhvaćeni kaznenim postupkom, tj. u odnosu na koje je utvrđena apsolutna zastara kaznenog progona, imaju pravo ostvarivati naknadu štete u parničnom postupku protiv odgovornih osoba trgovačkog društva temeljem čl. 10 st. 2 i 3 Zakona o trgovačkim društvima.

„U odnosu na tužitelje koji nisu obuhvaćeni kaznenim postupkom odnosno u odnosu na koje je utvrđena apsolutna zastara kaznenog progona prema tuženicima, prvostupanjski sud je pobijanu presudu utemeljio na odredbi čl. 10 st. 3 ZTD-a. Prije svega, valja istaći da je točno, a na što ukazuju i tuženici u žalbi, da sukladno čl. 430 ZTD-a vjerovnici nemaju pravo zahtijevati naknadu štete protiv članova uprave društva s ograničenom odgovornošću, ako su oni povrijedili dužnost da vode poslove tog društva pažnjom urednog i savjesnog gospodarstvenika, a koje stajalište je istaknuto u revizijskim odlukama Vrhovnog suda Republike Hrvatske na koje se u žalbi pozivaju tuženici. Međutim, u odnosu na navedene tuženike, u konkretnom slučaju, prvostupanjski sud nije njihovu odgovornost za naknadu štete prosuđivao po odredbi čl. 430 ZTD-a (u vezi čl. 252 istog Zakona), kako to žalba pogrešno smatra već je istu prosuđivao po odredbi čl. 10 st. 2 i 3 istog Zakona. Odredbom čl. 10 st. 2 ZTD-a je propisano da onaj tko zloupotrebljava okolnost da kao član trgovačkog društva ne odgovara za obveze društva ne može se pozvati na to da po zakonu ne odgovara za te obveze. Citiranom zakonskom odredbom Zakon o trgovačkim društvima zapravo je dao opću klauzulu protiv zlouporabe svojstva člana

ne navodeći točno koje su to okolnosti zlouporabe, a čime je dano ovlaštenje sudu da u svakom konkretnom slučaju utvrdi je li do takve zlouporabe došlo. U konkretnom slučaju ovaj sud smatra da je temeljem utvrđenja prvostupanjskog suda proizašlih iz uvida u nalaz i mišljenje financijsko knjigovodstvenog vještačenja u predmetu toga suda K. ___/00, te ocijene tih utvrđenja, potpuno pravilno zaključio da su tuženici kao vlasnici tih društva svojim načinom vođenja poslovanja društvima, a koji su i sa tužiteljima koji nisu bili obuhvaćeni kaznenim postupkom odnosno za koje je nastupila zastara kaznenog progona, nedvojbeno sklapali ugovore o zajmovima zlopotrijebili okolnost da kao članovi trgovačkih društava ne odgovaraju za njihove obveze.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1745/06-2 od 02.X.2007.

PROKURIST

Odgovornost prokuriste

(Čl. 10 st. 3 Zakona o trgovačkim društvima – „Narodne novine“, br. 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Prokurista ne odgovara za štetu vjerovnicima društva.

„Glede stajališta suda prvog stupnja o neodgovornosti I tuženika za štetu temeljem odredbe čl. 10 st. 3 ZTD-a, tužitelj iako u uvodu žalbe upućuje na protiviljenje utvrđenjima i zaključcima suda prvog stupnja i u tom dijelu, u obrazloženju žalbe ne argumentira eventualno suprotno stajalište, pa kako je u postupku nesporno utvrđeno da I tuženik V.P. uopće nije bio član društva sa ograničenom odgovornošću F. d.o.o., već prokurist istog društva, sa svim ovlaštenjima koja mu pripadaju temeljem odredbe čl. 47 st. 1 ZTD-a, to i prema stajalištu ovoga suda I tuženik kao prokurist društva prema pravilima ZTD-a, odnosno temeljem odredbe čl. 10 navedenog Zakona, ne može odgovarati za štetu vjerovnicima društva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1/08-2 od 19.II.2008.

ODGOVORNOST ZA OBVEZE TRGOVAČKOG DRUŠTVA

Odgovornost člana uprave društva s ograničenom odgovornošću

(Čl. 430 i čl. 252 Zakona o trgovačkim društvima – „Narodne novine“, br. 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Članovi uprave društva s ograničenom odgovornošću za štetu odgovaraju samo društvu, a ne i vjerovnicima društva.

„Nadalje, tužitelju ne pripada niti građanskopravno ovlaštenje vjerovnika, da od II tužene K.P., kao člana uprave društva s ograničenom odgovornošću, traži naknadu štete zbog nemogućnosti namirenje svoje tražbine od društva, a u vezi primjene odredbe čl. 430 u vezi sa čl. 252 ZTD-a. Naime, obzirom na sadržaj i smisao odredbe čl. 430 ZTD-a, članovi uprave društva s ograničenom odgovornošću za štetu odgovaraju samo društvu, a ne i vjerovnicima društva, a što posebno proizlazi iz odredbe čl. 430 st. 5 ZTD-a, koja odredba propisuje odgovornost članova uprave za štetu zbog nenamirenja vjerovnika i koja ovlašćuje i obvezuje društvo da namakne sredstva za namirenje vjerovnika, a da pritom navedena odredba ne određuje da i vjerovnici društva s ograničenom odgovornošću mogu prema članovima uprave društva postaviti zahtjev za naknadu štete. Postojanje aktivne građansko-pravne legitimacije vjerovnika za naknadu štete članovima uprave društva s ograničenom odgovornošću ne može se izvoditi niti iz odredbe čl. 252 st. 5 ZTD-a, kako to pogrešno tumači žalba. Naime, na odgovarajuću primjenu odredaba čl. 252 ZTD-a upućuje odredba čl. 430 st. 1 ZTD-a a zbog čega valja zaključiti da se odredba čl. 252 ZTD-a na odgovarajući način primjenjuje na ona pitanja koja uređuje odredba čl. 430 st. 1 ZTD-a, tj. na dužnu pozornost i odgovornost članova uprave, a ne i na pitanje građansko-pravnog ovlaštenja vjerovnika da od članova uprave društva s ograničenom odgovornošću traže naknadu štete zbog nemogućnosti namirenja svoje tražbine od društva. Takvo ovlaštenje je, kao što je to već navedeno, isključeno odredbom čl. 430 st. 5 ZTD-a (tako osim presude Vrhovnog suda RH Rev. 1318/01 od 19.11.03.g. sada i odluka Ustavnog suda RH o odbijanju ustavne tužbe br. U-III 5094/2005 od 11.07.06.g.).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1/08-2 od 19.II.2008.

ODGOVORNOST ZA OBVEZE TRGOVAČKOG DRUŠTVA

Odgovornost članova uprave društva s ograničenom odgovornošću

(Čl. 39 st. 6 i 7 Stečajnog zakona – „Narodne novine“, br. 44/96)

Sud je dužan utvrditi odgovornost članova uprave društva s ograničenom odgovornošću ukoliko isti nisu u roku podnijeli prijedlog za otvaranje stečajnog postupka.

„Međutim, osnovano tužitelj u žalbi smatra da pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, zbog kojih se ista ne može niti ispitati u dijelu koji se odnosi na odgovornost tuženih za štetu temeljenu na odredbama čl. 154 ZOO-a i čl. 39 st. 6 i 7 Stečajnog zakona. Naime, prema odredbi čl. 39 st. 6 Stečajnog zakona (NN 44/96) osobe ovlaštene za zastupanje dužnika po zakonu, odnosno dužnik pojedinac, dužni su podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka najkasnije u roku od dvadeset jedan dan od dana nastupanja nesposobnosti za plaćanje, dok prema odredbi st. 7 istog članka ove osobe osobno odgovaraju vjerovnicima za štetu koju su im prouzročili propustom svoje dužnosti utvrđene tom odredbom. Tužitelj svoj zahtjev protiv tužitelja pozivajući na primjenu navedenih odredaba SZ, temelji na činjenicama iz kojih proizlazi da je sporni dug društva F.d.o.o. prema tužitelju dospio 1998.g., a da je žiro račun društva u blokadi od 21. rujna 1996.g., dakle još prije dospijeća duga, smatrajući da do štete ne bi došlo da su tuženici obavijestili tužitelja o blokadi žiro računa društva i poslovnoj krizi društva, u kojem bi slučaju tužitelj sigurno obustavio daljnju isporuku robe, a isto tako i da su na vrijeme podnijeli prijedlog za stečaj, u kojem bi se slučaju tužitelj namirio iz imovine društva po strogim pravilima Stečajnog zakona, a što prema mišljenju tuženih očito ukazuje na postojanje uzročne veze između štetne radnje – propusta tuženih da pokrenu stečajni postupak i nastale štete. Navedene činjenice sud prvog stupnja propustio je raspraviti, a isto tako je propustio ocijeniti osnovanost zahtijeva tužitelja temeljem navedenih odredaba, čime je sud prvog stupnja počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 11 ZPP-a, jer pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, zbog čega se ne može niti ispitati. U nastavku postupka sud prvog stupnja otklonit će navedenu bitnu povredu odredaba parničnog postupka na koju mu je ukazano ovim rješenjem, na način da će dati valjane razloge o osnovanosti, odnosno neosnovanosti zahtijeva tužitelja

za naknadu štete prema tuženima i u odnosu na navedene činjenice koje se odnose na eventualni propust tuženih da postupe sukladno odredbi čl. 39 st. 6 SZ, uzimajući pritom u obzir i druge odredbe tog Zakona koje se odnose na odgovornost navedenih osoba za štetu, a osobito držanje (aktivnost – pasivnost) tužitelja kao vjerovnika stečajnog dužnika F. d.o.o. , kao i odredbe čl. 101 i čl. 4 st. 7 SZ, odnosno ocijeniti da li se radi o šteti prouzročenoj društvu F. koja pripada društvu i ulazi u stečajnu masu iz koje se namiruju svi vjerovnici, a pravo ostvarivanja takve naknade za društvo ima stečajni upravitelj, ili postoji individualno pravo namirenja svakog vjerovnika neposredno prema odgovornim osobama društva, a sve obzirom na konkretne okolnosti provođenja stečajnog postupka nad društvom F. d.o.o.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1/08-2 od 19.II.2008.

PRAVO REGRESA

Pravo na regres Zavoda za mirovinsko i invalidsko osiguranje i Zavoda za zdravstveno osiguranje

(Čl. 91 st. 3 Zakona o osiguranju – „Narodne novine“, br. 46/97;

Čl. 29 st. 3 Zakona o obveznom osiguranju u prometu – „Narodne novine“, br. 151/05)

Zavod za mirovinsko i invalidsko osiguranje i Zavod za zdravstveno osiguranje od 01. siječnja 2006. godine, odnosno od stupanja na snagu Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, imaju pravo na regres od Hrvatskog ureda za osiguranje, za osiguranje onih šteta koje su nastale uporabom neosiguranog vozila.

„Nadalje, prvostupanjski sud navodi svoju materijalnopravnu ocjenu značaja odredbe čl. 91 st. 3 Zakona o osiguranju, u odnosu na odluku o predmetnom zahtjevu, ističući da je tom odredbom propisano da Zavodi za mirovinsko i invalidsko, te zdravstveno osiguranje, nemaju pravo na naknadu štete od Hrvatskog ureda za osiguranje za one štete koje su nastale uporabom vozila čiji se vlasnik, odnosno korisnik, nije osigurao od automobilske odgovornosti. Prvostupanjski sud zaključuje da materijalnopravne odredbe, koje se odnose na sporni odnos, ne daju

pravo tužitelju na sudsko ostvarenje postavljenog tužbenog zahtjeva prema osiguratelju (iz automobilske odgovornosti). Tužitelj ističe da je, po njegovoj ocjeni, odlučna okolnost da je odredba čl. 91 st. 3 Zakona o osiguranju, na primjeni koje se pobijana presuda temelji, prestala važiti s danom 01. siječnja 2006.g., kada je stupio na snagu novi Zakon o obveznom osiguranju u prometu, a da je tim zakonom, i to čl. 29 st. 3 propisano da u slučaju štete nanesene uporabom vozila čiji se vlasnik nije osigurao od automobilske odgovornosti Hrvatski ured za osiguranje jamči za obveze naknade štete; u tom zakonu nema odredbe kojom bi bilo isključeno pravo tužitelja na naknadu štete prema tuženiku. Takvo isključenje, ranije iznimke, u pravu tužitelja na namirenje isplaćenih iznosa troškova liječenja oštećenicima, u odnosu prema Hrvatskom uredu za osiguranje, tužitelj smatra logičnom i svrsishodnom odredbom, jer je prema prijašnjem zakonskom uređenju postojao neravnopravan odnos tužitelja odnosno oštećenika prema osobama koje odgovaraju za štetnike odnosno umjesto njih. Smatra da je prvostupanjski sud primijenio zakonsku odredbu koja niti ne postoji. Prema vremenskom važenju Zakona o osiguranju (tužitelj sam u žalbi navodi da se on primjenjivao od 01. siječnja 2006.g.) a do dana stupanja na snagu Zakona o obveznom osiguranju u prometu, navedeni Zakon o osiguranju regulira obveze prvotuženika Hrvatskog ureda za osiguranje, sukladno odredbi čl. 91 st. 3, odnosno isključuje njegovu odgovornost za isplatu štete, odnosno regres isplaćenih naknada troškova liječenja u odnosima (isplatama) nastalim za vrijeme važenja tog zakona. Dakle, za status tužiteljevih prava (njegove materijalnopravne ovlasti) mjerodavan je zakon koji isključuje njegovo pravo na naknadu (s naslova naknade štete, odnosno regresa isplaćenih iznosa izravnom štetniku) od strane Hrvatskog ureda za osiguranje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 710/07-2 od 02.X.2007.

PRETPOSTAVKE ZA OBJAVLJIVANJE ISPRAVKA

Procesna pretpostavka za podnošenje tužbe

(Čl. 22 st. 1 Zakona o medijima -„Narodne novine“, br. 59/04)

Zahtjev nakladniku da objavi ispravak informacije, odnosno ispriku ukoliko ispravak nije moguć, je procesna pretpostavka za podnošenje tužbe za isplatu pravične novčane naknade.

„Tužitelj, očigledno, odgovornost tuženika temelji na odredbi čl. 21 st. 1 Zakona o medijima, prema kojoj odredbi postoji odgovornost nakladnika koji informacijom objavljenom u mediju prouzroči štetu, izuzev u slučajevima propisanim st. 4 iste odredbe. Prema odredbi čl. 21 st. 6 ZM-a postojanje odgovornosti za štetu dokazuje tužitelj, dok postojanje pretpostavki za oslobođenje od odgovornosti iz st. 4 dokazuje tuženik. Prema odredbi čl. 22 ZM-a nematerijalna šteta se u pravilu nadoknađuje objavljivanjem ispravka informacije i isprikom nakladnika, tj. u nenovčanom obliku, ali je moguća odšteta i u obliku novčane naknade sukladno općim propisima obveznog prava, tj. čl. 200 ZOO-a. Pravo na tužbu za naknadu nematerijalne štete, sukladno općim propisima obveznog prava, ima oštećenik, i to onaj koji je prethodno zahtijevao od nakladnika objavljivanje ispravka sporne informacije, odnosno isprike nakladnika kad ispravak nije moguć. Podnošenje takvog zahtjeva nakladniku je procesna pretpostavka za podnošenje tužbe za isplatu pravične novčane naknade. Ako oštećenik propusti to učiniti, nisu ispunjeni uvjeti za sudsku zaštitu, odnosno za odlučivanje o biti (meritumu) stvari, pa takvu tužbu valja odbaciti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1626/06-2 od 22.V.2007.

PRETPOSTAVKE ZA OBJAVLJIVANJE ISPRAVKA

Zahtjev za ispravak objavljene informacije

(Čl. 42 st. 1 Zakona o medijima -„Narodne novine“, br. 59/04)

Glavni urednik nije dužan postupati po zahtjevu za ispravak objavljene informacije ukoliko u istom nisu navedeni određeni

podaci o informaciji na koju se ispravak odnosi, niti se iz zahtjeva može zaključiti koje su od objavljenih informacija zahvaćene zahtjevom za ispravak.

„Prema čl. 40 st. 3 ZM-a, zahtjev za ispravak objavljene informacije podnosi se glavnom uredniku u pisanoj formi, zahtjev mora biti obrazložen i potpisan, te sadržavati sve potrebne podatke o podnositelju i njegovoj adresi, a prema čl. 42 st. 1 ZM-a onaj tko zahtijeva objavu ispravka mora jasno navesti informaciju, odnosno podatak na koju se ispravak odnosi i nadnevak njezine objave. Imajući u vidu sadržaj dopisa tužitelja od 29. rujna 2004.g., i prema stajalištu ovoga suda, pravilna je ocjena suda prvog stupnja da navedeni dopis ne udovoljava pretpostavkama za objavljivanje ispravka objavljene informacije. Naime, navedeni dopis, a suprotno čl. 40 st. 1 ZM-a upućen je tuženiku, dakle nakladniku, a ne glavnom uredniku, kako to izričito određuje navedena odredba. Nadalje, podnositelj zahtjeva za ispravak dužan je u zahtjevu iznijeti kratki sadržaj podataka koji se ispravlja, a ukoliko u ispravku nisu određeno navedeni podaci o informaciji na koju se ispravak odnosi, a to nije niti očito, tada glavni urednik nije dužan objaviti ispravak. U tekstu dopisa tužitelja od 29. rujna 2004.g. navodi se da je „objava tekstualnog isječka spomenute knjige obavljena tendenciozno i neistinito“...“da je objavom pogrešne fotografije noćnog kluba izmijenjen smisao objavljenje informacije, pa ona više niti približno ne odgovara izvorno objavljenoj informaciji u knjizi, zbog čega se radi o objavi neistinite slikovne i tekstualne informacije na štetu tužitelja“...., zbog čega od nakladnika zahtijeva“da objavi potpuni ispravak netočno objavljenih informacija“. Upravo stilizacija navedenog dopisa ukazuje na neodređenost zahtjeva tužitelja u tolikoj mjeri da se ne može sa sigurnošću utvrditi ispravak kojeg, odnosno kojih podataka objavljene informacije (a koja se sastoji od dva naslova, teksta članka i fotografije) se traži. Upravo zbog navedenog, glavni urednik, kojemu zahtjev nije bio upućen, nije bio niti dužan postupati po navedenom zahtjevu. Međutim, kako je navedeni dopis prema utvrđenju suda prvog stupnja proslijeđen glavnom uredniku, odnosno njegovom zamjeniku, a obzirom na sadržaj samog dopisa, i prema stajalištu ovog suda, isti nije mogao pouzdano zaključiti koje su od objavljenih informacija zahvaćene zahtjevom za ispravak. Stoga, kako je iz teksta dopisa između ostalog proizlazilo da je noćni klub O. u vlasništvu tužitelja, a koji posluje u objektu prikazanom na objavljenoj fotografiji, registriran tek 2002.g., kraj postojanja nejasnog i neodređenog zahtjeva za ispravak, ne može se prigovoriti zamjeniku glavnog urednika na izvođenju zaključka da je smisao dopisa, odnosno zahtjeva tužitelja iznošenje objašnjenja objavljenog u tekstu Pripomene u broju N.V. od

08. listopada 2004.g., odnosno objašnjenja da incident iz 1994.g. a koji se opisuje u predmetnom članku, nema nikakve veze sa objavljenom fotografijom noćnog kluba O., registriranog tek 2002.g., niti s njegovim sadašnjim vlasnikom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1626/06-2 od 22.V.2007.

NAKNADA U OBLIKU NOVČANE RENTE

Uvjeti za starosnu mirovinu

(Čl.196 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01;

Zakon o radu – „Narodne novine“ , br. 38/95, 54/95, 65/95;

Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju – „Narodne novine“, 26/83, 5/86, 42/87, 34/89, 40/90, 9/91, 26/93, 96/93, 44/94, 59/96)

Kada osiguranik koji nema uvjete za starosnu mirovinu, ostvari pravo na invalidsku mirovinu zbog nesposobnosti za rad, tada ne postoji više nikakva mogućnost stjecanja starosne mirovine.

„Također ovaj sud smatra potrebnim navesti da osiguranik koji je jednom stekao pravo na invalidsku mirovinu ne može steći pravo i na starosnu mirovinu na način kako je to navedeno u tužbi (dob života i staž osiguranja). Naime, odredbe čl. 124 -144 ZOIMO-a sadrže pravila kojima je propisano korištenje, gubitak i ponovno određivanje prava te niti jednom od tih odredaba nije propisano kako osiguranik gubi pravo na invalidsku mirovinu i stječe pravo na starosnu mirovinu zbog toga što su se ispunili uvjeti za priznavanje starosne mirovine. Štoviše, odredbom čl. 73 st. 1 ZOMIO-a propisano je kako osiguranici koji u vrijeme nastanka invalidnosti ispunjavaju i uvjete za invalidsku mirovinu i uvjete za starosnu mirovinu mogu, prema vlastitom izboru, ostvariti pravo na invalidsku mirovinu ili pravo na starosnu mirovinu, što znači da se pitanje odnosa invalidske i starosne mirovine može pojaviti samo prilikom provođenja postupka za ostvarivanje prava. A kada osiguranik ostvari pravo na invalidsku mirovinu zbog nesposobnosti za rad i ostvaruje prava iz iste (ne ispunjavajući pretpostavke za starosnu mirovinu), tada ne postoji više nikakva mogućnost stjecanja starosne mirovine jer od

dana stjecanja prava nije ostvario niti dan mirovinskog staža (čl. 144-148 i čl. 150-157 ZOMIO). Također tuženiku nije niti mogao prestati radni odnos temeljem odredbe članka 103 toč. 3 ZR-a kojom je propisano da zaposleniku prestaje radni odnos kada navršši 65 godina života i ima najmanje 20 godina staža osiguranja budući da je njemu ostvarenjem prava na invalidsku mirovinu prestao radni odnos.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1655/06-2 od 28.VIII.2007.

NEIMOVINSKA ŠTETA

Povreda prava osobnosti na tjelesno i duševno zdravlje

(Čl. 1100 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Sud nije dužan zahtjev za naknadu štete zbog povrede prava osobnosti tretirati kao zbroj objektivno kumuliranih zahtjeva, već je ovlašten dosuditi jedinstveni iznos naknade štete.

„Prema sadržaju žalbenih navoda tužitelja i tuženika, proizlazi da oba žalitelja prigovaraju prvostupanjskom sudu što nije svoju odluku o dosuđenju naknade neimovinske štete obrazložio na način da cjelokupni iznos naknade štete, dosuđen s naslova povrede prava osobnosti na tjelesno i duševno zdravlje tužitelja, izazvane posljedicama tužiteljeve povrede u predmetnoj prometnoj nesreći (a što predstavlja zakonom zaštićenu tužiteljevu osobnu vrijednost u smislu čl. 19 st. 1 i 2 ZOO-a), nije prikazao kao zbroj dosuđenja naknade štete sukladno ranijim kriterijima dosuđenja naknade štete, odnosno ranijim pravno priznatim oblicima naknade štete u smislu odredbe čl. 200 st. 1 ranijeg važećeg ZOO-a, koje stranke sada prikazuju kao tzv. kvalifikatorne okolnosti. Po ocjeni ovog suda, prvostupanjski sud nije bio dužan na taj način obrazlagati svoju odluku i time cjeloviti zahtjev za naknadu štete po zakonu priznatog osnova povrede prava osobnosti (iz čl. 19 st. 2 ZOO) tretirati kao zbroj objektivno kumuliranih zahtjeva, jer o tome se više niti u procesnopravnom, niti u materijalnopravnom smislu ne radi o odluci o predmetu spora s naslova dijela zahtjeva koji se odnosi na naknadu nematerijalne štete. Prvostupanjski sud je bio dužan, što je po ocjeni ovog suda i učinio, navesti sve okolnosti o kojima je u konkretnom

slučaju vodio računa u odnosu na sve manifestirane posljedice u fizičkoj i psihičkoj sferi tužitelja, u vezi kojih je provodio dokazni postupak, koje su u obrazloženju odluke jasno utvrđene i koje su uzete u obzir prilikom dosuđenja jedinstvenog iznosa naknade štete. Pravilnost dosuđenja takvog ukupnog iznosa moguće je ocjenjivati, a time i provjeriti pravilnost prvostupanjske odluke na osnovu detaljno utvrđenih manifestacija svih posljedica na tužiteljevo psihičko i fizičko zdravlje, kako privremenih tako i trajnih, za njegovo osobno funkcioniranje, u trenutku povrede, tijekom i obzirom na način liječenja i nakon njegovog završenog liječenja. U vezi iznijetih žalbenih razloga, treba još dodati da, po ocjeni ovog suda, sve negativne posljedice po tužiteljevo zdravlje, privremenog i trajnog karaktera, u situaciji kada se one ocjenjuju dosuđenjem jednog cjelokupnog iznosa, mogu i trebaju biti izražene kao okolnosti koje utječu na visinu naknade, ukoliko se mogu svrstati u kategoriju okolnosti određenih čl. 1100 st. 2 ZOO-a (vodeći računa o jačini i trajanju posljedica izazvanih fizičkih boli, duševnih boli i straha), pri čemu treba voditi računa o stajalištima dosadašnje sudske prakse, ali i o činjenici da povredu prava osobnosti zbog takvog zakonskog određenja iz čl. 19 st. 2 ZOO-a predstavlja ukupnost tjelesnog i duševnog zdravlja, pa u tom smislu treba o svima manifestacijama posljedica na takvu, zaštićenu cjelinu, prosuđivati vrednujući svaku manifestaciju posljedica kao dio jedne ukupne štete.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.807/07-2 od 16.X.2007.

POPRAVLJANJE IMOVINSKE ŠTETE

Načelo naknade potpune štete

(Čl. 190 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko je šteta na nekretnini tužitelja posljedica izvođenja radova po tuženiku, a nije moguća uspostava ranijeg stanja, tužitelj ima pravo na naknadu potpune štete u novcu, koja naknade šteta predstavlja visinu tržišne vrijednosti objekata prema njihovom stanju u vrijeme nastanka oštećenja prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke, vrijednost radova potrebnih za rušenje

objekata i vrijednost radova potrebnih za izvedbu temelja koje nalaže promijenjena kvaliteta tla na nekretnini tužitelja.

„Obzirom na gore utvrđena činjenična utvrđenja prvostupanjski sud je utvrdio da je šteta na nekretnini tužitelja posljedica izvođenja radova po tuženiku na izgradnji prilazne ceste za auto-cestu i to u omjeru od 90%, te da je tuženik odgovoran za nastalu štetu tužiteljima u smislu odredbe čl. 154 st. 1 ZOO-a, da je uslijed izgradnje prilazne ceste stabilnost objekata izgrađenih na nekretnini tužitelja bitno narušena, da objekti više nisu podobni za redovnu uporabu i da ih je potrebno srušiti, a da na istom zemljištu obzirom na trajnu promjenu režima odvodnje površinskih i podzemnih voda nije moguća gradnja objekata na način na koji su isti bili građeni prije nastanka štete, slijedom čega je prvostupanjski sud zaključio da uspostava prijašnjeg stanja saniranjem nastalih oštećenja nije moguća, pa tužiteljima pripada pravo na naknadu štete, sukladno odredbi čl. 185 st. 3 ZOO-a, isplatom novčanog iznosa u visini tržišne vrijednosti njihovih objekata prema stanju tih objekata u vrijeme nastanka štete, a prema cijenama u vrijeme presuđenja. Kako dakle, tužiteljima pripada pravo na potpuno obeštećenje, a uz činjenicu da na zemljištu tužitelja zbog potpuno izmijenjene kvalitete tla nastale kao posljedica radova izvedenih po tuženiku, nije moguća gradnja na način na koji su tužiteljevi objekti bili građeni, tužitelji imaju pravo, pored naknade štete u visini tržišne vrijednosti objekata i na naknadu troškova koji se odnose na izvedbu temelja koje nalaže promijenjena kvaliteta tla na nekretnini tužitelja. Budući da tužitelji zemljište nisu prepustili tuženiku i da je zemljište ostalo u njihovom vlasništvu, na toj nekretnini tužitelji mogu izgraditi objekte samo uz drugačiju izvedbu temelja, slijedom čega prema ocjeni ovoga suda tužitelji imaju pravo na naknadu troškova izvođenja navedenih radova.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 798/07-2 od 03.XII.2007.

IZGUBLJENA ZARADA ZBOG NESPOSBNOSTI ZA RAD

Naknada štete zbog izgubljene zarade

(Čl. 195 st. 2 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01;

Čl. 21 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Da bi tužiteljica kojoj je utvrđena nesposobnost za rad, ostvarila pravo na naknadu štete zbog izgubljene zarade (naknade izmakle koristi) dužna je dokazati izvjesnom svoju tvrdnju da bi se u određenoj životnoj dobi zaposlila i stjecala zaradu.

„Nadalje, i po ocjeni ovog suda, tužiteljica je kao aktivna strana u postupku, bila dužna dokazati odlučnu činjenicu da bi se ona u navršenoj dobi od 15 godina, kada je sukladno odredbi čl. 21 st. 1 ZR-a stekla pravo na zaposlenje doista i zaposlila. I ovaj sud naime, smatra, a kao što je to pravilno zaključio i prvostupanjski sud, da ta odlučna činjenica, kako to pogrešno smatra tužiteljica, ne proizlazi iz samog njezinog stjecanja prava na zaposlenje temeljem citiranog propisa, već da je tužiteljica ovu odlučnu činjenicu trebala dokazati do stupnja izvjesnosti. Iz sadržaja predmeta, naime, proizlazi da je tužiteljica smatrala da je za ocjenu osnovanosti njezinog tužbenog zahtjeva, pored neprijepornih posljedica predmetnog štetnog događaja, njezine potpune nesposobnosti za rad te odgovornosti tuženika za te posljedice, dostatno što su se sukladno odredbi čl. 21 st. 1 ZR-a ispunile pretpostavke, vezane na njezinu životnu dob od 15 godina, za stjecanje prava na zaposlenje. Međutim, i ovaj sud smatra, a kao što je to pravilno zaključio prvostupanjski sud da za ocjenu osnovanosti zahtjeva tužiteljice, u konkretnom slučaju za izgubljenom zaradom zbog s jedne strane postojanja njezinog prava na rad, a s druge strane izvjesnom i neprijepornom činjenicom da se ona zbog svoje utvrđene nesposobnosti za rad nikada neće moći zaposliti, nije dostatno samo to da je tužiteljica obzirom na svoju životnu dob, u smislu odredbe čl. 21 st. 1 ZR-a stekla to pravo. Stoga i po ocjeni ovoga suda, a kao što to smatra pravilno i prvostupanjski sud, na tužiteljici je bio, kao aktivnoj strani u postupku, teret dokaza da ona učini odnosno dokaže izvjesnom svoju tvrdnju da bi se ona doista u toj životnoj dobi po redovitom tijeku stvari i zaposlila te temeljem svog rada stjecala i zaradu odnosno plaću. Radi toga po

stajalištu ovoga suda kako je to ispravno zaključio i prvostupanjski sud, nije dovoljno nastupanje zakonskih pretpostavaka, odnosno prava tužiteljice da se u toj životnoj dobi zaposli nego je tužiteljica dužna dokazati i činjenicu da bi se ona u to vrijeme zaposlila i stjecala zaradu do stupnja izvjesnosti, a koju zbog svoje trajne nesposobnosti za rad sada ne stječe, i za koju je, prema već rečenom, odgovorna tužena.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 892/07-2 od 18.XII.2007.

IZGUBLJENA ZARADA ZBOG NESPOSOBNOSTI ZA RAD

Naknada izmakle koristi

(Čl. 155 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Tužiteljica koja prije štetnog događaja nije ostvarivala pravo na zaradu, jer je bila mlljt. dijete, nema pravo na naknadu štete zbog izgubljene zarade, već bi eventualno imala pravo na naknadu izmakle koristi.

„Kod toga valja naglasiti, a to glede oblika štete koji je tužbenim zahtjevom zatražila tužiteljica da ovaj sud smatra da predmetni zahtjev tužiteljice predstavlja zahtjev za naknadu izmakle koristi, koju kao jedan od oblika štete definira odredba čl. 155 ZOO-a. Naime, odredbom čl. 155 istog Zakona šteta je definirana kao umanjenje nečije imovine (obična šteta) i sprečavanje njezina povećanja (izmakla korist) a i nanošenje drugom fizičkog ili psihičkog bola ili straha (nematerijalna šteta). Posebno treba još istaknuti da prema odredbi čl. 189 st. 1 istog Zakona oštećenik ima pravo kako na naknadu štete tako i na naknadu izmakle koristi. Zahtjev za naknadu štete kao izgubljene zarade prema ustaljenoj sudskoj praksi u načelu predstavlja zahtjev za naknadu obične štete, jer se smatra da u smislu odredbe čl. 155 ZOO-a ista predstavlja umanjenje nečije imovine. U konkretnom slučaju tužiteljice, koja prije štetnog događaja nije ostvarivala nikakvu zaradu, budući je bila mlljt. dijete i nikada nije bila zaposlena jer je u štetnom događaju – prometnoj nezgodi nastradala u ranoj životnoj dobi od 5 godina budući je rođena 28.08.91.g., a štetni događaj se zbio 12.11.1996.g., to ovaj sud smatra

da zbog toga njezino potraživanje takvog oblika štete predstavlja zahtjev za naknadu izmakle koristi. To upravo zbog toga što tužiteljica ranije nije ostvarivala nikakvu zaradu, pa bi njezino ostvarenje, po stajalištu ovog suda, predstavljalo dobitak njezine imovine, a za slučaj neostvarenja sprečavanja njezina povećanja, odnosno štetu u obliku izmakle koristi. Prema tome, iz tih razloga ovaj sud smatra da zahtjev tužiteljice za izgubljenom zaradom, utemeljen na odredbi čl. 195 st. 2 ZOO-a u konkretnom slučaju predstavlja zahtjev za naknadu izmakle koristi. Izmakla korist, kao jedan od propisanih oblika štete iz čl. 155 ZOO-a predstavlja izgubljeni dobitak kojem se netko nada po redovitom tijeku stvari ili prema posebnim okolnostima, a koji bi se ostvario da nije bilo štetne radnje. Prema tome kod ocjenjivanja izmakle koristi uzima se u obzir dobitak koji se mogao osnovano očekivati prema redovitom tijeku stvari ili prema posebnim okolnostima. To znači da nije dovoljna samo apstraktna (teorijska) mogućnost da bi tužiteljica kao oštećena ostvarila taj dobitak, odnosno apstraktna mogućnost da bi se tužiteljica upravo u vrijeme kad je navršila tu životnu dob i zaposlila te stjecala zaradu koju u vidu izmakle koristi gubi zbog nastupjelog šetnog događaja za koji je odgovorna tužena.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 892/07-2 od 18.XII.2007.

GUBITAK UZDRŽAVANJA OSOBE KOJU JE POGINULI UZDRŽAVAO

Pretpostavke za dosuđenje rente zbog izgubljenog uzdržavanja

(Čl. 1094 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Mljt. tužiteljice nemaju pravo na rentu zbog izgubljenog uzdržavanja, ukoliko primaju obiteljsku mirovinu u iznosu koji je veći od iznosa koji je mogla doprinositi njihova pok. majka.

„Odbivši dio tužbenog zahtjeva s naslova rente zbog izgubljenog uzdržavanja, sud prvog stupnja je, prije svega, utvrdio da se pravo na isplatu rente zbog izgubljenog uzdržavanja isplaćuje obzirom na odredbu čl. 1094 ZOO-a, pri čemu, prema stavku 1 osoba koju je poginuli

uzdržavao ili redovito pomagao, a i ona koja je po zakonu imala pravo zahtijevati uzdržavanje od poginulog, ima pravo na naknadu štete koju trpi gubitkom uzdržavanja odnosno pomaganja, pri čemu prema stavku 2 citiranog članka, ta šteta se naknađuje plaćanjem novčane rente, čiji se iznos odmjerava s obzirom na sve okolnosti slučaja, a koji ne može biti viši od onoga koji bi oštećenik dobivao od poginulog da je ostao u životu. I više je nego očito, da II i III tužiteljice spadaju u krug osoba, koje imaju pravo na rentu zbog izgubljenog uzdržavanja, budući su ista djeca poginule T.S., pod uvjetom da su za to ispunjeni uvjeti propisani čl. 1094 ZOO-a. U tom dijelu sud prvog stupnja je dao detaljnu analizu provedenih dokaza, izvršio je uvid u podatke o isplaćenim plaćama, kako pok. T.S., tako i I-tužitelja- oca mlljt. tužiteljica, saslušan je i I-tužitelj na okolnost prihoda koje je ostvarivao, kako on, tako i njegova pokojna supruga. Upravo iz iskaza prvotužitelja proizlazi da je plaća bila jedini izvor prihoda pok. T.S. Isto tako, sud prvog stupnja je utvrdio da su nakon smrti majke, II i III tužiteljice ostvarile pravo na obiteljsku mirovinu prema rješenju HZMO od 10. travnja 2006.g. i to u iznosu najniže mirovine od 1.334,80 kn mjesečno za obje tužiteljice. Kod toga je sud prvog stupnja utvrdio dob malodobnih tužiteljica, da iste polaze osnovnu školu, a cijenio je i dodatne troškove koje su iste imale. U obrazloženju se dalje navodi i koliki su bili troškovi domaćinstva, te je sud prvog stupnja nakon toga dao ocjenu da je, obzirom na prihode (plaću) koje je imala pok. T.S., ista mogla za uzdržavanje mladb. djece davati za svako dijete po 650,00 kn mjesečno, pri čemu je te potrebe sud prvog stupnja ocijenio podjednako za II i III tužiteljicu. Obzirom na tu činjenicu i obzirom na činjenicu da iste primaju obiteljsku mirovinu u ukupnom iznosu nešto većem od iznosa koji je mogla doprinositi pok. majka tužiteljica, pravilan je zaključak suda prvoga stupnja da s ovog osnova nisu ispunjeni uvjeti za udovoljavanje postavljenom zahtjevu, posebice obzirom na odredbu čl. 1094 st. 2 ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.339/07-2 od 02.IV.2007.

III. OBITELJSKO PRAVO

ODGOVORNOST, DUŽNOST I PRAVA RODITELJA

Skrb roditelja o mlljt. djeci

(Čl. 99 Obiteljskog zakona - «Narodne novine», broj 116/03, 17/04, 136/04)

Kada sud donese odluku o tome sa kojim će roditeljem zajednička mlljt. djeca nastaviti život sa jednim od roditelja, isti je dužan odrediti da oboje roditelja ravnopravno, zajednički i sporazumno skrbe o oboje mlljt. djece.

„Pobijanim dijelom presude kao što je već istaknuto, sud je odlučio, a što žalba tuženika ne osporava da se mlljt. djeca stranaka i to mlljt. D. povjeri na zajednički daljnji život majci – tužiteljici, a mlljt. M. njemu – ocu, tuženiku, ali isto tako i da svaki od njih, kao roditelji imaju i posebnu roditeljsku skrb u odnosu na mlljt. dijete koje im je povjereno na zajednički život. Osnovano žalba u odnosu na ovaj dio iznosi žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava sporeći dio ove odluke koja se odnosi na određivanje roditeljske skrbi samo stranci – roditelju, sa kojim će mlljt. djeca živjeti, pozivanjem na odredbu čl. 99 OBZ-a. Naime, prema odredbi čl. 99 OBZ-a roditelji bez obzira žive li zajedno ili odvojeno ravnopravno zajednički i sporazumno skrbe o djetetu, osim ako je tim Zakonom drugačije određeno. Prema tome, u konkretnom slučaju, kada je sukladno odredbi čl. 294 st. 1 OBZ-a donesena odluka o tome sa kojim će roditeljem – strankom zajednička mlljt. djeca nastaviti život sa jednim od roditelja – stranaka, tada je, prema pravilnom isticanju žalbe, a utemeljeno na odredbi čl. 99 st. 1 OBZ-a sud bio dužan odrediti da oboje roditelja – stranaka, bez obzira da li roditelji žive zajedno ili odvojeno, ravnopravno, zajednički i sporazumno skrbe o oboje mlljt. djece, radi čega je ovaj sud a upravo iz razloga pogrešne primjene materijalnog prava u tom dijelu, usvojio žalbu tuženika.“

Županijski sud Varaždinu, Gž. 1037/07-2 od 28.XI.2007.

O SUSRETIMA I DRUŽENJU DJETETA

Izreka odluke o susretima i druženju djeteta sa roditeljem koji ne živi sa djetetom

(Čl. 298 st. 1 Obiteljskog zakona – „Narodne novine“, br. 116/03)

Kada odlučuje o susretima i druženju djeteta sa roditeljem koji ne živi sa djetetom, sud je dužan u izreci određeno navesti vrijeme, dane kao i mjesto održavanja susreta, kako bi ista bila podobna za ovrhu.

„Navedenom presudom, kao što već rečeno, određeno je samo da će se isti održavati dva puta tjedno po tri sata, ali nisu određeni i dani kao niti točno mjesto, dakle nije u potpunosti određeno točno vrijeme i mjesto održavanja susreta i druženja, a što je potrebno, osim zbog jasnoće i određenosti radi stjecanja kvalitete ovršivosti presude i zbog kako je već ranije istaknuto, uzrasta mlljt. djece stranaka i bolesti mlljt. D. U ponovljenom postupku prvostupanjski sud, imajući u vidu izneseno stajalište ovoga suda glede susreta i druženja žalitelja sa mlljt. djecom (u prisustvu predlagateljice) raspraviti će sa strankama točno vrijeme i mjesto njihovih održavanja te u skladu sa odredbom čl. 298 st. 1 i čl. 267 OBZ-a (ukoliko između stranaka o tome bude postignut sporazum koji je u skladu sa dobrobiti mlljt. djece stranaka) odnosno u skladu sa čl. 298 st. 2 u vezi čl. 297 OBZ-a (ukoliko sporazum ne bi bio postignut) ponovno odlučiti o održavanju susreta i druženja žalitelja sa mlljt. djecom time da odluka suda bude jasna i određena glede točnog vremena i održavanja, a to u prisustvu predlagateljice, a čime će moći steći kvalitetu ovršivosti, a novom odlukom sud će odlučiti o cjelokupnim troškovima postupka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 678/07-2 od 21.VIII.2007.

UZDRŽAVANJE MALOLJETNE DJECE

Odluka suda o uzdržavanje djece u bračnom sporu

(Čl. 300 st. 1 Obiteljskog zakona - «Narodne novine», broj 116/03, 17/04, 136/04;

Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III/267/02 od 20.06.2007.)

Nadležni sud je dužan u bračnom sporu donijeti odluku o uzdržavanju djece ako o uzdržavanju već ranije nije odlučeno ili ako je o uzdržavanju već odlučeno, ukoliko ocijeni da izmijenjeno činjenično stanje opravdava novu odluku o uzdržavanju ili ako novu odluku o uzdržavanju zatraži stranka.

„Ovu odluku je ovaj sud donio povodom donošenja odluke Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III/267/02 od 20.06.07. kojom odlukom je taj sud usvojio Ustavnu tužbu u identičnom slučaju kada je u statusnom sporu drugostupanjski sud (konkretno Županijski sud u S. u presudi i rješenju br. Gž. ___/01 od 13.12.01.g.) potvrdio presudu prvostupanjskog suda (Općinskog suda u K. br. Ps. ___/00 od 25.01.01.), kojom je odlučeno u statusnom sporu o uzdržavanju mljt. djece iako je prethodno o njihovom uzdržavanju već donijeta pravomoćna odluka pred prvostupanjskim sudom (presuda Općinskog suda u I.G. br. P. ___/00 od 13.12.00.g.). Naime, Županijski sud u S., donoseći ukinutu presudu, odlučio je o žalbi, tumačeći sadržaj odredbe čl. 303 st. 1 OBZ-a (NN 162/98) a sada odredbe čl. 300 st. 1 OBZ-a (NN 116/03, 17/04 i 136/04) na taj način da sud koji odlučuje o razvodu braka je dužan uvijek, po sili zakona, donijeti odluku o uzdržavanju mljt. djece. Takav način tumačenja ove zakonske odredbe, sada je to dakle odredba čl. 300 st. 1 OBZ-a, imao je i ovaj Županijski sud. Radi toga je ovaj sud u ranijoj svojoj odluci donjetoj u ovom postupku br. Gž. ___/07-2 od 30.01.07.g. (povodom tada žalbe tužene izjavljene protiv presude prvostupanjskog suda br. P. ___/06-21 od 30.11.06.g. u odnosu na dio odluke kojom je odlučeno o susretima i druženjima sa mljt. kćerkom, u toč. III navedene odluke), unatoč toga što je postojala pravomoćna odluka o uzdržavanju mljt. kćerke stranaka presuda Županijskog suda u S. br. Gž. ___/03 od 28.05.04.g. o kojoj je već odlučeno o obvezi uzdržavanja tužitelja prema mljt. kćerci stranaka, te unatoč toga što stranke nisu zatražile donošenje nove odluke o uzdržavanju, a niti je sud tada ocijenio da izmijenjeno činjenično stanje opravdava novu odluku o uzdržavanju, to iz razloga što predmetni spor predstavlja statusni spor, upravo utemeljeno na odredbi

čl. 300 st. 1 OBZ-a, dao naputak prvostupanjskom sudu da odluči i u ovom postupku o uzdržavanju mlljt. kćerke stranaka. Usvajajući žalbe stranaka ovaj sud je prije svega imao u vidu odredbu čl. 31 st. 1 Ustavnog zakona o Ustavnom sudu Republike Hrvatske (pročišćeni tekst NN 49/02 od 03.05.02.g.) prema kojoj su odluke i rješenja Ustavnog suda obvezatne te ih je dužna poštivati svaka fizička i pravna osoba, a time i prihvatiti sada obvezatno stajalište konkretne odluke Ustavnog suda br. 2372 od 20.06.07.g. Stoga, imajući u vidu, dakle, činjenicu da je o uzdržavanju mlljt. kćerke stranaka već ranije odlučeno pravomoćnom sudskom odlukom, a prvostupanjski sud nije ocijenio da bi izmijenjeno činjenično stanje opravdavalo novu odluku u pravcu izmjene ranije odluke o uzdržavanju, odnosno novu odluku o uzdržavanju nisu zatražile stranke nego je ista donijeta povodom sada neprihvaćenog stajališta ovoga suda u odnosu na njezino obvezatno donošenje u statusnim sporovima utemeljeno na odredbi čl. 300 st. 1 OBZ-a, a kod činjenice da iz konkretno provedenog postupka ni jedna od stranaka nije uputila na izmijenjeno činjenično stanje koje bi opravdavalo novu odluku o uzdržavanju (čl. 243 OBZ-a) ovaj sud je temeljem čl. 369 st. 2 ZPP-a usvojio žalbe stranaka u odnosu na toč. I izreke te u tome dijelu ukinuo presudu suda prvog stupnja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 687/07-2 od 28.VIII.2007.

POSTUPAK U SPOROVIMA O UZDRŽAVANJU

Utvrđivanje ukupnih mjesečnih potreba mlljt. djeteta

(Čl. 231 st. 1 Obiteljskog zakona - «Narodne novine», broj 116/03, 17/04, 136/04)

Prilikom utvrđivanja ukupnih mjesečnih potreba mlljt. djeteta sud nije dužan kao minimalni iznos uzimati podatke Ministarstva pravosuđa o prosječnim potrebama djeteta s obzirom na troškove života.

„Ovaj sud, međutim, smatra da je odlučivanjem o zahtjevu mlljt. tužiteljice prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo. To se odnosi prije svega na utvrđivanje ukupnih mjesečnih potreba mlljt. tužiteljice koje je taj sud u smislu odredbe čl. 231 st. 1 OBZ-a odredio u

mjesečnom iznosu od 1.600,00 kn, pri čemu se taj sud pozvao i na podatke Ministarstva pravosuđa o prosječnim potrebama djeteta s obzirom na troškove života objavljene u NN 106/04 ističući da je sud dužan uzimati taj propisan iznos kao minimalno potreban iznos za podmirenje mjesečnih potreba djeteta takvog uzrasta. Pogrešno prije svega smatra prvostupanjski sud da se iznosa koji su objavljeni u podacima Ministarstva pravosuđa sud dužan pridržavati, jer ti podaci sadrže prosječne potrebe djece koje je sud dužan sukladno odredbama Obiteljskog zakona uzimati u obzir kod određivanja visine uzdržavanja. Prema tome ti podaci predstavljaju samo podatke koji služe kao okvir za odlučivanje o mjesečnim potrebama djeteta, i nisu za sud obvezatnog značaja na način da potrebe djece istog uzrasta određuje u iznosima navedenim u tim Podacima, kao minimalnom iznosu. Međutim, visina uzdržavanja a kao i potrebe nedvojbeno ovise o mogućnostima davatelja uzdržavanja i kod toga treba imati u vidu odredbu čl. 207 OBZ-a koja propisuje da osobe koje su dužne uzdržavati, međusobnom uzdržavanju pridonose prema svojim mogućnostima i potrebama uzdržavane osobe. Mlljt. tužiteljica kao dijete svakako u smislu citirane zakonske odredbe ovisi o standardu, odnosno mogućnostima tuženika i svoje majke – z.z. koje su nedvojbeno odlučne, a u odnosu na donošenje odluke o njezinom uzdržavanju, dok podaci Ministarstva pravosuđa samo ukazuju na prosječne potrebe, i djece školskog uzrasta kao što je mlljt. tužiteljica. Konačno na to ukazuje i sadržaj predmeta, a to da je i sama z.z., iako je mlljt. tužiteljica u tužbi svoje potrebe navela iznosom od 1.600,00 kn, u svom iskazu izričito istaknula da njoj svaki mjesec nije potreban iznos od 1.600,00 kn, ali da joj je potreban iznos od najmanje 1.000,00 kn, što je prvostupanjski sud inače također uočio, ali zbog svog pogrešnog stava o obvezatnoj primjeni podataka Ministarstva pravosuđa, istu pogrešno ocijenio, te time i po ocjeni ovoga suda pogrešno odlučio o ukupnim mjesečnim potrebama mlljt. tužiteljice.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 682/07-2 od 21. VIII.2007.

UZDRŽAVANJE BRAČNOG DRUGA

Pretpostavke za ostvarenje prava na uzdržavanje od bračnog druga

(Čl. 217 Obiteljskog zakona - «Narodne novine», broj 116/03, 17/04, 136/04)

Ukoliko nisu ispunjene pretpostavke o stjecanju prava tužiteljice na uzdržavanje od bračnog druga, sud nije ovlašten niti vremenski ograničiti obvezu uzdržavanja bračnog druga.

„Materijalne pretpostavke za ostvarenje prava na uzdržavanje od bračnog druga iz čl. 217 OBZ-a su da bračni drug nema dovoljno sredstava za život ili ih ne može ostvariti iz svoje imovine, te nije sposoban za rad ili se ne može zaposliti, time da prve dvije i druge dvije pretpostavke koje su postavljene alternativno trebaju biti ispunjene međusobno kumulativno. U konkretnom slučaju utvrđenja prvostupanjskog suda i to nedvojbene činjenice sposobnosti tužiteljice za rad kao i izvjesnosti njezinog zaposlenja, koje predstavljaju druge dvije od alternativno određenih pretpostavki, proizlazi da već zbog toga nisu ispunjene, po ocijeni ovoga suda, pretpostavke koje propisuje odredba čl. 217 OBZ-a. Naime, već ove utvrđene činjenice upućuju na neosnovanost zahtjeva tužiteljice. Prema tome, kako se nisu ispunile pretpostavke o stjecanju toga prava tužiteljice na uzdržavanje od tuženika, koje su propisane zakonskom odredbom čl. 217 OBZ-a, to po stajalištu ovog suda prvostupanjski sud nije imao osnova da primjeni odredbe čl. 220 st. 1 OBZ-a. Ova zakonska odredba naime samo daje mogućnost sudu da u određenim slučajevima može vremenski ograničiti obvezu uzdržavanja bračnog druga, ali međutim, prethodno mora biti doista i utvrđeno da postoji pravo drugog bračnog druga za zasnivanje obveze uzdržavanja, a to znači da su ispunjene pretpostavke iz čl. 217 OBZ-a. Kako u konkretnom slučaju nije utvrđeno da tužiteljica ima pravo na uzdržavanje, jer već iz utvrđenog činjeničnog stanja proizlazi da se na njezinoj strani nisu ispunile pretpostavke propisane odredbom čl. 217 st. 1 OBZ-a to prvostupanjski sud nije pravilno primijenio materijalno pravo kada je temeljem odredbe 220 st. 1 djelomično usvojio taj zahtjev tužiteljice ograničivši vremensko trajanje obveze tuženika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1037/07-2 od 28.XI.2007.

IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA – BRAČNA STEČEVINA

Solidarna odgovornost bračnih drugova

(Čl. 287 Zakona o braku i porodičnim odnosima- «Narodne novine», br. 11/78, 27/78, 45/89, 52/89, 51/93)

Kada solidarna obveza nije posebno propisana zakonom, bračni drugovi su solidarno odgovorni ako je pravni posao iz kojeg proistječe dugovanje, usmjeren na stjecanje imovine koja ulazi u bračnu stečevinu, pri čemu je bračni drug, kojeg se tereti na solidarnu odgovornost s bračnim drugom koji je izravni dužnik, upoznat s osnovom zaduženja te ju je odobrio odnosno od toga prihvaća ostvarenu korist.

„Prvostupanjski sud je svoju odluku o odgovornosti tuženice za isplatu kupovnine tužiteljima temeljio i na činjenici da je ona u vrijeme navodne isplate novca S.I. s naslova prodaje dionica, bila njegova žena, te da odgovara solidarno za dugove svog bračnog druga temeljem odredbi Zakona o braku i porodičnim odnosima, koji je prvostupanjski sud u obrazloženju presude interpretirao i na sadržaj kojih odredbi se poziva. Točno je da se stjecanje imovine takve vrijednosti, kao što su predmetne dionice, nužno, temeljem zakona koji regulira imovinske odnose bračnih drugova (supružnika) održava i na imovinsko stanje drugog bračnog druga (supružnika) prema zakonskim kriterijima propisanim za stjecanje te imovine. Prilikom utemeljenja odgovornosti za novčane dugove trećima, nastale u stjecanju (zajedničke) imovine može se uspostaviti zajednička (solidarna) odgovornost bračnih drugova (supružnika). Pri tome, po ocjeni ovog suda, temeljni kriterij za utemeljenje takve odgovornosti predstavlja pitanje da li je drugi bračni drug bio upoznat s utemeljenjem takve obveze i da li je takav pravni posao odobrio. Ukoliko se radi o raspolaganjima jednog bračnog druga (supružnika) usmjerenima na stjecanje imovine veće vrijednosti koja ulazi u zajedničku imovinu bračnih drugova, koje je izvršeno uz suglasnost drugog bračnog druga, odnosno uz njegovo odobrenje, radi se o solidarnoj obvezi bračnih drugova, jer to proizlazi već iz same činjenice da se radi o stjecanju zajedničke imovine. Treba navesti da je cilj postupanja, kako punomoćnika tužitelja iz sklopljenog ugovora o zastupanju u poslovanju kod stjecanja i prijenosa dionica, I.S., te tuženice, njegove žene, A.I., po ocjeni ovog suda, bio zajednički:

predmetne dionice mogle su postati njihovom bračnom imovinom samo temeljem izvršenja prijenosa s imena tužitelja na ime tuženice A.I. Naime, već je naprijed navedeno da S.I., niti je mogao kupiti, niti je kupio od tužitelja pravo na otkup dionica; međutim, dionice je kupio za tužitelje, smatrajući da su one već njegove, ali su one mogle postati (dijelom) njegove, odnosno njegove i tuženičine, tek prijenosom tih dionica s imena tužitelja, za koju radnju je S.I. imao formalnopravno ovlaštenje u sklopljenim ugovorima u zastupanju (punomoći) s tužiteljima. Ako se naprijed navedeno ima u vidu, a što sve proizlazi iz sadržaja utvrđenih odnosa između stranaka međusobno, te njihovih odnosa sa I.S., kao i iz odnosa I.S. sa tuženicom, a što je sve utemeljeno na činjeničnim utvrđenjima prvostupanjskog suda, proizlazi da su S.I. i A.I. zajednički poslovno djelovali u ostvarenju prijenosa dionica s imena tužitelja na ime tuženice, pri čemu su, oboje, zanemarivali svoju obvezu izvršenja isplate prema tužiteljima, očito smatrajući da takva obveza niti ne postoji. Dakle, tuženica bi i po osnovi odgovornosti za tuženikove neizvršene obveze iz konkretnih obveznopravnih odnosa prema tužiteljima, bila u obvezi namiriti utuženo potraživanje, pa ovaj sud prihvaća utemeljenja oba obveznopravna osnova na kojima prvostupanjski sud temelji svoj zaključak o osnovanosti tužbenog zahtjeva u dosuđenom dijelu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 632/07-2 od 12.IX.2007.

IMOVINSKI ODNOSI BRAČNIH DRUGOVA – BRAČNA STEČEVINA

Utvrđenje suvlasničkih omjera bračnih drugova na pokretnini

(Čl. 249 st. 1 Obiteljskog zakona - «Narodne novine», broj 116/03, 17/04, 136/04)

Kada sporna činjenična osnova ne daje osnovu za izravnu primjenu zakonske presumpcije o automobilu kao dijelu bračne stečevine, tada je sud dužan utvrditi suvlasničke omjere stranaka na automobilu i način vršenja suposjeda na istom.

„Po ocjeni ovog suda, osnovano tužiteljica u žalbi ističe da ona u postupku tvrdi da je samovlasnica predmetnog automobila, tražeći od tuženika predaju istog u posjed, dok se tuženik takvom zahtjevu protivio,

tvrděći da je on samovlasnik predmetnog automobila (jer da je između stranaka izvršena dioba pokretnina koje su predstavljale predmete bračne stečevine u kojoj diobi mu je pripao predmetni automobil). Tužiteljica svoje pravo vlasništva predmetnog automobila temelji na tvrdnji da je automobil formalno kupila na kredit, na svoje ime, ali da joj njena sestra daje novac za otplatu kredita, radi čega predmetni automobil predstavlja njezinu posebnu imovinu (prema njenim tvrdnjama, stečen je sukcesivnim darivanjem novčanih iznosa u visini rata kredita). Tuženik tvrdi da je samovlasnik predmetnog automobila, time da isti potječe od bračne stečevine, ali da je izvršena dioba pokretnina koje pripadaju bračnoj stečevini, na način da je predmetni automobil u njegovom samovlasništvu. Prema tome, sporna činjenična osnova glede relevantnih činjenica za primjenu materijalnog prava ne daje osnovu za izravnu primjenu zakonske presumpcije o predmetnom automobilu kao predmetu bračne stečevine, za koji Obiteljski zakon, u čl. 249 st. 1 i 250 veže neoborivu pretpostavku o suvlasništvu stranaka, predmetnog automobila, svake u $\frac{1}{2}$ dijela. Radi navedenoga, prvostupanjsko uređenje suvlasništva iz obrazloženja prvostupanjske presude, može imati značaj rješavanja prethodnog pitanja, u odnosu na postavljeni zahtjev za predaju u posjed predmetnog automobila, dakle, odluka o suvlasništvu ima učinak samo u ovoj parnici. Prvostupanjski sud je o postavljenom tužbenom zahtjevu odlučio na način da je obvezao tuženika na predaju u suposjed tužiteljici predmetnog automobila i pripadajuće dokumentacije, ne određujući, izrekom odluke, pri tome kriterije (kvantifikaciju) za vršenje tog posjeda. Prema sadržaju predmetnog spora, te prema žalbenim navodima tužiteljice, očito je da je vlasništvo (suvlasništvo) predmetnog automobila i nadalje sporno, a prihvaćenim dijelom tužbenog zahtjeva nije riješeno niti pitanje vlasničkih, odnosno suvlasničkih prava na predmetnom automobilu, niti je odlučeno o načinu vršenja suposjeda, niti o tome može biti odlučeno temeljem pobijane presude u izvanparničnom postupku, radi činjenice da je o suvlasništvu stranaka riješeno samo kao o prethodnom pitanju, u obrazloženju pobijane presude, pri čemu, po ocjeni ovog suda, nisu na pravilan način iznijete, te utvrđene sve relevantne činjenice, te da je, kako to tužiteljica osnovano u žalbi ističe, pretpostavka za mogućnost uređenja suposjedovnih odnosa u izvanparničnom postupku, nužno da su nesporni suvlasnički omjeri suvlasnika glede predmeta suvlasništva. Dakle, pobijanom presudom nije niti dijelom razriješen sporni odnos između stranaka glede predmetnog automobila, ako se uzme u obzir da nisu konačno utvrđeni suvlasnički omjeri (odnosno vlasništvo predmetnog automobila), a niti način eventualnog vršenja suposjeda, radi čega dosuđujući dio izreke prvostupanjske presude, koja predstavlja kondemnatornu odluku (na činidbu), nema jasno određen predmet

činidbe, odnosno ne može se odrediti što znači predaja u suposjed automobila i dokumentacije, ukoliko meritorno nisu određeni suvlasnički omjeri, a niti način vršenja posjeda. U ponovnom postupku prvostupanjski sud će uputiti stranke na potrebu da, uz postojeći kondemnatorni zahtjev, istaknu u obliku tužbenog ili protutužbenog zahtjeva (u obliku tzv. deklaratornog preambula) zahtjev na utvrđenje prava vlasništva (suvlasništva) na predmetnoj pokretnini, jer će samo u tom slučaju, u situaciji djelomičnog uspjeha stranaka u sporu, biti moguće na relevantan način ostvariti procesne pretpostavke za pružanje tražene pravne zaštite u ovršnom postupku koji će eventualno slijediti iza ovog postupka, ili u eventualnom izvanparničnom postupku radi uređenja suvlasničkih odnosa između stranaka. Pri tome treba istaći da je, po ocjeni ovog suda, tužiteljica žalbom osnovano pobijala presudu u cijelosti, dakle i u odbijajućem dijelu, jer se uz konkretne činjenične i materijalnopravne tvrdnje stranaka o predmetu spora može riješiti samo cjelovitom odlukom, dakle, odlukom koja se odnosi na cjelovit predmet spora, predmetni automobil i pripadajuću dokumentaciju, pri čemu bi, za slučaj utvrđenja suvlasništva bilo potrebno i definirati način vršenja suposjeda (a preporučljivo tražiti razvrgnuće takve suvlasničke zajednice.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1615/06-2 od 21.III.2007.

BRAČNA STEČEVINA

Pravni interes za utvrđenje bračne stečevine

(Čl. 248 i 248 Obiteljskog zakona - «Narodne novine», broj 116/03, 17/04, 136/04)

Da bi se u postupku utvrdila bračna stečevina bračnih drugova, nije potrebno da je brak između stranaka razveden.

„Temeljem tako utvrđenog činjeničnog stanja, a ne prihvativši prigovor tuženika o nepostojanju pravnog interesa za utvrđenje bračne stečevine zbog toga što su u vrijeme podnošenja tužbe stranke još uvijek bile u braku, a iz razloga što Obiteljski zakon kao pretpostavku za utvrđenje bračne stečevine ne predviđa da brak između stranaka bude razveden, odnosno da ista nije uvjet za utvrđenje da je jedna od stranaka

suvlasnik na zajedničkoj imovini bračnih drugova stečenoj zajedničkim radom za vrijeme trajanja braka, a isto tako ocijenivši neuvjerljivim navode kao i iskaz tuženika o prestanku bračne zajednice stranaka još 1987.g. upravo iz razloga što je temeljem provedenih dokaza saslušanjem svjedoka, tužiteljice kao stranke i priloženog ugovora o zajmu i zemljišnoknjižnih izvadaka za predmetne nekretnine utvrdio drugačije trajanje bračne zajednice stranaka, taj sud je zaključio da su nekretnine koje su predmetom ovoga postupka, stranke, kao bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja njihove bračne zajednice, a koja je trajala od sklapanja braka 1972.g. pa do početka travnja 2006.g., radi čega je utvrdio da je tužiteljica suvlasnica u ½ dijela predmetnih nekretnina utemeljivši svoju odluku na odredbama čl. 248 i 249 OBZ-a (NN 116/03, 17/04, 106/04, 136/04).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1064/07-2 od 13. II. 2008.

IV. NASLJEDNO PRAVO

IZVORI NASLJEDNOG PRAVA

Primjena materijalnopравnih odredbi

(Čl. 128 Zakona o nasljeđivanju – «Narodne novine», br. 52/71 i 47/78, 56/00)

Za primjenu materijalnopравnih odredbi u ostavinskom postupku mjerodavan je trenutak smrti ostavitelja.

„Nema nikakve dvojbe da je prvostupanjski sud, kako je to izričito naveo u obrazloženju presude, primijenio ZN prema tekstu izmjena i dopuna iz NN 52/71, 47/78 i 56/00 ističući da je on bio na snazi u času otvaranja nasljedstva, a prema kojem, što je propisano čl. 128 ZN-a (prema novom ZN-u sada čl. 122), nasljedstvo se otvara smrću osobe, radi čega je trenutak smrti ostaviteljice mjerodavan za primjenu materijalnopравnih odredbi, a u kojem smislu je prvostupanjski sud prema pravilnim numeričkim oznakama primjenjivao zakonske odredbe iz teksta ZN-a prije zadnjih izmjena i dopuna (osim toga, sadržajno u bitnome tekstovi ZN-a na istovjetan način reguliraju pretpostavke za sastav usmene oporuke.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 536/07-2 od 28.VIII.2007.

NASLJEDNIK

Izvanbračna kćerka pok. ostavitelja

(Čl. 21 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03;

Čl. 56 Obiteljskog zakona - Narodne novine», br. 116/03, 17/04, 136/04)

Tvrdnja žaliteljice da ju je pokojni ostavitelj smatrao svojom kćerkom, ne može biti pravna osnova za nasljeđivanje.

„Naime, u Izvod iz matične knjige rođenih koji prileži spisu, upisana je samo majka žaliteljice, međutim, nitko, pa niti pok. ostavitelj, nije upisan u rubriku otac djeteta. Obzirom na navedenu situaciju, prema kojoj otac djeteta (ovdje D.K.) nije upisan u matičnu knjigu prilikom njenog rođenja obzirom da isti nije bio muž njene majke u tom trenutku, te obzirom da pok. ostavitelj očito nije priznao očinstvo ovdje žaliteljici sukladno čl. 56 OBZ-a, a niti je sama žaliteljica ili njena majka tražila utvrđivanje očinstva sukladno čl. 71 i 71 OBZ-a, proizlazi da se očinstvo žaliteljice više ne može niti utvrditi zbog isteka svih zakonom predviđenih rokova za njegovo utvrđenje. Prema tome, bez obzira na tvrdnju žaliteljice prema kojoj ju je pokojni ostavitelj smatrao svojom kćeri, nepobitno je da isti nije upisan kao njen otac niti se takav upis više može izvršiti, slijedom čega, u konkretnom slučaju, niti ne može doći u obzir primjena čl. 21 ZN-a, budući da ostavitelja nasljeđuju između ostalog, samo njegova djeca, pri čemu je nevažno da li se radi o bračnoj ili izvanbračnoj djeci.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 985/07-2 od 05.XI. 2007.

USMENA OPORUKA

Iznimne okolnosti

(Čl. 128 Zakona o nasljeđivanju – «Narodne novine», br. 52/71 i 47/78, 53/91 i 56/00)

Mjerodavno vrijeme za ocjenu da li su postojale iznimne okolnosti za sastavljanje usmene oporuke je vrijeme sastavljanja te oporuke.

„Navedenim žalbenim navodima tužitelji ne dovode u sumnju temeljnu činjeničnu okolnost za prvostupanjsku materijalnopravnu ocjenu, da u konkretnom slučaju nisu bile ostvarene izuzetne prilike zbog kojih pok. oporučiteljica u vrijeme navodnog izricanja usmene oporuke nije bila u mogućnosti napraviti pismenu oporuku. Naime, svjedoci su iskazivali da je ona u to vrijeme bila u svom domu, razgovarala sa svjedocima, čuvala unuka..., a iznenadni i nepredvidivi moždani udar dogodio se sljedećeg dana, a i nakon njega pok. oporučiteljica ostala je pokretna i svjesna. U smislu općeprihvaćenog stajališta sudske prakse mjerodavno vrijeme za ocjenu da li su postojale iznimne okolnosti koje bi opravdavale sastavljanje usmene oporuke je vrijeme sastavljanja te oporuke (tako i odluka VSRH broj Rev.86/59 od 18. veljače 1959.g., Rev. 1118/59 od 21. siječnja 1960.g., Rev. 496/77 od 20. prosinca 1977.g. itd.), zbog čega nije odlučna okolnost da se zdravstveno stanje pok. oporučiteljice, zbog nepredvidivog iznenadnog moždanog udara drugog dana pogoršalo. Dakle, obzirom da je oporučiteljica mogla sastaviti redovnu oporuku u vrijeme sastava navodne usmene oporuke, to nisu bile ispunjene okolnosti za pravnu valjanost usmene oporuke, što žalbenim navodima nije dovedeno u sumnju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 536/07-2 od 28.VIII.2007.

NAKNADNO PRONAĐENA IMOVINA

Nekretnina navedena u rješenju o nasljeđivanju kao vanknjižno vlasništvo

(Čl. 234 st. 1 Zakona o nasljeđivanju – «Narodne novine», br. 52/71, 47/78, 53/91 i 56/00)

Ne radi se o naknadno pronađenoj ostavinskoj imovini, kada je predmetna nekretnina obuhvaćena ranijim rješenjem o nasljeđivanju kao vanknjižno vlasništvo.

„Naime, u smislu odredbe čl. 234 st. 1 ZN-a ako se nakon pravomoćnosti rješenja o nasljeđivanju pronađe imovina koja nije obuhvaćena tim rješenjem, sud neće ponovno provoditi ostavinsku raspravu, nego će ovu imovinu novim rješenjem rasporediti na temelju prije donesenog rješenja o nasljeđivanju, osim ako se neki od nasljednika odrekao nasljedstva ili svoj nasljedni dio ustupio sunasljedniku. Uvidom u rješenje o nasljeđivanju O. ___/92-5 od 15. listopada 1992.g. jasno se može utvrditi da je predmetna nekretnina bila obuhvaćena ranijim rješenjem o nasljeđivanju i to kao vanknjižno vlasništvo, pa se slijedom toga nikako ne može raditi o naknadno pronađenoj ostavinskoj imovini. Stoga je u pravu žaliteljica kada tvrdi da se u pogledu predmetne nekretnine čkbr. ___ ne može raditi o naknadno pronađenoj ostavinskoj imovini, jer se ne radi o imovini koja nije obuhvaćena ranijim rješenjem o nasljeđivanju. Sama činjenica da li je određena nekretnina u rješenju o nasljeđivanju navedena kao knjižno ili vanknjižno vlasništvo ne mijenja identitet ostavinske imovine, koja je kao takova utvrđena u rješenju o nasljeđivanju O. ___/92-5 od 15. listopada 1992.g. Sud prvog stupnja je stoga trebao prijedlog nasljednika Š.M. tretirati kao prijedlog za ispravak i dopunu rješenja o nasljeđivanju, a ne kao prijedlog za raspored naknadno pronađene ostavinske imovine.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1192/07-2 od 10.XII.2007.

UPUĆIVANJE NA PARNICU

Upućivanje na parnicu radi spora o opsegu ostavinske imovine

(Čl. 224 st. 1 Zakona o nasljeđivanju – «Narodne novine», br. 52/71 i 47/78)

Da bi donio rješenje o prekidu ostavinskog postupka i uputio na parnicu nasljednika čije je pravo manje vjerojatno, sud je prethodno dužan utvrditi sporna pitanja glede opsega ostavinske imovine.

„Prije svega, nema nikakve sumnje da je ostavinski sud, na zahtjev nasljednika, a u smislu odredbe čl. 195 st. 2 ZN-a (prema tekstu prije izmjena i dopuna ZN-a iz NN 48/03, 162/03 i 35/05), bio dužan izvršiti popis i procjenu ostavinske imovine. Nadalje, ostavinski sud je bio dužan na ostavinskoj raspravi, u smislu odredbe čl. 218 st. 1 i 2 ZN-a, raspraviti sva pitanja koja se odnose na ostavinu, i tek nakon što utvrdi sporna pitanja (glede opsega ostavinske imovine) donijeti rješenje o upućenju na parnicu onog nasljednika čije je pravo manje vjerojatno, a u vezi primjene odredbe čl. 224 st. 1 u vezi čl. 223 ZN-a. Budući da tijekom ostavinskog postupka nije na valjan način raspravljena ostavinska imovina (kako bi se utvrdila nesporna ostavinska imovina odnosno kako bi se utvrdilo za koju je imovinu sporno da li ulazi u ostavinsku imovinu) prvostupanjski sud je donio, u osnovi, potpuno neodređeno rješenje o prekidu ostavinskog postupka i upućenju na parnicu nasljednika D.R. i R.J. u predmetu O. ___/90, koja u određenju predmeta parničnog postupka glasi „nasljednici... se upućuju na parnicu radi utvrđenja koja imovina ostavitelja ulazi u ostavinu“ (?). Očito je da je time ostao potpuno neodređen predmet spora u parnici koje se temelji na takvom neodređenom upućenju na parnicu od strane ostavinskog suda nasljednika, ovdje tužitelja, radi utvrđenja sporne ostavinske imovine. Time je ostalo potpuno neodređeno, u ostavinskom postupku: koje su tvrdnje pojedinih nasljednika u vezi ostavinske imovine i što je u postupku, glede ostavinske imovine sporno, pa o tome treba odlučiti u parnici.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 906/06-2 od 06. VI.2006.

UPUĆIVANJE NA PARNICU

Raspolaganje ostaviteljice vlastoručnom oporukom i ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju

(Čl. 222 Zakona o nasljeđivanju - «Narodne novine», br. 48/03 i 163/03, 35/05)

Ukoliko je ostaviteljica raspolagala čitavom svojom imovinom vlastoručnom oporukom i ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju u korist različitih ovlaštenika, ostavinski sud će uputiti zakonskog nasljednika na parnicu radi utvrđenja pravne nevaljanosti vlastoručne oporuke, nakon što bude pravomoćno okončan postupak koji se vodi radi utvrđenja pravne nevaljanosti ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.

„Razmatrajući stanje spisa i pobijano rješenje, ovaj sud je stajališta da se zbog nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pravilnost pobijanog rješenja – kako to ispravno smatra i žalitelj - za sada još ne može ispitati. Prethodno navedeno iz razloga što je prema stanju u zemljišnoj knjizi na dana 29. ožujka 2004.g. a prema potvrdi odnosnog z.k. odjela na listu 4 spisa, vidljivo da je pok. ostaviteljica uknjižena kao suvlasnica nekretnina koje su ujedno i predmetom ugovora o dosmrtnom uzdržavanju te da je u odnosnim zk. ulošcima zabilježena plomba pod brojem Z. ___/98 koja se odnosi na prijedlog žalitelja radi provedbe opisanog ugovora o dosmrtnom uzdržavanju, a kojeg oporučna nasljednica M.T. smatra nezakonitim i odriče mu pravnu valjanost i navodi da je u vezi toga u tijeku postupak pred istim sudom prvog stupnja pod brojem P. ___/00. U konkretnom slučaju nezanemariva je okolnost što je pok. ostaviteljica raspolagala čitavom svojom imovinom u dva navrata – vlastoručnom oporukom 1993.g. i ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju 1998.g., u korist dva različita ovlaštenika i u konkretnom slučaju putem dva međusobno isključujuća pravna posla, a uz to i u pogledu čkbr. ___/1 kako u korist M.T. (darovnim ugovorom) tako i u korist A.C. (ugovorom o dosmrtnom uzdržavanju). Imajući u vidu različito raspolaganje pok. ostaviteljice, valja prije odluke o upućivanju zakonskog nasljednika na parnicu radi utvrđivanja pravne nevaljanosti vlastoručne oporuke pok. oporučiteljice, nužno pričekati pravomoćno okončanje postupka u pogledu kojeg je oporučna nasljednica navela da je u tijeku pod brojem P. ___/00 kod istog suda prvog stupnja radi utvrđenja pravne nevaljanosti predmetnog ugovora o dosmrtnom uzdržavanju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.382/08-2 od 10.III.2008.

PRETPOSTAVKE ZA VALJANOST OPORUKE

Potpis svjedoka oporuke

(Čl. 67 Zakona o nasljeđivanju – «Narodne novine», br. 52/71 i 47/78, 56/00)

Kada svjedoci oporuke nisu potpisani odmah ispod potpisa oporučiteljice, već su isti potpisani na posebnom listu papira, a koji papir je Javna bilježnica povezala jamstvenikom i zapečatila svojim pečatom, tako da isti predstavlja sastavni dio oporuke, smatra se da su potpisi svjedoka uslijedili odmah nakon što je oporuka potpisana po oporučiteljici.

„U konkretnom slučaju, kao materijalnopravni propis, temeljem odredbe čl. 253 st. 1 Zakona o nasljeđivanju (NN 48/93, 163/03) primjenjuje se Zakon o nasljeđivanju (NN 52/71, 78/78 i 56/00; skraćeno ZN), budući je taj Zakon bio na snazi u trenutku otvaranja nasljedstva, odnosno smrti pok. ostaviteljice Z.K.-M. dana 16. studenog 1998.g. Prema odredbi čl. 67 ZN-a pravovaljana je ona oporuka koja je napravljena u obliku utvrđenom u zakonu i pod uvjetima predviđenim zakonom. U konkretnom slučaju sačinjena je pismena oporuka pred svjedocima predviđena odredbom čl. 69 ZN-a koju može napraviti oporučitelj koji zna čitati i pisati, tako da vlastoručno, u prisutnosti dvaju svjedoka, izjavljujući pred njima da je to njegova oporuka, potpiše ispravu koju mu je netko drugi sastavio, te da se potom na samoj oporuci potpišu i svjedoci. Nema sumnje da valjanost oporuke pok. ostaviteljice valja prosuđivati upravo prema odredbi čl. 69 ZN-a. Naime, na temelju rezultata dokaznog postupka, prvenstveno na temelju suglasnih iskaza svih saslušanih svjedoka koji ni na koji način nisu zainteresirani za ishod postupka, sud prvog stupnja pravilno je utvrdio da je pok. ostaviteljica sama pročitala predmetnu oporuku, čitajući je dugo, polako i temeljito, izjavljujući potom da je to njezina posljednja volja, iz čega i prema stajalištu ovog suda sud prvog stupnja pravilno izvodi zaključak da je pok. ostaviteljica znala i mogla čitati (vidjeti), pa nije bilo nikakvog razloga da sud prvog stupnja udovolji dokaznom prijedlogu tužitelja za provođenje vještačenja po liječniku okulisti. Nadalje, iz sadržaja navedenih dokaza, suglasnih iskaza svjedoka, isto tako proizlazi da je pok. ostaviteljica nakon čitanja oporuke istu potpisala pred više osoba (svjedocima oporuke M.M i L.J.S., odvjetnicom T.M., Javnom bilježnicom M.I., te suprugom javne bilježnice K.I.), te da je potom Javna bilježnica

M.I. potpis oporučiteljice na oporuci ovjerila. Nije nadalje sporno da svjedoci oporuke nisu potpisani odmah ispod oporučiteljice, već na posebnom listu papira, međutim, obzirom na suglasne iskaze svjedoka oporuke i svih drugih prisutnih svjedoka, a iz kojih proizlazi da su potpisi svjedoka na posebnom listu uslijedili odmah nakon što je oporuka potpisana po oporučiteljici, čiji potpis se nalazi pri dnu druge stranice oporuke, nema sumnje da je oporuka potpisana po svjedocima oporuke istovremeno, odmah nakon potpisivanja oporučiteljice, te kako je javna bilježnica M.I. navedeni list papira povezala jamstvenikom i zapečatila svojim pečatom, isti je postao sastavni dio oporuke, zbog čega je, obzirom da se radi o pismenoj oporuci pred svjedocima, a ne sudskoj oporuci, potpuno bespredmetno pozivanje tužitelja na formu propisanu za sastav sudske oporuke koja se sastoji od više listova.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1143/07 od 22.I.2008.

PRETPOSTAVKE ZA VALJANOST OPORUKE

Sposobnost oporučitelja za rasuđivanje

(Čl. 64 Zakona o nasljeđivanju – «Narodne novine», br. 52/71 i 47/78, 56/00)

Sposobnost za rasuđivanje pok. ostaviteljice u vrijeme sastavljanja oporuke, ostavinski sud ne može utvrditi isključivo na temelju iskaza svjedoka.

„Međutim, način na koji je prvostupanjski sud proveo postupak u odnosu na činjenice valjanosti sporne oporuke glede sposobnosti pok. ostaviteljice za rasuđivanje, ovaj sud ne može prihvatiti pravilnim, a niti može prihvatiti zaključak prvostupanjskog suda, temeljen isključivo na iskazima svjedoka, da je pok. ostaviteljica u trenutku sastava oporuke bila sposobna za rasuđivanje, odnosno bila sposobna shvatiti pravne i stvarne posljedice sastava oporuke, jer takav zaključak prvostupanjskog suda za sada nema uporišta u provedenom postupku. Prema odredbi čl. 64 st. 2 ZN-a oporuka je ništava ako u vrijeme njenog pravljenja oporučitelj nije bio sposoban za rasuđivanje, dakle, ukoliko se je nalazio u takvom duševnom stanju da nije mogao shvatiti pravno i stvarno značenje svojih postupaka. Na duševno stanje oporučitelja mogu utjecati

i lijekovi koje on prima u trenutku sastava oporuke. I po stajalištu ovog suda, sud prvog stupnja je propuštanjem pribavljanja predložene medicinske dokumentacije pok. ostaviteljice za vrijeme njezinog boravka u KB S. tj. sastavljanja sporne oporuke, te neprihvatanjem predloženog dokaznog prijedloga psihijatrijskim vještačenjem sposobnosti ostaviteljice za rasuđivanje u vrijeme sastava oporuke, nepotpuno i pogrešno utvrdio činjenično stanje, a na što pravilno ukazuju tužitelji svojom žalbom. Naime, tužitelji su tijekom trajanja postupka i u žalbi osporavali pokojnoj ostaviteljici sposobnost pravilnog rasuđivanja i shvaćanja pravnih posljedica sastava oporuke upravo zbog uzimanja lijekova protiv bolova. Stoga je bilo nužno pribavljanjem kompletne medicinske dokumentacije od KB S., osobito temperaturnih lista u kojima je sadržana ordinirana medicinska terapija bolesnika po danima, po potrebi saslušanjem medicinskog osoblja na iste okolnosti, a potom i provođenjem psihijatrijskog vještačenja, utvrditi da li je pok. ostaviteljica u trenutku sastava sporne oporuke (02. studenog 1998.g.) bila sposobna shvatiti stvarne i pravne posljedice svojeg postupanja, jer se samo na temelju svih navedenih dokaza, a osobito temeljem rezultata medicinskog vještačenja može pravilno zaključiti o sposobnosti pokojne ostaviteljice za rasuđivanje u trenutku sastava sporne oporuke.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1143/07 od 22.I.2008.

UPUĆIVANJE NA PARNICU ILI UPRAVNI POSTUPAK

Preuranjenost tužbe

(Čl. 225 st. 2 Zakona o nasljeđivanju – «Narodne novine», br. 48/03)

Tužba koju je tužiteljica podnijela na temelju nepravomoćnog rješenja kojim je upućena na pokretanje parnice, ne može se smatrati preuranjenom, bez obzira na činjenicu što je protiv rješenja tuženik izjavio žalbu.

„Odbacivši tužbu tužiteljice prvostupanjski sud navodi da je uvidom u ostavinski predmet iza prednice parničnih stranaka – njihove majke – broj O. ___/07 koji se vodi kod istog suda prvog stupnja, utvrdio da je tužiteljica upućena na pokretanje parnice rješenjem broj O. ___/07-9 od

06. lipnja 2007.g. no da cit. rješenje u času podnošenja predmetne tužbe – 17.srpnja 2007.g. – nije steklo svojstvo pravomoćnosti obzirom je tuženik izjavio žalbu, koju je okolnost sud prvog stupnja ocijenio odlučnom i odbacio tužbu smatrajući je preuranjenom, dok tužiteljici obzirom na prednje odriče pravni interes za podnošenje tužbe predmetnog sadržaja. Tužiteljica u žalbi navodi da je rješenje kojim je upućena na pokretanje predmetne parnice u dijelu toč. II izreke koji sadrži odnosnu uputu postalo pravomoćno jer ona nije izjavila žalbu (konkudentnim činom se odrekla prava na žalbu!). Neovisno o iznijetim žalbenim navodima, ovaj je sud razmatrajući pobijano rješenje u skladu sa odredbom čl. 365 st. 2 ZPP-a utvrdio da je prvostupanjski sud – odbacivši tužbu – pogrešno primijenio materijalno pravo. Naime, ponajprije valja naglasiti da je rok – kao kategorija procesnog prava – određeno vremensko razdoblje u kojem se neka procesna radnja može poduzeti odnosno prije isteka kojeg se ista ne može poduzeti. Obzirom na tijelo koje je ovlašteno određivati rokove, rokovi se dijele na zakonske (čije trajanje je normirano zakonom i koji su neproduživi) i sudske (trajanje na temelju zakonskog ovlaštenja određuje sud i produživi su na prijedlog stranke). Rok od 15 dana koji je u konkretnom slučaju dodijeljen tužiteljici u svrhu pokretanja parnice radi utvrđenja pravne nevaljanosti oporuke svoje pok. majke i utvrđenja da u njezinu ostavinsku imovinu ulazi uvedno opisani novčani iznos i pokretnine, sukladno sadržaju odredbe čl. 225 st. 2 Zakona o nasljeđivanju (NN 48/03) je sudski rok na što upućuje i stav 5 iste odredbe jer propuštanje stranke da u određenom roku pokrene parnicu ne sprječava je da o odnosnom zahtjevu pokrene parnicu – čak i po okončanju ostavinskog postupka. Naime, s aspekta pravne prirode podnesene tužbe i zakonom pretpostavljenog pravnog interesa tužiteljice za podnošenje tužbe predmetnog sadržaja, preuranjeni vremenski kontekst podnošenja iste ne kvalificira je nedopuštenom, kako to pogrešno smatra sud prvog stupnja. Valja pri tom posebno naglasiti da se pravni interes pretpostavlja kada zakon (u konkretnom slučaju Zakon o nasljeđivanju) – ovlašćuje određenu stranku da traži deklaratornu zaštitu (odredba čl. 187 st. 2 ZPP-a).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1175/07-2 od 22.I.2008.

V. RADNO PRAVO

RAZLOZI ZA OTKAZ

Opravdani razlozi za donošenje otkaza ugovora o radu

(Čl. 113 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Poslodavac koji redovito otkazuje ugovor o radu, dužan je dokazati postojanje opravdanih razloga za otkaz.

„Utvrdivši prednje činjenice sud prvog stupnja smatra, a pozivajući se na odredbu čl. 113 st. 1 Zakona o radu (skraćeno ZR) te čl. 77 st. 1 ZR-a, da odluka o otkazu tuženih nije dopuštena jer tuženi nisu imali opravdanih razloga za otkaz, kao i iz razloga što je otkaz dan tužiteljici u roku od 15 dana nakon što joj je istekao rodiljni dopust. Prema stajalištu suda prvog stupnja tuženici nisu dokazali postojanje opravdanog razloga za otkaz već su u odgovoru na tužbu, a nakon toga i u iskazu I tuženika tvrdili da nije postojala potreba za tužiteljčinim radom, da je na njezino radno mjesto zaposlena nova radnica, a da navodi tuženih da su donošenjem te vrste otkaza „izašli tužiteljici u susret“, jer je navodno tužiteljica sama zatražila takvu vrstu otkaza radi ostvarenja prava na naknadu pri Zavodu za zapošljavanje, osim što prema ocjeni suda prvog stupnja ne nalaze uporište u provedenom dokaznom postupku, nisu niti od relevantnog značenja, pored nesporne činjenice da tuženici nisu imali opravdani razloga za donošenje predmetne vrste otkaza. Naime, prema odredbi čl. 113 st. 1 ZR-a poslodavac može otkazati ugovor o radu uz propisani ili ugovoreni otkazni rok (redoviti otkaz) ako za to ima opravdani razlog i to u slučaju ako prestane potreba za obavljanje određenog posla zbog gospodarskih, tehničkih ili organizacijskih razloga (poslovno uvjetovani otkaz) ili ako krši obveze iz radnog odnosa (otkaz uvjetovan skrivljenim ponašanjem radnika). Ako pak poslodavac otkazuje ugovor o radu, a za valjanost otkaza zakon traži postojanje opravdanog razloga, on mora dokazati postojanje takvih razloga za otkaz sukladno odredbi čl. 119 ZR-a. I prema stajalištu ovog suda Odluka o otkazu tuženih nije dopuštena jer tuženi nisu imali opravdanih razloga za otkaz, a koja činjenica između stranaka nije sporna, te iz razloga što je otkaz dan tužiteljici u roku od 15 dana nakon što joj je istekao rodiljni dopust.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 995/07-2 od 06.XI.2007.

POSTUPAK PRIJE OTKAZIVANJA – PRAVA I OBVEZE SINDIKALNOG POVJERENIKA I SINDIKATA

Otkaz ugovora o radu sindikalnom povjereniku

(Čl. 190 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Otkaz ugovora o radu sindikalnom povjereniku dopušten je samo uz obvezu suodlučivanja sa sindikatom, što znači da sindikat mora biti suglasan da poslodavac ima opravdani razlog za otkaz ugovora o radu i da je proveden postupak otkazivanja predviđen Zakonom o radu.

„Naime, odredbom čl. 190 ZR utvrđena je posebna zaštita sindikalnih povjerenika, između ostalog i u odnosu na otkaz ugovora o radu obzirom da se sindikalnom povjereniku ne smije otkazati ugovor o radu bez suglasnosti sindikata. To, dakle znači da se sindikalnom povjereniku može dati otkaz ugovora o radu ako se sindikat prethodno suglasi sa otkazom ili ako se u roku od 8 dana od dana kada je poslodavac zahtijevao tu suglasnost ne izjasni o davanju suglasnosti, obzirom da u tom slučaju nastupa zakonska presumpcija da je sindikat suglasan s odlukom poslodavca. Ako sindikat uskrati suglasnost na otkaz, poslodavac može u smislu odredbe čl. 190 st. 3 ZR-a, u roku od 15 dana od dana dostave očitovanja sindikata zatražiti da suglasnost nadomjesti sudska odluka. Obzirom na sadržaj odredbe čl. 190 ZR-a mora se zaključiti da je otkaz ugovora o radu sindikalnom povjereniku dopušten samo uz obvezu suodlučivanja sa sindikatom, jer bez suglasnosti sindikata nije moguće otkazati ugovor o radu sindikalnom povjereniku za vrijeme obavljanja te dužnosti i 6 mjeseci nakon prestanka te dužnosti. Točno je da Zakon o radu nema odredbe koja bi određivala sadržaj suglasnosti sindikata na otkaz ugovora o radu, a iz koje bi se moglo razabrati u kojim je slučajevima sindikat ovlašten dati (ili uskratiti) suglasnost na otkaz ugovora o radu, međutim, imajući u vidu činjenicu da je otkazivanje ugovora o radu sindikalnom povjereniku moguće samo u slučaju suodlučivanja poslodavca i sindikata, to i ovaj sud smatra da u konkretnom slučaju treba analogno primijeniti odredbu čl. 152 st. 6 ZR, što znači da i poslodavac i sindikat moraju biti suglasni da poslodavac ima opravdani razlog za otkaz ugovora o radu i da je proveden postupak otkazivanja predviđen Zakonom o radu, jer u protivnom slučaju, tumačeći suglasnost sindikata na otkaz ugovora o

radu sindikalnom povjereniku na način kako to čini tuženik u žalbi, suglasnost sindikata ne bi imala funkciju suodlučivanja zajedno sa poslodavcem kod otkazivanja ugovora o radu, a bez koje takva odluka ne bi bila dopuštena. Odlukom Samostalnog sindikata d. i p. i. Hrvatske od 28. travnja 2006.g. tužitelj je razriješen dužnosti glavnog sindikalnog povjerenika. Kako je pobijana odluka tuženika o otkazu ugovora o radu donesena 05. svibnja 2006.g. i kako se u smislu odredbe čl. 190 st. 1 ZR-a zaštita sindikalnog povjerenika odnosi i na vrijeme obavljanja te dužnosti i šest mjeseci nakon prestanka te dužnosti, to je tuženik, da bi mogao tužitelju valjano otkazati ugovor o radu, bio dužan zatražiti suglasnost navedenog sindikata na odluku o otkazu ugovora o radu, kako to i prvostupanjski sud pravilno navodi u obrazloženju pobijane presude.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1216/07-2 od 14.I.2008.

POSTUPAK PRIJE OTKAZIVANJA – PRAVA I OBVEZE SINDIKALNOG POVJERENIKA I SINDIKATA

Valjana suglasnost sindikata na otkaz ugovora o radu sindikalnom povjereniku

(Čl. 190 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Nije pravno valjana suglasnost sindikata na otkaz ugovora o radu tužitelju, koja se temelji isključivo na činjenici da je tužitelj razriješen dužnosti sindikalnog povjerenika i da više ne uživa zaštitu sindikalnog povjerenika, ukoliko od razrješenja dužnosti sindikalnog povjerenika nije prošlo šest mjeseci.

„Iz sadržaja očitovanja Samostalnog sindikata d. i p. i. Hrvatske od 04. svibnja 2006.g. u odnosu na namjeravani otkaz ugovora o radu tužitelju kao sindikalnom povjereniku, proizlazi da je navedeni sindikat dao suglasnost na namjeravanu odluku o otkazu ugovora o radu tužitelju „temeljem odredbi Zakona o radu“, a iz razloga jer je „isti razriješen svoje dužnosti zbog grubog kršenja odredbi Statuta _____ i više ne uživa pravo sindikalnog povjerenika“. Iako se Sindikat u svojem očitovanju poziva na

Zakon o radu, očigledno je da je navedeno očitovanje u suprotnosti sa sadržajem odredaba Zakona o radu koje se odnose na zaštitu sindikalnih povjerenika, jer je odredbom čl. 190 st. 1 ZR izričito navedeno da sindikalnom povjereniku za vrijeme obavljanja te dužnosti i šest mjeseci nakon prestanka te dužnosti bez suglasnosti sindikata nije moguće otkazati ugovor o radu. Dakle, suglasnost sindikata na otkaz ugovora o radu ne može se temeljiti na činjenici da je sindikalni povjerenik (u konkretnom slučaju tužitelj) razriješen svoje dužnosti i da više ne uživa zaštitu zbog čega sindikalnom povjereniku nije niti moguće otkazati ugovor o radu, ne samo za vrijeme obavljanja te dužnosti, nego i šest mjeseci nakon prestanka te dužnosti, bez suglasnosti sindikata, pa je suglasnost sindikata od 04. svibnja 2006.g. protivna izričitoj zakonskoj odredbi. Kako se kod otkazivanja ugovora o radu sindikalnom povjereniku radi o suodlučivanju poslodavca i sindikata, suglasnost sindikata mora se odnositi na razloge otkazivanja ugovora o radu i postupak otkazivanja, što znači da poslodavac može valjano otkazati ugovor o radu sindikalnom povjereniku ako su i poslodavac i sindikat suglasni da poslodavac ima opravdani razlog za otkaz ugovora o radu i da je proveden postupak otkazivanja u skladu sa Zakonom o radu. Budući da se suglasnost Samostalnog sindikata d. i p. i. Hrvatske na otkaz ugovora o radu tužitelju temelji isključivo i jedino na činjenici da je tužitelj razriješen dužnosti sindikalnog povjerenika i da više ne uživa zaštitu sindikalnog povjerenika, što je u direktnoj suprotnosti s odredbama čl. 190 st. 1 ZR i kako se navedeni Sindikat dajući suglasnost na otkaz ugovora o radu tužitelj uopće nije izjasnio o opravdanost razloga za otkazivanje ugovora o radu i postupku otkazivanja, to i ovaj sud prihvaća pravilnim stajalište prvostupanjskog suda da navedena suglasnost sindikata nije pravno valjana i da ne može imati funkciju suodlučivanja s tuženikom prilikom donošenja pobijane odluke o otkazu, zbog čega i ovaj sud smatra da je pobijana odluka o otkazu nedopuštena, pa je prvostupanjski sud, udovoljivši tužbenom zahtjevu tužitelja, pravilno primijenio materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1216/07-2 od 14.I.2008.

ZABRANA OTKAZIVANJA

Ništavost odluke o otkazu

(Čl. 77 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Poslodavac ne može otkazati ugovor o radu za vrijeme korištenja roditeljnog dopusta odnosno 15 dana nakon prestanka korištenja tog prava.

„Nadalje, prema odredbi čl. 77 st. 1 ZR-a za vrijeme korištenja roditeljnog dopusta, te 15 dana nakon prestanka korištenja tog prava, poslodavac ne može otkazati osobi koja se koristi tim pravom, dok je prema st. 2 otkaz ništav ako je na dan davanja otkaza poslodavcu bilo poznato postojanje okolnosti navedenih u st. 1 odredbe čl. 77 ZR-a. Prema čl. 79 ZR-a radnik koji je koristio roditeljni dopust ima pravo povratka na poslove na kojima je radio prije korištenja tog prava a ako je prestala potreba za obavljanje tih poslova poslodavac mu je dužan ponuditi sklapanje ugovora o radu za obavljanje drugih odgovarajućih poslova.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 995/07-2 od 06.XI.2007.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – SPORAZUM RADNIKA I POSLODAVCA

Opći otpust dugova

(Čl. 206 Zakona o obveznim odnosima - «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94, 7/96, 112/99, 88/01)

Ukoliko su se poslodavac i radnik sporazumom o prestanku ugovora o radu odrekli svih potraživanja koja su u vezi sa radnim odnosom, tada se takvo odricanje radnika ima smatrati općim otpustom dugova.

„Tužitelja valja upozoriti da se u konkretnom slučaju radi o prestanku ugovora o radu na način predviđen odredbom čl. 110 toč. 5 ZR-a, odnosno prestanku ugovora o radu sporazumom radnika i poslodavca kojim su stranke ovlaštene ugovoriti uvjete prestanka ugovora o radu uz punu slobodu ugovaranja, uključujući i sva međusobna prava i obveze koja proizlaze iz prestanka ugovora o radu, pri čemu nisu vezane nikakvim zakonskim ograničenjima. Kako je ugovor o radu sklopljen između stranaka prestao sporazumom stranaka, to su stranke bile ovlaštene sve svoje odnose rješavati na isti način, dakle, sporazumno, pa su sporazumom bile ovlaštene urediti i pitanje isplate neisplaćenog dijela plaće tužitelju. Kako nije sporno da su obje stranke dakle i tužitelj i tuženik sporazumom o prestanku ugovora o radu ujedno odrekle i svih potraživanja koja su u vezi s radnim odnosom, prvostupanjski sud je osnovano zaključio da se odricanje tužitelja od potraživanja mora smatrati općim otpustom dugova u smislu odredbe čl. 206 ZOO-a, što znači da je prestala obveza tuženika na ispunjenje tražbine tužitelja s osnove neisplaćene plaće za razdoblje od 01. do 13. srpnja 2006.g., budući da opći otpust dugova gasi sva vjerovnikova potraživanja prema dužniku, izuzev onih za koje vjerovnik nije znao da postoje u času kad je otpust izvršen, a postojanje utuženog potraživanja tužitelju je u vrijeme sklapanja sporazuma o prestanku ugovora o radu, očigledno bilo poznato.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.197/08-2 od 20.II.2008.

PRESTANAK UGOVORA O RADU – SPORAZUMOM RADNIKA I POSLODAVCA

Izvansudska nagodba

(Čl. 150 Zakona o obveznim odnosima – „Narodne novine“, br. 35/05)

Tužitelj koji je potpisao izvansudsku nagodbu, ne može istu jednostrano raskinuti i tražiti realizaciju obveza koje se potpisivanjem nagodbe imaju smatrati naturalnim obvezama.

„Na navedeni način, zbog organizacijskih promjena prvotuženik je, po prvostupanjskom utvrđenju, postao tužitelj poslodavac koji mu je i otkazao ugovor o radu, te mu priznao pravo na otpremninu u iznosu od 50.000,00 kn neto, u vezi čega su stranke (tužitelj i prvotuženik) sklopile nagodbu, 31. kolovoza 2006. g., kojom je regulirano, temeljem navedenog otkaza menadžerskog ugovora, isključivo tužiteljevo pravo na isplatu otpremnine u iznosu od 50.000,00 kn, od kojeg iznosa mu je, nesporno, isplaćeno samo 2.000,00 kn. Dok tužena stranka smatra da temeljem menadžerskog ugovora postoji samo još obveza prvotuženika na isplatu preostalog iznosa otpremnine, prema ugovoru o nagodbi, u visini od 48.000,00 kn, tužitelj inzistira na pravu na raskid, odnosno raskinutoj nagodbi smatrajući da prema čl. 154 st. 1 ZOO-a ima pravo na raskid ugovora o nagodbi, kao svakog drugog dvostrano obveznog ugovora, to jednostranom izjavom, u određenim slučajevima, a koji je u konkretnom slučaju nastupio, zbog neispunjenja dužnikove obveze. Smatra i da ima pravo na naknadu štete. U tom smislu ima pravo na isplatu onih iznosa na koje bi ostvarivao pravo da nagodba nije niti sklopljena, a po osnovi naknade štete. Prije svega, treba poći od opće definicije nagodbe, kako je ona definirana odredbama Zakona o obveznim odnosima (NN 35/05). Prema odredbi čl. 150 ZOO-a ugovorom o nagodbi, osobe između kojih postoji spor ili neizvjesnost u nekom pravnom odnosu, uzajamnim popuštanjima prekidaju spor, odnosno otklanjaju neizvjesnost u nekom pravnom odnosu, uzajamnim popuštanjima prekidaju spor, odnosno otklanjaju neizvjesnost i određuju svoja uzajamna prava i obveze. Prema tome, nagodba je oblik promjene sadržaja u obveznom odnosu. Prema stajalištu pravne teorije nagodbom nastaje novi obvezni odnos, dok se stari odnos ne gasi, on ostaje bez svog djelovanja jer postoji suglasnost volja da se on ne aktivira (u tom smislu stari obvezni odnos postaje naturalna obveza koja se može transformirati u pravnu obvezu ako bi poravnavanje bilo poništeno). U konkretnom slučaju, tužitelj, u obliku zahtjeva za isplatu otpremnine i naknade štete, traži realizaciju ranijih spornih obveza, koje se, u smislu naprijed iznijetog tumačenja, mogu smatrati naturalnim obvezama.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1096/07-2 od 11.XII.2007.

OTKAZ UVJETOVAN SKRIVLJENIM PONAŠANJEM RADNIKA

Disciplinska odgovornost radnika

(Čl. 106 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 30/04)

Zakon o radu nema izričitih odredaba o disciplinskoj odgovornosti radnika, iz kojeg razloga se u postupku pred sudom raspravlja i utvrđuje opstojnost kršenja obveza iz radnog odnosa na strani radnika.

„Prije svega, valja upozoriti da u smislu odredbe čl. 113 st. 1 al. 3 ZR poslodavac može otkazati ugovor o radu uz propisani ili ugovoreni otkazni rok (redoviti otkaz) ako za to ima opravdani razlog, u slučaju ako radnik krši obveze iz radnog odnosa. Radi se o otkazu uvjetovanom skrivljenim ponašanjem radnika. Kako Zakon o radu nema izričitih odredaba o disciplinskoj odgovornosti zaposlenika, to se u postupku pred sudom mora raspraviti i utvrditi da li je na strani zaposlenika utvrđeno postojanje kršenja obveza iz radnog odnosa, da li se radi o skrivljenom ponašanju zaposlenika i da li je u postupku otkazivanja poslodavac poštivao i ostale odredbe vezane uz postupanje poslodavca prije otkazivanja ugovora o radu. Što se smatra obvezama iz radnog odnosa propisano je odredbom čl. 7 st. 1 ZR-a, prema kojoj odredbi je zaposlenik obavezan, prema uputama poslodavca datim u skladu s naravi i vrstom rada, osobno obavljati preuzeti posao. Ta pravna obveza očigledno je odlučna u prosuđivanju odgovornosti zaposlenika za nepostupanje u skladu s citiranom odredbom, odnosno odgovornosti zaposlenika za povrede iz radnog odnosa. Prema sadržaju pobijane odluke o otkazu, tužiteljici je otkazan ugovor o radu zbog osobito teških povreda obveza iz radnog odnosa – kršenje radne discipline i neizvršavanja poslova njezinog radnog mjesta. Kako je tužiteljica, nesporno, od početka 2006.g. odbila izvršavati poslove statistike koji ulaze u djelokrug poslova njezinog radnog mjesta, pri čemu je prvostupanijski sud na temelju iskaza saslušanih svjedoka utvrdio da su razlozi kojima tužiteljica obrazlaže takvo postupanje, neopravdani, jer se radi o dostavi dokumentacije koja nije nužna za obavljanje tih poslova, niti je tužiteljica bila ovlaštena direktno komunicirati sa šalterskim radnicima, takvo ponašanje tužiteljice također se mora smatrati kršenjem obveza iz radnog odnosa. Kako je, dakle, tužiteljica i unatoč usmenih i

pismenih upozorenja svjesno nastavila sa kršenjem odluke poslodavca o dnevnom rasporedu radnog vremena, te odbila izvršavati dio posla njezinog radnog mjesta, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da se radi o skrivljenom ponašanju tužiteljice koje opravdava redoviti otkaz ugovora o radu.

**Županijski sud u Varaždinu, Gž. 245/07-2
Vrhovni sud Republike Hrvatske, Revr.623/07-2 od 11.XIII.2007.**

SUDSKI RASKID UGOVORA O RADU

Isplata razlike u plaći

(Čl. 93 st. 3 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Kada sud utvrdi da je odluka o otkazu bila nedopuštena, a radnik je u razdoblju od prestanka radnog odnosa temeljem nedopuštene odluke otkaza ugovora o radu do dana sudskog raskida ugovora o radu, bio u radnom odnosu kod drugog poslodavca, isti ima pravo na isplatu razlike u plaći.

„U periodu od prestanka radnog odnosa tužitelja kod tuženika, prema poništenoj odluci o otkazu ugovora o radu, pa do dana sudskog raskida ugovora o radu, tužitelj i prema materijalnompravnom stajalištu ovog suda ima pravo na utvrđenje trajanja radnog odnosa kod tuženika, i na ostvarenje svih prava iz radnog odnosa u tom periodu. Ukoliko je tužitelj u međuvremenu, u svrhu ostvarenja egzistencijalnih prihoda, i bio u radnom odnosu kod kojeg drugog poslodavca s nepunim radnim vremenom i na određeno vrijeme, te je ostvarivao neke prihode (manje nego bi ih ostvario iz predmetnog radnog odnosa) tužitelj ima pravo za razliku prihoda teretiti tuženika, jer je za to ostvario osnovu u pruženoj mu sudskoj zaštiti njegovih prava iz radnog odnosa kod tuženika, koje treba umanjiti za prava koja je ostvario u istom razdoblju rada kod drugog poslodavca. U tom smislu tužitelj osnovano tereti tuženika za isplatu razlike u plaći, pri čemu se prvostupanjski sud poziva na odgovarajuće materijalnopravne propise koji reguliraju visinu tužiteljeve plaće (naknade plaće) za vrijeme u kojem tužitelj nije radio, krivnjom poslodavca.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 972/07-2 od 23.X.2007.

SUDSKI RASKID UGOVORA O RADU

Upis radnog staža u radnu knjižicu

(Čl. 13 st. 2-5 Pravilnika o radnoj knjižici – Narodne novine, br. 14/96)

Poslodavac je dužan i jedini ovlašten izvršiti upis radnog staža u radnu knjižicu, za period u kojem je radnik imao status radnika temeljem pravomoćne sudske odluke.

„Jasno je da tužitelj ima i pravni interes da se podaci o trajanju njegovog radnog odnosa, kod tuženika, a koje pravo je utvrđeno temeljem ostvarene radnopravne zaštite, upišu u njegovu radnu knjižicu. U tom smislu, jasno je da će tuženik u fizičkoj mogućnosti izvršenja takvog upisa biti tek nakon što mu tužitelj dostavi radnu knjižicu, ukoliko se radna knjižica nalazi kod tužitelja, ili kod eventualno neke treće osobe. Međutim, takav prigovor poslodavca se u ovom postupku ne može uzeti u obzir, jer je u ovom sporu, u odnosu na taj dio tužbenog zahtjeva, potrebno utvrditi postoji li takva obveza poslodavca, dok će se tek u eventualnom postupku ovrhe od strane poslodavca moći osnovano prigovarati, ukoliko za to postoji činjenična osnova, da mu tužitelj nije dostavio radnu knjižicu radi provođenja upisa (i time fizički onemogućio ispunjenje poslodavčeve dužne obveze). Po ocjeni ovog suda, odredbe Pravilnika o radnoj knjižici omogućavaju tuženiku izvršenje upisa radnog staža tužitelju u radnu knjižicu za period u kojem je tužitelj ostvario sudsku zaštitu svojih prava iz radnog odnosa, pri čemu odredbe tog Pravilnika, koje je ionako tuženik dužan, kao poslodavac, sam primijeniti prilikom izvršenja upisa, pružaju dovoljnu materijalnopravnu osnovu za izvršenje tog upisa (pri tome tuženik takav upis može izvršiti nakon eventualnih konzultacija s nadležnim upravnim tijelom iz oblasti mirovinskog osiguranja, koje primjenjuje podatke iz takvog upisa pri realizaciji prava radnika iz mirovinskog osiguranja, radi kojih se takav upis i provodi i koje je također, temeljem odredbi Pravilnika o radnoj knjižici, ovlašteno na upis određenih podataka u radnu knjižicu).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 972/07-2 od 23.X.2007.

SUDSKI RASKID UGOVORA O RADU

Utvrđenje datuma prestanka ugovora o radu

(Čl. 123 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Prestanak radnog odnosa tužiteljice kod tuženika temeljem sudskog raskida ugovora o radu, sud ne može utvrditi u vrijeme kada se tužiteljica nalazila u radnom odnosu kod drugog poslodavca, iz razloga što radni odnos ne može egzistirati istovremeno kod dva poslodavca.

„Naime, prvostupanjski sud je osnovano udovoljio zahtjevu tužiteljice za sudski raskid ugovora o radu, sukladno odredbi čl. 123 st. 1 ZR, određivši prestanak radnog odnosa tužiteljice kod tuženika s danom 30. listopada 2006.g. u skladu sa zahtjevom tužiteljice, rukovodeći se činjenicom da je tužiteljica prema priloženom rješenju Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, Područna služba u V. od 03. siječnja 2007.g. ostvarila pravo na invalidsku mirovinu od 30. listopada 2006.g. Međutim, tuženik u žalbi pravilno ukazuje na činjenicu da je tužiteljica u svom iskazu navela da je 18. srpnja 2006.g. zasnovala radni odnos u kućanstvu M.M., a i iz preslike radne knjižice priložene u spisu proizlazi da je tužiteljica slijedeći dan nakon donošenja odluke o otkazu zasnovala radni odnos kod navedenog poslodavca. Obzirom na činjenicu da se tužiteljica od 18. srpnja 2006.g. dakle, od slijedećeg dana nakon donošenja pobijane odluke o otkazu, nalazila u radnom odnosu kod drugog poslodavca, to je očigledno da se prestanak radnog odnosa tužiteljice kod tuženika ne može utvrditi s danom 29. listopada 2006.g., jer radni odnos ne može egzistirati istovremeno kod dva poslodavca.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.58/08-2 od 21.I.2008.

SUDSKI RASKID UGOVORA O RADU

Pravo radnika na naknadu štete u slučaju sudskog raskida ugovora o radu

(Čl. 123 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Činjenica što je odluka poslodavca o otkazu ugovora o radu utvrđena ništavom iz formalnih razloga nije od odlučnog značaja prilikom odlučivanja o pravu radnika na naknadu štete u slučaju sudskog raskida ugovora o radu.

„Naime, u smislu čl. 123 st. 1 ZR-a naknada štete će se dosuditi u iznosu najmanje 3 a najviše 18 prosječnih plaća koje su isplaćene radniku u prethodna tri mjeseca, ovisno o trajanju radnog odnosa, starosti, te obvezama uzdržavanja, koje terete radnika. Sud prvog stupnja je u konkretnom slučaju utvrdio da je tužitelj kod tuženika radio 20 godina, da isti ima obvezu uzdržavanja jednog maloljetnog djeteta u dobi od 17 godina, te jednog punoljetnog djeteta na fakultetskom obrazovanju, a isto tako je vodio računa i o samoj dobi tužitelja. Razlozi koji su navedeni u obrazloženju pobijane odluke su pravilno utvrđeni, međutim, sud prvog stupnja je pogrešno primijenio materijalno pravo kada je dosudio tužitelju naknadu štete u visini 4 prosječne bruto plaće, vodeći računa da su odluke tuženika utvrđene ništavim iz formalnih razloga. Neovisno o tome iz kojih razloga su odluke o otkazu ugovora o radu tužitelju utvrđene ništavim, u konkretnom slučaju sud prvog stupnja je utvrdio da su te odluke nezakonite, odredio je sudski raskid, a tužitelj je kod tuženika radio 20 godina i da mu je otkazan ugovor o radu zbog poslovno uvjetovanih razloga, tada bi isti imao pravo na 6 otpremnina, dakle 6 prosječnih bruto plaća, koje po mišljenju ovog suda, isti ima pravo i u konkretnom slučaju.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.404/07-2 od 23.IV.2007.

PRENOŠENJE UGOVORA NA NOVOG POSLODAVCA

Novi poslodavac druga pravna osoba

(Čl. 136 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Ne radi se o prenošenju ugovora o radu na novog poslodavca, bez obzira na sadržaj sporazuma sklopljenog između tužiteljice i prijašnjeg poslodavca, ukoliko je tužiteljica sa novim poslodavcem zaključila ugovor o radu, koji poslodavac je druga pravna osoba i nije pravni slijednik ranijeg poslodavca.

„Naime, sporazumom sklopljenim 15. lipnja 2004.g. između tužiteljice i prijašnjeg poslodavca „G“ d.o.o., utvrđeno je da tužiteljici prestaje ugovor o radu, da se ugovor o radu prenosi na novog poslodavca (tuženika), te da će tužiteljica s novim poslodavcem (tuženikom) sklopiti ugovor o radu 16. lipnja 2004.g., za poslove za koje postoji potreba, uz zadržavanje svih prava iz radnog odnosa koja je tužiteljica stekla do dana prijenosa ugovora o radu. Dakle, temeljem navedenog sporazuma tužiteljici je prestao radni odnos kod prijašnjeg poslodavca, pa se mora zaključiti da se radi o sporazumnom prestanku ugovora o radu u smislu odredbe čl. 110 toč. 5 ZR, koji je sukladno odredbi čl. 111 ZR, sklopljen u pisanom obliku. Tužiteljica je kod tuženika zasnovala radni odnos temeljem ugovora o radu sklopljenog 16. lipnja 2004.g. Bez obzira na sadržaj sporazuma sklopljenog 15. lipnja 2004.g. između tužiteljice i društva „G“ d.o.o., očigledno se radi o drugoj pravnoj osobi poslodavca koja nije pravni slijednik ranijeg poslodavca, zbog čega u konkretnom slučaju nema primjene odredbe čl. 136 ZR-a. Uvjet za prenošenje ugovora o radu na novog poslodavca u smislu odredbe čl. 136 st. 1 ZR je promjena pravne osobe ili pravnog položaja dotadašnjeg poslodavca, u kojem slučaju novi poslodavac na kojeg se prenose ugovori o radu preuzima s danom prenošenja, u neizmijenjenom obliku i opsegu, sva prava i obveze iz prenesenih ugovora o radu. Dakle, ugovori o radu prenose se po samom zakonu (ex lege) i novi poslodavac stupa u sva prava i obveze prijašnjeg poslodavca, pa u tom slučaju nije niti nužno da novi poslodavac s radnicima sklapa nove ugovore o radu. Kako je u konkretnom slučaju tužiteljica zasnovala radni odnos kod tuženika temeljem sklopljenog ugovora o radu 16. lipnja 2004.g., te kako se radi o drugoj pravnoj osobi poslodavca koja nije pravni slijednik ranijeg poslodavca, to bez obzira na sadržaj sporazuma sklopljenog između tužiteljice i društva „G“, nisu ispunjene pretpostavke za

prenošenje ugovora o radu na tuženika kao novog poslodavca, niti je ostvaren kontinuitet radnog odnosa tužiteljice, jer se radi o radnom odnosu kod dva različita poslodavca, pa stoga tužiteljici ne pripada niti pravo na isplatu plaće koju je ostvarivala kod prijašnjeg poslodavca.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 631/07-2 od 20.VIII.2007.

OTPREMNINE

Ugovor o radu na određeno vrijeme

(Čl. 125 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98,17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03)

Tužiteljica koja je provela na radu kod tuženika više od dvije godine neprekidno, i kojoj je otkazan ugovor o radu zaključen na određeno vrijeme iz poslovno uvjetovanih razloga, ima pravo na otpremninu.

„Osporavajući svoju obvezu isplate otpremnine, tuženik u žalbi ponavlja tvrdnju isticanu tijekom prvostupanjskog postupka da je radni odnos tužiteljice prestao istekom vremena na koje je sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme, sukladno odredbi čl. 110 toč. 2 ZR, da je omaškom administracije donesena odluka o otkazu koja nema nikakav značaj u pogledu prava tužiteljice na isplatu otpremnine, pa kako u konkretnom slučaju ugovor o radu nije prestao otkazom, prema tvrdnji tuženika nisu ostvarene pretpostavke u smislu odredbi čl. 125 ZR. Točno je da je radni odnos tužiteljice kod tuženika prestao s danom 15. rujna 2005.g. Međutim, do prestanka ugovora o radu, protivno žalbenoj tvrdnji tuženika, nije došlo istekom vremena na koje je sklopljen ugovor o radu, već temeljem odluke tuženika o poslovno uvjetovanom otkazu od 01. rujna 2005.g. Naime, odluka tuženika o otkazu ugovora o radu od 01. rujna 2005.g. dostavljena je tužiteljici, pa su u odnosu na tužiteljicu nastupili pravni učinci navedene odluke o otkazu, a protiv koje odluke tužiteljica nije ulagala zahtjev za zaštitu prava, niti je navedena odluka stavljena izvan snage. Točno je, kako to tuženik navodi u žalbi da u smislu odredbe čl. 110 toč. 2 ZR ugovor o radu prestaje istekom vremena na koje je sklopljen ugovor o radu na određeno vrijeme, a i u smislu odredbe čl. 15 st. 4 ZR ugovor o radu na određeno vrijeme

prestaje istekom vremena utvrđenog tim ugovorom. Međutim, prema odredbi čl. 116 ZR ugovor o radu sklopljen na određeno vrijeme može se redovito otkazati samo ako je takva mogućnost otkazivanja predviđena ugovorom. Ugovorom o radu sklopljenim između stranaka 15. srpnja 2005.g. u odredbi čl. 8 određeno je da se navedeni ugovor o radu može redovito otkazati, te je ujedno naznačeno isto trajanje otkaznog roka (15 dana) u slučaju ako ugovor o radu otkazuje poslodavac ili ako ugovor o radu otkazuje radnik. Dakle, ugovorom o radu sklopljenim između stranaka predviđena je mogućnost otkazivanja ugovora o radu na određeno vrijeme redovitim otkazom, slijedom čega se, obzirom na činjenicu da je odluka tuženika o poslovno uvjetovanom otkazu ugovora o radu od 01. rujna 2005.g. dostavljena tužiteljici i da tužiteljica protiv navedene odluke nije ulagala zahtjev za zaštitu prava, pa se dakle, radi o konačnoj odluci o otkazu, mora zaključiti da je radni odnos tužiteljice kod tuženika prestao redovitim otkazom ugovora o radu iz poslovno uvjetovanih razloga. Slijedom navedenog, prvostupanjski sud je pravilno zaključio da tužiteljici pripada pravo na isplatu otpremnine, sukladno odredbi čl. 125 st. 1 ZR-a, obzirom da je ugovor o radu prestao redovitim otkazom iz poslovno uvjetovanih razloga i da je tužiteljica provela na radu kod tuženika više od dvije godine neprekidno.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 591/07-2 od 10.IX.2007.

OTPREMNINA U SLUČAJU OZLJEDE NA RADU ILI PROFESIONALNE BOLESTI

Isplata otpremnine u dvostrukom iznosu

(Čl. 86 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Radnik koji je umirovljen zbog opće nesposobnosti za rad, koja nesposobnost je uzrokovana povredom na radu time da se nakon završenog liječenja nije vratio na rad, ima pravo na isplatu otpremnine u dvostrukom iznosu od iznosa koji bi mu inače pripadao.

„Imajući u vidu gore navedena činjenična utvrđenja, prvostupanjski sud je zaključio da tužitelju temeljem odredbe čl. 86 Zakona o radu (dalje:ZR) pripada pravo na isplatu otpremnine u dvostrukom iznosu od iznosa koji bi mu inače pripadao, obzirom nedvojbeno po završenom liječenju nije vraćen na rad kod tuženika, već je umirovljen zbog činjenice što je povreda na radu dovela do opće radne nesposobnosti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1148/07-2 od 20.XI.2007.

NAKNADE PO DRUGIM OSNOVAMA

Pravo na naknadu troškova prijevoza

(Čl. 2 st. 5 Pravilnika o naknadama troškova u svezi s obavljanjem službe, selidbenih troškova i troškova zbog odvojenog života od obitelji – „Narodne novine“, br. 141/04)

Pravo na naknadu troškova prijevoza djelatnim vojnim osobama propisuje Pravilnik o naknadama troškova u svezi s obavljanjem službe, selidbenih troškova i troškova zbog odvojenog života od obitelji, kao podzakonski akt, dok se rješenjem – upravnim aktom djelatnim vojnim osobama samo pobliže priznaje to pravo.

„Žalba tužitelja svodi se na tvrdnju da mu je pravo na naknadu putnih troškova priznato rješenjem, odnosno konačnim i pravomoćnim upravnim aktom, time da smatra irelevantnom činjenicu da je taj upravni akt donijet temeljem Pravilnika. Tužitelj smatra da je glavna značajka upravnog akta njegova obvezatnost, a da ta obvezatnost znači da dispozitiv upravnog akta obvezuje one prema kojima djeluje na način da su ti subjekti dužni poštivati izreku kojom se odlučuje u konkretnoj upravnoj stvari o pravima i dužnostima. Kako je u izreci Rješenja M_____ od 29. prosinca 2004.g. klasa: _____, Ur. broj. _____, tužitelju priznato pravo na naknadu troškova prijevoza na posao i s posla autobusom „u visini cijene mjesečne karte na relaciji LJ. – N.M. i obratno“, to tužitelj smatra da dispozitiv pravomoćne odluke djeluje kao pravno relevantna činjenica, zbog čega su svi dužni respektirati njezino postojanje i djelovanje njezine pravomoćnosti u odnosu na stranke i

treće na koje se pravomoćnost neposredno odnosi. Obzirom na navedeno, tužitelj smatra da je M____ bez ikakvog temelja tužitelju nadoknađivao samo dio iznosa mjesečne karte matematički razmjerno danima kada je tužitelj imao potrebu putovati na posao. Međutim, odredbom čl. 2 st. 5 Pravilnika o naknadama troškova u svezi s obavljanjem službe, selidbenih troškova i troškova zbog odvojenog života od obitelji (koju odredbu tužitelj u konkretnom slučaju smatra irelevantnom) propisano je da se djelatnoj vojnoj osobi neće isplaćivati naknada troškova prijevoza na posao i s posla za vrijeme bolovanja, godišnjeg odmora, korištenje slobodnih dana i u drugim slučajevima kada ne putuje i nema trošak prijevoza na posao i s posla. Naime, predmetno rješenje na koje se poziva, protivno stajalištu tužitelja, i ovaj sud smatra da se citirana odredba Pravilnika ima primijeniti u konkretnom slučaju, budući da je sud prvog stupnja pravilno naveo u pobijanoj presudi da je Pravilnikom kao podzakonskim aktom utvrđeno pravo djelatnim vojnim osobama na prijevoz na posao i s posla, dok je rješenjem od 29. prosinca 2004.g. po zahtjevu tužitelja pobliže priznato to pravo – odnosno priznata mu je naknada u visini mjesečne karte na relaciji LJ. – N.M. i obratno.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1162/07-2 od 23.XI.2007.

NAKNADE PO DRUGIM OSNOVAMA

Promjena istovjetnosti zahtjeva

(Čl. 191 st. 1 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01 i 117/03)

Tužitelji su promijenili istovjetnost tužbenog zahtjeva kada su prvobitno tužbom tražili isplatu troškova mjesnog prijevoza u mjestu rada, a kasnije su tražili isplatu troškova mjesnog prijevoza u mjestu stanovanja.

„Kako su tužitelji, imajući u vidu činjenične navode tužbe, zahtijevali u tužbi isplatu troškova mjesnog prijevoza u mjestu rada, dok su podneskom zaprimljenim 23. siječnja 2007.g. postavili zahtjev za isplatu troškova mjesnog prijevoza u mjestu stanovanja, nedvojbeno je da se radi o promjeni istovjetnosti zahtjeva, odnosno preinačenju tužbe u

smislu odredbe čl. 191 st. 1 ZPP-a. Stoga je potpuno nejasno i neprihvatljivo stajalište prvostupanjskog suda da se u konkretnom slučaju radi o „preciziranju“ tužbenog zahtjeva, jer je podneskom zaprimljenim 23. siječnja 2007.g. postavljen zahtjev za isplatu troškova mjesnog prijevoza u mjestu stanovanja, dakle, potpuno drugačiji zahtjev u odnosu na zahtjev postavljen u tužbi kojim su tužitelji zahtijevali isplatu troškova mjesnog prijevoza u mjestu rada, pa se, nesumnjivo, radi o preinaci tužbe. Prvostupanjski sud se potpuno pogrešno poziva na odredbu čl. 191 st. 3 ZPP-a, jer se navedena odredba u konkretnom slučaju očigledno ne može primijeniti. Naime, odredbom čl. 191 st. 3 ZPP-a određeno je da tužba nije preinačena ako je tužitelj promijenio pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, ako je smanjio tužbeni zahtjev ili ako je promijenio, dopunio ili ispravio pojedine navode tako da zbog toga tužbeni zahtjev nije promijenjen. U konkretnom slučaju ne može se smatrati da su tužitelji dopunili ili ispravili pojedine navode na način da tužbeni zahtjev nije promijenjen, niti se može smatrati da se radi o preciziranom tužbenom zahtjevu, jer su tužitelji tijekom postupka postavili potpuno drugačiji tužbeni zahtjev od zahtjeva postavljenog u tužbi, zahtijevajući umjesto isplate troškova mjesnog prijevoza u mjestu rada, isplatu troškova mjesnog prijevoza u mjestu stanovanja, pa se radi o promjeni istovjetnosti zahtjeva, koja se u smislu odredbe čl. 191 st. 1 ZPP-a mora smatrati preinakom tužbe. Stoga je okolnost da tužiteljima niti ne pripada pravo na naknadu troškova mjesnog prijevoza u mjestu rada, koju okolnost prvostupanjski sud posebno ističe u obrazloženju presude, potpuno nebitna u odnosu na ocjenu da li se u konkretnom slučaju radi o preinačenju tužbe, budući da je odredbom čl. 191 st. 1 ZPP-a izričito određeno u kojim slučajevima se smatra da je tužba preinačena. Prvostupanjski sud je rješenjem donesenim na ročištu održanom 20. veljače 2007.g. dopustio preinaku tužbe, smatrajući da se uopće ne radi o preinačenju tužbe, već o preciziranju tužbenog zahtjeva, u kojem slučaju ne bi niti bilo potrebe za odlučivanjem suda, jer se u takvom slučaju u smislu odredbe čl. 191 st. 3 ZPP-a niti ne smatra da je tužba preinačena. Međutim, u konkretnom slučaju je tužbeni zahtjev promijenjen pa se odredba čl. 191 st. 3 ZPP-a niti ne može primijeniti. U nastavku postupka prvostupanjski sud će prije svega donijeti odluku o dopuštanju preinačenja tužbe tužitelja, obzirom na činjenicu da su tužitelji podneskom zaprimljenim 23. siječnja 2007.g. postavili potpuno drugačiji tužbeni zahtjev u odnosu na zahtjev postavljen u tužbi, pa se radi o promjeni istovjetnosti zahtjeva koja se mora smatrati preinakom tužbe u smislu odredbe čl. 191 st. 1 ZPP-a, a budući da su tužitelji preinačili tužbu nakon dostave tužbe tuženoj i tužena se protivila preinaci, pa je sud dužan odlučiti o dopuštanju preinake tužbe. Zavisno o donesenoj odluci, prvostupanjski sud će imati u vidu i odredbu čl. 186 a

st. 1 ZPP-a kojom odredbom je propisana dužnost osobe koja namjerava podnijeti tužbu protiv Republike Hrvatske da se prije podnošenja tužbe obrati nadležnom državnom odvjetništvu za mirno rješenje spora, a podnošenje zahtjeva državnom odvjetništvu za mirno rješenje spora je procesna pretpostavka za podnošenje tužbe protiv Republike Hrvatske u smislu odredbe čl. 186 a st. 6 ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1202/07-2 od 11.II.2008.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Šteta nastala poskliznućem i padom na javnoj cesti

(Čl. 109 st. 1 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04, 68/05;

Čl. 37 st. 3 Zakona o mirovinskom osiguranju – „Narodne novine“, br. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05)

Poslodavac ne odgovara radnici za štetu koja joj je nastala uslijed poskliznuća i pada na javnoj cesti, bez obzira što je radnici šteta nastala na redovitom putu do mjesta rada, iz razloga što javne ceste predstavljaju dobro u općoj uporabi, za čije stanje je odgovorna pravna osoba u čijoj je nadležnosti njeno održavanje.

„I tuženik u žalbi navodi da nije objektivno odgovoran za štetu nastalu od opasne stvari, jer predmetna cesta nije u vlasništvu I tuženika V. d.d., a on nije niti imalac opasne stvari, a predmetna šteta nije šteta nastala na radu i u vezi sa radom, odnosno nije posljedica tehnološkog procesa rada. Navedene činjenične odnosno materijalnopravne tvrdnje I tuženika osnovane su, pa po ocjeni ovog suda ne postoji niti činjenična niti materijalnopravna osnova odgovornosti I tuženika za štetu nastalu tužiteljici zbog njenog poskliznuća i pada na javnoj cesti, u naselju V., a u smislu odredbe čl. 154 st. 2 u vezi čl. 174 st. 1 i 2 ZOO-a, a u vezi čl. 102 (sada 109 st. 1 ZR). Pri tome treba istaći da je nesumnjivo da javne ceste u smislu Zakona o javnim cestama predstavljaju dobro u općoj uporabi i da za njihovo stanje može biti odgovoran samo vlasnik, odnosno pravna osoba u čijoj nadležnosti je njeno održavanje. Pri tome

treba napomenuti da odredba Zakona o mirovinskom osiguranju, koje određuje što se smatra ozljedom na radu (sada čl. 37 st. 3 Zakona o mirovinskom osiguranju, pročišćeni tekst (NN 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05) određuje da se između ostalog ozljedom na radu smatra i ozljeda koju osiguranik pretrpi na redovitom putu od stanovanja do mjesta rada i obrnuto, međutim jasno je da su navedenim Zakonom regulirani odnosi između osiguratelja i korisnika osiguranja u smislu reguliranja prava i obveze iz tog osiguranja, radi čega se navedeni propisi ne mogu izravno primijeniti na odnos radnika i poslodavca za naknadu utužene štete, u kojem smislu su mjerodavni propisi ZR-a, odnosno opći propisi iz obveznog prava u smislu čl. 10 ZR-a. Dakle, po ocjeni ovog suda žalba I tuženika je osnovana, jer I tuženik nije odgovoran tužiteljici za naknadu utužene štete niti po odredbama ZR-a niti po općim odredbama ZOO-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.174/06-2 od 08.VIII.2006.

ODGOVORNOST POSLODAVCA ZA ŠTETU UZROKOVANU RADNIKU

Pravomoćno okončan upravni postupak

(Čl. 210 Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju - Narodne novine", br. 26/83., 5/86., 42/87., 34/89., 57/89., 40/90., 9/91., 26/93., 96/93., 44/94. i 59/96)

Ukoliko je upravni postupak pravomoćno okončan na način da je osiguraniku priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog gubitka radne sposobnosti, sud nije ovlašten ocjenjivati zakonitost i pravilnost upravnih rješenja, a niti zakonitost i pravilnost postupka koji je prethodio donošenju rješenja u upravnom postupku.

„Imajući u vidu gore navedeni činjenični supstrat prvostupanjski sud zaključuje da osiguranik tužitelja I.P. nije umirovljen zbog profesionalne dermatoze, koja je predstavljala sporednu bolest u trenutku umirovljenja, te da bi bio umirovljen zbog drugih bolesti i da nije imao profesionalnu dermatozu, zbog čega da ne postoji uzročno-posljedična veza između profesionalne dermatoze nastale kod osiguranika tužitelja na radu kod prednika tuženika i činjenice njegovog odlaska u invalidsku mirovinu,

zbog čega je zahtjev tužitelja u cijelosti odbio. Tijekom trajanja postupka utvrđeno je da je I.P. rješenjem invalidske komisije br. IN-_____ od 17. listopada 1995.g. priznato pravo na invalidsku mirovinu zbog gubitka sposobnosti za rad, time da je na taj gubitak u omjeru od 50% utjecalo profesionalno oboljenje. Pitanje da li je kod tuženika, odnosno na radnom mjestu tuženika došlo do profesionalnog oboljenja osiguranika I.P. u razmjeru od 50% zbog kožne dermatoze, raspravljeno je, te je navedena činjenica utvrđena u upravnom postupku, odnosno u postupku za priznavanje invalidske mirovine, gdje je donijeto rješenje kojim se rečenom osiguraniku priznaje pravo na invalidsku mirovinu zbog gubitka radne sposobnosti, time da do gubitka radne sposobnosti u razmjeru od 50% došlo zbog profesionalnog oboljenja – kožne dermatoze. Dakle, u upravnom postupku povodom zahtijeva za priznanje invalidske mirovine prvostupanjsko tijelo donosi rješenje o tome da li se to pravo priznaje ili ne, a protiv čije odluke se može pokrenuti upravni spor. Obzirom da je upravni postupak pravomoćno okončan i da je donijeto pravomoćno rješenje o invalidskoj mirovini, to sud prvog stupnja nije bio ovlašten ocjenjivati zakonitost i pravilnost upravnih rješenja, a niti pak zakonitost i pravilnost postupka koji je prethodio donošenju rješenja u upravnom postupku, zbog čega nije bilo mjesta provođenju medicinskog vještačenja, a niti zaključku sudu prvog stupnja da ne postoji uzročno posljedična veza između profesionalne dermatoze nastale kod osiguranika tužitelja na radu kod prednika tuženika i činjenice njegovog odlaska u invalidsku mirovinu. Stoga su pravni osnov na temelju kojeg tužitelj potražuje naknadu štete odredbe čl. 210 i 211 ZOMIO, jer je invalidnost osiguranika tužitelja po osnovi profesionalnog oboljenja utvrđena u vrijeme važenja ZOMIO koji je bio na snazi do 1.1.1999.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 661/07-2 od 13.VI.2007.

NAKNADA ŠTETE

Naknada štete u slučaju sudskog raskida ugovora o radu

(Čl. 123 Zakona o radu - «Narodne novine», br. 38/95, 54/95, 65/95, 102/98, 17/01, 82/01, 114/03, 123/03, 142/03, 137/04 i 68/05)

Tužiteljica kojoj je poslodavac nezakonito otkazao ugovor o radu ima pravo na naknadu nematerijalne štete koja pripada radniku

u slučaju sudskog raskida ugovora o radu, bez obzira na činjenicu što se tužiteljica zaposlila odmah nakon otkazivanja ugovora o radu.

„Kako je tužiteljica postavila zahtjev za naknadu štete u najmanjem iznosu, u visini od 3 prosječne plaće isplaćene u razdoblju prije otkazivanja ugovora o radu, prvostupanjski sud je osnovano udovoljio takvom zahtjevu tužiteljice, pri čemu valja navesti da na ocjenu osnovanosti zahtjeva za naknadu štete u smislu odredbe čl. 123 st. 1 ZR-a nema nikakav značaj činjenica da se tužiteljica zaposlila odmah nakon otkazivanja ugovora o radu, jer se radi o nematerijalnoj šteti koja pripada radniku u slučaju sudskog raskida ugovora o radu, a zbog nezakonitog otkazivanja ugovora o radu, pri čemu je sud ovlašten utvrditi visinu naknade štete u zakonom predviđenom rasponu, imajući u vidu okolnosti navedene u odredbi čl. 123 st 1 ZR-a, zbog čega tuženik neosnovano osporava svoju obvezu naknade štete tužiteljici, utvrđenu toč. II pobijane presude.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.58/08-2 od 21.I.2008.

ŠTETA NA RADU I U VEZI S RADOM

Naknada koja se isplaćuje radnicima za slučaj nesreće na radu

(Čl. 11 Konvencije 17 o naknadi koja se isplaćuje radnicima za slučaj nesreće na radu – „Međunarodni ugovori – Narodne novine“, br. 1/02;

Čl. 3 Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca – „Narodne novine“, br. 114/03)

Odredba čl. 11 Konvencije 17 o naknadi koja se isplaćuje radnicima za slučaj nesreće na radu ne propisuje direktnu odgovornost Republike Hrvatske, kao članice koja je ratificirala navedenu Konvenciju, za isplatu naknade štete tužitelju, koja mu je dosuđena na ime ozljede na radu, time da je Republika Hrvatska, postupila u skladu sa odredbom čl. 11 navedene Konvencije donošenjem Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca.

„Obzirom na način na koji tužitelj interpretira odredbu čl. 11 Konvencije 17 o naknadi koja se isplaćuje radnicima za slučaj nesreće na radu (Međunarodni ugovori – NN 1/02), tužitelja valja upozoriti da je navedenom odredbom utvrđena obveza nacionalnom zakonodavstvu da mora propisati, u skladu sa nacionalnim uvjetima, najprikladniji način na koji će se u svim okolnostima slučaja insolventnosti poslodavca ili osiguratelja, osigurati isplata naknade štete radnicima koji pretrpe ozljedu zbog industrijske nesreće, ili u slučaju smrti osobama koje su oni uzdržavali. Iz sadržaja navedene odredbe ne proizlazi obveza članice, koja je ratificirala Konvenciju 17, da isplati naknadu štete zbog povrede na radu u slučaju insolventnosti poslodavca, jer odredba čl. 11 Konvencije 17, utvrđuje isključivo obvezu članice koja je ratificirala ovu Konvenciju da nacionalnim zakonodavstvom mora propisati, u skladu sa nacionalnim uvjetima, najprikladniji način za osiguranje isplate naknade štete radnicima koji pretrpe ozljedu na radu, u slučaju insolventnosti poslodavca. To, drugim riječima, znači da odredba čl. 11 Konvencije 17 obvezuje članicu Međunarodne organizacije rada koja je ratificirala ovu Konvenciju, da donese posebni propis o načinu osiguranja isplate naknade štete u slučaju nastupa navedenih okolnosti. Pravilno je prvostupanjski sud i po ocjeni ovog suda, zaključio da, načelno, država ne može odgovarati za štetu zbog donošenja, odnosno nedonošenja određenog zakona, jer nedonošenje zakona (ili donošenje) ne može predstavljati štetnu radnju države. Država načelno odgovara za rad državnih tijela odnosno državnih službenika ako je njihovim nezakonitim ili nepravilnim radom drugome nanesena šteta, a odgovara i za naknadu štete građanima i pravnim osobama radi povrede osnovnih pravnih postulata Ustava Republike Hrvatske, u smislu odredbe čl. 26 Ustava RH. Isto tako država odgovara za naknadu štete u slučaju kada je to utvrđeno posebnim propisima, pa kako ovaj sud također ne nalazi da bi, obzirom na osnovu potraživanja tužitelja, tuženica bila odgovorna za isplatu utuženog iznosa ni temeljem općih odredbi ZOO-a o odgovornosti za štetu, to zahtjev tužitelja za naknadu štete, dosuđene mu pravomoćnom presudom prvostupanjskog suda u predmetu br. P.____/96, prema tuženici ne može biti pravno utemeljen. Valja isto tako navesti da je, po ocjeni ovog suda, tuženica, kao članica koja je ratificirala Konvenciju 17, postupila u skladu sa odredbom čl. 11 navedene Konvencije donošenjem Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca (NN 114/03). Naime, odredbom čl. 3 Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca utvrđuje pravo radnika na isplatu pravomoćno dosuđene naknade štete zbog pretrpljene ozljede na radu ili profesionalne bolesti, pa je, dakle, tuženica nacionalnim zakonodavstvom, citiranim Zakonom, propisala način na koji

će se, u slučaju insolventnosti poslodavca, isplatiti naknada štete radnicima koji pretrpe ozljedu zbog industrijske nesreće. Pogrešno je stajalište tužitelja da pravo na isplatu dosuđene naknade štete nije mogao ostvariti u skladu sa odredbama citiranog Zakona, obzirom na nespornu činjenicu da nad njegovim poslodavcem „M.-v.t.s.“ d.o.o. V. nije otvoren stečaj. Prema odredbi čl. 4 Stečajnog zakona, stečaj se može otvoriti ako se utvrdi postojanje kojeg od zakonom predviđenih stečajnih razloga, a stečajni su razlozi nesposobnost dužnika za plaćanje i prezaduženost, koji pojmovi su, po svojoj suštini, imanentni pojmu „insolventnost“. Prema odredbi čl. 39 Stečajnog zakona, stečajni postupak se pokreće prijedlogom vjerovnika ili dužnika, time da je vjerovnik ovlašten podnijeti prijedlog za otvaranje stečajnog postupka ako učini vjerojatnim postojanje svoje tražbine i kojeg od stečajnih razloga. Sukladno citiranoj odredbi, a imajući u vidu postojanje nespornih činjenica kao pretpostavki za pokretanje stečajnog postupka u smislu odredbe čl. 4 i 39 Stečajnog zakona, tužitelj je, kao vjerovnik, bio ovlašten pokrenuti stečajni postupak nad pravnom osobom – bivšim poslodavcem, u kojem slučaju je tužitelj, u slučaju stečaja poslodavca, mogao ostvariti i pravo na isplatu pravomoćno dosuđene naknade štete zbog pretrpljene ozljede na radu temeljem odredbi Zakona o osiguranju potraživanja radnika u slučaju stečaja poslodavca. Kako i po ocjeni ovog suda, odredba čl. 11 Konvencije 17 o naknadi koja se isplaćuje radnicima za slučaj nesreće na radu ne propisuje direktnu odgovornost tuženice, kao članice koja je ratificirala navedenu Konvenciju, za isplatu naknade štete tužitelju, a dosuđene mu na ime ozljede na radu, i kako odgovornost tuženice, obzirom na konkretne okolnosti nije utvrđena ni općim a ni posebnim propisima, to je prvostupanjski sud, odbivši tužitelja sa tužbenim zahtjevom za isplatu utuženog iznosa prema tuženici, pravilno primijenio materijalno pravo, zbog čega je žalbu tužitelja kao neosnovanu valjalo odbiti i temeljem propisa čl. 368 ZPP-a presudu suda prvog stupnja potvrditi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.97/05-2 od 24.I.2005.

Vrhovni sud Republike Hrvatske, Revr. 175/05-2 od 08.I.2008.

VI. PARNIČNI POSTUPAK

APSOLUTNA NADLEŽNOST

Odlučivanje o dodjeljivanju poljoprivrednog zemljišta u prioritetnu koncesiju neposrednom pogodbom

(Čl. 67 Zakona o poljoprivrednom zemljištu – „Narodne novine“, br. 66/01, 87/02, 48/05 i 90/05)

O dodjeljivanju poljoprivrednog zemljišta u prioritetnu koncesiju neposrednom pogodbom odlučuje Vlada Republike Hrvatske

„Po mišljenju ovog suda, dodjeljivanje poljoprivrednog zemljišta u prioritetnu koncesiju neposrednom pogodbom ne predstavlja stvar koja spada u sudsku nadležnost u smislu čl. 1 ZPP-a, već se radi o stvari o kojoj odlučuje izvršno tijelo, tj. Vlada RH, u smislu čl. 67 Zakona o poljoprivrednom zemljištu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 92/08-2 od 28.I. 2008.

MJESNA NADLEŽNOST

Ugovorena mjesna nadležnost

(Čl. 70 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada je tuženik naslijedio pravo koje proizlazi iz ugovora koji je predmet utuženja, a nasljeđivanjem je postao univerzalni pravni slijednik glede tog prava, tada na tuženika prelaze učinci tog ugovora a time i odredbe ugovora kojim je ugovorena mjesna nadležnost.

„U konkretnom predmetu, tužitelj je uz tužbu priložio Ugovor o nagradi za rad srazmjerno uspjehu u poslu zaključen dana 16. studenog 1998.g. između naručitelja M.P. i ovdje tužitelja I.I., kojim Ugovorom je u čl. 7 utvrđena mjesna nadležnost Općinskog suda u V. Obzirom da iz dokumentacije koja prileži u spisu proizlazi da je M.P., kao jedna od ugovornih strana, umrla 22.03.2005.g., to je tužitelj zatražio ispunjenje predmetnog ugovora u odnosu na nasljednika umrle ugovorne strane, koji je naslijedio temeljem rješenja o nasljeđivanju od 09.05.2005.g., broj: O- ____/05, UPP/OS-____/05, upravo pravo koje je bilo predmet gore navedenog ugovora. Upravo obzirom na navedenu okolnost, u konkretnom slučaju osnovano tužitelj u žalbi upućuje na primjenu čl. 148 Zakona o obveznim odnosima prema kojem ugovor ima učinak i za univerzalne pravne sljedbenike ugovornih strana, osim ako nije što drugo ugovoreno ili što drugo proizlazi iz prirode samog ugovora. Do univerzalnog pravnog sljedništva fizičkih osoba dolazi prije svega povodom nasljeđivanja, pri čemu nasljednik ne stječe samo prava i obveze kao takve, nego stupa na mjesto svojeg pravnog prednika u svim građanskopravnim odnosima u kojima je prednik bio i to naravno samo u visini vrijednosti naslijeđene imovine. Kako je u konkretnom slučaju tuženik naslijedio iza pok. M.P. upravo pravo koje proizlazi iz gore navedenog Ugovora, te kako je isti činom nasljeđivanja postao njezin univerzalni pravni sljednik glede navedenog prava, to sukladno odredbi čl. 148 ZOO-a na istoga prelaze i učinci tog ugovora, a time i sporazum o mjesnoj nadležnosti, koji sporazum je sačinjen sukladno čl. 70 ZPP-a, čime, a suprotno stajalištu prvostupanjskog suda, isključuje primjenu odredaba o općemjesnoj nadležnosti iz čl. 46 i 47 ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1001/07-2 od 16.X.2007.

MJESNA NADLEŽNOST

Mjesna nadležnost u sporovima o izvanugovornoj odgovornosti za štetu

(Čl. 52 st. 1 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Za suđenje u sporovima o izvanugovornoj odgovornosti za štetu, ukoliko tužitelj podnese tužbu stvarno nenadležnom sudu, mjesno nadležan ostaje sud područja gdje je tužitelj predao tužbu, budući je tužitelj ovlašten izabrati mjesno nadležan sud pred kojim će se provesti postupak.

„Naime, prema odredbi čl. 52 st. 1 ZPP-a za suđenje u sporovima o izvanugovornoj odgovornosti za štetu osim suda općemjesne nadležnosti nadležan je i sud na čijem je području štetna radnja počinjena ili sud na čijem je području štetna posljedica nastupila. Dakle, radi se o izberivoj mjesnoj nadležnosti. U sporovima u kojima postoji izberiva mjesna nadležnost, a takvi su i sporovi o izvanugovornoj odgovornosti za štetu, tužitelj određuje pred kojim će se od nadležnih sudova provesti postupak. Prvostupanjski sud je u toč. II izreke pobijanog rješenja odredio da će se nakon pravomoćnosti rješenja predmet ustupiti Trgovačkom sudu u S.B. kao stvarno i mjesno nadležnom sudu, rukovodeći se očigledno osnovnim pravilom Zakona o parničnom postupku o općemjesnoj nadležnosti za suđenje u sporovima protiv fizičkih osoba iz čl. 47 st. 1 ZPP-a. Međutim, tužitelj je u smislu odredbe čl. 52 st. 1 ZPP-a, obzirom na vrstu spora, bio ovlašten izabrati mjesno nadležan sud pred kojim će se provesti postupak i u konkretnom slučaju tužba je podnesena Općinskom sudu u V. kao mjesno nadležnom sudu, koji je, doduše, stvarno nenadležan za suđenje u ovom sporu, zbog čega obzirom na ovlaštenje tužitelja u smislu odredbe čl. 52 st. 1 ZPP-a za suđenje u ovom sporu je stvarno i mjesno nadležan Trgovački sudu u V., pa je valjalo djelomičnim uvažavanjem žalbe tužitelja, a temeljem čl. 380 toč. 3 ZPP-a preinačiti pobijani dio prvostupanjskog rješenja u toč. II izreke, na način kako je to navedeno u izreci.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 906/07-2 od 03.X.2007.

STRANAČKA SPOSOBNOST

Aktivna procesna legitimacija

(Čl. 93 st. 1 i 2 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – «Narodne novine», br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01;

Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske broj U-III-4318/2005 od 24. siječnja 2007.)

Upravitelj zgrade ovlašten je zastupati suvlasnike pred sudom i drugim tijelima državne vlasti u postupcima koji proizlaze iz poslova upravljanja stambenom zgradom, iz čega slijedi da je ovlašten pokrenuti sudski postupak i radi ostvarenja tražbine s osnova zajedničke pričuve.

„Prije svega valja navesti da su ugovorom o upravljanju poslovnom zgradom od 05. svibnja 1999.g. suvlasnici predmetne nekretnine poslove upravljanja zgradom povjerali tužitelju. Odredbom čl. 2 sklopljenog ugovora suvlasnici su ovlastili tužitelja kao upravitelja zgrade da u ime i za račun suvlasnika obavlja naznačene poslove, a i da zastupa suvlasnike pred sudom i drugim tijelima državne vlasti u postupcima koji proizlaze iz poslova upravljanja stambenom zgradom. Imajući u vidu sadržaj odredbe čl. 2 ugovora sklopljenog između tužitelja i suvlasnika nekretnine, kao i odredbu čl. 378 st. 5 ZV-a ocjena je ovog suda da je tužitelj kao upravitelj zgrade bio ovlašten pokrenuti konkretni sudski postupak u ime i za račun suvlasnika te zgrade, a radi ostvarenja tražbine s osnove zajedničke pričuve, pa je prvostupanjski sud, prihvativši osnovanim prigovor promašene pasivne legitimacije, očigledno pogrešno protumačio mjerodavne zakonske odredbe, kao i odredbe ugovora sklopljenog između tužitelja i suvlasnika zgrade, a kojima su uređeni pravni položaj i procesne ovlasti upravitelja zgrade. Valja napomenuti da je istovjetno pravno shvaćanje izraženo u odluci Ustavnog suda RH broj U-III-4318/2005 od 24. siječnja 2007. g., kojom je usvojena ustavna tužba trgovačkog društva „N.D.“ d.o.o. S. i ukinuta je presuda Županijskog suda u V. broj Gž. ___/05 od 22. kolovoza 2005.g., a prema kojem je upravitelj zgrade ovlašten pokrenuti sudski postupak u ime i za račun suvlasnika zgrade, radi naplate dugovanog potraživanja. Obzirom da su prema odredbi čl. 31 Ustavnog zakona o Ustavnom sudu RH, odluke i rješenja Ustavnog suda obvezatna i da su ih dužne poštivati sve fizičke i pravne osobe, te da su sva tijela državne vlasti i lokalne i područne (regionalne) samouprave dužna u okviru svoga ustavnog i zakonskog djelokruga provoditi odluke i rješenja Ustavnog suda, to je prilikom odlučivanja ovaj sud bio dužan poštivati pravno shvaćanje Ustavnog suda RH navedeno u gore citiranoj odluci Ustavnog suda RH od 24. siječnja 2007.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 694/07-2 od 10.IX.2007.

PARNIČNA SPOSOBNOST

Prisilna naplata troškova kaznenog postupka

(Čl. 2 Zakona o sudovima – „Narodne novine“, br. 150/05)

Sudovi nemaju pravnu osobnost iz razloga što istu izvode iz pravne osobnosti države.

„Povodom podnijete žalbe, ovaj sud, po službenoj dužnosti, temeljem odredbe čl. 19 st. 1 OZ-a, u vezi čl. 381 ZPP-a, u vezi čl. 365 st. 2 u vezi čl. 354 st. 2 toč. 8 ZPP-a, te čl. 366 st. 1 u vezi čl. 77 st. 1 ZPP-a, i čl. 2 Zakona o sudovima, te čl. 15 Zakona o državnom odvjetništvu, nalazi da je u konkretnom predmetu samostalno nastupio, kao ovrhovoditelj Općinski sud u N.M., iako on nema pravnu osobnost, nego istu izvodi iz pravne osobnosti države, Republike Hrvatske, obzirom da su sudovi tijela državne vlasti koja sudbenu vlast obavljaju samostalno i neovisno u okviru djelokruga i nadležnosti određene zakonom (čl. 2 Zakona o sudovima). Dakle, izvorno, pravnu osobnost ima Republika Hrvatska, koju, temeljem odredbe čl. 15 Zakona o državnom odvjetništvu, zastupa nadležno državno odvjetništvo (u građanskom i upravnom postupku u zaštiti imovinskih i drugih prava). Slijedom navedenoga, Općinski sud u N.M. u ovom predmetu ne može biti samostalni ovrhovoditelj (ukoliko nije zatražio ili mu se eventualno nije priznao status stranke u postupku u smislu odredbe čl. 77 st. 3 ZPP-a. Na sposobnost ovrhovoditelja da bude stranka u postupku ovaj sud, temeljem odredbe čl. 365 st. 2 u vezi čl. 354 st. 2 toč. 8 ZPP-a, u vezi čl. 19 st. 1 OZ-a, pazi po službenoj dužnosti. Budući da se takav nedostatak u žalbenom postupku ne može otkloniti, to je ovaj sud, temeljem odredbe čl. 366 st. 1 ZPP-a u vezi čl. 381 ZPP-a i čl. 19 OZ-a, a u vezi čl. 77 st. 2 ZPP-a i čl. 2 Zakona o sudovima, prihvatio žalbu ovršenika, ukinuo pobijano rješenje o ovrsi i odbacio ovršni prijedlog ovrhovoditelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 646/07-2 od 26.IX.2007.

ZAKONSKI ZASTUPNICI

Određivanje nadležnog državnog odvjetništva za zastupanje Republike Hrvatske

(Čl. 15 st. 2 Zakona o državnom odvjetništvu – „Narodne novine“, br. 51/01 i 16/07)

Kada Zakonom o područjima i sjedištima državnih odvjetništva nije osnovano državno odvjetništvo, građansko upravni odjel za područje određenog općinskog suda, za određivanje nadležnog državnog odvjetništva za zastupanje Republike Hrvatske pred tim općinskim sudom mjerodavno je rješenje o određivanju sjedišta i područja ispostava državnih pravobraniteljstva županija odnosno Grada Zagreba doneseno od strane Ministarstva pravosuđa.

„Nadalje, neosnovano ovršenik ističe da ovrhovoditelja ne može zastupati Općinsko državno odvjetništvo u L., Građansko upravni odjel, obzirom da isto nije zastupalo Republiku Hrvatsku i u parničnom postupku iz kojeg potječe ovršna isprava. Naime, sukladno čl. 15 st. 3 Zakona o državnom odvjetništvu (NN 51/01 i 16/07) nadležno državno odvjetništvo zastupa RH u svim postupcima koji se vode radi zaštite njezinih imovinskih prava i interesa pred sudovima, upravnim i drugim tijelima, ako zakonom ili na njemu utemeljenom odlukom nadležnog državnog tijela nije određeno drugačije. Prema tome, kako se u konkretnom postupku RH nalazi u procesnoj poziciji ovrhovoditelja (za razliku od parničnog postupka) to je, a obzirom na gore utvrđenu stvarnu i mjesnu nadležnost Općinskog suda u N.M., za zastupanje RH nadležno Općinsko državno odvjetništvo, Građansko-upravni odjel. Obzirom da je odredbom čl. 14 Zakona o državnom odvjetništvu propisano da se stvarna i mjesna nadležnost državnog odvjetništva određuje prema odredbama kojima se utvrđuje nadležnost sudova pred kojima izvršavaju svoje ovlasti, to bi Općinsko državno odvjetništvo u N.M., Građansko-upravni odjel bilo nadležno za zastupanje RH pred Općinskim sudom u N.M. Međutim, kako navedeno državno odvjetništvo, usprkos sadržaju Zakona o područjima i sjedištima državnih odvjetništava nije nikada niti osnovano, to je za određivanje nadležnog državnog odvjetništva za zastupanje RH u postupcima pred Općinskim sudom u N.M. mjerodavno rješenje o izmjeni i dopuni rješenja o određivanju sjedišta i područja ispostava državnih pravobraniteljstva županija, odnosno Grada Zagreba doneseno od strane Ministarstva pravosuđa dana 20. studenog 1996.g.,

Klasa: 713-02/95-01/40, Ur. Broj: 514-05-01-96-71, kojim je određeno i to rednim brojem 19. da se na području Županije V., između ostalog, određuje ispostava sa sjedištem u L. i to za područje Općinskih sudova u L. i N.M. Prema tome, kako je Zakonom o državnom odvjetništvu (NN 51/01) izvršeno spajanje državnih odvjetništva i javnih pravobraniteljstava, na način da je javno pravobraniteljstvo nastavilo funkcionirati kao građansko upravni odjel određenog državnog odvjetništva, to je i javno pravobraniteljstvo u L. postalo Građansko upravni odjel, Općinskog državnog odvjetništva u L., te je kao takvo, a temeljem gore navedenog rješenja Ministarstva pravosuđa, kao i odredaba o stvarnoj i mjesnoj nadležnosti općinskih sudova, evidentno bilo ovlašteno zastupati ovrhovoditelja u konkretnom ovršnom postupku.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1006/07-2 od 10.X.2007.

IZUZEĆE SUDACA

Izuzeće suca u ovršnom postupku

(Čl. 71 st. 1 t. 5 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Činjenica što je isti sudac sudjelovao u donošenju pravomoćne presude suda prvog stupnja koja predstavlja ovršnu ispravu u postupku ovrhe, nije razlog da se izuzme sudac u izvanparničnom (ovršnom) postupku pred istim sudom.

„Nedvojbeno je da je isti sudac sudjelovao u donošenju pravomoćne presude suda prvog stupnja br. P.____/03-42, koja predstavlja ovršnu ispravu i u donošenju pobijanog rješenja, međutim ta činjenica ne predstavlja razlog za izuzeće suca opisan u odredbi čl. 71 st. 1 t. 5 ZPP-a, koja izričito određuje da sudac ne može obavljati sudačku dužnost ako je u istom predmetu sudjelovao u postupku pred nižim sudom ili pred kojim drugim tijelom. Naime, u konkretnom slučaju se u prvom redu ne radi o istom predmetu, već o dva različita predmeta, parničnom i izvanparničnom (ovršnom), a isto tako se i jedan i drugi predmet vode pred istim sudom, tako je da neosnovano pozivanje ovršenika na odredbu čl. 71 st. 1 t. 5 ZPP-a prema kojoj postoji zabrana

postupanja za suca koji je u istom predmetu sudjelovao u postupku pred nižim sudom. Stoga ovršenik potpuno neutemeljeno ističe u žalbi žalbeni razlog bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 1 ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1299/07-3 od 03.I.2008.

TUŽBA

Vezanost suda tužbenim zahtjevom

(Čl. 186 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud je dužan na osnovi utvrđenih činjenica sam prosuditi pravnu kvalifikaciju spornog odnosa i propise na temelju kojih treba ocijeniti osnovanost tužbenog zahtjeva, ali je pritom vezan tužbenim zahtjevom i činjeničnom osnovom tužbenog zahtjeva.

„Valja ukazati da sadržaj i opseg tužbenog zahtjeva određuje tužitelj a da je sud dužan na temelju rezultata raspravljanja ocijeniti osnovanost tužiteljevih navoda, pružanjem ili odbijanjem traženja pravne zaštite. Doduše, pravna kvalifikacija spornog pravnog odnosa koja opravdava traženje tužitelja da sud donese odluku određenog sadržaja, predstavlja fakultativni element tužbe, jer će sud postupati i kad tužitelj ne navede pravnu osnovu, a nije vezan za shvaćanje tužitelja u odnosu na pravnu osnovu spora. To znači da je sud dužan na osnovi utvrđenih činjenica sam prosuditi pravnu kvalifikaciju spornog odnosa i propise na temelju kojih treba ocijeniti osnovanost tužbenog zahtjeva. Kod toga je sud vezan na tužbeni zahtjev i na činjeničnu osnovu tužbenog zahtjeva.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.890/07-2 od 17.XII.2007.

SADRŽAJ TUŽBE

Odbacivanje tužbe

(Čl. 109 st. 4 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud će odbaciti tužbu ukoliko tužiteljica u ostavljenom roku ne ispravi i dopuni tužbu prema traženju suda.

„Naime, prvostupanjski sud je rješenjem od 09. srpnja 2007.g. vratio tužiteljici tužbu radi ispravka i dopune, sukladno odredbi čl. 109 st. 1 ZPP-a, pozivajući tužiteljicu da u roku od 15 dana ispravi i dopuni tužbu na način da naznači vrijednost predmeta spora, da navede sve relevantne činjenice na kojima temelji svoj zahtjev, osobito tko se kreditno zadužio kod tuženika, pod kojim uvjetima, koliko je otplaćeno po tom kreditu, u kakvoj vezi je R.M. sa predmetnim kreditom, da dostavi dokumentaciju koja će potvrditi činjenične navode, te da postavi točno određen zahtjev prema tuženiku. Imajući u vidu sadržaj tužbe tužiteljice podnesene prvostupanjskom sudu dana 02.srpnja 2007.g., prvostupanjski sud je opravdano vratio tužiteljici tužbu radi ispravka i dopune, sukladno odredbi čl. 109 st. 1 ZPP-a, jer i po ocjeni ovoga suda podnesena tužba tužiteljice je manjkava i nepotpuna i ne sadrži sve što je potrebno da bi se po njoj moglo postupiti. Naime, odredbom čl. 186 st. 1 ZPP-a određeno je da tužba treba sadržavati određeni zahtjev u pogledu glavne stvari i sporednih traženja, činjenice na kojima tužitelj temelji svoj zahtjev, dokaze kojima se utvrđuju te činjenice, kao i druge podatke koje mora imati svaki podnesak, sukladno odredbi čl. 106 ZPP-a. Podneskom zaprimljenim kod prvostupanjskog suda dana 16. kolovoza 2007.g. tužiteljica je naznačila vrijednost predmeta spora u iznosu od 30.000,00 kn, navela je da je ona kreditni dužnik, da je „za sada ostalo samo 5.000,00 kn zateznih kamata“(?), da je R.M. jamac, ne navodeći nužni činjenični opis tužbe i ne postavljajući određen tužbeni zahtjev, pa obzirom na sadržaj navedenog podneska tužiteljice ocjena je i ovoga suda da tužiteljica nije dopunila i ispravila tužbu na način kako je to bilo određeno rješenjem prvostupanjskog suda od 09.srpnja 2007.g., slijedom čega je prvostupanjski sud pravilno odbacio tužbu tužiteljice u smislu odredbe čl. 109 st. 4 ZPP-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1000/07-2 od 22.X.2007.

PREINAČENJE TUŽBE

Pristanak tuženika

(Čl. 190 st. 1 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Nije potreban pristanak tuženika za preinačenje tužbe ukoliko je tužitelj preinačio tužbu prije nego je sud tuženima dostavio tužbu.

„Prije svega valja ukazati da u smislu odredbe čl. 190 st. 1 ZPP-a tužitelj može do zaključenja glavne rasprave preinačiti tužbu. Prema st. 2 iste odredbe nakon dostave tužbe tuženiku za preinaku tužbe potreban je pristanak tuženika, ali i kad se tuženik protivi, sud može dopustiti preinaku ako smatra da bi to bilo svrsishodno za konačno rješenje odnosa među strankama. Imajući u vidu sadržaj citirane odredbe čl. 190 st. 2 ZPP-a, mora se zaključiti da u konkretnom slučaju za preinačenje tužbe tužitelja nije bio potreban pristanak tuženika, jer je takav pristanak potreban kada tužitelj preinačuje tužbu nakon dostave tužbe tuženiku. Tužitelj je preinačio tužbu podneskom zaprimljenim kod prvostupanjskog suda 07.kolovoza 2007.g., dok je prvostupanjski sud tek nakon toga dostavio tužbu tuženicima na odgovor, koja je dostavljena tuženicima, prema sadržaju priloženih dostavnica, 10. rujna 2007.g. Prema tome, tužba je dostavljena tuženicima nakon što je tužitelj podneskom preinačio tužbu, zbog čega za preinaku tužbe nije bio potreban pristanak tuženika, jer im u to vrijeme tužba nije niti bila dostavljena, niti je uopće parnica počela teći, jer u smislu odredbe čl. 194 st. 1 ZPP-a parnica počinje teći dostavom tužbe tuženiku, a u pogledu zahtijeva koji je stranka postavila u tijeku postupka parnica počinje teći od časa kad je o tom zahtjevu obaviještena protivna stranka (st. 2 iste odredbe). Valja ukazati da je preinaka tužbe u smislu odredbe čl. 191 st. 1 ZPP-a promjena istovjetnosti zahtjeva, povećanje postojećeg ili isticanje drugog zahtjeva uz postojeći. Kako je tužitelj prema sadržaju podneska kojim je preinačio tužbu umjesto zahtjeva navedenih u tužbi pod toč. I. i II. postavio zahtjev radi utvrđenja ništavom uknjižbe prava vlasništva na nekretninama, ostajući kod zahtjeva naznačenih u tužbi pod toč. III. i IV., to se očigledno radi o preinačenju tužbe, sukladno odredbi čl. 191 st. 1 ZPP-a, obzirom na djelomičnu promjenu istovjetnosti zahtjeva, a za koju preinaku tužbe tužitelju nije bio potreban pristanak tuženika, niti je obzirom na okolnosti konkretnog slučaja prvostupanjski sud bio ovlašten ne dopustiti takvu preinaku tužbe.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1238/07-2 od 14.I.2008.

VRSTE DOKAZA – ISPRAVE

Pisane potvrde o izvršenim isplatama naknade štete

(Čl. 230 st. 1 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Pisane potvrde o izvršenim isplatama naknade štete predstavljaju privatne isprave koje sud vrednuje i ocjenjuje zajedno sa svim ostalim provedenim dokazima.

„Obzirom na sadržaj žalbenih navoda, može se zaključiti da tužiteljica u žalbi potpuno pogrešno tumači pojam privatne isprave, pridajući joj značaj javne isprave. Naime, samo javna isprava, odnosno isprava koju je u propisanom obliku izdalo državno tijelo u granicama svoje nadležnosti, te isprava koju je u takvom obliku izdala pravna ili fizička osoba u obavljanju javnog ovlaštenja koje joj je povjereno zakonom ili propisom utemeljenim na zakonu, dokazuje istinitost onoga što se u njoj potvrđuje ili određuje sukladno odredbi čl. 230 st. 1 ZPP-a, a istu dokaznu snagu prema st. 2 iste odredbe imaju i druge isprave koje su posebnim propisima u pogledu dokazne snage izjednačene s javnim ispravama. Pisane potvrde o izvršenim isplatama naknade štete u svakom slučaju predstavljaju privatne isprave, koje, za razliku od javnih isprava, ne tvore predmnjevu istinitosti i ne dokazuju istinitost onoga što se u njima potvrđuje, zbog čega se privatne isprave, kao dokazna sredstva, vrednuju i ocjenjuju u sklopu svih ostalih provedenih dokaza.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1248/07-2 od 14.I.2008.

VJEŠTACI

Nalazi i mišljenja vještaka proturječni

(Čl. 261 st. 3 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada su nalazi i mišljenja vještaka proturječni, sud je dužan izvesti dokaz saslušanjem vještaka, na način da svoj nalaz i mišljenje iznesu usmeno na raspravi, time da će njihovim saslušanjem, postavljanjem pitanja i traženjem objašnjenja u vezi s danim nalazima i mišljenjima pokušati otkloniti proturječnosti, a ukoliko nedostatke i proturječnosti ne može otkloniti ponovnim saslušanjem vještaka, zatražit će mišljenje novog vještaka, odnosno ponovit će vještačenje s drugim vještakom.

„Obzirom na bitno različite nalaze i mišljenja prometnotehničkih vještaka u odnosu na činjenice vezane uz visinu štete nastale na vozilu tužiteljice, prvostupanjski sud je tijekom postupka, kao se to navodi u obrazloženju pobijane presude, zatražio od vještaka „da usklade svoje nalaze i mišljenja i da štetu na osobnom automobilu tužiteljice izraze u vrijednosti domaće valute, da se jedinstveno izraze s obzirom na totalnu štetu na vozilu tužiteljice i činjenicu da popravak nije moguć, o šteti na vozilu tužiteljice prema cijenama u vrijeme presuđenja, a prema stanju u vrijeme prometne nezgode“, a vještaci su, prema ocjeni prvostupanjskog suda, „uspjeli iznijeti jedinstveno mišljenje o materijalnoj šteti na vozilu tužiteljice na dan davanja usklađenog nalaza, tj. na dan zadnje rasprave 15. ožujka 2007.g., objašnjavajući prethodno zbog čega je u ranijim nalazima došlo do različitih utvrđenja u odnosu na visinu nastale štete...“, pa je prvostupanjski sud prihvatio konačno mišljenje vještaka da stvarna šteta na vozilu tužiteljice iznosi 39.468,00 kn, „a to uz obračun spašenog dijela koji ima određenu vrijednost i koji je ostao nesporno tužiteljici“. Način na koji je prvostupanjski sud na ročištu održanom 15. ožujka 2007.g. izveo dokaz saslušanjem oba vještaka radi otklanjanja proturječnosti njihovim nalazima i mišljenjima, ne može se prihvatiti pravilnim. Naime, izjašnjenje vještaka na održanom ročištu je očigledno neodređeno, nepotpuno i nedovoljno obrazloženo, zbog čega „konačno“ mišljenje vještaka izneseno u njihovom „jedinstvenom“ nalazu ne može predstavljati dovoljnu, a pogotovo ne pouzdanu osnovu za utvrđenje činjenica u odnosu na visinu nastale štete na vozilu tužiteljice. Pritom valja ukazati na činjenicu da je prema utvrđenju oba vještaka na

vozilu tužiteljice nastala totalna šteta. Kako u slučaju totalne štete popravak vozila nije ekonomski isplativ, zbog čega nije moguća niti naturalna restitucija, tužiteljici pripada pravo na naknadu štete u određenom novčanom iznosu kao protuvrijednost uništenog vozila, koja se utvrđuje prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke. Iako su vještaci bili suglasni da je na vozilu tužiteljice nastala totalna šteta, nalazi i mišljenja vještaka M.V. i J.R. bitno su se razlikovali, kako u odnosu na vrijednost vozila tužiteljice, tako i u odnosu na vrijednost spašenog dijela vozila. Navedeni vještaci na održanom ročištu nisu se uopće izjašnjavali niti o vrijednosti vozila tužiteljice, niti o vrijednosti spašenog dijela vozila, ukazujući jedino na razliku u njihovim nalazima i mišljenjima u odnosu na visinu štete, koja iznosi 4.044,00 kn, koju smatraju dopuštenom jer je unutar dozvoljene objektivne tolerancije, pa su iznijeli zajedničko mišljenje prema kojem stvarna šteta na vozilu tužiteljice iznosi 39.468,00 kn. Imajući u vidu sadržaj izjašnjenja vještaka na održanom ročištu, može se zaključiti da prvostupanjski sud pri provođenju navedenog dokaza nije postupao sukladno odredbi čl. 261 st. 3 ZPP-a, jer nije vještacima postavljao nikakva pitanja obzirom na različitost njihovih nalaza i mišljenja u odnosu na vrijednost vozila tužiteljice i vrijednost ostataka vozila, nit je tražio bilo kakva objašnjenja u vezi s danim nalazima i mišljenjima, zbog čega je ocjena vjerodostojnosti nalaza i mišljenja oba vještaka, na način kako je to obrazložio prvostupanjski sud, u cijelosti pogrešna i neutemeljena. Prvostupanjski sud je na temelju suglasnog izjašnjenja vještaka utvrdio visinu štete nastale na vozilu tužiteljice iako se vještaci na ročištu održanom 15. ožujka 2007.g. uopće nisu izjašnjavali niti o vrijednosti vozila tužiteljice, a niti o vrijednosti ostataka vozila, izjašnjavajući se jedino i isključivo o visini štete na vozilu tužiteljice, koju su utvrdili s iznosom od 39.4698,00 kn, a da se iz sadržaja njihovog izjašnjenja uopće ne može zaključiti na koji način je utvrđena visina štete i radi čega je šteta na vozilu tužiteljice utvrđena upravo s navedenim iznosom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 906/07-2 od 03.X.2007.

DOPUNSKA PRESUDA

Prijedlog za donošenje dopunske drugostupanjske odluke

(Čl. 377a st. 3 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud prvog stupnja ovlašten je odbaciti samo nepravovremeni prijedlog za dopunu drugostupanjske odluke, dok je o osnovanosti takvog prijedloga ovlašten odlučiti isključivo sud drugog stupnja.

„Povezujući odredbu čl. 377a st. 5 ZPP-a prema kojoj se na postupak u povodu prijedloga za donošenje dopunske drugostupanjske odluke primjenjuje odredbe čl. 339 do 341 ZPP-a tj. odredbe koje propisuju postupak za donošenje dopunske prvostupanjske presude, sud prvog stupnja temeljem čl. 339 st. 3 ZPP-a koji određuje da nepravovremene i neosnovane prijedloge odbacuje odnosno odbija sudac pojedinac odnosno predsjednik vijeća bez održavanja ročišta, ocjenjuje prijedlog tužitelja nedopuštenim jer njegov sadržaj upućuje na zaključak da tužitelj osporava pravilnost odluke – rješenja ovog suda smatrajući ga nezakonitim i neosnovanim, predlažući da se ponovno oduči o njegovoj žalbi. Naime, nepravilno je pozivanje suda prvog stupnja na primjenu odredba čl. 339 st. 3 ZPP-a, jer je sud prvog stupnja ovlašten odbaciti samo nepravovremeni prijedlog za dopunu drugostupanjske odluke, dok je o osnovanosti takvog prijedloga ovlašten odlučiti isključivo sud drugog stupnja koji ga je primjenom odredba čl. 339 st. 3 i čl. 366 st. 1 ZPP-a ovlašten odbiti, zbog čega je valjalo postupiti sukladno čl. 377a st. 3 ZPP-a, odnosno prijedlog bez odgode, zajedno sa spisom proslijediti drugostupanjskom sudu. Kako postupanje suda prvog stupnja nema uporišta u odredbama ZPP-a, to se mora zaključiti da je takvo postupanje suda nezakonito, pa kako je sud prvog stupnja navedenim postupanjem prekoračio granice svoje instancijske nadležnosti, valjalo je temeljem čl. 380 st. 1 t. 3 ZPP-a pobijano rješenje ukinuti.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 962/07-2 d 01.X.2007.

REVIZIJA PROTIV PRESUDE

Utvrđivanje vrijednosti predmeta spora

(Čl. 382 st. 1 toč. 1 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Deklaratorni zahtjevi istaknuti uz tužbeni zahtjev na činidbu ne uzimaju se u obzir pri utvrđivanju vrijednosti predmeta spora, iz razloga što se vrijednost predmeta spora određuje samo prema vrijednosti zahtjeva za činidbu.

„Kako tužitelj niti u tužbi, a niti tijekom postupka nije naveo vrijednost predmeta spora, prvostupanjski sud je dana 10. siječnja 2007.g. održao ročište radi utvrđivanja vrijednosti spora, a temeljem ovlaštenja iz odredbe čl. 40 st. 5 u vezi st. 4 ZPP-a. Na navedenom ročištu tužitelj je označio kao vrijednost predmeta spora iznos od 132.424,55 kn, što predstavlja protuvrijednost iznosa od 35.000,00 DEM prema tečaju HNB na dan podnošenja žalbe, uz obrazloženje da bi upravo za taj iznos tuženik teretio tužitelja u slučaju neisplate odobrenog kredita. Međutim, prvostupanjski sud je utvrdio vrijednost predmeta spora s iznosom od 22.676,30 kn budući da se radi o tužbi na utvrđenje da nije sklopljen ugovor o kreditu i jamstvu za koju je vrijednost predmeta spora utvrdio u iznosu od 10.000,00 kn, da tuženik temeljem takvog ugovora nema pravo ovršne naplate, za koji tužbeni zahtjev je također utvrđena vrijednost predmeta spora u iznosu od 10.000,00 kn, uz zahtjev za isplatu naplaćenog iznosa od 2.676,30 kn, pri čemu je navedeni iznos utvrdio primjenom odredbe čl. 37 st. 1 ZPP-a. Obzirom na takvo utvrđenje, s primjenom odredbe čl. 382 st. 1 toč. 1 ZPP-a, prvostupanjski sud je zaključio da je revizija tužitelja nedopuštena. Prema tome, a odlučujući o žalbi tužitelja ovaj sud morao je uzeti u obzir nekoliko činjenica: - da tužitelj u tužbi, a niti tijekom postupka nije naznačio vrijednost predmeta spora; - da tužitelj nije niti pozvan, pa prema tome nije niti platio sudsku pristojbu na tužbu, koja okolnost bi bila posredni pokazatelj vrijednosti predmeta spora koju bi tužitelj priznao, da se radi o dva zahtjeva na utvrđenje i jednom zahtjevu na isplatu. Upravo obzirom na navedeno, ovaj sud smatra da je prvostupanjski sud odbacivši reviziju tužitelja, donio pravilnu i na zakonu utemeljenu odluku, pri čemu nije od posebnog značaja niti činjenica da je prvostupanjski sud vrijednost predmetnog spora utvrdio s iznosom od 22.676,30 kn, a utvrđenje kojeg iznosa ovaj sud ne nalazi pravilnim. Naime, deklaratorni zahtjevi istaknuti

uz tužbeni zahtjev na činidbu (povrat naplaćenog iznosa kredita) trebaju poslužiti samo za ocjenu opravdanosti tužbe na činidbu i ne uzimaju se u obzir pri utvrđivanju vrijednosti predmeta spora, odnosno, vrijednost predmeta spora određuje se samo prema vrijednosti zahtjeva za činidbu. Ovdje se zahtjev za činidbu odnosi samo na povrat naplaćenog iznosa kredita za razdoblje od 01. prosinca 1999.g. do 28. veljače 2000.g. u iznosu od 2.676,30 kn uz zakonsku zateznu kamatu, što znači da bi upravo toliko i iznosila vrijednost predmeta spora u ovoj parnici.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 712/07-2 od 14.IX.2007.

REVIZIJA PROTIV PRESUDE

Dopuštenost revizije

(Čl. 382 st. 1 toč. 1 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada je tužiteljica potpisala izmijenjeni ugovor kojim je raspoređena na rad na druge poslove, s time da je zadržala pravo pobijati otkaz ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora, tada se u odnosu na dopuštenost revizije primjenjuje odredba čl. 382 st. 1 toč. 1 Zakona o parničnom postupku, prema kojoj je revizija dopuštena ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 100.000,00 kn a ne odredba čl. 381 st. 1 toč. 2 Zakona o parničnom postupku, budući se ne radi o presudi donesenoj u sporu koji je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu.

„Prvostupanjski sud ocjenjuje da je, prema odredbi čl. 382 st. 1 toč. 2 Zakona o parničnom postupku revizija protiv drugostupanjske presude uvijek dopuštena, ako je presuda donesena u sporu koji je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu. Prvostupanjski sud zaključuje da u konkretnom slučaju tužiteljici nije prestao radni odnos, jer radi na drugom radnom mjestu, radi čega se u vezi dopuštenosti revizije primjenjuje opća odredba o (ne) dopuštenosti iz čl. 382 st. 1 toč. 1 ZPP-a prema kojem je revizija dopuštena ako vrijednost predmeta spora pobijanog dijela presude prelazi 100.000,00 kn (čime je određenje

vrijednosti predmeta spora označeno sukladno odredbi čl. 40 st. 2 ZPP-a), slijedom čega je prvostupanjski sud reviziju tužiteljice odbacio kao nedopuštenu (očito temeljem ovlasti iz čl. 389 st. 1 ZPP-a). Po ocjeni ovog suda, pravilna je materijalnoppravna ocjena prvostupanjskog suda, da se u konkretnom slučaju ne radi o sporu između stranaka koji je uslijedio nakon prestanka ugovora o radu tužiteljice, jer je tužiteljica zadržala pravo pobijati otkaz ugovora o radu s ponudom izmijenjenog ugovora, ali je prethodno potpisala izmijenjeni ugovor, kojim je raspoređena na rad na druge poslove tuženika. Prema tome, pravilan je prvostupanjski zaključak da tužiteljica nije zatražila sudsku zaštitu temeljem činjenice da je njen radni odnos prestao, jer je tužiteljica zadržala radni odnos kod tuženika. U tom smislu potpuno je pogrešna interpretacija sadržaja procesnopravne odredbe čl. 382 st. 1 toč. 2 ZPP-a od strane tužiteljice, u kojoj interpretaciji navodi da u toj zakonskoj odredbi nije navedeno da bi radniku trebao prestati radni odnos, kako bi imao pravo na podnošenje revizije, neovisno o vrijednosti predmeta spora, obzirom da navedena odredba glasi da strane mogu podnijeti reviziju protiv drugostupanjske presude: „ako je presuda donesena u sporu koji je pokrenuo radnik protiv odluke o prestanku ugovora o radu“. Treba ukazati da je na isti način kao i prvostupanjski sud konkretnu procesnu situaciju, uz istu argumentaciju, razriješio Vrhovni sud RH u svojoj odluci br. Revr. 754/06-2 od 09. siječnja 2007.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 917/07-2 od 17.X.2007.

POSTUPAK PRIZNANJA I OVRHE STRANIH SUDSKIH ODLUKA

Vjerodostojni prijevod ovršne isprave

(Čl. 101 st. 5 Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91)

Prijevod ovršne isprave koji nije ovjeren od strane ovlaštenog sudskog tumača ne može se smatrati vjerodostojnim prijevodom ovršne isprave.

„Naime, u konkretnom predmetu vjerovnik je podnio prijedlog za izvršenje temeljem izvršne isprave – rješenja njemačkog nositelja socijalnog osiguranja, uz istovremeno priznanje navedene odluke sukladno čl. 101 st. 5 Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima (NN br. 53/91; dalje: ZRSZ). Uz navedeni prijedlog vjerovnik je priložio presliku izvršne isprave – rješenje njemačkog nositelja socijalnog osiguranja te prijevod navedene isprave na hrvatski jezik. Međutim, kako priloženi prijevod nije ovjeren od strane ovlaštenog sudskog tumača, to ovaj sud takav prijevod ne može smatrati vjerodostojnim prijevodom navedene izvršne isprave, a samim time niti ispitati postojanje svih pretpostavki potrebnih za priznanje takve odluke njemačkog nositelja socijalnog osiguranja u RH. Obzirom na navedenu činjenicu da je pobijano rješenje donijeto na osnovu utvrđenih pretpostavki koje proizlaze iz neovjerenog prijevoda strane odluke kao izvršne isprave, to ovaj sud trenutno, a upravo zbog tog nedostatka, na može ispitati osnovanost ili neosnovanost pobijanog rješenja, slijedom čega je valjalo, a ne upuštajući se u ocjenu ostalih žalbenih navoda dužnika, njegovu žalbu prihvatiti te pobijano rješenje sukladno čl. 380 toč. 3 ZPP-a u vezi čl. 14 ZIP-a (NN 53/92 i 91/92) ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovni postupak.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 736/07-2 od 21.IX.2007.

PRESUDA NA TEMELJU PRIZNANJA

Izostanak obrazloženja u presudi na temelju priznanja

(Čl. 338 st. 6 Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada se stranke nisu odrekle prava na žalbu, smatra se da nije ispunjena jedna od kumulativno određenih pretpostavki, koja je ujedno i odlučna procesna pretpostavka za izostanak obrazloženja presude na temelju priznanja.

„Naime, prvostupanjski sud je u obrazloženju pobijane presude samo kontradiktorno naveo da predmetna presuda na temelju priznanja ne sadrži obrazloženje, pri čemu se poziva na primjenu čl. 338 st. 6 ZPP-

a. Navedena odredba ZPP-a propisuje ovlast suda da ne obrazlaže presudu u slijedećoj procesnoj situaciji: ako su se stranke nakon proglašenja presude odrekle prava na žalbu, te ako nisu izričito zatražile da presuda koja će im biti dostavljena bude obrazložena. U navedenim okolnostima sud neće posebno obrazložiti donijetu presudu, nego samo naznačiti da su se stranke odrekle prava na žalbu i da zbog toga presuda nije obrazložena. Pregledom prvostupanjskog predmeta, a osobito analizom zapisnika s ročišta od 01. lipnja 2007.g., na kojem je prvostupanjski sud donio i objavio pobijanu presudu, ovaj sud je utvrdio da je u tom zapisniku prvostupanjski sud unio tuženičinu izjavu o priznanju tužbenog zahtjeva na način: „...Utvrdjuje se da je naknadno pristupila pozvana Z.M. koja izjavljuje da priznaje tužbu i tužbeni zahtjev, jer je tužitelj platio njezin dug kao jamac“. Na istom ročištu prvostupanjski sud je donio i objavio presudu na temelju priznanja sa sadržajem izreke kao u pisanom otpravku prvostupanjske presude. Nakon objave presude prvostupanjski sud je u zapisniku naveo da odluka o trošku slijedi pismenim putem, te da prisutni ne traže obrazloženu odluku. Dakle, na sudskom zapisniku, na kojem je donijeta presuda na temelju priznanja, nije navedeno da su se stranke odrekle prava na žalbu, te procesne okolnosti očit je svjestan i prvostupanjski sud, obzirom da pisani otpravak presude sadrži pouku o pravnom lijeku, na osnovu kojeg je i uložena žalba. Dakle, u konkretnoj procesnoj situaciji nije ispunjena jedna od kumulativno određenih pretpostavki, koja je ujedno i odlučna procesna pretpostavka za izostanak obrazloženja presude na temelju priznanja, a to je da se stranke uopće nisu izjasnile glede prava na žalbu, odnosno nisu se odrekle prava na žalbu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 884/07-2 od 02.X.2007.

VII. PARNIČNI TROŠKOVI

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Troškovi ovršnog postupka

(Čl. 14 st. 6 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00)

Ovrhovoditelj koji nije pravovremeno tražio daljnje troškove ovršnog postupka koji je obustavljen, nema pravo u drugom ovršnom postupku tražiti naplatu troškova koji mu nisu dosuđeni u ranijem ovršnom postupku.

„Međutim, žalba ovršenika djelomično je osnovana u odnosu na djelomičnu neosnovanost određenja ovrhe za sve zatražene troškove ovršnog postupka u prvostupanjskom ovršnom predmetu br. Ovr. ___/04. Naime, od svih troškova tog ovršnog postupka pravomoćno su dosuđeni prednici ovrhovoditelja samo troškovi navedeni u rješenju o ovrsi br. Ovr. ___/00-2 od 17. travnja 2000.g. (rješenje o ovrsi postalo je pravomoćno 02. svibnja 2000.g., što se odnosi i na troškove postupka određene tim rješenjem). Navedena ovrha obustavljena je pravomoćnim rješenjem br. Ovr. ___/00-25 od 13. veljače 2002.g. (a pravomoćnost je iskazana s danom 28. veljače 2002.g.). Daljnji troškovi postupka ovrhovoditeljici u tom predmetu nisu po prvostupanjskom sudu dosuđeni, a niti je njihovu naknadu ovrhovoditeljica temeljem ovlasti iz čl. 14 st. 6 OZ-a pravovremeno tražila (u zakonskom roku od 30 dana od dana završetka tog postupka). Dakle, za daljnje troškove tog ovršnog postupka ne postoji ovršna isprava, a ovrhovoditelj nije ovlašten u drugom ovršnom postupku tražiti naknadu odnosno naplatu troškova koji se odnose na drugi ovršni postupak koji mu nisu dosuđeni (a na zahtjev za naknadu kojih je prekludiran i u smislu primjene odredbe čl. 164 st. 3 ZPP-a u vezi čl. 14 st. 6 i čl. 19 OZ-a).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 928/07-2 od 16.XI.2007.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Nalog za plaćanje sudske pristojbe

(Čl. 37 st. 2 Zakona o sudskim pristojbama – „Narodne novine“, br. 74/95, 57/96 i 137/02)

Nalog za plaćanje sudske pristojbe predstavlja sudsku odluku, a prigovor protiv naloga predstavlja pravni lijek, na koji se supsidijarno primjenjuju odredbe Zakona o parničnom postupku koje se odnose na žalbu.

„Naime, pobijanim rješenjem prvostupanjski sud je odlučivao o prigovoru tužitelja izjavljenim protiv naloga za plaćanje sudske pristojbe. Prema čl. 37 st. 2 ZSP-a sud će stranci koja nije bila nazočna sudskoj radnji na koju mora platiti pristojbu poslati nalog da u roku od 8 dana od dostave naloga plati dužnu pristojbu i upozoriti je na posljedice iz st. 1 toga članka, a to znači na posljedice neplaćanja pristojbe u tom roku u smislu odredbe čl. 40 istog Zakona. Isto tako iz odredbe čl. 38 st. 1 ZSP-a proizlazi da protiv naloga stranka može u roku od tri dana od dana kada joj je isti dostavljen podnijeti prigovor prvostupanjskom sudu. Iz citiranih zakonskih odredbi proizlazi da nalog za plaćanje sudske pristojbe predstavlja u smislu odredbe čl. 37 st. 2 ZSP-a sudsku odluku, koju je sud dužan i ovlašten donijeti u tom postupku, a da sukladno odredbi čl. 38 st. 1 ZSP-a prigovor protiv toga naloga predstavlja pravni lijek koji je stranka dužna podnijeti u određenom roku, a to je rok od 3 dana. To znači da se supsidijarnom primjenom, u konkretnom slučaju, odredbi Zakona o parničnom postupku za predmetni pravni lijek prigovor trebaju primijeniti postupovne odredbe toga Zakona koje se odnose i na žalbu. Prema tome i neovisno o tome da li je prvostupanjski sud kod donošenja naloga za plaćanje sudske pristojbe od 10.01.07.g. pravilno isti utemeljio na materijalnom pravu, taj sud po primitku prigovora tužitelja, analognom primjenom odredbe čl. 358 st. 1 ZPP-a bio dužan prije svega razmotriti da li su se ispunile procesnopravne pretpostavke za podnošenje žalbe, a to je da li je ista pravovremena, potpuna i dopuštena, jer je naime, tom zakonskom odredbom propisano da je sud ovlašten takve žalbe odbaciti, time da se sukladno odredbi st. 2 istog propisa nepravovremena žalba smatra ona koja je podnesena nakon proteka zakonskog roka za njezino podnošenje.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.1197/07-2 od 06.XII.2007.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Odlučivanje o troškovima postupka kada stranke nisu zatražile troškove postupka

(Čl. 164 Zakona o parničnom postupku – «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Sud je prekoračio zahtjeve stranaka, ukoliko je odlučio da svaka stranka snosi svoje troškove, iako stranke nisu zahtijevale naknadu parničnih troškova.

„Naime, valja reći da u konkretnom slučaju, prema stanju zapisnika od 20.04.2007.g., stranke nisu zatražile trošak postupka, pa stoga niti takvu odluku nije imalo osnova donositi, to niti utemeljeno na čl. 272 OBZ-a, a na kojoj je prvostupanjski istu utemeljio. Naime, kada stranke trošak postupka ne zatraže, a to u skladu sa odredbom čl. 164 st. 1, 2 i 3 ZPP-a, postavljajući određeni zahtjev za naknadu troška postupka sa određeno navedenim troškovima najkasnije do završetka raspravljanja koje prethodi odlučivanju o troškovima, a što je konkretan slučaj, tada ne postoje niti njihovi zahtjevi za naknadu troška postupka, pa sud o troškovima postupka ne odlučuje. Zbog toga je prvostupanjski sud u konkretnom slučaju nepostojanja zahtjeva stranaka za naknadu troška postupka, odlučivanjem pod toč. V izreke presude da svaka stranka snosi svoj trošak postupka, donošenjem takve odluke prekoračio zahtjeve stranaka.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 930/07-2 od 30.X.2007.

ODLUČIVANJE O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Pravo na naknadu troškova za sastav podneska

(Tbr. 11 Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika – „Narodne novine“, br. 91/04)

Odvjetniku ne pripada naknada za sastav podneska u ovršnom postupku.

„Prema odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, odvjetniku ne pripada naknada za sastav podneska u ovršnom postupku, jer je Tbr. 11 izričito određeno za koje podneske odvjetniku pripada naknada, uključujući i sastav dražbenih uvjeta, pa kako Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika uopće nije predviđena naknada za sastav podnesaka u ovršnom postupku to je prvostupanjski sud, pravilno primjenjujući Tarifu, pravilno ocijenio da ovrhovoditelju ne pripada pravo na trošak sastava za tri podneska, budući da je važeća Tarifa o nagradama i naknadi za rad odvjetnika stupila na snagu i primjenjuje se od 05. srpnja 2004.g., a u konkretnom slučaju radi se o podnescima koji su predani u spis u kasnijem razdoblju, slijedom čega se žalbeni razlog pogrešne primjene materijalnog prava ne može prihvatiti osnovanim. Bez obzira na sadržaj odredbe čl. 7 st. 1 OZ-a, važećom Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika, koja se primjenjuje u konkretnom slučaju, nije predviđena naknada odvjetniku za sastav podnesaka u ovršnom postupku, slijedom čega niti ovrhovoditelju ne pripada pravo na naknadu troškova za sastav podneska od 07. prosinca 2005. g., 14. prosinca 2005.g. i 19. srpnja 2007.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 83/08-2 od 28.I.2008.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA PARNIČNIH TROŠKOVA

Oslobođenje ovršenika od plaćanja sudskih pristojbi

Ovršenik se ne može osloboditi od plaćanja troškova postupka ovrhovoditelju.

„U odnosu na žalbene navode ovršenice, valja ukazati da je ovršenica ovlaštena u smislu odredaba Zakona o sudskim pristojbama podnijeti prijedlog za oslobođenje od plaćanja sudskih pristojbi, dok nije ovlaštena zahtijevati oslobođenje plaćanja troškova postupka budući da se u smislu odredbe čl. 172 ZPP-a stranka može osloboditi samo plaćanja troškova postupka koji se odnose na predujmljivanje troškova svjedoka, vještaka, uviđaja i sudskih oglasa, dok se obveze naknade troškova postupka svom protivniku ne može osloboditi, jer je u smislu odredbe čl. 14 st. 3 OZ-a ovršenica dužna ovrhovoditelju nadoknaditi troškove koji su bili potrebni za ovrhu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.136/08-2 od 06.II.2008.

OSTALA PRAVILA O NAKNADI PARNIČNIH TROŠKOVA

Trošak uređenja međe

(Pravno pravilo - paragraf 283. bivšeg Zakona o sudskom izvanparničnom postupku koji se u Republici Hrvatskoj primjenjuje temeljem Zakona o primjeni pravnih propisa kao pravnih pravila donijetih prije 06.04.1941. godine)

Predlagatelj koji je stavio prijedlog za uređenje međe snosit će sam troškove postupka ako se iz rasprave pokaže da obnavljanje ili ispravljanje međe nije bilo potrebno, jer međa nije bila sporna ili se može lako raspoznati ili što su ostali sudionici postupka bili spremni bez suda izvršiti obilježavanje međe.

„Ponajprije valja naglasiti da se odluka o troškovima u (izvanparničnim) postupcima radi uređenja međe zasniva uvijek na pravnim pravilima sadržanim u paragrafima Zakona o sudskom vanparničnom postupku iz 1934. godine, budući da Zakon o vlasništvu i drugim stvarnim pravima, utvrđujući u odredbi čl. 103 način uređenja međe, ne sadrži i odredbu o troškovima postupka uređenja međe, određujući samo to da među obnavlja ili ispravlja sud u izvanparničnom postupku. Stoga, a na osnovi odredbi Zakona o načinu primjene pravnih pravila donesenih prije 06. travnja 1941.g. (NN 53/91), obzirom važećim propisima Republike Hrvatske nije utvrđen način obveze naknade troškova postupka u postupku uređenja međe, valja primijeniti pravno pravilo iz paragrafa 283 bivšeg Zakona o sudskom vanparničnom postupku. Naime, prema paragrafu 283 st. 1 Zakona o sudskom vanparničnom postupku, troškove postupka uređenja odnosno ispravljanja međe, snose stranke u razmjeru sa dužinom graničnih linija njihovih nekretnina između kojih je međa uređena, time da onaj koji je stavio prijedlog za uređenje međe snosi sam troškove postupka u slijedećim slučajevima: ako se iz rasprave pokaže da obnavljanje ili ispravljanje međe nije bilo potrebno, jer međa nije bila sporna ili se može lako raspoznati ili što su ostali sudionici postupka bili spremni bez suda izvršiti obilježavanje međe. Razmatrajući stanje spisa i pobijanog rješenja ovaj sud utvrđuje žalbene navode protustranaka osnovanim jer je doista iz prethodno izloženog historijata postupka i sadržaja obrazložena pobijanog rješenja, vidljivo da predmetni postupak uređenja međe uopće nije bio potreban obzirom međa nije niti bila sporna između stranaka (sam mjernički vještak u svom nalazu konstatira da „nema sporne površine“), a mogla se i lako raspoznati. Stoga je ovaj sud prihvatio žalbenu tvrdnju protustranke koja sadržajno odražava pravno pravilo iz paragrafa 283 st. 1 Zakona o sudskom vanparničnom postupku prema kojem će onaj koji je stavio prijedlog za uređenje međe sam snositi troškove postupka ukoliko se dokaže da uređenje međe nije bilo potrebno, jer međa nije sporna ili se može lako raspoznati. Naime, provedeni postupak je jasno i nedvosmisleno pokazao da su nekretnine izvanparničnih stranka fizički odijeljene te da je takvo fizičko razgraničenje u potpunom suglasju sa katastarskim nacrtom za predmetnu katastarsku općinu pa je u tom smislu predlagateljica i predložila da se sudskim putem međa uredi. Stoga, utvrđujući da je međašni pravac obilježen u čitavoj dužini čvrstim građevinama i čvrstim ogradama, uz posebnu napomenu da iz sadržaja prvostupanjskog spisa proizlazi da prava niti nije bio sporan, to ovaj sud ne nalazi egzistentnim pretpostavke koje bi opravdavale da se protustranci naloži na platež polovica troškova ovog postupka već da su se stekli uvjeti iz pravnog pravila 283 st. 1 Zakona o sudskom

vanparničnom postupku. Tek podredno valja upozoriti i sud i predlagateljicu da je predmetni postupak – izvanparnični, zbog čega strankama ni u kom slučaju ne pripadaju troškovi zastupanja!“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 240/08-2 od 07.III.2008.

TROŠKOVI POSTUPKA

Troškovi ovrhe

(Čl. 252 I st. 1 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Nagrada i naknada troškova koje je ovrhovoditelj platio javnom bilježniku temeljem Tarife o nagradama i naknadi troškova javnih bilježnika u ovršnom postupku predstavljaju dio troška ovršnog postupka.

„Prije svega valja navesti da u smislu odredbe čl. 252 a OZ-a o prijedlogu za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave odlučuju javni bilježnici u skladu s odredbama Ovršnog zakona. Prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave, sukladno odredbi čl. 252 b st. 1 OZ-a ovrhovoditelj je ovlašten podnijeti isključivo javnom bilježniku po svom izboru i od njega zatražiti da donese rješenje o ovrsi na temelju takve isprave. Prema odredbi čl. 252 I st. 1 OZ-a za obavljanje poslova iz postupka ovrhe javni bilježnici imaju pravo na nagradu i naknadu troškova u skladu s odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova javnih bilježnika u ovršnom postupku koju donosi Ministar nadležan za poslove pravosuđa. Dakle, prema izričitoj odredbi čl. 252 I st. 1 OZ-a javnim bilježnicima za obavljanje poslova iz postupka ovrhe pripada pravo na nagradu i naknadu troškova, sukladno Pravilniku o nagradama i naknadi troškova javnih bilježnika u ovršnom postupku. Nagrada i naknada troškova koje ovrhovoditelj plati javnom bilježniku dio su troškova ovrhe, sukladno odredbi čl. 252 I st. 2 OZ-a. Kako nagrada i naknada troškova javnog bilježnika za obavljanje poslova iz postupka ovrhe predstavlja dio troškova ovrhe, te troškove je ovršenica u obvezi naknaditi ovrhovoditelju, sukladno odredbi čl. 14 st. 4 OZ-a, prema kojoj odredbi je ovršenik dužan ovrhovoditelju naknaditi troškove koji su bili potrebni za ovrhu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.190/08-2 od 20.II.2008.

VIII. OVRŠNI POSTUPAK I POSTUPAK OSIGURANJA

OVRŠNA ISPRAVA

Javnobilježnička isprava

(Čl. 54 Zakona o javnom bilježništvu – „Narodne novine“, br. 78/93 i 29/94)

Javnobilježnička isprava stječe svojstvo ovršnosti u trenutku dospjelosti tražbine koja je u njoj utvrđena.

„Trebalo navesti da se predmetno rješenje o ovrši temelji na ovršnoj ispravi javnobilježničkoj ispravi Ugovoru o kreditu br. ___/04 sa sporazumom o osiguranju novčane tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretnini od 23. rujna 2004.g. solemniziranog kod javne bilježnice R.B. iz V. pod brojem OU. ___/04 od 23. rujna 2004.g. Na navedenoj javnobilježničkoj ispravi stavljena je klauzula ovršnosti dana 14. rujna 2006.g., a iz čega slijedi da je prijedlog za ovrhu u cijelosti utemeljen na zakonskim odredbama. Naime, u smislu odredbe čl. 25 st. 1 OZ-a javnobilježnička isprava je ovršna ako je postala ovršna po posebnim pravilima koja uređuju ovršnost takve isprave, dok se prema st. 2 istog članka na temelju javnobilježničke isprave koja je postala ovršna u jednom dijelu ovrha može odrediti samo u odnosu na taj dio. Zakon o javnom bilježništvu ne sadrži izričitu odredbu o tome u kojem trenutku ovršna javnobilježnička isprava stječe svojstvo ovršnosti, ali se iz formulacije čl. 54 st. 1 i 3 i 4 Zakona o javnom bilježništvu, može zaključiti da se radi o istom trenutku kao i kod sudske nagodbe, dakle o trenutku dospjelosti tražbine koja je u njoj utvrđena. U konkretnom slučaju javni bilježnik je stavio potvrdu ovršnosti na predmetnu javnobilježničku ispravu na temelju potvrde ovrhovoditelja da je predmetno potraživanje, u iznosu navedenom u pobijanom rješenju dospjelo na naplatu. Osim toga, budući da se u konkretnom slučaju radi o ovrši na nekretnini, pobijano rješenje je u cijelosti sukladno odredbi čl. 75 OZ-a. Tome valja dodati da je na temelju čl. 12 predmetnog ugovora ovršenica pristala da se ovrha na predmetnoj nekretnini može provesti neposredno na temelju same ovršne isprave po odredbama Ovršnog zakona. Jedini žalbeni navod ovršenice je da je ovršenik platio dio dugovanja, te da će u kratkom periodu platiti preostali dio. Žalba

ovršenice je podnesena sudu prvog stupnja dana 26. listopada 2007.g., dok je prijedlog za ovrhu podnesen dana 19. listopada 2006.g. Treba dodati da iz odgovora na žalbu ovrhovoditelja, te priložene dokumentacije proizlazi da je zadnja uplata po predmetnoj partiji kredita izvršena dana 15. travnja 2005.g. Obzirom na navedeno, jasno je da je ovrhovoditelj obračunao sve izvršene uplate do travnja 2005.g., kada je izvršeno zadnje plaćanje po predmetnom kreditu, a ovršenica nije dostavila dokaz da bi nakon tog dana ovršenik platio bilo koji drugi iznos predmetnom kreditu pri čemu je kredit po ovrhovoditelju raskinut s danom 13. listopada 2006.g.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.41/08-2 od 08.II.2008.

OVRŠNA ISPRAVA

Namirenje u ovrsi nakon zaključenja stečajnog postupka

(Čl. 96 Zakona o stečaju – „Narodne novine“, br. 44/96, 29/99, 129/00 i 123/03)

Ukoliko je stečajni postupak zaključen, a njegovo zaključenje nije dovelo do brisanja ovršenika iz sudskog registra, tada ovrhovoditelj ima pravo radi namirenja tražbine za koju postoji ovršna isprava, a nije podmirena, pokrenuti ovršni postupak.

„Prema tome, iako je točan zaključak ovršenika da stečajni vjerovnici svoje tražbine u odnosu na stečajnog dužnika ostvaruju u stečajnom postupku, a sukladno čl. 96 Stečajnog zakona (dalje: SZ), ovršenik zanemaruje činjenicu, a kao što pravilno ističe ovrhovoditeljica, da je stečajni postupak nad ovršenikom zaključen, da ovrhovoditeljica slijedom toga više nema status stečajnog vjerovnika, a niti ovršenik stečajnog dužnika, te da se, obzirom na navedeno, u odnosu na stranke te na njihove pravne odnose više ne primjenjuju odredbe SZ-a. Prema tome, u konkretnom postupku je nesporno da ovrhovoditeljica raspolaže ovršnom ispravom – presudom Općinskog suda u Varaždinu, broj: P___/02 od 20. veljače 2002.g., koja presuda je postala pravomoćna prije otvaranja stečajnog postupka nad ovršenikom. Nadalje, a što je utvrđeno razmatranjem spisa, valja istaknuti kako je ovrhovoditeljica navedeno potraživanje prijavila u stečajnom postupku, međutim, isto joj je u cijelosti

osporeno i to od strane stečajnog dužnika u iznosu 11.846,07 kn te od strane vjerovnika stečajnog dužnika u iznosu od 5.229,13 kn. Kako su tužbe stečajnog dužnika i vjerovnika I.H. protiv ovdje ovrhovoditeljice odbačene rješenjem Trgovačkog suda u V., broj P. ___/03-26 od 23.03.2003.g., te obzirom da ovrhovoditeljici navedeni iznos utvrđen ovršnom ispravom broj P. __02 očito nije isplaćen (navodi stranaka), te obzirom da je nad ovršenikom stečajni postupak zaključen, a koja radnja nije imala za posljedicu brisanje tog pravnog subjekta iz sudskog registra, već je isti nastavio postojati u pravnom prometu, to ovaj sud smatra kako su ispunjene pretpostavke za određivanje ovrhe sukladno prijedlogu ovrhovoditeljice. Prema tome, u pravilu nije moguće istovremeno vođenje i ovršnog i stečajnog postupka, upravo zbog njihovog u osnovi zajedničkog cilja, međutim, kako je u konkretnom postupku stečajni postupak zaključen, a njegovo zaključenje nije dovelo i do brisanja ovršenika iz pravnog prometa, to je u konkretnom slučaju moguće radi namirenja tražbine za koju postoji ovršna isprava, a nije podmirena, pokrenuti ovršni postupak i to stoga jer se, a upravo činjenicom zaključenja stečajnog postupka, na pravne odnose između stranaka više ne mogu primjenjivati odredbe SZ-a, već drugih odgovarajućih zakona, u konkretnom slučaju Ovršnog zakona.,,

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 979/07-2 od 31.X.2007.

OVRŠNA ISPRAVA

Tražbina čije se prisilno ispunjenje traži

(Čl. 20 Ovršnog zakona – «Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Ukoliko ovrhovoditelj predlaže ovrhu temeljem ovršne isprave kojom je ovršenik obvezan za ovrhovoditeljevo uzdržavanje doprinostiti 15,20% mjesečne plaće, tada sud nije ovlašten odbaciti takav prijedlog zbog toga što ovrhovoditelj nije nominalno naznačio iznos tražbine, iz razloga što je tražbina čije prisilno ispunjenje predlaže ovrhovoditelj dovoljno određena po predmetu, vrsti i opsegu.

„Prvostupanjski sud u obrazloženju pobijanog rješenja zauzima stajalište da podnijeti prijedlog za ovrhu ne udovoljava pretpostavkama normiranih odredbom čl. 35 st. 1 OZ-a iz čijeg sadržaja iščitava obvezu ovrhovoditelja da nominalno naznači iznos tražbine u smislu ukupnog glavničnog iznosa za koji je potrebno provesti ovrhu. Imajući u vidu što je ovrhovoditelj visinu svoje mjesečne tražbine označio sa „15,20% ovršenikove mjesečne plaće“ prvostupanjski sud je primijenio odredbu čl. 35 st. 3 OZ-a i odbacio prijedlog za ovrhu kao „neispravnog“. Naime, prvostupanjski sud zanemaruje načelo formalnog legaliteta koje izvire iz daljnje odredbe čl. 20 OZ-a obzirom ovrhovoditelj predlaže ovrhu temeljem ovršne isprave – pravomoćne i ovršne presude Općinskog suda u N.M. broj P. ___/02 od 29. prosinca 2003.g. – kojom je ovršenik (njegov otac) obvezan za njegovo uzdržavanje doprinosti 15,20% svoje mjesečne plaće. Razmatranjem sadržaja prijedloga za ovrhu i priložene ovršne isprave ovaj sud nalazi da je tražbina čije prisilno ispunjenje predlaže ovrhovoditelj nedvojbeno dovoljno određena konkretnom ovršnom ispravom koja sadržava podatke koji je kvalificiraju podobnom za ovrhu, a koji su normirani odredbom čl. 26 st. 1 OZ-a jer je tražbina dovoljno određena po predmetu, vrsti i opsegu.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1123/07-2 od 22.XI.2007.

PREDLAGANJE NOVOG SREDSTVA I PREDMETA OVRHE

Pretpostavke za podnošenje prijedloga za ovrhu na drugom predmetu

(Čl. 5 st. 4 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00)

Da bi ovrhovoditelj mogao povući prijedlog za ovrhu i podnijeti novi prijedlog za ovrhu na drugom predmetu, mora biti ispunjena zakonska pretpostavka nemogućnosti provedbe ovrhe na predmetu i sredstvu kojim je ovrha određena pravomoćnim rješenjem o ovrsi.

„I prema stajalištu ovog suda iz stanja prvostupanjskog predmeta može se samo zaključiti da je provedba ovrhe na pokretninama ovršenika otežana, a ne i nemoguća, zbog čega su se ostvarile pretpostavke za primjenu mjera protiv ometanja provedbe ovrhe predviđene čl. 16 i 44 OZ-a, pa u situaciji kada još nije niti izvršeno uredovanje radi zapljene pokretnina, preuranjen je i zaključak da se ovrha ne može provesti. Kako dakle iz postupka pred sudom prvog stupnja ne proizlazi zaključak da se pravomoćno rješenje o ovrsi na pokretninama ovršenika ne može provesti, jer ovrha na pokretninama nije dovršena, to očigledno, ovrhovoditelj nije bio ovlašten podnijeti prijedlog za promjenu sredstava ovrhe. Stoga, iako je načelno točna žalbena tvrdnja ovrhovoditelja da on može u svako doba povući prijedlog za ovrhu i podnijeti novi prijedlog za ovrhu na drugom predmetu, ukoliko svoj zahtjev temelji na odredbi čl. 5 OZ-a, mora biti ispunjena zakonska pretpostavka nemogućnosti provedbe ovrhe na predmetu i sredstvom kojim je ovrha određena pravomoćnim rješenjem o ovrsi iz čl. 5 st. 4 OZ-a. Pogrešno ovrhovoditelj u žalbi smatra da je njegov „nastavni prijedlog za ovrhu“ valjalo smatrati novim prijedlogom za ovrhu. Naime, ovrhovoditelj nije ovlašten, tijekom trajanja ovršnog postupka podnijeti prijedlog za ovrhu na drugom sredstvu, jer takvo ovlaštenje ovrhovoditelju ne pripada na osnovi bilo koje odredbe OZ-a, zbog čega se prijedlog ovrhovoditelja u podnesku od 01. lipnja 2007.g. može smatrati, jedino prijedlogom za promjenu sredstava, odnosno predmeta ovrhe u smislu odredbe čl. 5 st. 4 OZ-a, a za podnošenje kojeg prijedloga nisu ispunjene pretpostavke u smislu citirane zakonske odredbe. Naime, ovrhovoditelj može u ovršnom prijedlogu predložiti više sredstava ili više predmeta ovrhe, pri čemu je sud rješenjem o ovrsi ovlašten odrediti provedbu ovrhe na svim, ili samo na nekim od predloženih sredstava, odnosno predmeta ovrhe, iz čega slijedi zaključak da ovrhovoditelj, nakon donošenja rješenja o ovrsi na jednom ili više sredstava odnosno predmeta ovrhe, nije u daljnjem tijeku ovršnog postupka ovlašten, kako to pogrešno smatra, predlagati ovrhu na drugom sredstvu ovrhe ili drugom predmetu ovrhe, i samo u slučaju ako se pravomoćno rješenje o ovrsi na određenom predmetu ili sredstvu ne može provesti, ovrhovoditelj može predložiti novo sredstvo ili predmet ovrhe radi namirenja istovjetne tražbine sukladno odredbi čl. 5 st. 4 OZ-a.“

Županijski sudu u Varaždinu, Gž. 1271/07-2 od 07.I.2008.

RJEŠENJE KOJIM SE PRIJEDLOG ZA OVRHU ODBACUJE

Proturječnost u ovršnom prijedlogu

(Čl. 35 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Ukoliko je sadržaj ovršnog prijedloga u suprotnosti sa činjenicama navedenim u uvodu ovršnog prijedloga (navedene su dvije različite pokretnine), takav ovršni prijedlog zbog proturječnosti nije podoban za postupanje.

„Prema sadržaju prijedloga za ovrhu, ovrhovoditelj kao sredstvo kojim ovrhu treba provesti označuje motorno vozilo ovršenika (ne navodeći da li I ili II ovršenika) koje je upisano u evidenciji Policijske uprave S-M i to „Peugeot _____“, godina proizvodnje 2003., reg. oznake SK _____. I prema stajalištu ovoga suda takav sadržaj prijedloga ovrhovoditelja u suprotnosti je sa činjenicama navedenim u uvodu ovršnog prijedloga, a prema kojima je I ovršenik „vlasnica“ sasvim drugog motornog vozila, moped KYMCO SUPER 9 REPLICIA, žute boje, zapremnine motora 49 ccm, snage motora 2 kw, br. šasije _____, godina proizvodnje 2003. Naime, sam zahtjev za ovrhu treba biti formuliran i postavljen na način da se može integralno preuzeti u izreku rješenja o ovrsi, pa kako navedeni ovršni prijedlog zbog opisane proturječnosti očito nije podoban za postupanje, jer je predmet ovrhe sadržan u zahtjevu ovrhovoditelja, očito nije predmet u odnosu na koji je usmjerena volja ovrhovoditelja za provođenje ovrhe, već je isti omaškom naveden u zahtjevu za provođenje ovrhe, pa je očito da se u odnosu na taj predmet ovrha niti ne može provesti, to je i prvostupanjski sud osnovano, primjenom čl. 5 st. 3 OZ-a, ne pozivajući ovrhovoditelja da prijedlog za ovrhu ispravi, takav prijedlog za ovrhu odbacio.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1068/07-2 od 08.I.2008.

OGRANIČENJE SREDSTAVA I PREDMETA OVRHE I OSIGURANJA

Povreda pravila o izuzimanju i ograničenju ovrhe na određenim predmetima

(Čl. 86 st. 1 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Na povredu pravila o izuzimanju i ograničenju ovrhe na određenim predmetima koja su propisana u cilju zaštite ovršenika, sud ne pazi po službenoj dužnosti, već isključivo po prigovoru ovršenika.

„Što se tiče žalbenih navoda ovršenice da je prvostupanjski sud prodajom nekretnina opisanih u toč. I izreke postupio protivno odredbi čl. 86 OZ-a, valja ukazati da je odredbom čl. 86 st. 1 OZ-a određeno da poljoprivredno zemljište i gospodarske zgrade poljodjelca ne mogu biti predmet ovrhe u opsegu potrebnom za njegovu uzdržavanje i uzdržavanje članova njegove uže obitelji, te drugih osoba koje je po zakonu dužan uzdržavati. Dakle, citiranom odredbom čl. 86 st. 1 OZ-a ograničena je mogućnost ovrhe na određenom dijelu imovine poljodjelca u svrhu zaštite ovršenika – poljodjelca. Međutim, pravila o izuzimanju i ograničenju ovrhe na određenim predmetima koja su propisana u cilju zaštite ovršenika, relativne su prirode, jer sud na povredu tih pravila ne pazi po službenoj dužnosti, već isključivo po prigovoru ovršenika, a tijekom ovršnog postupka do donošenja pobijanog rješenja ovršenica se uopće nije pozivala na činjenicu da je predmet ovrhe poljoprivredno zemljište i da se ona bavi poljoprivredom i da je stoga mogućnost ovrhe na tom zemljištu ograničena, sukladno odredbi čl. 86 st. 1 OZ-a, zbog čega prvostupanjski sud nije niti bio ovlašten ocjenjivati i utvrđivati da li nekretnine koje su predmet ovrhe mogu biti predmet ovrhe i da li je ovrha na tim nekretninama ograničena, slijedom čega je žalbena tvrdnja da je prvostupanjski sud postupao protivno odredbi čl. 86 OZ-a, potpuno neutemeljena.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.213/08-2 od 27.II.2008.

OVRHA NA NEKRETNINI – PRODAJA NEKRETNINE

Ovršna isprava – odluka o razvrgnuću suvlasničke zajednice nekretnina

(Čl. 100 a st. 1 i 2 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 i 194/03)

U postupku ovrhe radi civilne diobe nekretnina njihovom prodajom, ne primjenjuje se odredba članka 100 a Ovršnog zakona.

„Pobijajući prvostupanjsko rješenje, ali samo u toč. III/ izreke ovršenik smatra da je stajalište prvostupanjskog suda izraženo u navedenoj toč. III/ izreke neispravno, budući da kupac koji je ujedno i ovrhovoditelj, bez obzira što je i ovrhovoditeljica ujedno i ovršenica, a obzirom na civilnu diobu nekretnina ima pravo na prijeboj onog dijela kupovnine koji se odnosi na njegov suvlasnički dio. Ističe da je kupac na takav prijeboj imao pravo i prije nego što je uveden prijeboj u odredbe Ovršnog zakona, odnosno, sudovi su takve prijeboje vršili, slijedom čega smatra da nije osnovana tvrdnja da bi kupac trebao položiti cijelu kupovninu. Isto tako, a u odnosu troškove postupka, ovršenik smatra da će se isti također prebiti s onim dijelom kupovnine kojeg neće položiti, odnosno njegovi troškovi će se samo kompenzirati. Smatra da se odredba čl. 100 OZ-a odnosi samo na klasičnu ovrhu za namirenje duga, odnosno kada treća osoba kupi nekretninu. Takvo stajalište ovršenika ovaj sud ne nalazi osnovanim. Sukladno odredbi čl. 100 a st. 1 i 2 OZ-a (NN br. 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 i 194/03) samo ovrhovoditelj koji je kupac i jedini vjerovnik koji se namiruje iz kupovnine, nije dužan položiti kupovninu ako ona iznosi koliko i njegova ovršna tražbina ili manje. Ako pak kupovina iznosi više od njegove tražbine, ovrhovoditelj je dužan položiti samo razliku. Navedenu odredbu ovaj sud je već interpretirao u ranijoj odluci broj Gž. 246/07-2 od 22. ožujka 2007. uz isticanje da obzirom da se radi o postupku ovrhe radi civilne diobe nekretnina njihovom prodajom stranke imaju isti pravni položaj bez obzira na njihove procesne pozicije, pri čemu je doista njihova razlika samo formalnopravna, kao što ističe i prvostupanjski sud, zavisna upravo od činjenice koja je od stranaka prva pokrenula ovršni postupak. Obzirom da u konkretnom postupku nema klasičnog odnosa vjerovnik-dužnik, na način da postoji određeno potraživanje ovrhovoditelja u odnosu na ovršenika, a koje potraživanje se ostvaruje u ovršnom postupku, već su obje stranke, a kao što je naglašeno u gore navedenoj ranijoj odluci ovoga suda, istovremeno i vjerovnik i dužnik, to je očito da u konkretnom

postupku postoje istovremeno dva ovrhovoditelja. Upravo ta činjenica postojanja dva ovrhovoditelja odnosno dva vjerovnika isključuje mogućnost primjene odredbe čl. 100a OZ-a. Naime, navedena odredba izrijekom predviđa postojanje samo jednog vjerovnika koji se namiruje iz kupovnine pri čemu samo takav ovrhovoditelj nije dužan položiti kupovninu ako ona iznosi koliko i njegova tražbina ili manje, odnosno, ako iznosi više, dužan je položiti samo razliku, a koja pretpostavka u konkretnom slučaju nije ispunjena obzirom na postojanje dva ovrhovoditelja odnosno vjerovnika. Isto tako, neosnovan je žalbeni navod ovršenika prema kojem je „logika stvari“ da će se troškovi kupca – ovdje ovršenika prebiti s onim dijelom kupovnine koji se neće položiti na sud, jer da „neće valjda ovršenik sam sebi vraćati troškove“. Naime, valja istaknuti da su predmet prodaje bile nekretnine čkbr. ___/1, ___/2 i ___/3 sve upisane u z.k.ul. ___ k.o. V.T., kao suvlasništvo stranaka (ovrhovoditelja i ovršenika) i to svakog u $\frac{1}{2}$ dijela, prema tome, predmetne nekretnine prodavale su se u cijelosti. Obzirom da navedene nekretnine nije kupila treća osoba, već upravo ovršenik, to je i potrebno da se položi cijeli iznos kupovnine upravo radi namirenja troškova postupka protivne strane, odnosno ovrhovoditeljice, a ne ovršenika kao što isti pogrešno ističe. Naime, kada bi ovršenik položio na račun kupovnine samo polovicu iznosa postignute prodajne cijene, znači polovicu iznosa koji pripada ovrhovoditeljici, tada bi se i troškovi ovrhovoditeljice namirivali upravo iz njenog iznosa kupovnine, a ne i iz iznosa kupovnine koji pripada ovršeniku, a koji način namirivanja ne bi bio sukladan čl. 250 OZ-a. Kako stranke ne snose svaka svoje troškove, već u namirenju troškova sudjeluju razmjerno svojim udjelima, osim u posebnim troškovima, to je očito da je potrebno položiti cijeli iznos kupovnine, a upravo radi namirenja troškova postupka na način određen u čl. 250 OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1159/07-2 od 12.XII.2007.

NEKRETNINE KAO PREDMET OVRHE

Uređenje međe

(Čl. 103 st. 1 Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima – „Narodne novine“, br. 91/96, 68/98, 137/99, 22/00, 73/00 i 114/01)

Činjenica da je predlagatelj kupio nekretnine na javnoj dražbi, u površini naznačenoj u rješenju o dosudi, odnosno u površini koja je navedena u zemljišnoj knjizi, ne znači da između nekretnina predlagatelja i nekretnina susjednih nekretnina ne može postojati spor oko međašne linije, tim više što predlagatelj nije za vrijeme trajanja ovršnog postupka bio uveden u posjed (dvorišta) već su mu samo predani ključevi kuće.

„Predlagatelj u žalbi tvrdi da je postao vlasnikom nekretnine na način da je istu kupio na javnoj dražbi kod suda prvog stupnja, kojom prilikom je predlagatelj kupio čkbr. ___ u površini od 8 čhv, te čkbr. ___/1 površine od 5 m², te da bi svaka druga tvrdnja predstavljala sumnju u valjanost sudske kupoprodaje, podredno pogrešnu prezentaciju karakteristika faktično prodane nekretnine od strane suda. Predlagatelj je tako stečeno vlasništvo, u naznačenoj površini, valjano upisao u zemljišnu knjigu. U obrazloženju pobijanog rješenja se netočno navodi da je predlagatelj na taj način bio uveden u posjed nekretnine, već suprotno tome predlagatelj nakon kupovnine nije bio uveden u posjed, već mu je Općinski sud u N.M. samo predao ključeve nekretnine. Tek naknadno je utvrđeno da je sud prvog stupnja prodao predlagatelju zgradu koja uopće nije upisana u katastar, pa očito nije moguće odrediti među na način kako je to predložio sud u pobijanom rješenju. Predlagatelj u žalbi navodi da način na koji je uređena međa predstavlja oduzimanje cijelog dvorišta predlagatelju, pa je odluka nezakonita u cijelosti, te se o tome ne može uopće odlučivati u izvanparničnom postupku. Treba dodati da niti žalba ne osporava da između nekretnina stranaka ne postoje međašne oznake, slijedom čega je sud prvog stupnja pravilno utvrdio da su ispunjeni uvjeti za provođenje postupka uređenja međe u smislu odredbe čl. 103 st. 1 ZV-a u kojem je propisano da ako su međašni znakovi između dviju nekretnine zbog bilo kakvih okolnosti toliko oštećeni da bi se moglo dogoditi da se međe neće moći raspoznati ili da se međe više ne raspoznaju, ili su sporne, onda svaki od susjeda ima pravo zahtijevati da sud u izvanparničnom postupku (postupku uređenja međa) obnovi ili ispravi među. Tvrdnja je predlagatelja u žalbi da je on predmetne nekretnine kupio na javnoj

dražbi, da je kupio predmetne nekretnine upravo u površini naznačenoj u rješenju o dosudi, odnosno u površini koja je navedena u zemljišnoj knjizi, pa svako drugačije rješenje o uređenju međe, koje bi umanjivalo površinu nekretnine predlagatelja je protuzakonito. Kod toga se posebno ističe da prilikom vođenja ovršnog postupka predlagatelja nitko nije uveo u posjed, već su mu predani ključevi predmetne nekretnine, pri čemu se vjerojatno misli na ključeve kuće. Navedene činjenice nisu sporne, nije sporno da je predlagatelj kupio predmetne nekretnine u površinama koje su navedene u zemljišnoj knjizi, nije sporno da je predlagatelj upisan u zemljišnoj knjizi, no sve to ne znači da između nekretnina predlagatelja i nekretnina susjednih nekretnina ne može postojati spor oko međašne linije. Iz obrazloženja prvostupanjske odluke jasno proizlazi da je predlagatelj sa protustrankom pokušao mirnim putem odrediti među, odnosno površinu dvorišta koja pripada predlagatelju. Navedeni pokušaj predlagatelja nije uspio, čak štoviše, protustranka je branila predlagatelju da na bilo koji način posjeduje dio dvorišta. O tome da je do utvrđene granice međe protustranaka bila u zadnjem mirnom posjedu sud prvog stupnja dao je jasne razloge, naveo je na koji način je protustranka vršila posjedovne čine, odnosno do koje linije je predlagatelja posjedovao sporni dvorišni dio.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.183/08-2 od 18.II.2008.

NAMIRENJE VJEROVNIKA

Žalba na rješenje o namirenju

(Čl. 201 Zakona o parničnom postupku - «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada II ovršenica žalbom pobija rješenje o namirenju, sud će sve ovršenike tretirati kao jedinstvene suparničare, iz razloga što se rješenjem o namirenju može odlučiti samo na jednak način prema svim ovršenicama.

„Ovdje valja napomenuti, a obzirom na činjenicu da je predmetno rješenje pobijala samo II ovršenica, kako su u pravilu u ovršnom postupku ovršenici (ako ih ima više), koji su ujedno i suvlasnici predmetne nekretnine samo obični suparničari, što znači da je svaki od

njih samostalna stranka i njegove radnje i propuštanja niti koriste niti štete drugim suparničarima (čl. 200 ZPP-a). Međutim, u konkretnom slučaju, u ovoj fazi postupka, obzirom da II ovršenica žalbom pobija rješenje o namirenju, zbog prirode tog rješenja o istome se može odlučiti samo na jednak način prema svim suparničarima tj. isto i u odnosu na I ovršenika i u odnosu na II ovršenicu, a to upravo obzirom da je prvostupanjski sud kod donošenja pobijanog rješenja pogrešno primijenio materijalno pravo sadržano u odredbama Tarife, te će i predmetni izračun troškova a nakon otklanjanja uočene bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 11 ZPP-a, biti drugačiji pravilnom primjenom Tarife, a zbog kojih žalbenih razloga je i predmetno rješenje ukinuto. Sukladno navedenom, ovaj sud je u ovoj fazi postupka tretirao ovršenike kao jedinstvene suparničare, sukladno čl. 201 ZPP-a u svezi čl. 19 st. 1 OZ-a te je i sukladno tome pobijano rješenje povodom žalbe II ovršenice ukinuo kako u odnosu na istu tako i odnosu na I ovršenika koji predmetno rješenje nije pobijao žalbom.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.178/08-2 od 03.III.2008.

RJEŠENJE KOJIM SE PRIJEDLOG ZA OVRHU ODBACUJE

Prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave podnesen sudu

(Čl. 252 b st. 2 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Ako prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave bude podnesen sudu umjesto javnom bilježniku, sud će takav prijedlog za ovrhu rješenjem odbaciti.

„Odbacivši prijedlog ovrhovoditelja, prvostupanjski sud se poziva na odredbu čl. 252 a OZ-a kojom je određeno da o prijedlogu za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave odlučuju javni bilježnici u skladu s odredbama ovog zakona, pozivajući se također na odredbu čl. 252 b st. 2 OZ-a, prema kojoj odredbi ako prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave bude podnesen sudu umjesto javnom bilježniku, sud će prijedlog odbaciti. Kako je ovrhovoditelj prijedlog za ovrhu na temelju vjerodostojne isprave podnio prvostupanjskom sudu umjesto

javnom bilježniku, sukladno odredbi čl. 252a OZ-a prvostupanjski sud je osnovano prijedlog ovrhovoditelja odbacio temeljem odredbe čl. 252 b st. 2 OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 108/08-2 od 04.II.2008.

OBUSTAVA OVRHE

Uvjetni prijedlog za podnošenje prokaznog popisa imovine

(Čl. 136 st. 2 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 i 194/03)

Prijedlog za podnošenje prokaznog popisa imovine podnesen pod uvjetom da se na ponovnom popisu pokretnina ne nađu stvari koje mogu biti predmet ovrhe, ne sprječava primjenu odredbe čl. 136 st. 3 Ovršnog zakona ukoliko se niti prilikom ponovne pljenidbe ne nađu stvari koje mogu biti predmet ovrhe.

„Naime, točno je da je ovrhovoditelj nakon primitka zaključka prvostupanjskog suda od 19. travnja 2004.g., kojim je ovrhovoditelj obaviješten da prilikom pljenidbe održane 13. travnja 2004.g. nisu nađene pokretnine koje mogu biti predmet ovrhe, uz upozorenje da ovrhovoditelj može u roku od 3 mjeseca od dana primitka zaključka predložiti da se pljenidba ponovno provede, jer će se u protivnom ovrha obustaviti, podneskom zaprimljenim kod prvostupanjskog suda 09. srpnja 2004.g. predložio ponovni popis pokretnina ovršenika, predlažući ujedno da se, ukoliko se pri ponovnom popisu ne nađu stvari podobne za ovrhu, ovršenika pozove na davanje prokaznog popisa imovine. Međutim, navedena okolnost ne isključuje primjenu čl. 136 st. 3 OZ-a, koja odredba nalaže prvostupanjskom sudu da će obustaviti ovrhu ukoliko ovrhovoditelj u roku od tri mjeseca od dana dostave obavijesti, odnosno od dana pokušane pljenidbe kojoj je bio nazočan, ne predloži ponovnu provedbu pljenidbe ili ako se ni pri ponovnoj pljenidbi ne nađu stvari koje mogu biti predmet ovrhe. Kako ovrhovoditelj u žalbi ne osporava da niti prilikom ponovne pljenidbe održane dana 16. srpnja 2004.g. nisu nađene stvari koje mogu biti predmet ovrhe, prvostupanjski sud je osnovano obustavio ovrhu pravilno primijenivši odredbu čl. 136 st. 2 OZ-a. Dakle, prijedlog za podnošenje prokaznog popisa imovine koji je

u podnesku kojim ovrhovoditelj predlaže ponovni popis pokretnina ovršenika podnesen uvjetno, u slučaju da se na ponovnom popisu pokretnina ne nađu stvari koje mogu biti predmet ovrhe, ne sprječava primjenu odredbe čl. 136 st. 3 OZ-a u situaciji kada se niti pri ponovnoj pljenidbi ne nađu stvari koje mogu biti predmet ovrhe, zbog čega je žalbena tvrdnja ovrhovoditelja „da ne postoji razlog za donošenje rješenja o obustavi ovršnog postupka“, potpuno pogrešna i neutemeljena.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1221/07-2 od 10.XII.2007.

OBUSTAVA OVRHE

Obustava ovrhe na motornom vozilu

(Čl. 143 k st. 1 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 i 194/03, 88/05)

Ukoliko ovrhovoditelj u roku od tri mjeseca od kada mu je dostavljeno rješenje o ovrsi na motornom vozilu, bez obzira što je ovršenik izjavio žalbu, ne predloži oduzimanje motornog vozila, naznači mjesto gdje se ono nalazi te ne osigura potrebno prijevozno sredstvo i radnu snagu za poduzimanje tih radnji, sud će obustaviti ovrhu.

„Naime, prvostupanjski sud je jasno i određeno naveo da je zbog nepostupanja ovrhovoditelja sukladno odredbi čl. 143 k st. 1 OZ-a, kao zakonska posljedica nastupila obustava ovrhe. Pri tom je prvostupanjski sud imao u vidu da je doista ovrhovoditelj već u prijedlogu za ovrhu predložio oduzimanje motornog vozila, no navedeno je ocijenio nužnom zakonskom pretpostavkom sadržanom u odredbi čl. 129 st. 1 i 3 OZ-a čije neispunjenje ima za posljedicu odbačaj prijedloga za ovrhu. Ovaj sud pravilnim prihvaća i daljnje stajalište izraženo u pobijanom rješenju – da činjenica što je ovršenik protiv rješenja o ovrsi izjavio žalbu nije od utjecaja na zakonsku obvezu ovrhovoditelja da u roku iz odredbe čl. 143 k st. 1 OZ-a predloži oduzimanje vozila uz točno određenje gdje se odnosno motorno vozilo nalazi, obzirom žalba ne odgađa provedbu ovrhe u smislu daljnje odredbe čl. 46 st. 7 OZ-a. Zauzeto stajalište

prvostupanjskog suda jasnim i pravilnim prihvaća i ovaj sud nalazeći ga potvrđenim sadržajem odredbe čl. 143 k st. 1 OZ-a koja početak tijeka roka od tri mjeseca ne vezuje uz pravomoćnost rješenja o ovrsi već uz trenutak dostave istog ovrhovoditelju, navedeno obzirom se ovrha određena na motornom vozilu neće nastaviti po službenoj dužnosti već samo na prijedlog ovrhovoditelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 695/07-2 od 11.XII.2007.

OBUSTAVA OVRHE

Pogrešna uputa suda

(Čl. 64b st. 3 i 4 Ovršnog zakona –„Narodne novine“, br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05)

Sud nije ovlašten obustaviti ovrhu, ukoliko je ovrhovoditelju u obrazloženju rješenja o odgodi ovrhe u pogledu nastavka ovrhe dao pogrešnu uputu.

„Prije svega, a vezano uz navode žalbe, valja istaknuti da se u konkretnom slučaju primjenjuje Ovršni zakon objavljen u NN br. 57/96, 29/99, 173/03, 194/03, 151/04 i 88/05, i to stoga jer je prijedlog za ovrhu podnesen u vrijeme važenja tog Zakona, a sukladno odredbi čl. 123 st. 1 OZ-a. Prema tome, a obzirom da je postupak ovrhe doista bio odgođen na prijedlog ovrhovoditelja, to je u konkretnom slučaju valjalo primijeniti i čl. 64b st. 3 i 4 OZ-a, a što je i prvostupanjski sud učinio. Međutim, u rješenju o odgodi ovrhe od 01. ožujka 2007.g. prvostupanjski sud je naveo da se postupak ovrhe odgađa do 01. svibnja 2007.g., te ukoliko ovršenik ne podmiri dužnu tražbinu do toga roka, da će se postupak, sukladno čl. 66 OZ-a, nastaviti po službenoj dužnosti il na prijedlog ovrhovoditelja. Takva pogrešna uputa prvostupanjskog suda ne može ići na štetu stranke koja se držala takve upute i u skladu s takvom uputom je i postupala. Bez obzira na činjenicu da je ovrhovoditelj zastupan po kvalificiranim punomoćnicima, prvostupanjski sud se u obrazloženju rješenja o odgodi ovrhe od 01. ožujka 2007.g. u pogledu nastavka postupka izričito pozvao na odredbu čl. 66 OZ-a, navodeći da će se, ukoliko ovršenik ne podmiri dužnu tražbinu, postupak nastaviti po

službenoj dužnosti ili na prijedlog ovrhovoditelja, pa stoga, obzirom na takvu uputu, prvostupanjski sud nije bio ovlašten obustaviti ovrhu primjenom odredbe čl. 64 b st. 4 OZ-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1127/07-2 od 29.XI.2007.

OVRHA RADI NAPLATE NOVČANE TRAZBINE – ZAŠTITA OVRŠENIKA FIZIČKE OSOBE

Ovrha na naknadi plaće koju ovršenica ostvaruje za vrijeme porodnog dopusta

(Čl. 149 st. 1 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03 i 194/03, 88/05)

Činjenica što se ovršenica nalazi na porodnom dopustu a ovrha je određena na plaći ovršenice, nema utjecaja na zakonitost rješenja o ovrsi u odnosu na sredstvo i predmet ovrhe na kojima je ista određena, iz razloga što i naknada plaće koju ovršenica ostvaruje za vrijeme porodnog dopusta predstavlja naknadu na kojoj se može odrediti ovrha.

„Neosnovano prije svega ovršenica ukazuje na ostvarenje bitne povrede odredaba ovršnog postupka iz čl. 354 st. 2 toč. 11 ZPP-a u vezi čl. 19 st. 1 OZ-a, jer je izreka pobijanog rješenja u potpunosti jasna i određena, te iz iste nedvojbeno proizlazi da je ovrha određena na plaći ovršenice, a činjenica što se ovršenica nalazi na porodnom dopustu, nema utjecaja na pravilnost i zakonitost pobijanog rješenja u odnosu na sredstvo i predmet ovrhe na kojima je ista određena. Naime, i naknada plaće koju ovršenica ostvaruje za vrijeme porodnog dopusta predstavlja naknadu na kojoj se utemeljeno na odredbi čl. 149 st. 1 OZ-a ovrha može odrediti do iznosa u visini 1/3 naknade plaće, a na što pravilno upućuje i ovrhovoditelj u odgovoru na žalbu. Prema tome izreka pobijanog rješenja u potpunosti je jasna i određena, a glede predmeta i sredstva ovrhe (čl. 4 st. 1 i 2 OZ-a) u skladu sa ograničenjem iz čl. 149 st. 1 OZ-a. Osim toga što pravilno primjećuje u odgovoru na žalbu ovrhovoditelj navod žalbe da su sukladno čl. 148 OZ-a primanja po osnovi privremene nezaposlenosti izuzeta je točan, jer je doista

odredbom čl. 148 toč. 4 OZ-a određeno da su između ostalog od ovrhe izuzeta i primanja po osnovi privremene nezaposlenosti. Međutim, ovršenica nije nezaposlena, već je na porodnom dopustu te prima naknadu plaće koja spada u primanja na kojima je ograničenje ovrhe do 1/3 naknade, sukladno odredbi čl. 149 st. 1 OZ-a pa ta tvrdnja žalbe nije osnovana, a osim toga i proturječna je tvrdnji iste žalbe da je ovršenica na porodnom dopustu i da prima naknadu zbog privremene nesposobnosti za rad. „

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1193/07-2 od 18.XII.2007.

DJELJIVE OBVEZE

Obveza na naknadu parničnog troška

(Čl. 41 st. 3 Zakona o obveznim odnosima – «Narodne novine», br. 53/91, 73/91, 3/94 i 7/96, 112/99, 88/01)

Kada je ovršnom ispravom ovršenica obvezana nadoknaditi parnični trošak svim tuženicama, tada se radi o djeljivoj tražbini, zbog čega se tražbina s osnove troškova postupka utvrđena ovršnom ispravom dijeli između tuženika na jednake dijelove, a ovrhovoditelj nije ovlašten zahtijevati prisilno ostvarenje cijele tražbine s osnove parničnog troška već samo pripadajući dio.

„Naime, ovršnom ispravom, presudom toga suda br. P. ___/04-30 od 02.11.05.g. koja je potvrđena presudom ovoga suda br. Gž. ___/06-2 od 10.04.06.g., točkom II izreke obvezana je ovršenica tamo tužiteljica nadoknaditi ovrhovoditelju tamo kao I tuženiku te M. Š. tamo kao II tuženiku prouzročeni parnični trošak u iznosu od 11.474,10 kn. Dakle, radi se o novčanoj tražbini ovrhovoditelja koje je u smislu odredbe čl. 41 ZOO-a i djeljiva tražbina, što znači da se obveza na isplatu novčane tražbine može podijeliti i ispuniti u dijelovima obzirom da dijelovi navedene tražbine imaju ista svojstva kao i cijela tražbina. Kad u nekoj djeljivoj obvezi ima više vjerovnika, tražbina se dijeli među njima na jednake dijelove, ako nije što drugo određeno i svaki vjerovnik može zahtijevati samo svoj dio tražbine kako to proizlazi iz odredbe čl. 41 st. 3 ZOO-a. Prema tome, kada se radi o djeljivoj tražbini s više vjerovnika tražbina se između vjerovnika dijeli na jednake dijelove, dakle, nema solidarnosti na

strani vjerovnika osim ako je ona ugovorena ili propisana zakonom. Kako je pravomoćnom i ovršnom presudom prvostupanjskog suda koja predstavlja ovršnu ispravu ovršenica tamo tužiteljica, obvezana naknaditi parnični trošak svim tuženicama (ovdje ovrhovoditelju tamo I tuženiku i II tuženiku M.Š.), to je očigledno da se obzirom na činjenicu da se radi o djeljivoj tražbini, tražbina s osnove troškova postupka utvrđena ovršnom ispravom dijeli između ovrhovoditelja i II tuženika iz toga postupka iz kojeg potječe ovršna isprava, na jednake dijelove, pa ovrhovoditelj nije bio ovlašten zahtijevati prisilno ostvarenje cijele tražbine s osnove parničnog troška, nego samo pripadajući dio od 1/2, budući da se radi o dvojici vjerovnika, pa je svaki vjerovnik ovlašten zahtijevati samo svoj dio tražbine radi čega je očigledno da je ovrhovoditelj u ovom postupku neosnovano zatražio određivanje ovrhe i na dijelu tražbine M.Š., II tuženika u postupku iz kojeg potječe ovršna isprava. Budući je ovrhovoditelj zatražio da se ovrha odredi radi namirenja čitave tražbine, a ovaj sud smatra da se ista između njih utemeljeno na citiranim zakonskim odredbama dijeli na jednake dijelove, to zbog toga smatra ovaj sud prijedlog za ovrhu ovrhovoditelja osnovanim radi ostvarenja tražbine do iznosa od 1/2 toga ukupnog iznosa, a to je iznos od 5.737,05 kn.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1193/07-2 od 18.XII.2007.

STOPA UGOVORNIH KAMATA

Ugovorena primjena austrijskog prava

(Čl. 19 Zakona o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima – „Narodne novine“, br. 53/91)

Ukoliko su ugovorne strane kao mjerodavno pravo izabrale austrijsko pravo, tada žalbena tvrdnja ovršenice da je zatražena kamata u suprotnosti sa pozitivnim propisima u Republici Hrvatskoj nema nikakvog utjecaja u odnosu na pravilnost rješenja o ovrsi.

„U pogledu žalbenog prigovora ovršenica da je kamata koju potražuje ovrhovoditelj u suprotnosti sa pozitivnim propisima, valja prije svega navesti da se u konkretnom slučaju radi o ugovoru koji je sklopljen sa stranom pravnom osobom. Prema odredbi čl. 19 Zakona o rješavanju

sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima, koji zakon sadrži pravila o određivanju mjerodavnog prava za statusne, porodične i imovinske, odnosno druge materijalnopravne odnose s međunarodnim elementom, za ugovor je mjerodavno pravo što su ga izabrale ugovorne strane, ako ovim zakonom ili međunarodnim ugovorom nije drugačije određeno. Iz priloženog ugovora o kreditu s ispravom o zalogu proizlazi da se primjenjuju Opći poslovni uvjeti austrijskog kreditnog poslovanja u sadašnjem važećem izdanju, pa je očigledno da su ugovorne strane kao mjerodavno pravo izabrale austrijsko pravo, dakle, strano pravo, zbog čega žalbena tvrdnja ovršenica da je zatražena kamata u suprotnosti sa pozitivnim propisima u Republici Hrvatskoj, nema nikakvog utjecaja u odnosu na ocjenu pravilnosti pobijanog rješenja o ovrsi, budući da se u konkretnom slučaju ne primjenjuje domaće pravo, jer su ugovorne stranke kao mjerodavno pravo izabrale austrijsko pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1246/07-2 od 28.XII.2007.

PLJENIDBA TRAŽBINE

Privremena pljenidba štednih uloga ovršenika

(Čl. 154 st. 2 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00)

Prijedlog kojim se traži privremena pljenidba štednih uloga ovršenika, ovrhovoditelj je dužan ograničiti na područje prebivališta ovršenika, dok je u odnosu na šire područje takav prijedlog dužan detaljno obrazložiti i opravdati uvjerljivim razlozima.

„Naime, ovaj sud smatra da je stajalište prvostupanjskog suda rezultat pogrešnog tumačenja odredbe čl. 154 st. 2 OZ-a i da sadržaj i smisao te odredbe ne isključuje mogućnost podnošenja prijedloga kojim se traži zapljena štednih uloga ovršenika kod više pravnih osoba, pri čemu valja imati u vidu i okolnost svakog konkretnog slučaja, kao u ovom slučaju činjenicu da je ovršenik fizička osoba sa prebivalištem u V., dok se prijedlog ovrhovoditelja odnosi na značajan broj pravnih osoba sa sjedištem širom zemlje (u Splitu, Rijeci, Umagu, Šibeniku, Zadru, Zagrebu, Slavanskom Brodu, Samoboru, Slatini, Osijeku i dr.), a bez

ikakvog obrazloženja, zbog čega prijedlog valja ograničiti na područje prebivališta ovršenika (u konkretnom slučaju na područje V. županije), dok bi u odnosu na šire područje ovrhovoditelj bio dužan svoj prijedlog detaljno obrazložiti i opravdati uvjerljivim razlozima.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.793/07-2 od 15.XI.2007.

ZAPLJENA PO PRISTANKU OVRŠENIKA

Ovrha na novčanoj tražbini na temelju zadužnice

(Čl. 154 st. 2 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Ovrhovoditelj nije ovlašten u sudskom postupku zahtijevati ovrhu na novčanoj tražbini po štednom ulogu ovršenika temeljem zadužnice, iz razloga što zadužnica ima učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja radi naplate, time da zadužnica ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika samo na drugim predmetima ovrhe.

„Međutim, valja ukazati na činjenicu da ovrhovoditelj svoj prijedlog za privremenu pljenidbu u smislu odredbe čl. 154 st. 2 OZ-a temelji na ovršnoj ispravi koju predstavlja zadužnica izdana od strane ovršenika 18. kolovoza 2005.g. Prema odredbi čl. 183 st. 1 OZ-a dužnik može ispravom na kojoj je javno ovjeren njegov potpis dati suglasnost da se radi naplate tražbine određenog vjerovnika zaplijene svi računi koje ima kod pravnih osoba koje obavljaju poslove platnog prometa, te da se novac s tih računa, u skladu s njegovom izjavom sadržanom u toj ispravi, izravno isplaćuje vjerovniku. Takva isprava izdaje se u jednom primjerku i ima učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja radi naplate. Ispravom koja prileži u spisu na listu br. 4 ovršenik je dao suglasnost da se radi namirenja tražbine ovrhovoditelja iz ugovora o kreditu br. ____ sklopljenog između stranaka 18. kolovoza 2005.g. u glavničnom iznosu od 4.000,00 EUR-a u protuvrijednosti kuna, uvećano za ugovorene i redovne kamate po dospijeću, naknade i druge troškove, zaplijene svi računi koje ima kod

pravni osoba koje obavljaju poslove platnog prometa i da se novac s tih računa izravno isplaćuje ovrhovoditelju, na kojoj ispravi je ovjerovljen potpis ovršenika po Javnom bilježniku J. V. S. u V. Kako se prijedlog ovrhovoditelja temelji na ovršnoj ispravi koju predstavlja zadužnica izdana od strane ovršenika 18. kolovoza 2005.g., valja upozoriti da zadužnica u smislu odredbe čl. 183 st. 1 OZ-a ima učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja radi isplate. Ovrhovoditelj je u smislu odredbe čl. 183 st. 5 OZ-a ovlašten na temelju zadužnice zahtijevati na način propisan u st. 3 iste odredbe (dostavom pravnoj osobi koja obavlja poslove platnog prometa s učincima dostave pravomoćnog sudskog rješenja o ovrsi, neposredno u prijamnom uredu pravne osobe, preporučenom poštanskom pošiljkom s povratnicom ili preko javnog bilježnika) od pravne osobe koja obavlja poslove platnog prometa naplatu svoje tražbine od dužnika, a pravna osoba je dužna isplatiti vjerovnika ako ima novaca na računima dužnika ili odmah izvijestiti vjerovnika o nemogućnosti isplate. Dakle, ovrhovoditelj je temeljem citirane odredbe ovlašten ostvariti svoja prava iz zadužnice, odnosno namiriti svoju tražbinu izvansudskim putem, dostavom pravnoj osobi koja obavlja poslove platnog prometa s učincima dostave pravomoćnog sudskog rješenja o ovrsi. Ovrhovoditelj, prema tome, ne može u sudskom postupku zahtijevati ovrhu na novčanoj tražbini po štednom ulogu ovršenika, budući da zadužnica nema svojstvo ovršne isprave, jer prema izričitoj zakonskoj odredbi zadužnica ima učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi i takvu ispravu vjerovnik, sukladno odredbi čl. 183 st. 3 OZ-a, dostavlja pravnoj osobi koja obavlja poslove platnog prometa s učincima dostave pravomoćnog rješenja o ovrsi, a ovrhovoditelj je ovlašten na temelju zadužnice pokrenuti ovrhu na drugim predmetima ovrhe, jer prema odredbi čl. 183 st. 7 OZ-a isprave iz st. 1 i 2 iste odredbe imaju svojstvo ovršnih isprava na temelju kojih se može tražiti ovrha protiv dužnika (ili jamaca plateca) na drugim predmetima ovrhe. Kako je ovrhovoditelj temeljem citiranih propisa ovlašten namiriti svoju tražbinu na temelju zadužnice izvansudskim putem obzirom da zadužnica ima učinak pravomoćnog rješenja o ovrsi kojim se zapljenjuje tražbina po računu i prenosi na ovrhovoditelja radi naplate, a zadužnica ima svojstvo ovršne isprave na temelju koje se može tražiti ovrha protiv dužnika samo na drugim predmetima ovrhe, to je prvostupanjski sud, bez obzira na razloge navedene u obrazloženju, osnovano odbio prijedlog ovrhovoditelja, jer je prema ocjeni ovog suda pravilnom primjenom odredaba Ovršnog zakona trebalo jednako odlučiti o prijedlogu ovrhovoditelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 793/07-2 od 15.XI.2007.

OVRHA NA PLAĆI I DRUGIM STALNIM NOVČANIM PRIMANJIMA- ODGOVORNOST POSLODAVCA

Dosuđenje tužiteljici bruto plaće

(Čl. 433a Zakona o parničnom postupku – Zakona o parničnom postupku– «Narodne novine», br. 53/91, 91/92, 112/99, 88/01, 117/03)

Kada je tuženik kao bivši poslodavac tužiteljice temeljem zaključka suda bio u obvezi ustegnuti dio plaće tužiteljici i isplatiti ovrhovoditelju, tada je sud bio dužan, odlučujući o tužbenom zahtjevu za isplatu bruto plaće tužiteljici, oduzeti iznose koje je tuženik dužan ustegnuti tužiteljici od plaće a ne dosuditi tužiteljici i one iznose koje tuženik bio dužan ustegnuti tužiteljici od plaće.

„Naime, i ovaj sud smatra da je prvostupanjski sud, upravo zbog svoga pogrešno zauzetog stajališta da je dužan, unatoč postojanja obveze tuženika kao poslodavca da postupi po zaključku suda u predmetnom ovršnom postupku br. Ovr. __/04, tužiteljici dosuditi bruto iznos plaće, time propustio na pravilan i potpun način utvrditi odlučno činjenično stanje. Ovaj sud, naime, smatra na što ga je kao primjenu materijalnog prava uputio i u svojoj ranijoj odluci, da je taj sud, kada je utvrdio da i nadalje postoji neispunjena ovršna tražbina banke K. d.d. kao ovrhovoditelja u navedenom ovršnom predmetu i da je tuženi dužan postupiti po zaključku tog suda donjetom u tom postupku (zaključak br. Ovr. __/04 od 01.04.2004.g) da je tada taj sud bio dužan utvrditi visinu pojedinih iznosa ustege plaće koju je tuženik kao bivši poslodavac tužiteljice temeljem ustege dužan isplatiti banci K. d.d., te tužiteljici dosuditi odgovarajuće iznose razlike plaće, to bez obzira na zakonsku odredbu iz čl. 433a ZPP-a prema kojoj je određeno doista da je radnik dužan plaću utužiti u bruto iznosu, jer to međutim ne znači da ju je i sud dužan dosuditi u tom iznosu. Pogrešno, naime, prvostupanjski sud smatra da je dužan dosuditi bruto plaću a da pri tome ne oduzme iznose koje je tuženik dužan ustegnuti tužiteljici od plaće, jer je upravo suprotno, prvostupanjski sud dužan izrekom dosuditi tužiteljici one iznose plaće u koji nisu uračunati iznosi koje je tuženik kao bivši poslodavac dužan ustegnuti temeljem zaključka u ovršnom postupku, a kako ne bi postojalo proturječje između sadržaja dosuđenih iznosa izrekom bruto plaće u odnosu na sadržaj razloga obrazloženja, na što se ti iznosi odnose. Prema tome prvostupanjski sud je zbog svog pogrešnog stajališta, pogrešno i nepotpuno utvrdio činjenično stanje, jer nije točno izračunao

koji iznos od plaće je tuženik temeljem zaključka donjetog u ovršnom postupku, dužan za predmetno razdoblje naknade plaće ustegnuti tužiteljici radi podmirenja ovršne tražbine ovrhovoditelja banke K. d.d., a time i visinu iznosa koji je dužan isplatiti na ime bruto plaće tužiteljici, a time je pogrešno primijenio i materijalno pravo.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1103/07-2 od 28.XI.2007.

OVRHA NA NOVČANOJ TRAŽBINI OVRŠENIKA

Ovrha na žiro računu obrtnika

(Čl. 21 Zakona o obrtu – „Narodne novine“, br. 77/93, 42/95, 88/95, 24/96, 90/96, 64/01, 71/01 i 41/03)

Obrtnička radnja nije pravna osoba zbog čega novčana tražbina po računu kod banke može pripadati samo ovršeniku kao fizičkoj osobi i vlasniku obrta, koja posljedica je da se ovrha ne može ograničiti na odgovornost obrtnika za obveze nastale iz obrta a isto tako se ne primjenjuju niti pravila o izuzimanju ovrhe, budući se ovrha na gotovu novcu i vrijednosnim papirima može odrediti bez ograničenja.

„Nadalje, točno je da je u konkretnom slučaju ovrhovoditelj zahtijevao provedbu ovrhe na žiro računu preko kojeg posluje obrt, i to temeljem ovršne isprave kojom je obuhvaćen samo ovršenik, a ne i obrt ovršenika. Prije svega valja istaknuti da je odredbom čl. 21 Zakona o obrtu izričito propisano da za obveze koje nastaju u obavljanju obrta, obrtnik odgovara cjelokupnom unesenom imovinom koja je potrebna za obavljanje obrta, međutim, navedena odredba istovremeno ne isključuje mogućnost provedbe ovrhe na imovini potrebnoj za obavljanje obrta ukoliko obveza glasi na fizičku osobu koja je vlasnik obrta a ne i na sam obrt. Naime, odredbom čl. 1 st. 3 Zakona o obrtu propisano je da je obrtnik fizička osoba koja obavlja jednu ili više djelatnosti u svoje ime i za svoj račun. Prema tome, obrtnička radnja nije pravna osoba i kao takva nema pravnu osobnost, stoga novčana tražbina po računu kod banke može pripadati samo ovršeniku kao fizičkoj osobi i vlasniku obrta, obzirom da svi dijelovi obrta, pa tako i račun (ili više računa) kod banaka pripadaju vlasniku obrta, slijedom čega se ne može ograničiti ovrha

samo na odgovornost obrtnika za njegove obveze nastale iz obrta. Fizička osoba koja obavlja registriranu djelatnost (između ostalog i obrtnik) kao i svaka druga fizička osoba, odgovara za svoje obveze cijelom svojom imovinom, a ako u ovršnom postupku ostvaruje određenu zaštitu samo pod pretpostavkama predviđenim odredbom čl. 70 OZ-a, time da se u konkretnom slučaju pravila o izuzimanju od ovrhe ne primjenjuju, obzirom da st. 3 istog članka upućuje na primjenu odredbe čl. 202 OZ-a, a kojom je propisano da se ovrha može odrediti na gotovu novcu i vrijednosnim papirima, bez ograničenja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž.98/08-2 od 13.II.2008.

OVRHA NA TRAŽBINI PO RAČUNU KOD PRAVNE OSOBE KOJA OBAVLJA POSLOVE PLATNOG PROMETA

Ovrha na žiro računu ovršenika

(Čl. 128 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03)

Dozvoljena je ovrha na žiro računu ovršenika, koji glasi na njegovo ime, bez obzira što ovršenikov obrt posluje preko tog računa.

„Neosnovan je prigovor ovršenika da se na žiro računu ovršenika, koji glasi na njegovo ime, ne bi mogla provoditi ovrha, iz razloga što ovršenikov obrt posluje preko tog žiro računa, obzirom da ovršenik vodi obrt kao fizička osoba, radi čega sredstva na žiro računu, ukoliko preko njega posluje njegov obrt, predstavljaju njegovu osobnu imovinu, a ovršenik ne navodi niti jedan činjenično i materijalnopravno relevantan razlog zbog kojeg bi postojala mogućnost ograničenja ili isključenja provođenja ovrhe na dijelu imovine njegovog obrta (u smislu primjene odredbe čl. 128 st. 1 OZ-a).“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 928/07-2 od 16.XI.2007.

OVPHA NA TRAŽBINI PO RAČUNU KOD PRAVNE OSOBE KOJA OBAVLJA POSLOVE PLATNOG PROMETA

Ovlaštenja ovrhovoditelja kao obrtnika

(Čl. 90 Pravilnika o porezu na dohodak – „Narodne novine“, br. 95/05 i 96/06)

Ovrhovoditelj kao obrtnik ovlašten je temeljem prisilne naplate primiti naplatu od fizičke osobe (ovršnikovog poslodovaca) na ruke temeljem prisilne naplate.

„Ovršenik se protivi isplati zaplijenjenog iznosa na ruke ovrhovoditelja, navodeći da bi takvim načinom plaćanja došlo do kršenja Zakona o financijama i platnom prometu, kao i njegovih ljudskih prava, jer ne bi znao kako i koliko tko uzima od njegove plaće, te da je u pravno sređenoj državi isplata na ruke nedopustiva. Traži da se navede njegov (ovrhovoditeljev) žiro-račun u banci. Točno je da bi se ovrhovoditelju, kao obrtniku (te vjerojatno obvezniku poreza na dohodak) uplate trebale vršiti (što bi se odnosilo i na isplate temeljem provedene sudske ovrhe) na žiro račun (Zakon o porezu na dohodak (NN 177/04); te čl. 90 Pravilnika o porezu na dohodak (NN 95/05 i 96/06). Međutim, obveza pridržavanja financijskih propisa odnosi se za takve subjekte, u situaciji kada oni vrše isplate, ali ne i u situaciji koja znači naplatu novčane tražbine, koju je ovlašten, kao gotovinsku, primiti od fizičke osobe, radi čega se ovršenik ne može s uspjehom suprotstavljati provođenju ovrhe samo zbog činjenice da rješenjem o ovrsi nije određena naplata na žiro-račun ovrhovoditelja, što ne oslobađa ovrhovoditelja registrirati na zakonom određen način takav prihod. Jasno je da će, pri prisilnoj naplati (temeljem prisilne ovrhe na dijelu plaće ovršenika), ovršenikov poslodavac raspolagati potrebnom dokumentacijom iz koje proizlazi da je po rješenju o ovrsi postupljeno.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1076/07-2 od 28.XI.2007.

OVHRHA NA UDJELU ODNOSNO POSLOVNOM UDJELU

Dostava izvataka iz knjige poslovnih udjela

(Čl. 411 Zakona o trgovačkim društvima – „Narodne novine“, br. 111/93, 34/99, 52/00 i 118/03)

Ukoliko je rješenje o ovrsi na poslovnom udjelu ukinuto, prvostupanjski sud je dužan ponovno odlučiti o prijedlogu za ovrhu prema stanju poslovnih udjela na dan donošenja rješenja o ovrsi, što znači da je nakon ukidanja prvobitnog rješenja o ovrsi, dužan zatražiti od ovrhovoditelja dostavu novog izvataka iz knjige poslovnih udjela.

„Naime, u samom prijedlogu za ovrhu ovrhovoditelj je dužan jasno navesti podatke o udjelu na kojem se predlaže ovrha, znači, između ostalog i veličinu udjela te vlasništvo predmetnog udjela, a što je ovrhovoditelj i učinio priloživši uz prijedlog za ovrhu Izvod iz knjige poslovnih udjela R. I. d.o.o. na dan 14. kolovoza 2001.g. iz kojeg izvataka je proizlazilo da je ovršenik vlasnik 12,35% poslovnog udjela u navedenom društvu. Međutim, kako su prvobitno donesene odluke prvostupanjskog suda ukinute rješenjima drugostupanjskog suda (strana 44-47 spisa), to je prvostupanjski sud bio dužan ponovno odlučiti o prijedlogu za ovrhu ovrhovoditelja, time da je u trenutku donošenja pobijanog rješenja dana 08. lipnja 2007.g. bilo mjerodavno stanje poslovnih udjela na taj dan, a ne na dan 14. kolovoza 2001.g. Radi potrebe odlučivanja o prijedlogu za ovrhu, te protoka vremena, prvostupanjski sud je zatražio od ovrhovoditelja dostavu novog izvataka iz knjige poslovnih udjela R. I. d.o.o. koji je isti i dostavio (strana 55 spisa) iz kojeg je vidljivo da je na dan 31. svibnja 2007. godine G.M. bio vlasnik poslovnog udjela u 51,08%, P. o. u. Đ.A. u 25,55 %, S.K. u 9,97%, N.Š. u 9,97% te I. K. u 3,43 %, dok ovršenik uopće nije naveden kao vlasnik poslovnog udjela. Ovdje valja napomenuti da ovaj sud koristi termin vlasništvo poslovnog udjela, obzirom da je na isti način ono navedeno u izvataku iz knjige poslovnog udjela, iako kada se govori o odnosu između člana društva i poslovnog udjela koji mu pripada se ne može koristiti terminologija stvarnog prava i to stoga jer je poslovni udjel skup prava i obveza, slijedom čega se može samo govoriti o tome da članu društva pripada poslovni udio, odnosno da član društva uživa prava i zahjeve prema društvu koji proizlaze iz poslovnog udjela te ima obveze prema

društvu, koje također proizlaze iz istoga poslovnog udjela. Nadalje, iz priloženog izvotka iz sudskog registra Trgovačkog suda u V. (strana 56 spisa) od 05. lipnja 2007. proizlazi drugačija situacija od one navedene u knjizi poslovnih udjela i to da je Ugovorom o prodaji udjela od 15. siječnja 2003.g. dosadašnji član V. d.d. u stečaju prodala svoj udio od 12,35% P. o. u. Đ.A. Obzirom na navedeno očigledno je da se podaci iz knjige poslovnih udjela poduzeća R.I. d.o.o. i podaci upisani u sudski registar Trgovačkog suda u V., a u odnosu na članove društva i njihove pripadajuće poslovne udjele razlikuju. Prema tome, a obzirom na odredbu čl. 411 ZTD-a, kojom odredbom je propisano da je član društva samo onaj koji je upisan u knjizi poslovnih udjela i o čijem je članstvu obaviješten registarski sud, time da se u slučaju neslaganja stanja upisa u knjizi poslovnih udjela i sadržaja obavijesti o članovima društva koje registarskom sudu dostavlja uprava društva, smatra da su članovi društva osnivači navedeni u društvenom ugovoru odnosno osobe navedene u spomenutoj obavijesti, ovaj sud zatražio je dopisom od 20. rujna 2007.g. od prvostupanjskog suda da pribavi svu dokumentaciju u vezi promjene članova društva R.I. d.o.o., a radi utvrđivanja točnih činjenica u vezi članstva tog društva. Iz pribavljene dokumentacije proizlazi da su M.J. i Z.O. – ovršenik (kao prodavatelj) dana 12. veljače 2003.g. sklopili Ugovor o kupoprodaji poslovnih udjela R.I.d.o.o. I. sa kupcima S.K. i N. Š., a koji Ugovor je solemniziran kod javnog bilježnika istog dana. Međutim, bez obzira na činjenicu što uprava društva (prema raspoloživoj dokumentaciji) očigledno nije dostavila u roku od tri dana od izvršene promjene o tome obavijest registarskom sudu, prema odredbi čl. 411 ZTD-a smatra se da su članovi društva oni navedeni u obavijesti registarskom sudu kao i u društvenom ugovoru. Kako je društvo R.I. d.o.o. obavijestilo registarski sud o izvršenoj promjeni članstva Z.O. – ovršenika, te je u tom pravcu i izmijenjen Društveni ugovor R. I. d.o.o., to je očito da ovršenik Z.O. bez obzira na stanje upisa u sudskom registru, nije više član društva, niti je to bio u trenutku donošenja pobijanog rješenja, pa se, prema tome, ne može niti provoditi ovrha na njegovom poslovnom udjelu, sukladno prijedlogu ovrhovoditelja.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1130/07-2 od 20.XI.2007.

OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI

Uknjižba založnog prava na nekretninama koje su u fiducijarnom vlasništvu

(Čl. 274 st. 1 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Potonji vlasnik ne može u postupku prisilnog zasnivanja založnog prava biti protivnik osiguranja.

„U čl. 258 OZ-a propisani su uvjeti pod kojima može doći do prisilnog zasnivanja založnog prava, pa je tako propisano da na osnovi ovršne isprave kojom je utvrđena novčana tražbina predlagatelja osiguranja, predlagatelj osiguranja ima pravo tražiti osiguranje te tražbine zasnivanjem založnog prava na nekretnini protivnika osiguranja. Prema tome da bi došlo do prisilnog zasnivanja založnog prava potrebno je da se založno pravo zasnuje na nekretnini koja je u vlasništvu protivnika osiguranja. Uvidom u prvostupanjski predmet i to u priloženi zemljišnoknjižni izvadak, na listu 7 spisa, za zk.ul. ____ k.o. L, čkbr. ____, industrijska zgrada i dvorište u ukupnoj površini od 1721 m², vidljivo je da je kao vlasnik predmetne nekretnine upisana H A-A-B d.d. Zagreb, K., a ne protivnik osiguranja, uz zabilježbu da je prijenos prava vlasništva izvršen u svrhu osiguranja s imena dotadašnjeg vlasnika Š-T d.o.o. Dakle u konkretnom slučaju je kao vlasnik upisana banka – H A-A-B d.d. Z., kao fiducijarni vlasnik, a ne protivnik osiguranja, pa slijedom toga nisu niti bili ispunjeni uvjeti za donošenje pobijanog rješenja. Naime, fiducijarni vlasnik je bezuvjetni vlasnik, u smislu odredbe čl. 273 do 278 OZ-a, pa u takvom slučaju potonji vlasnik, što je u konkretnom slučaju protivnik osiguranja, ne može biti niti protivnik osiguranja, niti se u takvom slučaju može dozvoliti prisilno zasnivanje založnog prava na nekretnini koja je u vlasništvu fiducijarnog vlasnika.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1128/07-2 od 12.XI.2007.

OSIGURANJE PRISILNIM ZASNIVANJEM ZALOŽNOG PRAVA NA NEKRETNINI

Potonji vlasnik kao protivnik osiguranja

(Čl. 273 do 278 Ovršnog zakona –«Narodne novine», broj 57/96, 29/99, 42/00, 173/03, 88/05)

Fiducijarni vlasnik je bezuvjetni vlasnik, zbog čega potonji vlasnik, ne može biti niti protivnik osiguranja, niti se u odnosu na njega može dozvoliti prisilno zasnivanje založnog prava na nekretnini koja je u vlasništvu fiducijarnog vlasnika.

„U konkretnom slučaju prema priloženom zemljišno knjižnom izvratku za nekretninu upisanu u z.k.ul. _____ k.o. Varaždin u osnivanju, koja je predmet osiguranja, proizlazi da je kao vlasnik predmetne nekretnine upisana P. banka d.d. Z., a ne protivnik osiguranja, uz zabilježbu da je prijenos vlasništva obavljen u svrhu osiguranja novčane tražbine s imena dotadašnjeg vlasnika P. d.o.o. V. Predmetni upis prava vlasništva izvršen je 22. rujna 2005.g., temeljem Sporazuma o povratu prava vlasništva i o prijenosu prava vlasništva nekretnina protivnika osiguranja radi osiguranja plateža mjenice od 21. rujna 2005.g., dakle nakon prestanka važenja novele iz 2003.g., odnosno temeljem OZ-a objavljenog u NN br. 88/05 koji je stupio na snagu 28. srpnja 2005.g., tako da se ne radi o upisu u zemljišne knjige u vidu prethodnog i potonjeg vlasnika temeljem čl. 32 st. 5 ZZK-a, koji je omogućavao istodobno postojanje dva vlasnika na jednoj nekretnini, tj. predlagatelja osiguranja kao prethodnog vlasnika i protivnika osiguranja kao potonjeg vlasnika, u kojoj su situaciji oba bila pasivno legitimirana u postupcima ovrhe i osiguranja. Dakle, u konkretnom slučaju je kao vlasnik upisana P. banka d.d. Z., kao fiducijarni vlasnik, a ne protivnik osiguranja, pa slijedom toga nisu niti bili ispunjeni uvjeti za donošenje pobijanog rješenja. Naime, fiducijarni vlasnik je bezuvjetni vlasnik, u smislu odredbe čl. 273 do 278 OZ-a, pa u takvom slučaju potonji vlasnik, što je u konkretnom slučaju protivnik osiguranja, ne može biti niti protivnik osiguranja, niti se u takvom slučaju može dozvoliti prisilno zasnivanje založnog prava na nekretnini koja je u vlasništvu fiducijarnog vlasnika. Stoga je potpuno neosnovano i pogrešno pozivanje predlagatelja osiguranja na primjenu odredbe čl. 32 st. 4 i 5 ZZK-a.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 1208/07-2 od 03.I.2008.

ZABILJEŽBA

Zabilježba osobnih odnosa

(Čl. 70 st. 1 Zakona o zemljišnim knjigama – „Narodne novine“, br. 91/96 i 100/04)

Zabilježba „osobno vjerovničko-dužničkog odnosa“ između dvije fizičke osobe ne predstavlja osobni odnos u smislu odredbi Zakona o zemljišnim knjigama koje reguliraju dopustivost upisa zabilježbi.

„Naime, razmatranjem spisa utvrđeno je da je predlagatelj podnio prijedlog za zabilježbu osobnih odnosa (njega i žalitelja F.G.) kojim smatra njihov uzajamni dužničko-vjerovnički odnos koji nedvojbeno proizlazi iz priložene presude Općinskog suda u V. broj P.____/05-72 od 22. rujna 2006. g. (potvrđene presudom Županijskog suda u V. broj Gž. ____/06-2 od 08. siječnja 2007.g.) kojom je F.G. obavezan predlagatelju isplatiti iznos od 598.553,78 kn spp. Prema odredbi čl. 30 st. 4 ZZK zabilježba je upis kojim se čine vidljivim mjerodavne okolnosti za koje je zakonom određeno da ih se može zabilježiti u zemljišnim knjigama. Dopustivost zabilježbe normira daljnja odredba čl. 70 st. 1 ZZK prema kojoj se zabilježbe mogu odrediti kada je to predviđeno ZZK ili drugim zakonom. U konkretnoj pravnoj situaciji valja odmah naglasiti da ni ZZK a niti ijedan drugi pozitivni materijalno pravni propis ne predviđaju da bi predmet zabilježbe osobnog odnosa bio vjerovničko-dužnički odnos, kako to pogrešno smatra predlagatelj. Naprotiv, predmet zabilježbe osobnog odnosa, kao vrste zabilježbe koju predviđa ZZK, pretpostavlja određeno osobno stanje stranke, koje je normirano Obiteljskim zakonom, dakako vezano uz osobno stanje fizičke osobe odnosno u pogledu statusa pravnih osoba – Zakonom o trgovačkim društvima, Stečajnim zakonom i sl., a što jasno i određeno proizlazi iz daljnje odredbe čl. 39 ZZK o ovrsi i pravnim učincima zabilježbi. Zabilježba, kako navodi predlagatelj, „osobno vjerovničko-dužničkog odnosa“ između dvije fizičke osobe nedvojbeno ne predstavlja osobni odnos u svrsi i pravnom učinku kakvim je normiran odredbama ZZK kod određenja dopustivosti zabilježbi.“

Županijski sud u Varaždinu, Gž. 727/07-2 od 28.XI.2007.